ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
2014

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Π. ΓΚΑΣΙΟΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ Ο.Ε.Υ. Α΄
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ……..4
1. Στοιχεία γεωγραφίας……..4
2. Πληθυσμός……6
3. Πολιτικό σύστημα – πολίτευμα……6
3.1 Χαρτογράφηση πολιτικού χώρου Βελγίου……..7
4. Νομοθετική εξουσία……..9
5. Εξωτερικές σχέσεις……9
5.1 Βέλγιο-Ευρωπαϊκή Ένωση……9
5.2 Συμμετοχή Βελγίου σε διεθνείς οργανισμούς……..9
5.3 Διεθνείς συμφωνίες που έχει υπογράψει το Βέλγιο……..9
5.4 Διμερείς συμφωνίες Ελλάδας-Βελγίου (οικονομικού περιεχομένου)……...9
5.5 Μέσα μαζικής ενημέρωσης……10
5.5.1 Τύπος……..10
5.5.2 Ραδιοτηλεόραση……11
Β. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΕΛΓΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ……...12
1. Γενικά στοιχεία……...12
2. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη……...14
3. Εξέλιξη & ανάλυση βασικών μακροοικονομικών μεγεθών……..14
3.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), κατά κεφαλή ΑΕΠ……..16
3.2 Γεωργία-αγροτική παραγωγή……18
3.3 Βιομηχανία-βιομηχανική παραγωγή……19
3.4 Υπηρεσίες……20
3.5 Πληθωρισμός – Δημόσια και ιδιωτική κατανάλωση……21
3.6 Αγορά εργασίας……23
3.7 Το βελγικό εξωτερικό εμπόριο……..27
4. Κρατικός προϋπολογισμός, δημοσιονομικό έλλειμμα, δημόσιο χρέος……..34
5. Οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον……...44
Φορολόγηση επιχειρήσεων, φόροι επί μερισμάτων, τόκων και royalties……...44
ΦΠΑ……47
Προσβασιμότητα αγοράς, προδιαγραφές και πρότυπα, σήμανση τροφίμων……..48
1. Γενικά περί βελγικής αγοράς……48
2. Προδιαγραφές και πρότυπα……..48
3. Σήμανση τροφίμων……...49
6. Τραπεζικός τομέας, σύστημα πληρωμών, χρηματοδότηση, θεσμικό πλαίσιο Επενδύσεων……50
Εμπόριο, πληρωμές, τραπεζικό σύστημα, πηγές χρηματοδότησης……...50
Θεσμικό πλαίσιο επενδύσεων, πλαίσιο κανονιστικής συμμόρφωσης……..52

7. Υποδομές – μεταφορές……..55
8. Διαχείριση οικονομικής κρίσης……58
Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ……..59
Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΒΕΛΓΙΟΥ…….....61
1.1 Διμερές εμπόριο Ελλάδας-Βελγίου……..61
1.2 Ελληνικά προϊόντα με προοπτικές αύξησης εξαγωγών προς Βέλγιο……..69
1.3 Προτάσεις περαιτέρω ανάπτυξης των ελληνικών εξαγωγών……...70
2. Άμεσες ξένες επενδύσεις, εκατέρωθεν επενδύσεις…….....71
2.1 Προτάσεις προσέλκυσης επενδύσεων…….....79
3. Χρηματιστήρια……80
4. Τουρισμός (παρουσίαση, εξέλιξη, τάσεις). Προτάσεις ενίσχυσης τουριστικών ροών προς την χώρα μας……81
5. Τομείς οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας-Βελγίου, προτάσεις……...82
6. Δημόσιοι διαγωνισμοί…….....85
7. Δράσεις οικονομικής διπλωματίας & εκδηλώσεις το 2014……...86
8. Προτάσεις ανάληψης εξειδικευμένων δράσεων προς ενίσχυση εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας στο Βέλγιο……89
9. Διεθνείς εκθέσεις στο Βέλγιο (β΄ εξαμήνου 2015)……92
Δ1. ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ & ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ……..92
Ε. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ & ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ……93
ΣΤ. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ…….....94
Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ……...96

<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:</u>

1. **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΒΕΛΓΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ (3 ΑΡΧΕΙΑ)**
2. **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2015 (1 ΑΡΧΕΙΟ)**
3. **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΟΜΙΛΟΙ ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ (1 ΑΡΧΕΙΟ)**
4. **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: ΒΕΛΓΙΚΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΟΜΙΛΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1 ΑΡΧΕΙΟ)**
5. **ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2012-2014, ΑΝΑ ΤΕΤΡΑΨΗΦΙΟΥΣ ΚΩΔΙΚΟΥΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΗΣ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ (3 ΑΡΧΕΙΑ)**

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Στοιχεία γεωγραφίας:

Έκταση: 30.528 τετρ. χλμ.

- 13.522 τετρ. χλμ. Φλάνδρα,
- 16.844 τετρ. χλμ. Βαλλονία και
- 162 τετρ. χλμ. Βρυξέλλες

Η έκταση αυτή αντιστοιχεί σε ποσοστό ίσο με το 1,3% της συνολικής έκτασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με πληθυσμιακή πυκνότητα 368,8 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο το Βέλγιο είναι, μετά τις Μάλτα και Ολλανδία, η πλέον πυκνοκατοικημένη χώρα της Ε.Ε.

Το Βέλγιο διαιρείται σε τρεις γεωγραφικές και διοικητικές περιοχές: τη Φλάνδρα, τη Βαλλονία και τις Βρυξέλλες, οι οποίες υποδιαιρούνται σε δέκα συνολικά επαρχίες που συγκεντρώνουν 589 κοινότητες: 262 η Βαλλονία, 308 η Φλάνδρα και 19 οι Βρυξέλλες.

Κυριότερες πόλεις:

- Βρυξέλλες (πρωτεύουσα) με 1.958.157 κατοίκους (εκτίμηση 2015, ευρύτερη μητροπολιτική περιοχή),
- Αμβέρσα με περίπου 1.200.000 κατοίκους (μητροπολιτική περιοχή),
- Λιέγη με 749.110 κατοίκους (μητροπολιτική περιοχή),
- Γάνδη με 594.582 κατοίκους (μητροπολιτική περιοχή), και
- Σαρλερουά με 522.522 κατοίκους (μητροπολιτική περιοχή)

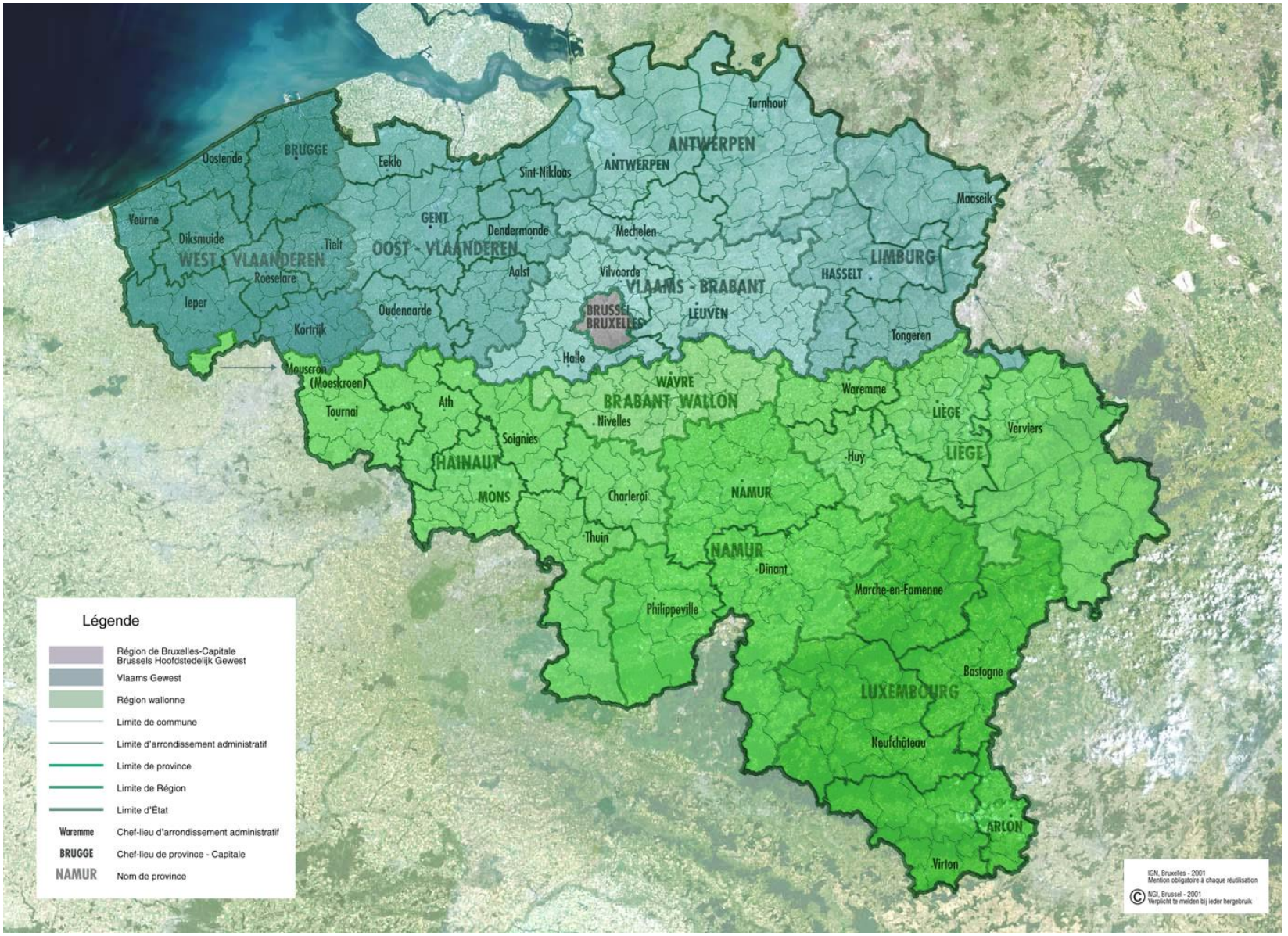
Légende
Région de Bruxelles-Capitale
Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Vlaams Gewest
Région wallonne
Limite de commune
Limite d'arrondissement administratif
Limite de province
Limite de Région
Limite d'État
Waremme Chef-lieu d'arrondissement administratif
BRUGGE Chef-lieu de province - Capitale
NAMUR Nom de province
Turnhout
ANTWERPEN
Oostende
BRUGGE
Eeklo
Sint-Niklaas
Maaseik
Veurne
Diksmuide
GENT
Dendermonde
Mechelen
Tielt
WEST - VLAANDEREN
OOST - VLAANDEREN
LIMBURG
HASSELT
Roeselare
Aalst
Vilvoorde
VLAAMS - BRABANT
Ieper
Oudenaarde
BRUSSEL
BRUXELLES
LEUVEN
Kortrijk
Tongeren
Halle
Mouscron
(Moeskroen)
WAVRE
BRABANT WALLON
Waremme
Ath
Tournai
Nivelles
LIEGE
Verviers
Soignies
Huy
HAINAUT
LIEGE
MONS
Charleroi
NAMUR
Thuin
NAMUR
Dinant
Marche-en-Famenne
Philippeville
Bastogne
LUXEMBOURG
Neufchâteau
ARLON
Virton
IGN, Bruxelles - 2001
Mention obligatoire à chaque réutilisation
© NGI, Brussel - 2001
Verplicht te melden bij ieder hergebruik

2. *Πληθυσμός:*

Πληθυσμός: 11.203.992 κάτοικοι (στοιχεία 2014)

- 57,4% στην Περιοχή της Φλάνδρας (6,43 εκατ. κάτοικοι),
- 32% στην Περιοχή της Βαλλονίας (3,59 εκατ. κάτοικοι), και
- 10,6% στην Περιοχή των Βρυξελλών (1,18 εκατ. κάτοικοι).

Ο πληθυσμός του Βελγίου είναι κατά 90% αστικός και αντιπροσωπεύει το 2,2% του συνολικού πληθυσμού της Ε.Ε. Το Βέλγιο απαρτίζεται εξάλλου από τρεις γλωσσικές κοινότητες: τη γαλλόφωνη (περίπου 4,5 εκατ.), τη φλαμανδόφωνη (περίπου 6,5 εκατ.) και την γερμανόφωνη (περίπου 70.000).

Το 11,3% του πληθυσμού (στοιχεία 2014) είναι αλλοδαποί προερχόμενοι κυρίως από γειτονικές χώρες και από χώρες της Βόρειας και Κεντρικής Αφρικής.

Η ελληνική ομογένεια αριθμεί περίπου 30.000 άτομα, η πλειονότητα των οποίων έχει αποκτήσει την βελγική ιθαγένεια.

3. *Πολιτικό σύστημα - Πολίτευμα*

Το Βέλγιο είναι ομοσπονδιακή βασιλευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία, με αρχηγό του κράτους τον Βασιλιά Φίλιππο (ο οποίος διαδέχθηκε στις 21 Ιουλίου 2013 τον πατέρα του Αλβέρτο ΙΙ) και πρωθυπουργό τον φιλελεύθερο Charles Michel, ηγούμενο κυβερνητικού συνασπισμού 4 κεντροδεξιών κομμάτων που ανέλαβε την διακυβέρνηση της χώρας τον Οκτώβριο 2014. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από δύο σώματα: τη Βουλή των Αντιπροσώπων (150 μέλη) και τη Γερουσία (60 μέλη). Σημειώνουμε ότι παράλληλα με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και τα νομοθετικά σώματα, λειτουργούν χωριστές κυβερνήσεις και κοινοβούλια σε επίπεδο περιφερειών (βλ. και κατωτέρω).

Η χώρα είχε διέλθει προ πενταετίας μακρά περίοδο πολιτικής κρίσης, η οποία ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2010 και οδήγησε σε προσωρινή διακυβέρνηση της χώρας από «μεταβατική» κυβέρνηση υπό τον Yves Leterme μέχρι τον Δεκέμβριο 2011. Στις αρχές Δεκεμβρίου του 2011, 6 κόμματα σχημάτισαν κυβέρνηση συνασπισμού υπό τον σοσιαλιστή πρωθυπουργό Elio Di Rupo. Η κατάληξη των διαπραγματεύσεων των 6 κομμάτων για σχηματισμό κυβέρνησης είχε γίνει υπό το βάρος τότε της πίεσης των διεθνών αγορών στη βελγική οικονομία.

Στις 25 Μαΐου 2014 πραγματοποιήθηκαν εθνικές εκλογές για την ανάδειξη ομοσπονδιακής και περιφερειακών κυβερνήσεων, που κατέληξαν σε αρκετά ευρεία νίκη του συντηρητικού κόμματος της Φλάνδρας (N-VA) στον βελγικό βορρά και του σοσιαλιστικού κόμματος (PS) στο γαλλόφωνο νότο και τις Βρυξέλλες. Το βράδυ της 7ης Οκτωβρίου 2014, $4^{1/2}$ μήνες μετά τις εθνικές εκλογές του Μαΐου, ο κεντροδεξιός κυβερνητικός συνασπισμός κατέληξε σε συμφωνία επί του οικονομικού προγράμματός του στην διάρκεια της θητείας του. Το γεγονός αυτό σήμανε την ολοκλήρωση των ενδοκυβερνητικών διαβουλεύσεων, η οποία οδήγησε στον σχηματισμό ομοσπονδιακής κυβέρνησης από 4 πολιτικά κόμματα, 3 φλαμανδικά (συντηρητικό-εθνικιστικό N-VA, χριστιανοδημοκρατικό CD&V, φιλελεύθερο OpenVLD) και ένα γαλλόφωνο (φιλελεύθερο MR). Η νέα ομοσπονδιακή κυβέρνηση ορκίστηκε το Σάββατο 11 Οκτωβρίου και παρουσίασε τις προγραμματικές της δηλώσεις στο ομοσπονδιακό κοινοβούλιο την Τρίτη 14 Οκτωβρίου.

Οι τρεις διοικητικές περιφέρειες (Βαλλονία, Φλάνδρα, Βρυξέλλες) και οι γλωσσικές κοινότητες (γαλλόφωνη, φλαμανδόφωνη, γερμανόφωνη) μαζί με την Ομοσπονδιακή

Κυβέρνηση συγκροτούν επτά κέντρα αποφάσεων. Η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση αποφασίζει για θέματα εξωτερικής πολιτικής, άμυνας, δημόσιων οικονομικών, δικαιοσύνης, κοινωνικής ασφάλισης και σημαντικό τμήμα των κλάδων δημόσιας υγείας και εσωτερικών υποθέσεων, ενώ στη δικαιοδοσία των τριών περιφερειών ανήκουν τα κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα, η επιστημονική έρευνα, η εκπαίδευση, η γεωργική πολιτική, το εξωτερικό εμπόριο και η αναπτυξιακή βοήθεια. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η τάση περαιτέρω αποκέντρωσης και αυτονομίας των τριών περιφερειών σε θέματα κυρίως προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης, που οφείλεται κυρίως στις οικονομικές ανισότητες μεταξύ των περιοχών αυτών και προωθείται έντονα από τη Φλάνδρα, ενδέχεται να οδηγήσει μελλοντικά στη μετεξέλιξη της χώρας σε συνομοσπονδία.

Σημειώνουμε ότι η κυβέρνηση Di Rupo δρομολόγησε την 6η «μεταρρύθμιση του κράτους» (“6e Réforme de l’Etat”), η οποία και τέθηκε σε ισχύ από 1.7.2014, προβλέπει δε την σταδιακή μεταφορά σημαντικών αρμοδιοτήτων και κονδυλίων από την κεντρική ομοσπονδιακή κυβέρνηση στις περιφέρειες και τις κοινότητες του Βελγίου, με ταυτόχρονη μεγαλύτερη φορολογική και γενικότερη οικονομική «αυτονόμηση» των περιφερειακών κυβερνήσεων. Ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης, τα διαθέσιμα οικονομικά μέσα των περιφερειακών οντοτήτων αναμένεται να περάσουν από τα 45 δις. € σήμερα, στα 65 περίπου δις. €, σημειώνοντας μία αύξηση κατά 44%.

Η πορεία υλοποίησης της 6ης «μεταρρύθμισης του κράτους» από τη νέα κυβέρνηση Michel κρίνεται ικανοποιητική σε γενικές γραμμές, με αρκετές διαφωνίες ωστόσο να έχουν προκύψει αναφορικά με τον τρόπο εφαρμογής του αναθεωρημένου νόμου χρηματοδότησης των περιφερειών, ο οποίος δίνει στις περιφερειακές οντότητες πρόσθετη δημοσιονομική αυτονομία εκτιμώμενου ύψους 12 δις. €.

3.1 Χαρτογράφηση πολιτικού χώρου Βελγίου

Τα αποτελέσματα των κρίσιμων εθνικών εκλογών του Μαΐου 2014 στο Βέλγιο επιβεβαίωσαν περισσότερο ή λιγότερο τις τάσεις που είχαν πρωτύτερα καταγραφεί στις δημοσκοπήσεις και εκτιμήσεις. Σημαντική υπήρξε η επικράτηση του φλαμανδικού συντηρητικού εθνικιστικού κόμματος N-VA, τόσο σε ομοσπονδιακό επίπεδο, όσο και στην περιφέρεια της Φλάνδρας. Σημειωτέον ότι το φλαμανδικό συντηρητικό κόμμα διεύρυνε σημαντικά την κυριαρχία του σε σύγκριση τόσο με τις ομοσπονδιακές εκλογές του 2010, όσο και με τις περιφερειακές εκλογές στην Φλάνδρα του 2009. Ο κεντροδεξιός κυβερνητικός συνασπισμός που σχηματίσθηκε σε ομοσπονδιακό επίπεδο, απαρτίζεται από το φλαμανδικό συντηρητικό κόμμα (N-VA), το γαλλόφωνο φιλελεύθερο κόμμα (MR) από το οποίο προέρχεται ο πρωθυπουργός Charles Michel, το φλαμανδικό χριστιανοδημοκρατικό κόμμα (CD&V) και το φλαμανδικό φιλελεύθερο κόμμα OpenVld. Όπως σημείωσε ο βελγικός Τύπος, το γαλλόφωνο σοσιαλιστικό κόμμα πέρασε στην αντιπολίτευση σε ομοσπονδιακό επίπεδο, για πρώτη φορά μετά το έτος 1987.

Σε ομοσπονδιακό επίπεδο, η δύναμη των πολιτικών κομμάτων στις 150 έδρες του βελγικού κοινοβουλίου κατανέμεται ως εξής:

- N-VA 33 έδρες
- PS 23 έδρες
- MR 20 έδρες
- CD&V 18 έδρες
- OpenVld 14 έδρες
- sp.a. 13 έδρες
- cdH 9 έδρες
- Groen 6 έδρες
- Ecolo 6 έδρες
- Vlaams Belang 3 έδρες
- PTB-GO! 2 έδρες
- FDF 2 έδρες
- Parti Populaire 1 έδρα

Στην Φλάνδρα, το υπερισχύσαν συντηρητικό κόμμα N-VA ακολούθησε με βάση τα αποτελέσματα των εκλογών του 2014 το κόμμα των χριστιανοδημοκρατών (CD&V), ενώ τρίτο κόμμα αναδείχθηκε το φιλελεύθερο κόμμα OpenVld, τέταρτο το κόμμα των Φλαμανδών σοσιαλιστών sp.a., πέμπτο το κόμμα των Πρασίνων (Groen) και έκτο το ακραίο φλαμανδικό εθνικιστικό κόμμα Vlaams Belang. Ο περιφερειακός κυβερνητικός συνασπισμός, με επικεφαλής τον Geert Bourgeois του συντηρητικού κόμματος N-VA, απαρτίζεται από τα κόμματα N-VA, CD&V (χριστιανοδημοκρατικό) και OpenVld (φιλελεύθερο).

Η δύναμη των κομμάτων στο φλαμανδικό κοινοβούλιο (124 εδρών) καταγράφεται ως εξής, με βάση τα αποτελέσματα των εκλογών του 2014:

- N-VA: 43 έδρες
- CD&V: 27 έδρες
- OpenVld: 19 έδρες
- sp.a.: 18 έδρες
- Groen: 10 έδρες
- Vlaams Belang: 6 έδρες
- UF (ένωση γαλλόφωνων Φλάνδρας): 1 έδρα

Στο γαλλόφωνο Βέλγιο (Βαλλονία και Βρυξέλλες), με βάση τα αποτελέσματα των εκλογών του Μαΐου 2014, υπήρξε διατήρηση της κυριαρχίας του σοσιαλιστικού κόμματος PS –το οποίο και ηγείτο του κυβερνητικού συνασπισμού Di Rupo- και το οποίο σχημάτισε κυβερνήσεις συνασπισμού με το χριστιανοδημοκρατικό κόμμα (cdH) στην Βαλλονία (με επικεφαλής της κυβέρνησης τον σοσιαλιστή Paul Magnette), καθώς επίσης με το ίδιο κόμμα και το γαλλόφωνο φιλελεύθερο δημοκρατικό κόμμα FDF στις Βρυξέλλες (με επικεφαλής της κυβέρνησης τον επίσης σοσιαλιστή Rudi Vervoort. Επικεφαλής εξάλλου της Ομοσπονδίας Βαλλονίας-Βρυξελλών (Fédération Wallonie-Bruxelles) τέθηκε ο προ των εκλογών του 2014 κυβερνήτης της Βαλλονίας, επίσης γαλλόφωνος σοσιαλιστής Rudy Demotte.

Η δύναμη των κομμάτων στο γαλλόφωνο κοινοβούλιο της Βαλλονίας (75 εδρών) καταγράφεται ως εξής, με βάση τα αποτελέσματα των εκλογών του 2014:

- σοσιαλιστικό κόμμα (PS): 30 έδρες
- φιλελεύθερο κόμμα (MR): 25 έδρες
- cdH (χριστιανοδημοκρατικό): 13 έδρες
- κόμμα Οικολόγων (Ecolo): 4 έδρες
- αριστερό εργατικό κόμμα PTB-GO!: 2 έδρες
- συντηρητικό-φιλελεύθερο γαλλόφωνο κόμμα (Parti Populaire): 1 έδρα

Τέλος, ***η δύναμη των κομμάτων στο κοινοβούλιο των Βρυξελλών*** (89 εδρών) καταγράφεται ως εξής, με βάση τα αποτελέσματα των εκλογών του 2014:

- σοσιαλιστικό κόμμα (PS): 22 έδρες
- φιλελεύθερο κόμμα (MR): 17 έδρες
- φιλελεύθερο δημοκρατικό κόμμα FDF: 12 έδρες
- cdH (χριστιανοδημοκρατικό): 9 έδρες
- κόμμα Οικολόγων (Ecolo): 8 έδρες
- αριστερό εργατικό κόμμα PTB-GO!: 4 έδρες
- Από πλευράς φλαμανδικών κομμάτων: OpenVld 5 έδρες, Groen 3 έδρες, sp.a. 3 έδρες, N-VA 3 έδρες, CD&V 2 έδρες και Vlaams Belang 1 έδρα. Τα φλαμανδόφωνα κόμματα OpenVld, sp.a. και CD&V που συγκεντρώνουν από κοινού 10 έδρες, μετέχουν επίσης στον κυβερνητικό συνασπισμό στην περιφέρεια των Βρυξελλών.

Τα εργατικά συνδικάτα στο Βέλγιο διαθέτουν αρκετά μεγάλη πολιτική ισχύ και επηρεάζουν σε αξιόλογο βαθμό –ή τουλάχιστον βαρύνουν σημαντικά- την λήψη αποφάσεων τόσο σε επίπεδο ομοσπονδιακής και περιφερειακών κυβερνήσεων, όσο και επιχειρήσεων. Οι τρεις σημαντικότερες συνδικαλιστικές οργανώσεις στο Βέλγιο είναι η Συνομοσπονδία Χριστιανικών Συνδικάτων (Confédération des Syndicats Chrétiens de Belgique – CSC), η Γενική Εργατική Ομοσπονδία (Fédération Générale du Travail en Belgique – FGTB) και η Γενική Οργάνωση Φιλελεύθερων Συνδικάτων (Centrale Générale des Syndicats Libéraux – CGSLB). Οι δύο πρώτες διαθέτουν 1,7 και 1,5 εκατ. μέλη αντίστοιχα. Τα εργατικά συνδικάτα διαπραγματεύονται τις διασυλλογικές συμβάσεις εργασίας ("Accords Interprofessionnels").

4. Νομοθετική εξουσία

Η νομοθετική εξουσία σε ομοσπονδιακό επίπεδο ασκείται από δύο σώματα: τη Βουλή των Αντιπροσώπων (150 μέλη) και τη Γερουσία (60 μέλη). Η Γερουσία, με βάση τις μεταβολές που εισήχθησαν από την 6η Μεταρρύθμιση του Κράτους, μετά τις εκλογές του 2014 αλλάζει ριζικά μορφή και μετατρέπεται σε μη μόνιμο νομοθετικό σώμα, με 50 μέλη του να ορίζονται από τα περιφερειακά κοινοβούλια και όχι με απ' ευθείας εκλογή. Κοινοβούλια λειτουργούν και σε περιφερειακό επίπεδο (βλ. και αμέσως ανωτέρω). Πιο συγκεκριμένα, το κοινοβούλιο της Φλάνδρας αριθμεί 124 έδρες, αυτό της Βαλλονίας 75 έδρες και εκείνο των Βρυξελλών 89 έδρες.

5. Εξωτερικές σχέσεις

5.1 Βέλγιο-Ευρωπαϊκή Ένωση

Το Βέλγιο είναι εκ των ιδρυτικών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για χώρα με έντονο διεθνή προσανατολισμό, ευρωπαϊκή κατεύθυνση και προοπτική και κεντρική θέση στον πλούσιο οικονομικά χώρο της βορειοδυτικής Ευρώπης.

5.2 Συμμετοχή Βελγίου σε διεθνείς οργανισμούς

Το Βέλγιο μετέχει σε πληθώρα διεθνών οργανισμών. Πιο συγκεκριμένα, στους ακόλουθους πιο σημαντικούς: Benelux, CERN, EBRD, ECB, EIB, EMU, ESA, E.E., FAO, G-9, G-10, IADB, IAEA, IBRD, ICAO, ICC (εθνικές επιτροπές), IDA, IEA, IFAD, IFC, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, ISO, MIGA, NATO, ΟΟΣΑ, OIF, OSCE, Paris Club, Σύμβαση Schengen, ΟΗΕ, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, ΠΟΕ, ΠΟΥ, WIPO, WMO.

5.3 Διεθνείς συμφωνίες που έχει υπογράψει το Βέλγιο

Πλήρη βάση δεδομένων διεθνών συμφωνιών που έχει υπογράψει το Βέλγιο από το έτος 1987 μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να εντοπίσουν στην σχετική ιστοσελίδα του ομοσπονδιακού Υπουργείου Εξωτερικών, στην διεύθυνση http://diplomatie.belgium.be/fr/traites/base_de_donnees_traites. Επίσης, στην διεύθυνση http://diplomatie.belgium.be/fr/traites/la_belgique_depositaire, επίσης του ομοσπονδιακού Υπουργείου Εξωτερικών, μπορεί να εντοπιστεί κατάλογος διεθνών συμφωνιών στις οποίες το Βέλγιο έχει οριστεί θεματοφύλακας. Τα εν λόγω στοιχεία είναι διαθέσιμα στην γαλλική και στην φλαμανδική.

5.4 Διμερείς συμφωνίες Ελλάδας-Βελγίου (οικονομικού περιεχομένου)

Πέραν των κοινοτικών ρυθμίσεων, οι βασικές συμφωνίες οικονομικού περιεχομένου, που έχουν υπογραφεί μεταξύ Ελλάδας και Βελγίου, είναι οι εξής :

- Συμφωνία περί Απαλλαγής της Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος (24.5.68, Ν.Δ

117/1969 ΦΕΚ 41/Α/1969). Αναθεωρήθηκε και μονογραφήθηκε το 1994 και υπεγράφη στην Αθήνα στις 25 Μαΐου του 2004. Το Βέλγιο κύρωσε την Συμφωνία στις 22/9/2005. Από ελληνικής πλευράς η Συμφωνία κυρώθηκε με τον Νόμο 3407 (ΦΕΚ 266/Α/25.10.2005. Εν. Ισχ. 30-12-2005. Αν. ΦΕΚ 36/Α/16-2-2006). Στις 16.3.2010 υπογράφηκε στις Βρυξέλλες Πρωτόκολλο που τροποποιεί την Συμφωνία (άρθρο 25), το οποίο κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με τον Νόμο 4106 (ΦΕΚ 6/Α/9.1.2013), όχι όμως ακόμη από βελγικής πλευράς.

- Συμφωνία Απαλλαγής Φορολογίας Αεροπορικών και Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων (23.6.54, ΦΕΚ 62/Α/1955)
- Συμφωνία Οδικών Μεταφορών (16.7.69, Ν 366/22-6-1976, ΦΕΚ160/Α/25-6-1976).
- Αεροπορική Σύμβαση (13-4-1955, ΦΕΚ107/Α/1957 Εμπιστευτικό μνημόνιο κατανοήσεως επί της ανωτέρω συμβάσεως 12-5-1972).
- Συμφωνία Κοινωνικών Ασφαλίσεων (1-4-58, ΦΕΚ 179/1958 και 191/1960).
- Αεροπορική Σύμβαση Αθήνα, 13-4-1955, ΦΕΚ 107/Α/1957.

Στα πλαίσια της επίσημης επίσκεψης του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Βέλγιο τον Φεβρουάριο του 2005 πραγματοποιήθηκε και επιχειρηματική αποστολή με στόχο την ανανέωση τόσο των διμερών σχέσεων, όσο και της οικονομικής συνεργασίας με το Βέλγιο και υπεγράφη Κοινή Δήλωση μεταξύ της ηγεσίας της Ένωσης Βέλγων Επιχειρηματιών και του ΣΕΒ, αναφορικά με τους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, την οποία συνυπέγραψε και ο τότε πρίγκιπας και νυν βασιλιάς του Βελγίου Φίλιππος.

5.5 Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

5.5.1 Τύπος

Κυριότερες γαλλόφωνες ημερήσιες πολιτικές – οικονομικές εφημερίδες:

- ✓ Metro (FR, διανέμεται δωρεάν στα αστικά μέσα μεταφοράς), περίπου 116.000 αντίτυπα
- ✓ Le Soir, περίπου 74.000 αντίτυπα (Groupe Rossel)
- ✓ La Libre Belgique, περίπου 39.000 αντίτυπα (Groupe IPM)
- ✓ L'Echo, περίπου 14.000 αντίτυπα
- ✓ Groupe Sud Presse (τοπικές γαλλόφωνες εφημερίδες La Capitale, La Province, Le Quotidien de Namur, La Nouvelle Gazette, La Meuse, Nord Éclair) περίπου 101.000 αντίτυπα
- ✓ Groupe L'Avenir (τοπικές γαλλόφωνες εφημερίδες Le Courrier, Le Courrier de l'Escaut, Vers l'avenir, Le Rappel, Vers l'avenir Brabant wallon, Vers l'avenir Namur/Dinant, Vers l'avenir Basse-Sambre, L'avenir du Luxembourg, Le jour Verviers, Le jour Huy/Waremme) περίπου 91.000 αντίτυπα

Κυριότερες φλαμανδόφωνες ημερήσιες εφημερίδες:

- ✓ Het Laatste Nieuws, περίπου 288.000 αντίτυπα
- ✓ Het Nieuwsblad, περίπου 265.000 αντίτυπα
- ✓ Metro (NL, διανέμεται δωρεάν στα αστικά μέσα μεταφοράς), περίπου 128.000 αντίτυπα
- ✓ Het Belang van Limburg, περίπου 97.000 αντίτυπα
- ✓ Gazet van Antwerpen, περίπου 95.000 αντίτυπα

- ✓ De Standaard, περίπου 95.000 αντίτυπα
- ✓ De Morgen, περίπου 53.000 αντίτυπα
- ✓ De Tijd, περίπου 31.000 αντίτυπα

Γερμανόφωνη ημερήσια εφημερίδα:

- ✓ Grenz Echo, περίπου 12.000 αντίτυπα

Κυριότερα εβδομαδιαία πολιτικά – οικονομικά περιοδικά:

- ✓ Humo (NL, περίπου 197.000 αντίτυπα)
- ✓ Knack (NL, περίπου 107.000 αντίτυπα)
- ✓ Le Vif/L'Express (FR, περίπου 67.000 αντίτυπα)
- ✓ Le Soir Magazine (FR, περίπου 57.000 αντίτυπα)
- ✓ Paris Match Belgique (FR, περίπου 47.000 αντίτυπα)
- ✓ Trends-Tendances (FR / NL, περίπου 42.000 αντίτυπα)

5.5.2 Ραδιοτηλεόραση

Το Βέλγιο είναι μία κατακερματισμένη ραδιοτηλεοπτική αγορά, όπως και στον γραπτό Τύπο, η οποία απευθύνεται στις τρεις γλωσσικές κοινότητες της χώρας, εκάστη των οποίων διαθέτει τα δικά της ραδιοτηλεοπτικά μέσα. Υπάρχει πληθώρα τηλεοπτικών καναλιών που απευθύνονται σε εκάστη των τριών κοινοτήτων, ενώ παράλληλα πάνω από το 90% των βελγικών νοικοκυριών είναι συνδεδεμένο με συστήματα καλωδιακής τηλεόρασης και παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα γειτονικών χωρών (Γαλλίας, Ολλανδίας, Γερμανίας, Βρετανίας). Εκάστη κοινότητα διαθέτει επίσης εκτεταμένο ραδιοφωνικό δίκτυο αποτελούμενο τόσο από δημόσιους όσο και από ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Κυριότερα γαλλόφωνα τηλεοπτικά δίκτυα εθνικής εμβέλειας:

- ✓ La Une, La Deux, La Trois, ARTE Belgique, ιδιοκτησίας Radio-Télévision belge de la Communauté française (RTBF), εθνικά δημόσια κανάλια γενικής θεματολογίας
- ✓ RTL-TVI, Club RTL, Plug RTL, ιδιοκτησίας RTL Group (TVi s.a.), ιδιωτικά κανάλια γενικής θεματολογίας
- ✓ AB3, AB4, ιδιοκτησίας AB Groupe et Groupe TF1, ιδιωτικά κανάλια γενικής θεματολογίας
- ✓ Canal Z, ιδιοκτησίας Roularta Media Group, θεματικό ιδιωτικό κανάλι

Κυριότερα φλαμανδόφωνα τηλεοπτικά δίκτυα εθνικής εμβέλειας:

- ✓ Één, Ketnet, Canvas, Op 12, Sporza, ιδιοκτησίας Vlaamse Radio- en Televisieomroep (VRT), εθνικά δημόσια κανάλια γενικής θεματολογίας
- ✓ BVN, ιδιοκτησίας Nederlandse Publieke Omroep (NPO), Vlaamse Radio- en Televisieomroep (VRT) και Radio Nederland Wereldomroep (RNW), διεθνές δημόσιο κανάλι γενικής θεματολογίας
- ✓ VTM, vtmKzoom, 2BE, Q-music TV, JIM, Vitaya, Anne, ιδιοκτησίας Medialaan, ιδιωτικά κανάλια γενικής θεματολογίας

- ✓ Vier, Vijf, ιδιοκτησίας ProSiebenSat.1 Media, ιδιωτικά κανάλια γενικής θεματολογίας
- ✓ EXQI Plus, Culture 7, EXQI sport, ιδιοκτησίας Alfacam, ιδιωτικά κανάλια γενικής θεματολογίας
- ✓ Prime, Sporting Telenet, ιδιοκτησίας Telenet, ιδιωτικά κανάλια γενικής θεματολογίας
- ✓ Kanaal Z, ιδιοκτησίας Roularta Media Group, θεματικό ιδιωτικό κανάλι

Γερμανόφωνο τηλεοπτικό δίκτυο:

- ✓ BRF TV, ιδιοκτησίας Groupe BRF, εθνικό δημόσιο κανάλι γενικής θεματολογίας

Κύριοι δημόσιοι γαλλόφωνοι ραδιοφωνικοί σταθμοί εθνικής εμβέλειας:

- ✓ La Première, VivaCité, Musiq'3, Classic 21, Pure FM, RTBF International (RTBF)

Κύριοι δημόσιοι φλαμανδόφωνοι ραδιοφωνικοί σταθμοί εθνικής εμβέλειας:

- ✓ Radio 1, Radio 2, Klara, Klara Continuo, Studio Brussel, MNM, MNM Hits, Radio Vlaanderen Internationaal (RVi), Nieuws+ (VRT)

Γερμανόφωνοι ραδιοφωνικοί σταθμοί εθνικής εμβέλειας:

- ✓ BRF1, BRF2 (BRF)

Σημειώνουμε ότι στο Παράρτημα Ι επισυνάπτουμε πλήρεις καταλόγους βελγικών ραδιοτηλεοπτικών μέσων, καθώς και πλήρη στοιχεία γαλλόφωνων ομίλων γραπτού και ραδιοτηλεοπτικού Τύπου.

Β. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΕΛΓΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

1. Γενικά στοιχεία

Η βελγική οικονομία είναι μια σύγχρονη οικονομία, θεμελιωμένη πρωταρχικώς στη δράση των πολλών ιδιωτικών –και πολυεθνικών- επιχειρήσεων που εδρεύουν στη χώρα, ενώ τα κύρια πλεονεκτήματα της κεφαλαιοποίησής της αντλούνται από τη στρατηγική θέση της χώρας στο κέντρο της Ευρώπης, τα εξελιγμένα δίκτυα μεταφορών, τη διαφοροποιημένη βιομηχανική και εμπορική σύνθεση της παραγωγικής της βάσης και τον απόλυτα εξωστρεφή προσανατολισμό της βελγικής επιχειρηματικότητας. Ελλείψει ιδίων φυσικών πόρων, το Βέλγιο υποχρεούται να εισάγει μεγάλες ποσότητες πρώτων υλών και να εξάγει μεγάλους όγκους μεταποιημένων (κυρίως βιομηχανικών) αγαθών, γεγονός που καθιστά τη βελγική οικονομία ιδιαίτερα ευάλωτη στις ασταθείς διακυμάνσεις των διεθνών αγορών.

Μετά από τέσσερα χρόνια ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης, το δεύτερο εξάμηνο του 2008 και το πρώτο εξάμηνο του 2009 η βελγική οικονομία διήλθε περίοδο βαθιάς ύφεσης, υπό το βάρος της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Η οικονομία επλήγη κατ' αρχάς από την κρίση στον τραπεζικό τομέα, καθώς οι τρεις σημαντικότερες βελγικές τράπεζες χρειάστηκε να λάβουν κρατική οικονομική ενίσχυση για να επιβιώσουν (Fortis, Dexia, KBC), ενώ η Fortis κατέληξε επιπλέον να εξαγοραστεί από τον γαλλικό όμιλο BNP Paribas. Στη συνέχεια η κρίση επηρέασε το εξωτερικό εμπόριο της χώρας, το οποίο παραδοσιακά κρατούσε υψηλά όλους τους βελγικούς δημοσιονομικούς δείκτες.

Από την εν λόγω ύφεση, η βελγική οικονομία εξήλθε επισήμως το τρίτο τρίμηνο του έτους 2009, κατόπιν τεσσάρων διαδοχικών τριμήνων καθοδικής αναπτυξιακής πορείας. Από τον αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης (-2,6%) του 2009, η βελγική οικονομία εμφάνισε ανάπτυξη 2,5% το 2010. Το 2011 το βελγικό ΑΕΠ μεγεθύνθηκε κατά 1,6%, ενώ το 2012 αυξήθηκε

πολύ ελαφρά κατά 0,1%. Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου, το 2012 η χώρα υπέστη τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην ευρωζώνη, με τον εξαιρετικά χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης να οφείλεται πρωτίστως στην πτώση της εσωτερικής ζήτησης και των ιδιωτικών επενδύσεων λόγω του απαισιόδοξου οικονομικού κλίματος. Το 2013 η βελγική οικονομία σημείωσε και πάλι ελαφρότατα θετικό ρυθμό ανάπτυξης, με το ΑΕΠ να μεγεθύνεται κατά 0,3% και τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να αυξάνονται κατά 2,9%. Η μεγέθυνση αυτή, σύμφωνα με τους οικονομικούς αναλυτές, συνδέεται σχεδόν απόλυτα με τα σημάδια γενικότερης ανάκαμψης των ανεπτυγμένων οικονομιών των χωρών της ευρωζώνης, αρκετές από τις οποίες αποτελούν κύριους εμπορικούς εταίρους του Βελγίου. Ωστόσο, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου μειώθηκαν κατά 2,1%, μαρτυρώντας την ευθραυστότητα της ανάκαμψης της βελγικής οικονομίας.

Το 2014, με βάση τα πρόσφατα αναθεωρημένα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου, ο ρυθμός μεγέθυνσης του βελγικού ΑΕΠ ανήλθε σε 1,1%. Το ΑΕΠ αυξήθηκε στους κλάδους βιομηχανίας κατά 1,9%, κατασκευών κατά 3,2% και υπηρεσιών κατά 0,7%. Αυξήθηκαν επίσης οι ιδιωτικές δαπάνες κατανάλωσης κατά 0,9%, οι δημόσιες καταναλωτικές δαπάνες κατά 1%, καθώς και οι ακαθάριστες επενδύσεις σε πάγια στοιχεία κατά 5,1%. Η συνολική εγχώρια ζήτηση (μη συνυπολογιζομένων μεταβολών των αποθεμάτων) αυξήθηκε κατά 1,9%, ενώ οι εξαγωγές και οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 3,8% και 3,6% αντιστοίχως. Τέλος, στην διάρκεια του 2014 αυξήθηκε ο συνολικός αριθμός των απασχολουμένων στο Βέλγιο κατά 0,4% (ήτοι 17.700 άτομα), έναντι μείωσής του κατά 0,3% (ήτοι 12.400 άτομα) το 2013.

Η μελλοντική πορεία της βελγικής οικονομίας σε μεσο-μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα παραμένει σχετικά επισφαλής, κυρίως εξαιτίας του υψηλού δημόσιου χρέους, καθώς και των δημόσιων δαπανών που είναι δύσκολο να μειωθούν δραστικά κατά τα επόμενα έτη, λόγω της γήρανσης του πληθυσμού. Ιστορικά το Βέλγιο έχει αντιμετωπίσει και κατά το παρελθόν προβλήματα υπερβολικού δημόσιου χρέους, όπως για παράδειγμα το 1993 (134% του ΑΕΠ). Χάρη σε πολυετή πολιτική δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολουθήθηκε τότε, το δημόσιο χρέος υποχώρησε εντυπωσιακά έως το τέλος του 2007 (σε 84% του ΑΕΠ), στη συνέχεια όμως και κατά την περίοδο 2008-2009, με την αρχή της οικονομικής κρίσης και στη συνέχεια την παγκόσμια ύφεση, η πτωτική πορεία του χρέους ανεκόπη. Η ενίσχυση του τραπεζικού κλάδου προς αποφυγή πτώχευσης σε πρώτο στάδιο, αλλά και τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η βελγική οικονομία και τα οποία εντάθηκαν τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της κρίσης, είχαν ως αποτέλεσμα την εκτίναξη του δημόσιου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ σε 102% το 2011, 103,9% το 2012, 104,4% το 2013 και 106,6% το 2014, ενώ για το 2015 εκτιμάται ότι το δημόσιο χρέος θα ανέλθει σε ποσοστό 107% του ΑΕΠ.

Το Βέλγιο, κατά τη διάρκεια του 2011 είχε αντιμετωπίσει κατά περιόδους σοβαρές δυσκολίες δανεισμού από τις διεθνείς αγορές εξαιτίας υψηλών επιτοκίων δανεισμού με βασική αιτία την παρατεταμένη περίοδο πολιτικής κρίσης. Στις αρχές Δεκεμβρίου 2011, η τότε συμφωνία σχηματισμού κυβέρνησης συνασπισμού από 6 βελγικά κόμματα υπό τον σοσιαλιστή πρωθυπουργό Elio Di Rupo είχε ανοίξει τον δρόμο για σχηματισμό ομοσπονδιακής κυβέρνησης, με βασικό σκοπό τον καθησυχασμό των κοινοτικών οργάνων και των διεθνών αγορών, που προς το τέλος του 2011 είχαν εντείνει τις πιέσεις τους στη βελγική οικονομία. Την τριετία 2012-2014 το Βέλγιο αντιμετώπισε ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους δανεισμού από τις αγορές, καθώς τα επιτόκια δανεισμού του βελγικού κράτους αποκλιμακώθηκαν –ακολουθώντας και την γενικότερη τάση σε ευρωπαϊκό επίπεδο- φθάνοντας μάλιστα σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα.

Κοινή ωστόσο διαπίστωση τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών αποτελεί το γεγονός ότι η βελγική Κυβέρνηση πρέπει να προβεί σε εκτεταμένες περαιτέρω μεταρρυθμίσεις με στόχο τον δραστικό περιορισμό των κρατικών

δαπανών, την αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, συντάξεων και υγειονομικής περίθαλψης, αλλά και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, προκειμένου να απαλείψει στα αμέσως προσεχή χρόνια το διαρθρωτικό και το ονομαστικό δημοσιονομικό έλλειμμα και να επαναφέρει το δημόσιο χρέος της χώρας σε επίπεδα ελεγχόμενα, κάτω του 100% του ΑΕΠ. Θετικό πάντως αντίκτυπο στην εικόνα του Βελγίου στις αγορές και γενικότερα στην πιστοληπτική του ικανότητα φαίνεται να είχε το γεγονός ότι δεν επαληθεύθηκαν οι αρχικοί φόβοι ότι τις εθνικές εκλογές του Μαΐου 2014 θα ακολουθούσε μακρά περίοδος πολιτικής αβεβαιότητας, όπως είχε συμβεί το 2011, αφού σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα και πριν τα τέλη του 2014 είχε σχηματισθεί σταθερή κυβέρνηση, η οποία μάλιστα προχωρά σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και επιδεικνύει προσήλωση στον σκοπό της αντιμετώπισης των χρόνιων προβλημάτων της βελγικής οικονομίας.

2. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη

Στον κατωτέρω πίνακα παρουσιάζουμε τους βασικούς μακροοικονομικούς δείκτες του Βελγίου με την εξέλιξή τους από το 2011, με τα ελαφρώς αναθεωρημένα στοιχεία του 2014, αλλά και τις προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας για το 2015.

	2011	***2012***	***2013***	***2014***	***2015****
Μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ (% μεταβολή)	+1,6	+0,1	+0,3	+1,1	+1,2
Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (% μεταβολή)	+4,1	0,0	-2,1	+5,1	+0,7
Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (% μεταβολή)	+6,6	+1,9	+2,9	+3,8	+2,6
Εισαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (% μεταβολή)	+7,2	+1,8	+1,7	+3,6	+2,6
Δημοσιονομικό αποτέλεσμα (% του ΑΕΠ)	-4,1	-4,1	-2,9	-3,2	-2,7
Πρωτογενές αποτέλεσμα (% του ΑΕΠ)	-0,7	-0,8	0,2	-0,2	+0,1
Δημόσιο χρέος (σε δισ. ευρώ)	387,6	403,2	412,8	428,4	-
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	102	103,9	104,4	106,6	107,0
Κρατικά έσοδα (σε δις. ευρώ)	187,4	196,7	203,7	205,5	-
Κρατικές δαπάνες (σε δις. ευρώ)	202,9	212,7	215,2	218,6	-
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	-1,1	-0,7	-0,2	+1,4	+1,4
Πληθωρισμός (% μεταβολή)	3,4	2,6	1,2	0,5	0,6
Εναρμονισμένος δείκτης ανεργίας (%)	7,2	7,6	8,4	8,5	8,5

Πηγές: *Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux, SPF Finances, Commission Européenne, BCE, EUROSTAT*

Σημειώσεις: * Προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας Βελγίου, Institut des Comptes Nationaux

3. Εξέλιξη και ανάλυση βασικών οικονομικών μεγεθών

Με βάση τα στοιχεία που ανακοινώθηκαν στις 17 Απριλίου τρέχοντος έτους από τη βελγική Στατιστική Υπηρεσία (Institut des Comptes Nationaux) και τα οποία κοινοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος, το βελγικό δημοσιονομικό έλλειμμα το 2014 ανήλθε σε €13,06 δις., ήτοι 3,2% του ΑΕΠ (ενώ

παράλληλα πραγματοποιήθηκε πρωτογενές έλλειμμα ύψους €691,3 εκατ. ή 0,2% του ΑΕΠ). Σημειώνουμε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2013 είχε ανέλθει σε 11,53 δις. €, αντιπροσωπεύοντας το 2,9% του βελγικού ΑΕΠ. Το δημόσιο χρέος ανήλθε το 2014 σε €428,36 δις., ήτοι 106,6% του ΑΕΠ, έναντι €412,77 δις. ή 104,4% του ΑΕΠ το 2013.

Οι πρωτογενείς δαπάνες διατηρήθηκαν σε σταθερά επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ και ανήλθαν σε 51,3% του ΑΕΠ. Οι δαπάνες τόκων επίσης διατηρήθηκαν σταθερές ως ποσοστό του ΑΕΠ, ανερχόμενες συνολικά σε 3,1% του ΑΕΠ. Συνολικά οι κρατικές δαπάνες μειώθηκαν κατά 0,2% του ΑΕΠ, ανερχόμενες σε €218,58 δις. Τα κρατικά έσοδα μειώθηκαν κατά 0,4% του ΑΕΠ, ανερχόμενα σε 51,1% του ΑΕΠ (€205,53 δις.), ενώ μειώθηκαν επίσης τα πάσης φύσεως φορολογικά και παραφορολογικά έσοδα κατά 0,1% του ΑΕΠ και ανήλθαν σε 44,7% του ΑΕΠ.

Όσον αφορά το δημοσιονομικό έλλειμμα, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση κατέγραψε το 2014 έλλειμμα ύψους 2,6% του ΑΕΠ (χειροτέρευση κατά 0,2% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2013), οι περιφέρειες και οι κοινότητες έκλεισαν το 2014 με έλλειμμα ύψους 0,3% του ΑΕΠ (χειροτέρευση κατά 0,1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2013), οι τοπικές αρχές έκλεισαν με έλλειμμα επίσης 0,3% του ΑΕΠ (χειροτέρευση κατά 0,1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2013), και τέλος οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης κατέγραψαν σταθερά μικρό έλλειμμα ύψους 0,1% του ΑΕΠ.

Από πλευράς λοιπών μακροοικονομικών δεικτών, όπως αυτοί αναθεωρήθηκαν στις αρχές Ιουνίου τρέχοντος έτους, κυριαρχεί η ελαφρά αναπτυξιακή πορεία της βελγικής οικονομίας το 2014, με ρυθμό ανάπτυξης 1,1%, με αύξηση των ακαθάριστων επενδύσεων σε πάγια στοιχεία κατά 5,1% (συγκεκριμένα οι επιχειρηματικές επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 6,8%, οι δημόσιες επενδύσεις κατά 4,3% και οι ιδιωτικές επενδύσεις σε ακίνητα κατά 0,7%), καθώς και της εγχώριας ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης κατά 0,9%, καθώς και αύξηση των εξαγωγών και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (κατά 3,8% και 3,6% αντίστοιχα). Όσον αφορά την ανεργία, το 2014 ο εναρμονισμένος δείκτης ανεργίας ανήλθε σε 8,5%, έναντι 8,4% το 2013. Επίσης, στην διάρκεια του 2014 αυξήθηκε ο συνολικός αριθμός των απασχολουμένων στο Βέλγιο κατά 0,4% (ήτοι 17.700 άτομα), έναντι μείωσής του κατά 0,3% (ήτοι 12.400 άτομα) το 2013.

Το 2014 αυξήθηκε το ΑΕΠ στους κλάδους βιομηχανίας κατά 1,9% (έναντι μείωσης κατά 0,6% το 2013 σε σύγκριση με το 2012), κατασκευών κατά 3,2% (έναντι συρρίκνωσης κατά 1,3% το 2013) και υπηρεσιών κατά 0,7% (σε σταθερά επίπεδα μεγέθυνσης σε σύγκριση με το 2013). Αυξήθηκαν επίσης οι δημόσιες καταναλωτικές δαπάνες κατά 1%, ενώ η συνολική εγχώρια ζήτηση (μη συνυπολογιζομένων μεταβολών των αποθεμάτων) αυξήθηκε κατά 1,9%. Παρατηρούμε εξάλλου την πτώση του δείκτη πληθωρισμού το 2014 στο εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο του 0,5%, από 1,2% το 2013. Επίσης, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσίασε αξιόλογη βελτίωση και εμφάνισε το 2014 πλεόνασμα της τάξεως του 1,4% του ΑΕΠ, έναντι ελλείμματος 0,2% του ΑΕΠ το 2013.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου (BNB) που δημοσιεύθηκαν στις 29 Απριλίου, ο ρυθμός μεγέθυνσης του βελγικού ΑΕΠ κατά το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους εκτιμάται σε 0,3% έναντι του προηγούμενου, τετάρτου τριμήνου του 2014 και σε 0,9% έναντι του πρώτου τριμήνου του 2014. Σημειωτέον ότι κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2014 η οικονομική δραστηριότητα στο Βέλγιο είχε αυξηθεί κατά 0,2% έναντι του τρίτου τριμήνου του ιδίου έτους, και κατά 1% έναντι του αντίστοιχου τελευταίου τριμήνου του 2013.

Οι εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου για το 2015, που δημοσιεύθηκαν στις αρχές Ιουνίου, αναφέρουν ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ 1,2%, αυξήσεις των εξαγωγών και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (κατά 2,6%), ελαφρά αύξηση των επενδύσεων (+0,7%) και του επιπέδου εγχώριας ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης (+1,6%),

σταθεροποίηση του εναρμονισμένου δείκτη ανεργίας στο 8,5%, μικρή άνοδο του πληθωρισμού στο 0,6%, και σταθεροποίηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στο 1,4% του ΑΕΠ. Το δημοσιονομικό έλλειμμα εκτιμάται σε 2,7% του ΑΕΠ και το επίπεδο του δημοσίου χρέους σε 107% του ΑΕΠ.

3.1Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Το βελγικό ΑΕΠ αντιπροσωπεύει το 2,9% του συνολικού ΑΕΠ της Ε.Ε., το 4% του ΑΕΠ της ευρωζώνης και το 0,97% του ΑΕΠ του ΟΟΣΑ (στοιχεία 2014). Το Βέλγιο είναι ένας σημαντικός εμπορικός κόμβος και διαμετακομιστικό κέντρο, με εξαιρετικά αναπτυγμένο δίκτυο μεταφορών, από όπου διακινούνται προϊόντα και υπηρεσίες σε άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. και τρίτες χώρες. Η βιομηχανική και εμπορική βάση του Βελγίου είναι εξαιρετικά ευρεία και διαφοροποιημένη, και η βελγική αγορά, παρά τα διαρθρωτικά προβλήματα που παρουσιάζει σήμερα η αγορά εργασίας (χαμηλό ποσοστό απασχόλησης, υψηλό εργατικό κόστος), θεωρείται από τις πλέον δυναμικές και ανταγωνιστικές στον ευρωπαϊκό χώρο, αν όχι παγκοσμίως. Αρκετή συζήτηση διεξάγεται ωστόσο τα τελευταία χρόνια στο εσωτερικό του Βελγίου αναφορικά με την βιωσιμότητα της ανταγωνιστικής θέσης της οικονομίας της χώρας, δεδομένου του υψηλού εργατικού και ενεργειακού κόστους, που σε συνδυασμό με τις συνθήκες της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας ωθούν αρκετούς ξένους επενδυτές –και δη πολυεθνικές εταιρείες- να εγκαταλείψουν την χώρα, ενώ καθιστούν τη βελγική βιομηχανία και τις εξαγωγές ολοένα και λιγότερο ανταγωνιστικές στο διεθνές περιβάλλον.

Η βελγική οικονομία κατατάσσεται μεταξύ των πλέον εξωστρεφών σε παγκόσμιο επίπεδο, με τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να αντιπροσωπεύουν (το 2014) το 86,6% του βελγικού ΑΕΠ. Η εξωστρέφεια αυτή της βελγικής οικονομίας είναι ο παράγων που, σύμφωνα με έγκυρους διεθνείς οικονομικούς αναλυτές, έχει βοηθήσει μέχρι σήμερα το Βέλγιο να μετριάσει κάπως τις επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Από την άλλη πλευρά βέβαια, το γεγονός ότι η βελγική οικονομία εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από το διεθνές εμπόριο, την καθιστά αρκετά ευαίσθητη στις μεταβολές του, όπως συμβαίνει τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της διεθνούς οικονομικής κρίσης.

Το 2014 σημειώθηκε ελαφρά αναπτυξιακή πορεία της βελγικής οικονομίας, με τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ να ανέρχεται σε 1,1%. Η Κεντρική Τράπεζα αναμένει για το τρέχον έτος ρυθμό ανάπτυξης στο 1,2% και για το 2016 στο 1,5%. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου, το ΑΕΠ παρουσίασε μεγέθυνση κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015 σε 0,3% έναντι του προηγούμενου, τετάρτου τριμήνου του 2014 και σε 0,9% έναντι του πρώτου τριμήνου του 2014. Σημειωτέον ότι κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2014 η οικονομική δραστηριότητα στο Βέλγιο είχε αυξηθεί κατά 0,2% έναντι του τρίτου τριμήνου του ιδίου έτους, και κατά 1% έναντι του αντίστοιχου τελευταίου τριμήνου του 2013.

Έτος	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**	**2009**
ΑΕΠ σε σταθερές τιμές έτους 2012 (εκατ. €)	393.453	389.301	388.171	387.811	381.635	372.323
% μεταβολή σε σύγκριση με προηγούμενο έτος	1,1	0,3	0,1	1,6	2,5	-2,6

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

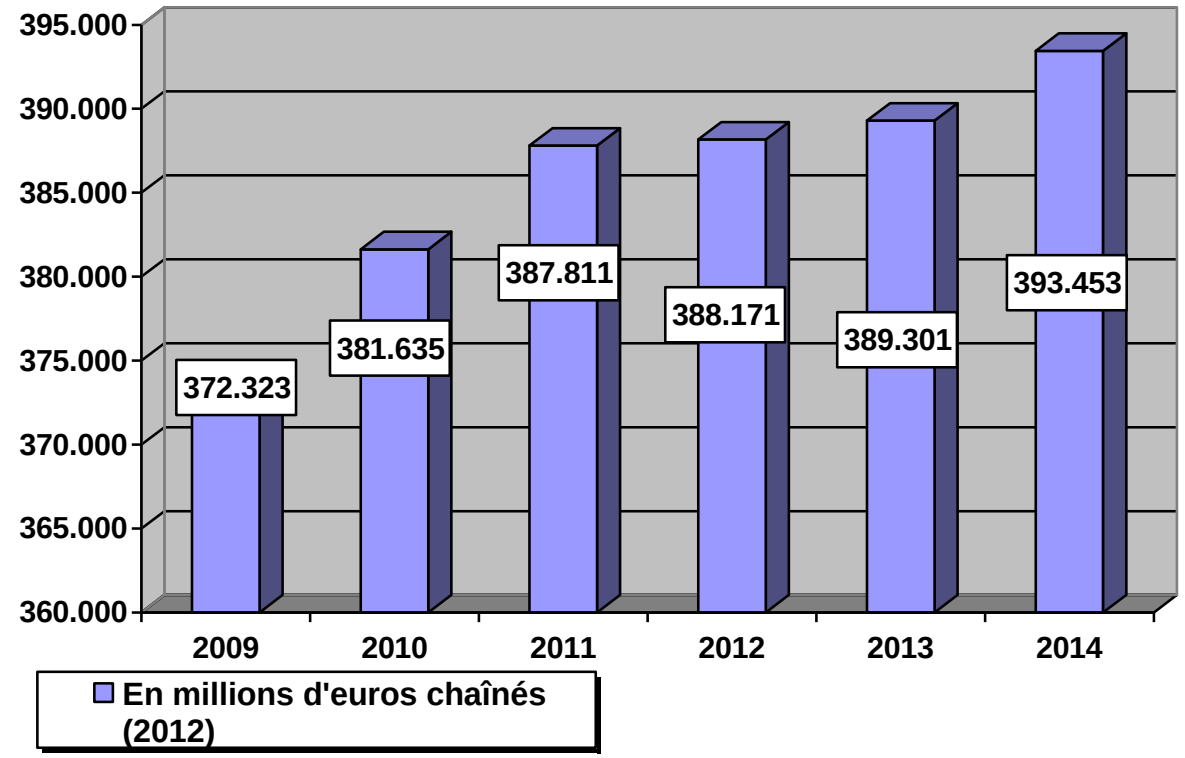

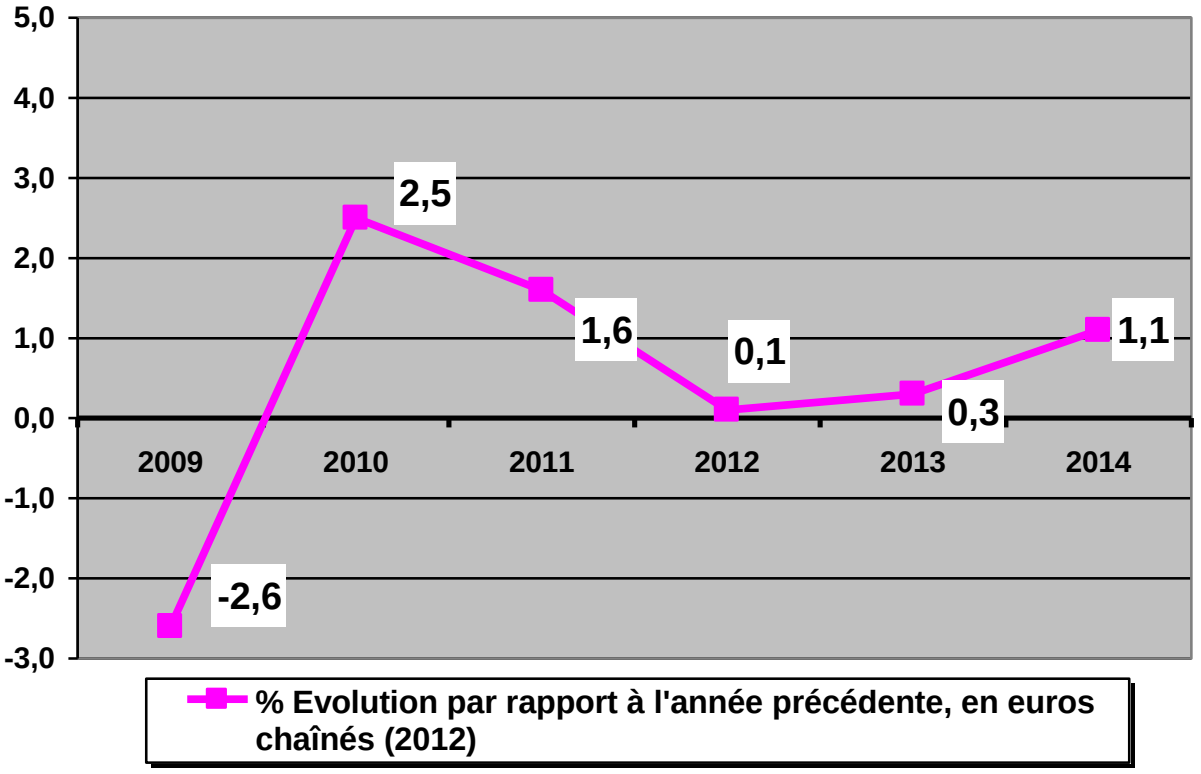

Κατά Κεφαλή ΑΕΠ

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του Βελγίου σε τρέχουσες τιμές παρέμεινε υψηλό κατά το έτος 2014 (στα 36.000 €), διατηρώντας το Βέλγιο μεταξύ των χωρών με το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ παγκοσμίως. Το βελγικό κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ονομαστικούς όρους είναι κατά ποσοστό 31,9% υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (Ε.Ε.-28) και το έβδομο

υψηλότερο μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2014. Σημειώνεται, εξάλλου, ότι οι Βρυξέλλες συγκαταλέγονται μεταξύ των τριών πλουσιότερων πόλεων της Ευρώπης, κυρίως λόγω των υψηλά αμειβόμενων μη-μόνιμων κατοίκων. Σύμφωνα με πλέον πρόσφατα στοιχεία της Eurostat, έτους 2013, στις Βρυξέλλες το ΑΕΠ ανά κάτοικο (σε τρέχουσες τιμές) ανέρχεται σε 62.009 ευρώ, στην Αμβέρσα σε 44.418 ευρώ, στην περιοχή της Brabant Flamand σε 37.775 ευρώ, ενώ στην περιοχή της Brabant Wallon σε 38.622 ευρώ. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Λιέγης είναι αρκετά χαμηλότερο και ανέρχεται σε 28.945 ευρώ. Μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών, οι Βρυξέλλες κατατάσσονται τρίτες, μετά από το κεντρικό Λονδίνο (94.123 ευρώ) και το Λουξεμβούργο (83.097 ευρώ).

Έτος	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Σε Ευρώ (€)	36.000	35.600	35.100	34.600	33.600	32.400	33.200	32.500

ΠΗΓΗ : EUROSTAT

Βελγικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ (σε ονομαστικούς όρους)

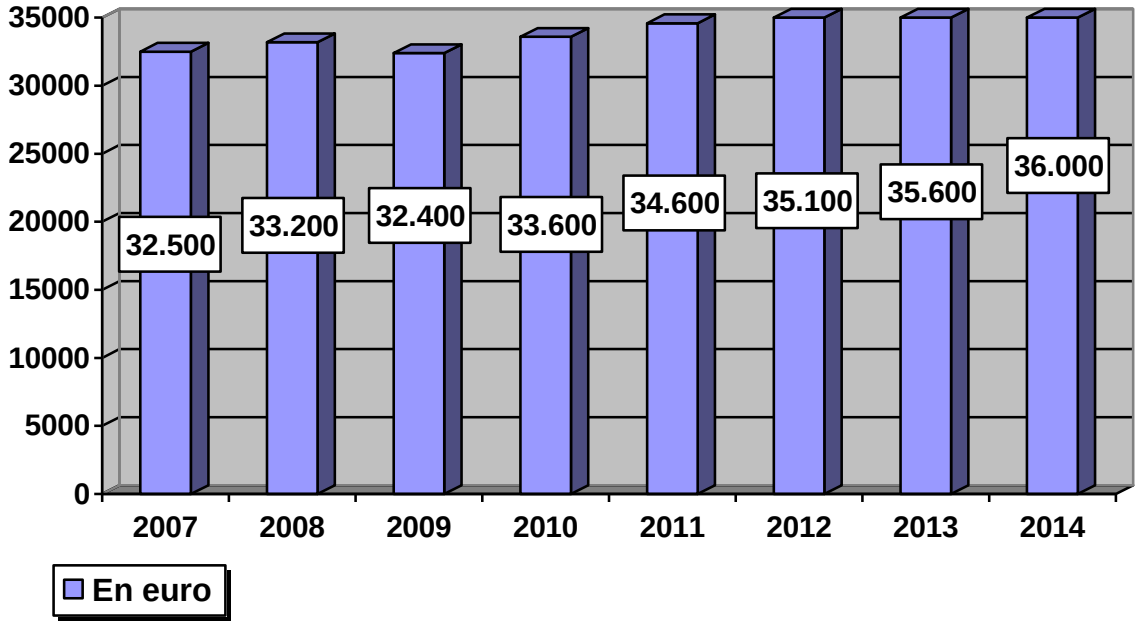

3.2Γεωργία – Αγροτική παραγωγή

Η γεωργία αποτελεί μικρό τμήμα του βελγικού ΑΕΠ, με την γεωργική παραγωγή (συμπεριλαμβανομένων αλιείας και δασοκομίας) να ανέρχεται το 2014 (σε σταθερές τιμές έτους 2012) σε 2,848 δις. € και να αντιπροσωπεύει μόλις το 0,72% του βελγικού ΑΕΠ. Το κύριο χαρακτηριστικό του βελγικού γεωργικού τομέα είναι ότι μειώνεται διαχρονικά ο αριθμός των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, γεγονός που οδηγεί σε συγκέντρωση γης. Μέσα σε 30 χρόνια, η χώρα έχει χάσει περίπου το 63% των γεωργικών της εκμεταλλεύσεων. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις καταλαμβάνουν βεβαίως και σήμερα το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης του Βελγίου (50,6%). Ωστόσο κάθε χρόνο η γεωργική γη μειώνεται, ενώ αντίθετα αυξάνονται οι δομημένες εκτάσεις. Το γεγονός αυτό προφανώς έχει άμεσες συνέπειες ως προς τη φύση των γεωργικών δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα στη Φλάνδρα, όπου η πυκνότητα

του πληθυσμού είναι εξαιρετικά υψηλή.

Κατά την ίδια περίοδο, η μέση επιφάνεια των γεωργικών εκμεταλλεύσεων υπερδιπλασιάστηκε. Το εργατικό δυναμικό του γεωργικού τομέα υπέστη μια παράλληλη συρρίκνωση του όγκου του: ο τομέας απώλεσε το 45% περίπου του αριθμού των εργαζομένων που απασχολούνταν σε γεωργικές δραστηριότητες.

Έτος	2014	2013	2012	2011	2010	2009
ΑΕΠ γεωργίας σε σταθερές τιμές έτους 2012 (εκατ. €)	2.848	2.798	2.709	2.836	2.912	2.723
% μεταβολή σε σύγκριση με προηγούμενο έτος	1,8	3,3	-4,5	-2,6	6,9	-5,6

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Το μερίδιο της γεωργίας στη βελγική οικονομία, το οποίο ήταν ήδη αρκετά χαμηλό, συνεχίζει να μειώνεται, πέφτοντας κάτω από το κατώφλι του 1%. Το 2013, όπως προαναφέραμε, ο αγροτικός κλάδος αντιπροσώπευε το 0,72% του ΑΕΠ έναντι 1,13% το έτος 1980. Ωστόσο, εάν συνυπολογισθεί η συμμετοχή της βιομηχανίας τροφίμων, η θέση του αγροτοβιομηχανικού τομέα στη βελγική οικονομία σαφώς καθίσταται σε συγκριτικούς όρους σημαντικότερη.

Στις εξαγωγές, το συγκριτικό μερίδιο του αγροτικού τομέα είναι κατά πολύ υψηλότερο. Η γεωργία με την στενή της έννοια (ζώα, ζωικά προϊόντα, φυτικά προϊόντα και λίπη) το 2014 αντιπροσώπευε το 5,7% των βελγικών εξαγωγών. Εάν σε αυτό προστεθεί και άλλο ένα 5,5% που αντιπροσώπευαν οι εξαγωγές προϊόντων τροφίμων, ποτών και καπνού, το συνολικό ποσοστό των προϊόντων του αγροτοβιομηχανικού κλάδου αντιπροσώπευε το 2014 το 11,2% των βελγικών εξαγωγών. Σημειώνουμε ότι η βιολογική γεωργία κερδίζει σταδιακά έδαφος στο Βέλγιο, όπως και ολόκληρος ο κλάδος των βιολογικών προϊόντων (από την παραγωγή έως το λιανεμπόριο), κατά το πρότυπο της γειτονικής Γερμανίας.

3.3Βιομηχανία – Βιομηχανική παραγωγή

Η βιομηχανική παραγωγή το 2014 συνεισέφερε κατά 60,839 δις. € στο βελγικό ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές έτους 2012), αντιπροσωπεύοντας το 15,5% του ΑΕΠ. Η βελγική βιομηχανική παραγωγή συμπεριλαμβανομένων των εξορυκτικών δραστηριοτήτων, έπειτα από σχεδόν διαρκείς θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης πριν την οικονομική κρίση, το 2008 εμφάνισε πολύ μικρή πτώση, το 2009 εξαιρετικά μεγάλη μείωση κατά 7,7%, ενώ το 2010 μεγεθύνθηκε κατά 5,2%. Από εκεί και έπειτα, η βιομηχανική παραγωγή κατά την τριετία 2011-2013 έβαινε σταθερά μειούμενη, κατά 0,85% το 2011, κατά 0,08% το 2012 και κατά 0,62% το 2013, το 2014 ωστόσο ανέκαμψε και σημείωσε μεγέθυνση της τάξεως του 1,9%. Οι κύριοι κλάδοι της βελγικής βιομηχανικής παραγωγής περιλαμβάνουν τα χημικά προϊόντα, τα τρόφιμα και ποτά, τα φαρμακευτικά προϊόντα, την παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, τον μηχανολογικό εξοπλισμό, την μεταλλουργία, τα οχήματα και τον εξοπλισμό μεταφορών, την διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, την κλωστοϋφαντουργία, τα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά είδη, τα προϊόντα τεχνολογίας πληροφορικής, την επιπλοποιία. Χαρακτηριστικό της βελγικής βιομηχανικής παραγωγής είναι η πληθώρα ενδιάμεσων, ημιτελών βιομηχανικών αγαθών, τα οποία επανεξάγονται προς τελειοποίηση σε γειτονικές του Βελγίου χώρες.

Έτος	2014	2013	2012	2011	2010	2009
ΑΕΠ βιομηχανίας σε σταθερές τιμές έτους 2012 (εκατ. €)	60.839	59.721	60.096	60.147	60.666	57.654
% μεταβολή σε σύγκριση με προηγούμενο έτος	1,9	-0,62	-0,08	-0,85	5,2	-7,7

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

3.4 Υπηρεσίες

Συνολικά ο κλάδος των υπηρεσιών συνεισφέρει κατά το μεγαλύτερο μέρος στην διαμόρφωση του βελγικού ΑΕΠ, αντιπροσωπεύοντας το 2014, συμπεριλαμβανομένου του κλάδου των κατασκευών, το 73,4% του ΑΕΠ (με προϊόν ανερχόμενο σε 288,7 δις. € σε σταθερές τιμές έτους 2012). Το προϊόν των κλάδων εμπορίου, μεταφορών και μαζικής εστίασης το 2014 ανήλθε σε 68,89 δις. €, με δεύτερη σημαντικότερη κατηγορία τον κλάδο υπηρεσιών δημόσιας διοίκησης, άμυνας και εκπαίδευσης (με ΑΕΠ στα 52,75 δις. €), τρίτη κατηγορία τις επιστημονικές και τεχνολογικές υπηρεσίες (με ΑΕΠ στα 47,19 δις. €) και τέταρτη τις κτηματομεσιτικές υπηρεσίες (με ΑΕΠ στα 30,79 δις. €).

Ο κλάδος των υπηρεσιών ακολουθεί σταθερά ανοδική πορεία κατά τα τελευταία έτη. Το 2014, όπως και το 2013, ο ρυθμός ανάπτυξής του ήταν στο 0,7%. Ο κλάδος των κατασκευών –που υπολογίζεται χωριστά από την βελγική στατιστική υπηρεσία- παρουσιάζει γενικά, και μετά την αρχή της οικονομικής κρίσης, θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης (με αποκορύφωμα το 2011 που το ΑΕΠ του μεγεθύνθηκε κατά 7,9%), το 2013 σημείωσε ύφεση κατά 1,3%, ενώ το 2014 επανέκαμψε σημειώνοντας μάλιστα ισχυρή μεγέθυνση της τάξεως του 3,2%.

Στον κατωτέρω πίνακα παρουσιάζουμε τις κυριότερες κατηγορίες υπηρεσιών και την συμμετοχή τους στο βελγικό ΑΕΠ την τελευταία εξαετία (σε σταθερές τιμές έτους 2012).

ΑΕΠ υπηρεσιών σε σταθερές τιμές έτους 2012 (εκατ. €) / Έτος	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Εμπόριο, μεταφορές, μαζική εστίαση	68.894	68.730	69.314	70.432	69.338	68.068
Δημόσια διοίκηση, άμυνα, εκπαίδευση	52.747	52.229	51.192	50.256	50.456	49.775
Επιστημονικές, τεχνικές υπηρεσίες	47.192	46.155	44.989	47.686	45.275	43.876
Κτηματομεσιτικές υπηρεσίες	30.787	30.432	30.376	29.807	28.967	28.363
Υπηρεσίες υγείας & κοινωνικών ασφαλίσεων	26.575	26.397	26.179	25.155	24.361	24.937
Χρηματοοικονομικές & ασφαλιστικές υπηρεσίες	20.612	21.147	21.318	20.423	19.991	19.240
Κατασκευές	20.277	19.641	19.902	19.539	18.112	17.937
Τηλεπικοινωνίες & πληροφορική	14.077	13.914	13.879	13.808	13.414	13.612
Λοιπές υπηρεσίες	7.503	7.454	7.375	7.250	7.056	6.948

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

3.5Πληθωρισμός – Δημόσια και ιδιωτική κατανάλωση

Τον Ιούλιο του 2008 ο βελγικός πληθωρισμός είχε ανέλθει σε ποσοστό 5,91%, αγγίζοντας την υψηλότερη τιμή των τελευταίων 25 χρόνων. Το 2009 ο πληθωρισμός στο Βέλγιο ανήλθε σε μηδενικά επίπεδα, το 2010 ωστόσο ανήλθε στο 2,3% και το 2011 σημείωσε περαιτέρω άλμα στο 3,4%. Το 2012, σημειώθηκε μείωση του πληθωρισμού, όπως είχε προβλέψει η Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου, στο 2,6%, ενώ το 2013 ο εναρμονισμένος δείκτης πληθωρισμού κατέβηκε ακόμη χαμηλότερα, στο 1,2%. Η πτώση του πληθωρισμού το 2013 οφείλεται κατά κύριο λόγο στην υλοποιηθείσα πολιτική συγκράτησης των τιμών των ενεργειακών προϊόντων. Στην συνέχεια, από το τελευταίο τετράμηνο του 2013 και σε ολόκληρη την διάρκεια του 2014, ο δείκτης τιμών καταναλωτή κινήθηκε σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα κάτω του 1%, συγκρίσιμα με εκείνα του 2009, φθάνοντας μάλιστα προς τα τέλη του έτους και σε αρνητικά επίπεδα για αρκετά μακρό χρονικό διάστημα, συγκεκριμένα από τον Δεκέμβριο 2014 (-0,38%) έως τον Μάρτιο 2015 (-0,40%). Βασικές αιτίες για την σημαντική πτώση του πληθωρισμού στο Βέλγιο το 2014 υπήρξαν κατ' αρχάς οι έντονες διεθνείς αντιπληθωριστικές πιέσεις, ιδιαίτερα στον χώρο της ευρωζώνης, οι οποίες –μεταξύ άλλων παραγόντων- τελικά οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην υιοθέτηση μίας νομισματικής πολιτικής χαμηλών επιτοκίων και ποσοτικής χαλάρωσης, αλλά επίσης η απότομη και ταχεία αποκλιμάκωση των διεθνών τιμών των καυσίμων κατά την διάρκεια μεγάλου μέρους του έτους, και βεβαίως η πολιτική της βελγικής κυβέρνησης για συγκράτηση των τιμών των ενεργειακών προϊόντων, με την υιοθέτηση, μεταξύ άλλων, μέτρου μείωσης του συντελεστή ΦΠΑ στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από 21% σε 6% από τον Απρίλιο 2014. Σημειώνουμε πάντως ότι οι τιμές των ενεργειακών προϊόντων στο Βέλγιο, σύμφωνα με τις απόψεις των εκπροσώπων των μεγάλων βιομηχανικών κλάδων, εξακολουθούν να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα σε σύγκριση με τις γειτονικές ανταγωνίστριες χώρες, πράγμα που αποτελεί σοβαρό και αυξανόμενης σημασίας εμπόδιο στην ανταγωνιστικότητα της βελγικής βιομηχανίας.

Τον Απρίλιο 2015, έπειτα από έξι συνεχόμενους μήνες πτωτικής πορείας, ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε ελαφρά και πέρασε στα θετικά επίπεδα του 0,29%, ενώ και τον Μάιο αυξήθηκε ακόμη λίγο φθάνοντας το 0,56%.

Το 2014, ο εναρμονισμένος δείκτης πληθωρισμού ανήλθε τελικά στα ισχνά επίπεδα του 0,5%. Οι εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου φέρνουν τον εναρμονισμένο δείκτη φέτος στο 0,6%, και στο 1,5% για το 2016.

Έτος	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**	**2009**	**2008**	**2007**
% Ποσοστό	0,5	1,2	2,6	3,4	2,3	0,0	4,5	1,8

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

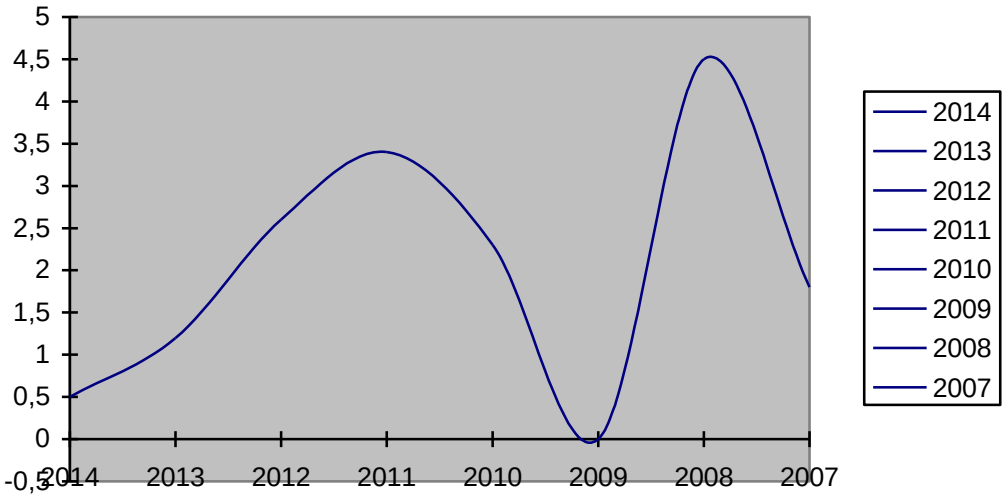

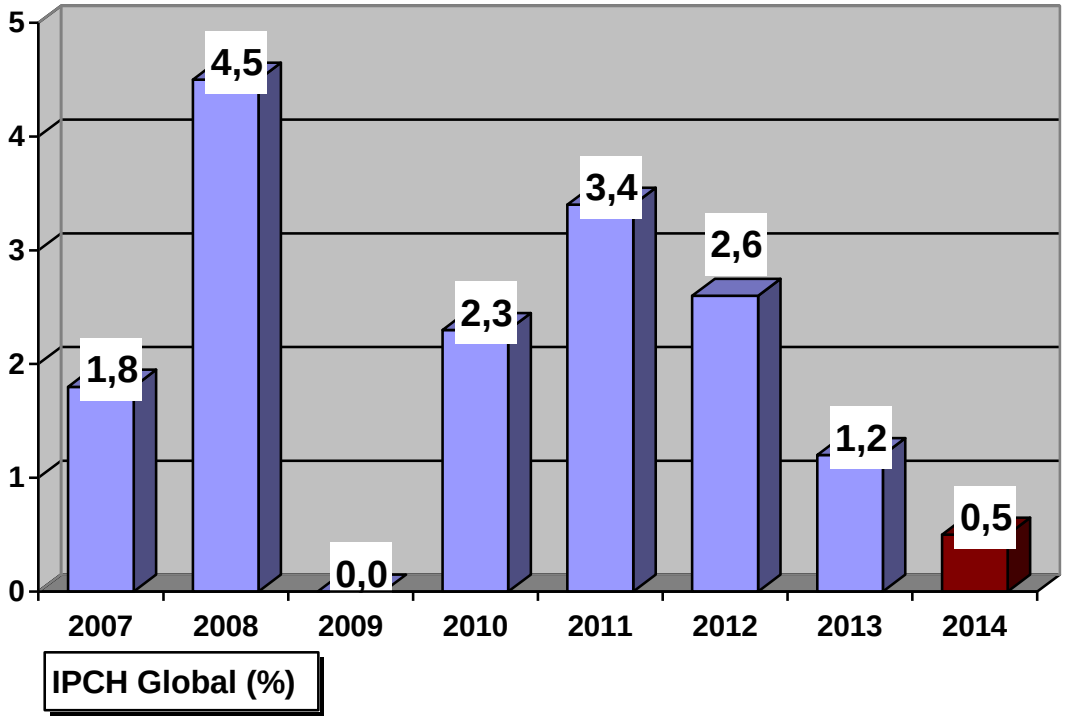

Η δημόσια κατανάλωση έχει ακολουθήσει τα τελευταία χρόνια κυμαινόμενη πορεία, χωρίς ωστόσο να έχει ποτέ φθάσει σε αρνητικούς ρυθμούς. Πιο συγκεκριμένα, το 2008 αυξήθηκε κατά 2,9% έναντι του προηγουμένου έτους, το 2009 κατά 1,5%, το 2010 κατά 1,2%, το 2011 κατά 0,8%, το 2012 κατά 1,5%, το 2013 κατά 1,1% και το 2014 κατά 1%. Οι δαπάνες της ιδιωτικής κατανάλωσης από την άλλη πλευρά, έπειτα από ρυθμούς μεγέθυνσης σταθερά άνω του 1% πριν την οικονομική κρίση, το 2008 αυξήθηκαν κατά 1,8%, το 2009 κατά 0,2%, το 2010 κατά 2,8%, το 2011 κατά 0,6%, ενώ το 2012 αυξήθηκαν κατά 0,8%, το 2013 κατά 0,3% και το 2014 κατά 0,9%. Σημειωτέον ότι το 2014 (σε σταθερές τιμές έτους 2012), οι δαπάνες δημόσιας κατανάλωσης ανήλθαν σε 96,26 δις. €, αντιπροσωπεύοντας το 24,5% του βελγικού ΑΕΠ, ενώ οι δαπάνες ιδιωτικής κατανάλωσης σε 203,5 δις. €, αντιπροσωπεύοντας το 51,7% του ΑΕΠ.

3.6Αγορά εργασίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ετήσιας έκθεσης του Εθνικού Γραφείου Απασχόλησης (Office National de l'Emploi- ONEM), ο εναρμονισμένος δείκτης ανεργίας το 2014 στο Βέλγιο ανήλθε σε 8,5%, ελαφρώς ανώτερος εκείνου του 2013 (8,4%), σημαντικά κατώτερος από τον μέσο κοινοτικό όρο (10,2%) και τον μέσο όρο της ευρωζώνης (11,6%). Οι εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου για το 2015 προβλέπουν σταθεροποίηση του εναρμονισμένου δείκτη ανεργίας στο 8,5%, ενώ μικρή αποκλιμάκωση της ανεργίας αναμένεται για το 2016, στο 8,3%. Το ONEM έχει ήδη από πέρσι χαρακτηρίσει αξιοπρόσεκτο το γεγονός ότι παρά μία πενταετία σχετικά χαμηλών επιπέδων οικονομικής ανάπτυξης το τίμημα που έχει μέχρι στιγμής πληρώσει η απασχόληση στο Βέλγιο είναι σχετικά μικρό, έχει ωστόσο επισημάνει ότι η συγκράτηση του επιπέδου της ανεργίας οφείλεται κατά σημαντικό μέρος στην μείωση του αριθμού αναζητούντων εργασία, κυρίως ηλικιωμένων ανέργων, οι οποίοι εισέρχονται σε καθεστώς συνταξιοδότησης, και επομένως ότι η γήρανση του βελγικού πληθυσμού έχει ένα θετικό αντίκτυπο στην συνολική ανεργία.

Το ποσοστό απασχολουμένων επί του συνολικού ενεργού πληθυσμού παραμένει εξαιρετικά χαμηλό, ιδιαίτερα στις Βρυξέλλες και την Βαλλονία, γεγονός που οφείλεται σύμφωνα με το ONEM στα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας, τα οποία βελτιώνονται με πολύ αργά βήματα. Οι δε ρυθμοί εισόδου των ανέργων στην εργασία παραμένουν χαμηλοί, ιδιαίτερα όσον αφορά τις «ομάδες υψηλού κινδύνου ανεργίας», όπως οι μετανάστες και οι ανειδίκευτοι ή χαμηλών προσόντων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ONEM, ο αριθμός των αναζητούντων εργασία που απολαμβάνουν επιδόματος ανεργίας σημείωσε πτώση το 2014 κατά 2,7%, ανερχόμενος σε 633,4 χιλιάδες άτομα και ευρισκόμενος στο χαμηλότερο επίπεδό του των τελευταίων 23 ετών. Από την άλλη πλευρά, ο αριθμός των ανέργων που αναζητούν εργασία αυξήθηκε κατά 0,2%, ανερχόμενος στα 458,6 χιλιάδες άτομα. Επίσης, αυξήθηκε κατά 2,9% ο αριθμός των μη απασχολούμενων, οι οποίοι δεν απολαμβάνουν επιδόματος ανεργίας και αναζητούν εργασία κατά 2,9%, ανερχόμενος στα 150,3 χιλιάδες άτομα (στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι νέοι που πρωτοεισέρχονται στην αγορά εργασίας). Το συνολικό επίπεδο της ανεργίας διατηρήθηκε το 2014 σε περίπου σταθερά επίπεδα (7,76% στην Φλάνδρα, 16% στην Βαλλονία και 20,3% στις Βρυξέλλες).

Με βάση πρόσφατα στοιχεία του ONEM, αλλά και των τριών περιφερειακών υπηρεσιών απασχόλησης των Βρυξελλών, της Βαλλονίας και της Φλάνδρας (Actiris, Forem, VDAB), στις Βρυξέλλες ο δείκτης ανεργίας έπεσε στα τέλη Απριλίου 2015 κάτω από το κατώφλι του 19%, ανερχόμενος συγκεκριμένα στο 18,9%, που αποτελεί το χαμηλότερο επίπεδο ανεργίας από το έτος 2009. Στις Βρυξέλλες, ο αριθμός των αναζητούντων εργασία ανέργων σημείωσε μείωση σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους κατά 5%, ενώ από την άλλη αυξήθηκε ο ενεργός πληθυσμός κατά 4,2%. Τα στοιχεία των ετέρων δύο περιφερειών του Βελγίου δείχνουν επίπεδα ανεργίας στο 7,66% για την Φλάνδρα (στα τέλη Απριλίου 2015) και 15,93% για την Βαλλονία (στοιχεία Μαρτίου 2015). Στην Φλάνδρα, ο αριθμός των αναζητούντων εργασία ανέργων αυξήθηκε κατά 1,3% σε σύγκριση με το 2014, ενώ στην Βαλλονία μειώθηκε κατά 1,5%. Ο ενεργός πληθυσμός αυξήθηκε στην Φλάνδρα κατά 0,2% σε σχέση με το 2014, ενώ στην Βαλλονία αντιθέτως μειώθηκε κατά 0,8%. Στις Βρυξέλλες, πάντοτε με βάση τα στοιχεία τελών Απριλίου 2015, ο δείκτης ανεργίας των νέων ανήλθε στο 26,7%, που αποτελεί το χαμηλότερο επίπεδό του από το έτος 1992, ενώ οι αντίστοιχοι δείκτες για τις άλλες δύο βελγικές περιφέρειες ανέρχονται σε 30,64% για την Βαλλονία και σε 14,8% για την Φλάνδρα. Η μείωση του αριθμού των νέων ανέργων στις Βρυξέλλες στην μέχρι τώρα διάρκεια του τρέχοντος έτους ανήλθε στο 12,5% έναντι του 2014, ενώ σε σύγκριση με το 2013 η μείωση ανέρχεται στο 18,9%.

Βέλγοι οικονομικοί αναλυτές αποδίδουν την γενική πτωτική τάση των δεικτών

ανεργίας –οι οποίοι βρίσκονται ωστόσο πάντοτε σε υψηλά επίπεδα, ιδιαίτερα όσον αφορά τις Βρυξέλλες και την Βαλλονία- αφ' ενός στην ελαφρά βελτίωση της οικονομικής συγκυρίας και αφ' ετέρου στην αυστηροποίηση από τις αρχές τρέχοντος έτους των προϋποθέσεων λήψης επιδομάτων επανεισόδου στην αγορά εργασίας, η οποία στην πράξη μείωσε δραστικά των αριθμό των επωφελούμενων από τέτοια επιδόματα ανέργων. Μία πρόσθετη τάση που έχει καταγραφεί πρόσφατα όσον αφορά το εργατικό δυναμικό που ζει στις Βρυξέλλες, ήταν η αισθητή αύξηση του αριθμού απασχολούμενων που μεταβαίνουν για να εργαστούν από τις Βρυξέλλες προς την Φλάνδρα (+4,4%) και την Βαλλονία (+3%), σε σύγκριση με το 2014.

Σημειώνουμε επίσης ότι, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε πολύ πρόσφατα το ONEM (το Εθνικό Γραφείο Απασχόλησης - Office National de l'Emploi), κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015 η ανεργία στο Βέλγιο σημείωσε πτώση κατά 7,9% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2014, η παροδική ανεργία επίσης σημείωσε πτώση κατά 15,7% και η προσωρινή ανεργία μικρής διάρκειας κατέγραψε μείωση κατά 12,3%, σε σύγκριση με το 1^{ο} τρίμηνο του 2014.

Σύμφωνα ωστόσο με έγκυρους οικονομικούς αναλυτές, το γεγονός ότι η ανεργία παραμένει σε σταθερά υψηλότατα επίπεδα στις Βρυξέλλες και την Βαλλονία, αντικατοπτρίζει τα βαθύτερα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οικονομίες των δύο εν λόγω περιφερειών, ενώ στην Φλάνδρα το επίπεδο της ανεργίας φαίνεται σαφώς περισσότερο ικανοποιητικό, ωστόσο καθώς η οικονομία της είναι πιο ανοικτή και επηρεαζόμενη από τις διακυμάνσεις της οικονομικής συγκυρίας, ενδεχομένως στο μέλλον η ανεργία επιδεινωθεί. Έγκυροι οικονομικοί αναλυτές εκτιμούν επίσης ότι η ελαφρά πτώση της ανεργίας των νέων, αλλά και των προσωρινά άνεργων-αναζητούντων εργασία, είναι καθαρά πρόσκαιρο αποτέλεσμα της ελαφρότατης ανάκαμψης της οικονομίας, καθώς οι κατηγορίες αυτές είναι περισσότερο ευαίσθητες σε θετικές ή και αρνητικές μεταβολές της οικονομικής συγκυρίας.

Το επίπεδο του αριθμού των πτωχεύσεων επιχειρήσεων μειώθηκε το 2014 κατά 8,2% σε σύγκριση με το 2013, με 11.244 συνολικά πτωχεύσεις. Όπως επισήμανε σχετικά η εταιρεία εμπορικών πληροφοριών Graydon, η οποία επεξεργάζεται και δημοσιεύει τα σχετικά στοιχεία, ναι μεν παρατηρείται από τα τέλη του 2013 μία σταθερά πτωτική τάση των πτωχεύσεων, ωστόσο αυτές ευρίσκονται ακόμη σε επίπεδο άνω των 10.000 ετησίως, το οποίο είναι εξαιρετικά υψηλό. Η Graydon επισημαίνει ακόμη ότι το 2013 τα βελγικά εμπορικά δικαστήρια προέβησαν σε πληθώρα εκκαθαρίσεων μη υγιών κυρίως μικρομεσαίων επιχειρήσεων, γεγονός που ανέβασε τον συνολικό αριθμό πτωχεύσεων. Αντιθέτως, το 2014, σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας, το 18,79% των πτωχευσασών επιχειρήσεων ήταν αρκετά μεγάλες και λειτουργούσες για πάνω από 20 έτη. Στα τέλη του 2014 (Δεκέμβριος), αλλά και στους πρώτους μήνες του τρέχοντος έτους, παρατηρήθηκε εκ νέου ανοδική τάση των πτωχεύσεων σε σύγκριση με τους αντίστοιχους μήνες του 2013. Η Graydon διαπιστώνει μία διαχρονική σταδιακή αύξηση της μέσης ηλικίας και μείωση του μέσου μεγέθους των βελγικών επιχειρήσεων που πτωχεύουν.

Πάντως, συνολικά κατά το πρώτο πεντάμηνο του τρέχοντος έτους, οι πτωχεύσεις εμφανίζονται μειωμένες κατά 1,28% έναντι του αντίστοιχου χρονικού διαστήματος του 2014, ανερχόμενες σε 4.860. Οι πτωχεύσεις τον Μάιο εμφανίστηκαν μειωμένες στις περιφέρειες της Βαλλονίας (μείωση 8,1% σε σύγκριση με τον Μάιο 2014) και της Φλάνδρας (μείωση 16% με 377 πτωχεύσεις, που αποτελεί την δεύτερη καλύτερη επίδοση από τον Μάιο 2008, με 301 πτωχεύσεις), όχι όμως και στις Βρυξέλλες (αύξηση 19,8%). Η συνολική εκτιμώμενη απώλεια θέσεων εργασίας στο Βέλγιο κατά το πεντάμηνο 2015 εξαιτίας των πτωχεύσεων ανέρχεται σε 10.067 θέσεις απασχόλησης, μειωμένη κατά 11,9% σε σύγκριση με το πρώτο πεντάμηνο του 2014, και για πρώτη φορά ο αριθμός των απωλειών θέσεων απασχόλησης φθάνει σε επίπεδα κατώτερα εκείνων της αρχής της οικονομικής κρίσης το έτος 2009.

Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT (2014), μόνον η Δανία,

μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε., έχει υψηλότερα εργατικά κόστη από το Βέλγιο (στους κλάδους βιομηχανίας, κατασκευών και υπηρεσιών). Συγκεκριμένα, με συνολικό ωριαίο κόστος ύψους 39 €, το Βέλγιο κατατάσσεται δεύτερο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μετά από τη Δανία (με 40,3 €). Σε σύγκριση με τις τρεις γειτονικές, ανταγωνίστριες του Βελγίου χώρες, η Γαλλία έχει συνολικό ωριαίο κόστος 34,6 €, η Ολλανδία 34 € και η Γερμανία 31,4 €, ενώ κατά την τελευταία εξαετία το εργατικό / μισθολογικό κόστος στο Βέλγιο έχει αυξηθεί κατά 18,5% έναντι σαφώς χαμηλότερων ρυθμών αύξησής του στις εν λόγω γειτονικές χώρες (που φθάνουν μέχρι το 14,1% στην Ολλανδία).

Αναφέρουμε τέλος ότι, με βάση τα στοιχεία του 2014, το 12,2% του βελγικού εργατικού δυναμικού απασχολείται στους βιομηχανικούς κλάδους, το 6% στον κλάδο κατασκευών, ενώ το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό, της τάξεως του 80,6% απασχολείται στους διαφόρους κλάδους υπηρεσιών. Η κύρια συγκέντρωση απασχολουμένων στον κλάδο υπηρεσιών στο Βέλγιο εμφανίζεται στους τομείς εμπορίου-μεταφορών-ξενοδοχείων-εστίασης (21,5% του συνολικού εργατικού δυναμικού), επιστημονικών και τεχνικών υπηρεσιών (18,6% του εργατικού δυναμικού), δημοσίων υπηρεσιών-άμυνας-εκπαίδευσης (17,8% του εργατικού δυναμικού) και κοινωνικής πρόνοιας (12,8% του εργατικού δυναμικού).

Έτος	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**	**2009**	**2008**
Πληθυσμός (σε χιλ.)	11.204	11.162	11.095	11.001	10.840	10.753	10.667
Εργατικό δυναμικό (σε χιλ.)	4.639	4.621	4.634	4.621	4.558	4.527	4.535
Ανεργία %	8,5	8,4	7,6	7,2	8,3	7,9	7,0

ΠΗΓΕΣ : EUROSTAT, Institut des Comptes Nationaux

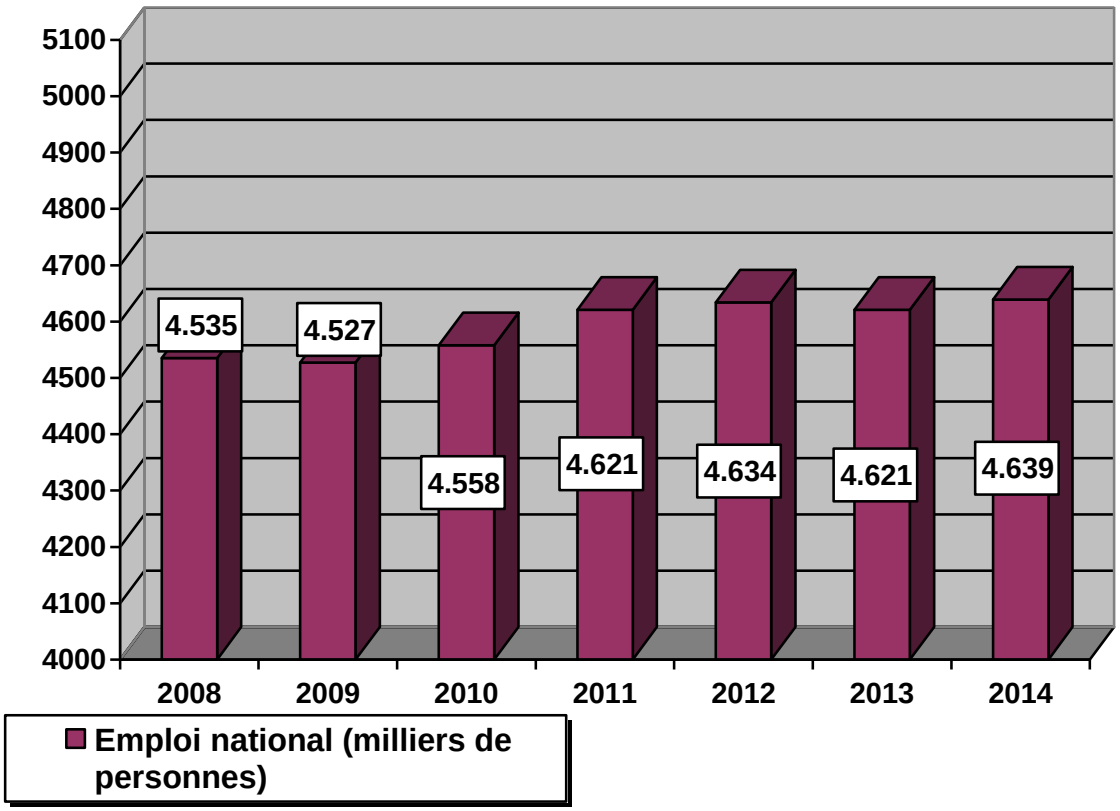

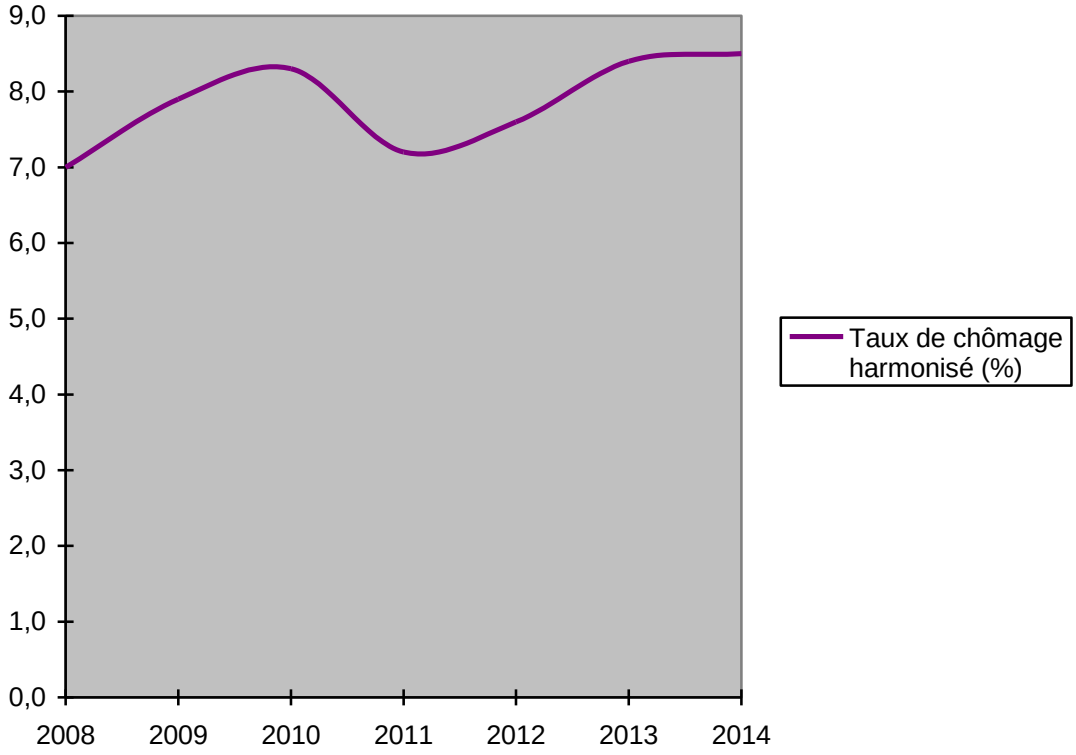

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΒΕΛΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

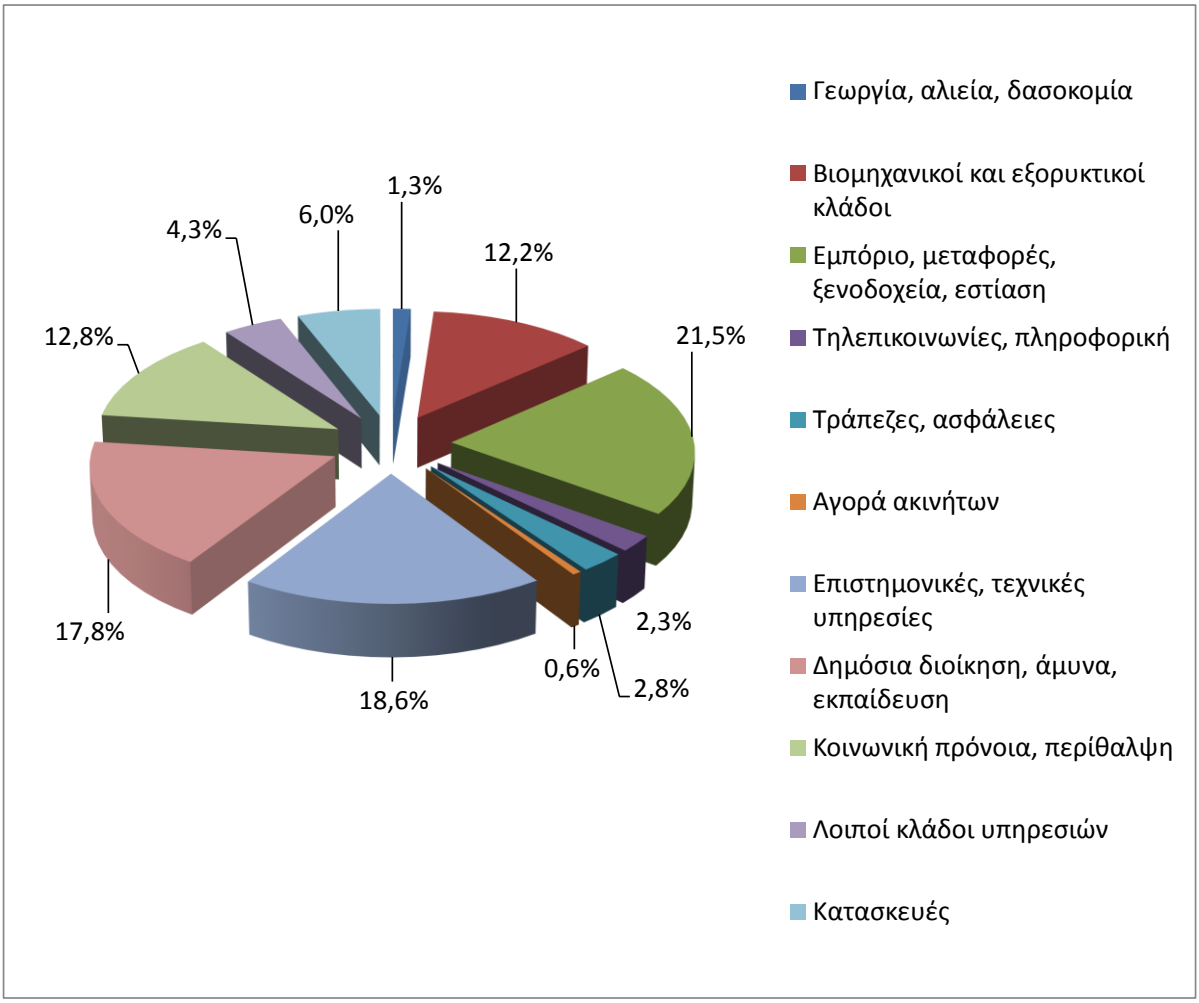

3.7Το βελγικό εξωτερικό εμπόριο

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της βελγικής στατιστικής υπηρεσίας, το εμπορικό ισοζύγιο του Βελγίου κατά το έτος 2014 υπήρξε ελλειμματικό κατά 5,49 δις. €, σημειώνοντας αξιόλογη βελτίωση έναντι του 2013, όταν είχε ανέλθει σε 8,64 δις. € (βελτίωση κατά 36,43%). Η βελτίωση αυτή του εμπορικού ελλείμματος προήλθε κυρίως από την αύξηση των συνολικών εξαγωγών του Βελγίου κατά 1,19%, ιδιαίτερα εκείνων προς κοινοτικές χώρες, κατά 1,37%. Σημειώνουμε ότι οι βελγικές εξαγωγές προς τρίτες χώρες αυξήθηκαν το 2014 με ρυθμό 0,79%. Από την άλλη πλευρά, οι βελγικές εισαγωγές από κοινοτικές χώρες μειώθηκαν κατά 0,91%, ενώ αυξήθηκαν σημαντικά κατά 2,02% οι εισαγωγές από τρίτες χώρες, με αποτέλεσμα οι συνολικές εισαγωγές της χώρας το 2014 να μειωθούν ελαφρότατα (-0,09%) σε σύγκριση με το 2013. Ο όγκος του βελγικού εξωτερικού εμπορίου αυξήθηκε κατά 0,54% το 2014 έναντι του 2013 (ανερχόμενος σε 498 δις. €, έναντι 495,33 δις. €).

Τη μερίδα του λέοντος στις βελγικές εξαγωγές κατέχουν και το 2014 οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι το 69,4% των βελγικών εξαγωγών κατευθύνθηκε προς αυτές. Αντίστοιχα, το 71,6% των βελγικών εισαγωγών του 2014 προήλθε από χώρες της Ε.Ε. Συνολικά το 2014 παρατηρούμε αξιόλογη βελτίωση των μεγεθών του βελγικού εξωτερικού εμπορίου, με μικρή αύξηση των εξαγωγών και σταθεροποίηση των εισαγωγών σε σύγκριση με το 2013, καθώς και συνέχιση της σταθερής τάσης μεγέθυνσης των εμπορικών συναλλαγών της χώρας –ιδιαίτερα των βελγικών εισαγωγών- με μη κοινοτικούς εταίρους.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζουμε την συγκριτική εξέλιξη του βελγικού εξωτερικού εμπορίου την τελευταία πενταετία. Σημειώνουμε ότι τα στοιχεία του 2014 είναι προσωρινά.

Σύνολο βελγικών εισαγωγών-εξαγωγών σε εκατ. ευρώ:

	2010	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**% 2013-2014**
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	**207.078,9**	**235.103,3**	**238.470,7**	**243.345,1**	**246.252,9**	**+1,19%**
Εντός ΕΕ	148.648,2	164.596,9	165.237,3	168.672,4	170.986,4	+1,37%
Εκτός ΕΕ	58.430,7	70.506,4	73.233,4	74.672,7	75.266,5	+0,79%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	**211.677,2**	**245.787,3**	**249.726,2**	**251.981,5**	**251.743,2**	**-0,09%**
Εντός ΕΕ	156.856,3	179.959,9	183.763,0	181.895,2	180.241,4	-0,91%
Εκτός ΕΕ	54.820,9	65.827,4	65.963,2	70.086,3	71.501,8	+2,02%
ΕΜΠ. ΙΣΟΖΥΓΙΟ	**-4.598,3**	**-10.684,0**	**-11.255,5**	**-8.636,4**	**-5.490,3**	**-36,43%**
Εντός ΕΕ	-8.208,1	-15.363,0	-18.525,7	-13.222,8	-9.255,0	-30,01%
Εκτός ΕΕ	3.609,8	4.679,0	7.270,2	4.586,4	3.764,7	-17,92%

ΠΗΓΗ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

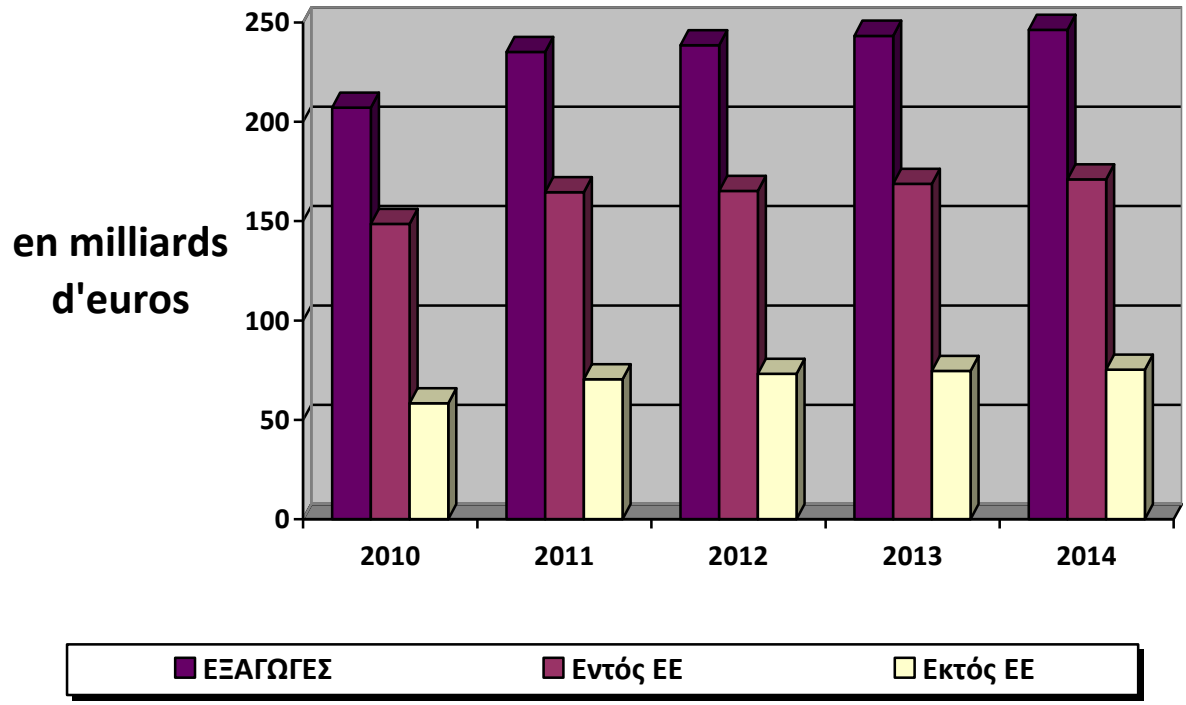

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

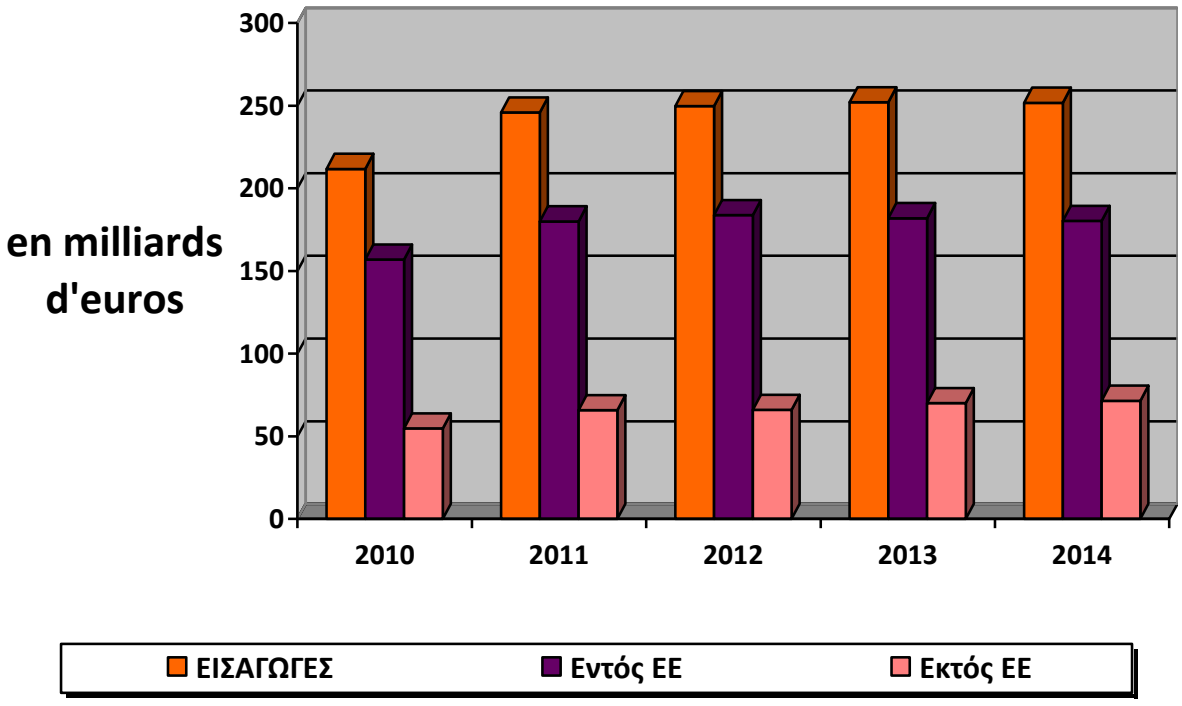

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ

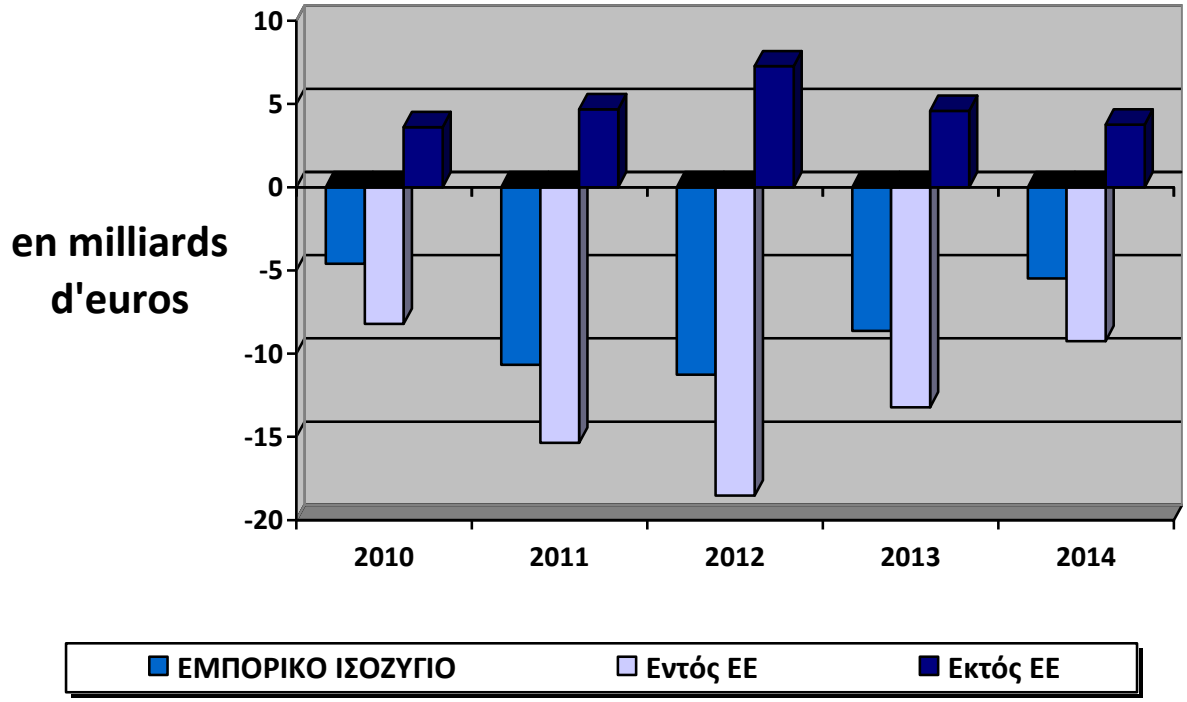

Οι έντεκα σημαντικότερες χώρες προορισμού των βελγικών εξαγωγών είναι οι εξής:

ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**
ΓΑΛΛΙΑ	39.458,1	38.669,6	37.074,0	37.629,6	33.921,2
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	39.339,4	38.688,4	38.791,5	38.812,4	34.507,3
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	29.425,9	30.745,5	31.490,3	30.071,8	26.803,6
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	17.595,3	16.880,7	15.720,5	15.180,6	13.586,3
ΗΠΑ	12.283,7	10.894,1	12.517,8	10.385,2	9.308,6
ΙΤΑΛΙΑ	9.040,2	8.876,9	8.709,2	8.934,7	8.600,3
ΙΝΔΙΑ	8.189,6	7.569,0	7.613,3	7.565,1	6.478,2
ΙΣΠΑΝΙΑ	6.119,3	5.840,4	5.634,7	5.839,9	5.812,6
ΚΙΝΑ	5.508,8	5.517,0	5.742,9	5.679,3	4.253,7
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	5.073,7	5.523,2	5.616,0	5.653,1	4.899,7
ΠΟΛΩΝΙΑ	4.730,1	4.339,9	4.020,2	4.020,0	3.617,1

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

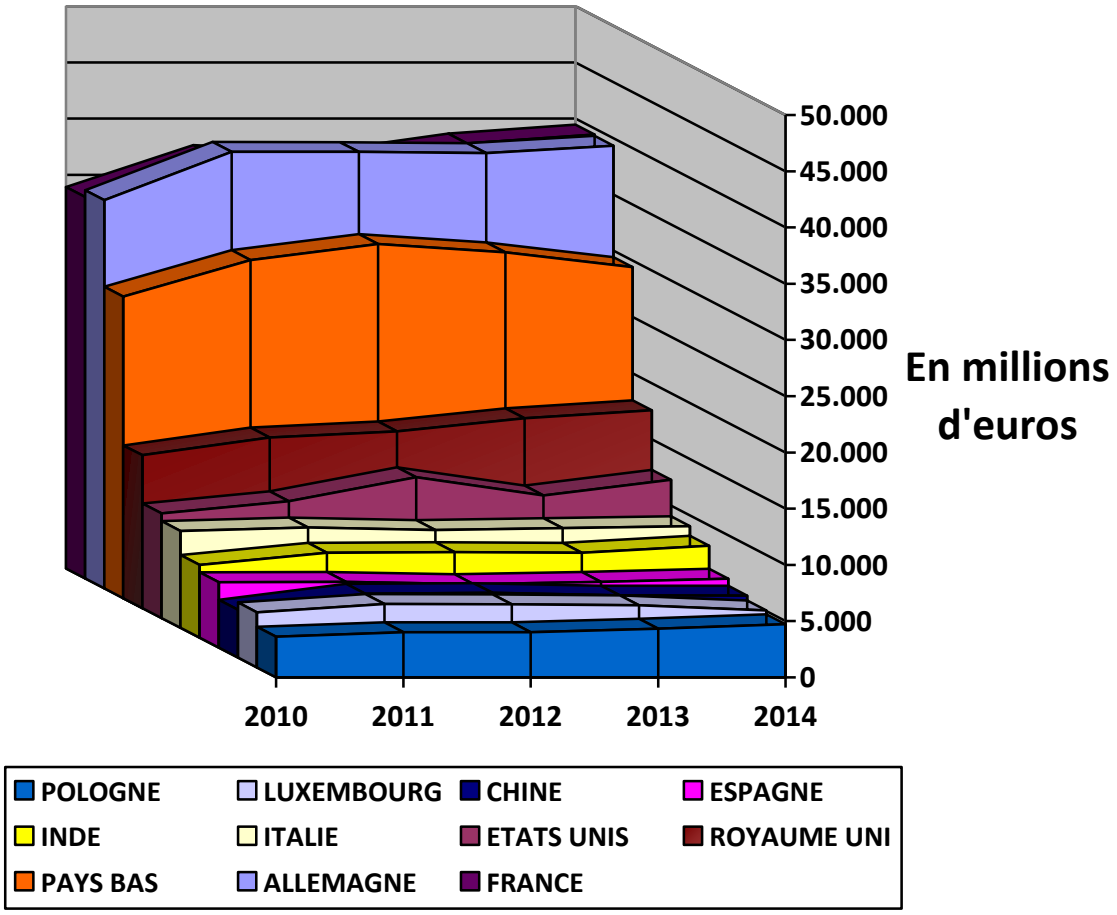

Στις πρώτες θέσεις μεταξύ των **δώδεκα σημαντικότερων χωρών προέλευσης των βελγικών εισαγωγών**, περιλαμβάνονται οι τέσσερις γειτονικές χώρες του Βελγίου, ενώ στην πέμπτη θέση κατατάσσονται οι ΗΠΑ και στην έβδομη η Ρωσία:

ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	61.005,4	62.563,7	64.144,7	59.912,0	50.382,0
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	36.921,3	37.017,3	38.353,0	37.871,3	34.197,8
ΓΑΛΛΙΑ	29.302,6	29.916,9	29.539,6	28.933,1	26.263,5
ΗΝΩΜ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	12.750,4	13.780,0	14.140,8	15.992,7	13.055,9
ΗΠΑ	11.399,0	11.613,0	10.605,1	9.933,4	8.458,3
ΙΤΑΛΙΑ	8.708,5	7.917,2	7.544,0	7.089,7	6.429,4
ΡΩΣΙΑ	8.339,1	7.828,4	6.765,4	6.688,2	4.753,8
ΚΙΝΑ	6.718,7	6.241,6	6.262,1	6.800,6	6.182,9
ΙΣΠΑΝΙΑ	5.120,2	5.446,9	5.344,7	5.511,8	5.129,3
ΣΟΥΗΔΙΑ	4.773,2	5.076,4	4.802,8	4.805,0	3.992,1
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	4.150,1	5.145,9	4.565,1	3.805,8	3.007,4
ΙΑΠΩΝΙΑ	3.557,1	5.265,4	5.251,8	5.325,1	5.039,9

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

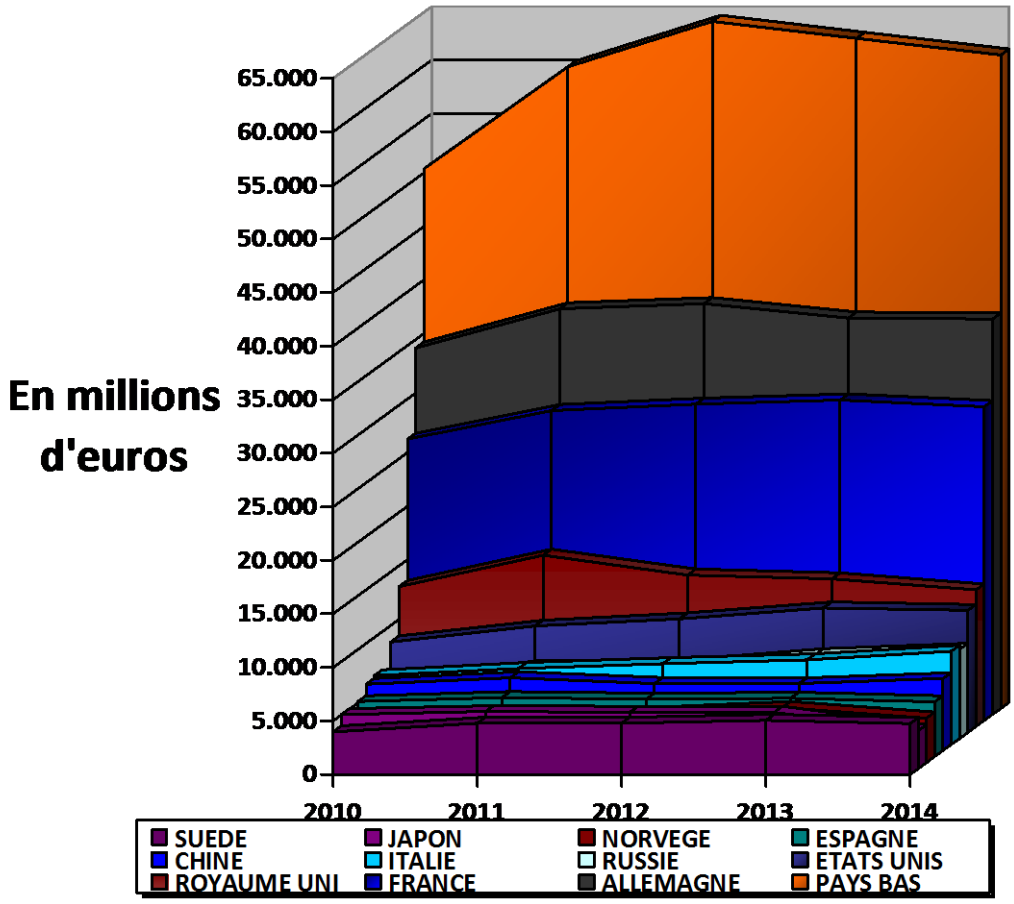

<u>Οι ένδεκα πρώτες κατηγορίες προϊόντων που εισήχθησαν στο Βέλγιο τα έτη 2013 & 2014</u> είναι οι εξής:

ΠΡΟΪΟΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ 2013 (σε εκατ. ευρώ)	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ 2014 (σε εκατ. ευρώ)	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
Ορυκτά προϊόντα	54.451,46	48.742,51	Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ρωσία, Νορβηγία, Γαλλία, Αλγερία, Κατάρ, Αυστραλία, Βραζιλία, Γερμανία, Μεξικό, Τουρκία, ΗΠΑ, ΗΑΕ, Περού, Σουηδία, Ινδία, Ν. Κορέα, Μαρόκο, Πορτογαλία, Ιταλία
Προϊόντα χημικών και συναφών βιομηχανιών	36.559,31	38.439,07	Ολλανδία, ΗΠΑ, Γερμανία, Σ. Αραβία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Κίνα, Ισπανία, Ιρλανδία, Ινδία, Ιαπωνία, Ελβετία, Ιταλία, Βραζιλία, Χιλή, Μαρόκο, Ρωσία, Τουρκία, ΗΑΕ, Αυστρία, Φινλανδία, Μεξικό, Σουηδία, Σιγκαπούρη, Καναδάς, Νορβηγία, Λευκορωσία
Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικά υλικά, τα μέρη και τα εξαρτήματά τους	31.206,35	32.730,85	Γερμανία, Γαλλία, Ην. Βασίλειο, Ιταλία, Κίνα, Ολλανδία, ΗΠΑ, Σουηδία, Αυστρία, Βουλγαρία, Βραζιλία, Καναδάς, Ελβετία, Τσεχία, Δανία, Ισπανία, Φινλανδία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ισραήλ, Ινδία, Ιαπωνία, Ν. Κορέα, Μεξικό, Μαλαισία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ταϊλάνδη, Τουρκία, Ταϊβάν, Ινδονησία

ΠΡΟΪΟΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ 2013 (σε εκατ. ευρώ)	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ 2014 (σε εκατ. ευρώ)	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
Εξοπλισμός μεταφορών	28.050,74	27.306,50	Γερμανία, Γαλλία, Ιαπωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Σουηδία, Ολλανδία, Τουρκία, Αυστρία, Κίνα, Τσεχία, Καναδάς, Ουγγαρία, Ν. Κορέα, Λουξεμβούργο, Μαρόκο, Μεξικό, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ταϊλάνδη, Ταϊβάν, ΗΠΑ, Ν. Αφρική
Κοινά μέταλλα και τεχνουργήματα αυτών	17.684,63	18.066,79	Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Ρωσία, Αυστρία, Κίνα, Βραζιλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ινδία, Ιταλία, Ν. Κορέα, Λουξεμβούργο, Σουηδία, Τουρκία, Ταϊβάν, ΗΠΑ, Ισπανία, Ιαπωνία, Πολωνία, Ναμίμπια, Καναδάς, Φινλανδία, Μοζαμβίκη, Περού, Ισραήλ
Πολύτιμοι λίθοι και μέταλλα	16.077,48	16.073,24	Ηνωμένο Βασίλειο, Ινδία, ΗΑΕ, Ισραήλ, Ρωσία, Ελβετία, Κίνα, Χονγκ Κονγκ, Ν. Αφρική, Πορτογαλία, Βραζιλία, Μποτσουάνα, Καναδάς, Κονγκό, Γερμανία, Γαλλία, Σρι Λάνκα, Λεσότο, Ολλανδία, Ταϊλάνδη, ΗΠΑ
Πλαστικές ύλες	12.556,79	13.116,35	Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία, ΗΠΑ, Ην. Βασίλειο, Ιταλία, Αυστρία, Βραζιλία, Κίνα, Μεξικό, Σ. Αραβία, Σουηδία, Τουρκία, Ινδονησία, Ιαπωνία, Πολωνία, Ταϊλάνδη
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	9.933,45	10.499,84	Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Ακτή Ελεφαντοστού, Ηνωμένο Βασίλειο, Γκάνα, Ιταλία, Ισπανία, Βραζιλία, ΗΠΑ, Αυστρία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Πολωνία
Φυτικά προϊόντα	7.924,06	7.733,91	Αιθιοπία, Ολλανδία, Ισραήλ, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Κίνα, Πολωνία, Κολομβία, Κόστα Ρίκα, Ισημερινός, Ν. Ζηλανδία, Τουρκία, Ρουμανία, Ρωσία, Περού, Βιετνάμ, Καναδάς, Ουκρανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ονδούρα, Βραζιλία, Ελβετία
Όργανα και συσκευές οπτικής, επιστημονικά και ιατρικά όργανα	6.599,07	7.019,44	ΗΠΑ, Γερμανία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Ελβετία, Γαλλία, Ιαπωνία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κίνα
Κλωστοϋφαντουργικά & ενδύματα	6.387,38	6.746,70	Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Τουρκία, Ινδία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κίνα, Καμπότζη, Σρι Λάνκα, Πακιστάν, Πορτογαλία, Ταϊλάνδη, Βιετνάμ, Μπαγκλαντές, Δανία, Μαρόκο, Πολωνία, Τυνησία

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

<u>Οι ένδεκα πρώτες κατηγορίες προϊόντων που εξήχθησαν από το Βέλγιο τα έτη 2013 & 2014</u> είναι οι εξής:

ΠΡΟΪΟΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ 2013 (σε εκατ. ευρώ)	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ 2014 (σε εκατ. ευρώ)	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ
Προϊόντα χημικών και συναφών βιομηχανιών	42.744,26	46.538,85	Γερμανία, Ολλανδία, Ιταλία, Γαλλία, ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Κίνα, Καναδάς, Ισπανία, Τουρκία, Ελβετία, Ιαπωνία, Βραζιλία, Ν. Κορέα, ΗΑΕ, Αυστρία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Σιγκαπούρη, Αυστραλία, Νορβηγία, Ρωσία, Ουρουγουάη, Πολωνία, Βενεζουέλα
Ορυκτά προϊόντα	33.987,72	29.852,36	Ολλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Λουξεμβούργο, Ην. Βασίλειο, ΗΠΑ, Ελβετία, Βραζιλία, Αγκόλα, Αργεντινή, Δανία, Τόγκο, Μαρόκο, Ιταλία, Ν. Κορέα
Εξοπλισμός μεταφορών	26.746,47	26.742,00	Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία, Γαλλία, Σουηδία, ΗΠΑ, Ρωσία, Πολωνία, Λουξεμβούργο, Ιταλία, Κίνα, Αυστρία, Αυστραλία, Μπενίν, Βραζιλία, Ελβετία, Τσεχία, Δανία, Ισπανία, Φινλανδία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ισραήλ, Ιαπωνία, Λιθουανία, Μαρόκο, Νορβηγία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Τουρκία, Ουκρανία, Ν. Αφρική
Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικά υλικά, τα μέρη και τα εξαρτήματά τους	24.908,57	25.427,54	Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία, ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Τουρκία, Ισπανία, Ρωσία, Πολωνία, Κίνα, Αυστρία, Αυστραλία, Βουλγαρία, Βραζιλία, Καναδάς, Ελβετία, Τσεχία, Δανία, Φινλανδία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ινδονησία, Ιρλανδία, Ισραήλ, Ιαπωνία, Ινδία, Ν. Κορέα, Λουξεμβούργο, Μαρόκο, Μεξικό, Μαλαισία, Νορβηγία, Νιγηρία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σ. Αραβία, Σουηδία, Σιγκαπούρη, Σλοβακία, Ταϊλάνδη, Ν. Αφρική, ΗΑΕ, Χονγκ Κονγκ, Φιλιππίνες
Πλαστικές ύλες	21.345,26	20.537,36	Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία, Ισπανία, Πολωνία, Τουρκία, Ρωσία, ΗΠΑ, ΗΑΕ, Αυστρία, Βραζιλία, Κίνα, Τσεχία, Δανία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ινδία, Ιαπωνία, Λουξεμβούργο, Μεξικό, Σ. Αραβία, Σουηδία, Ν. Αφρική
Κοινά μέταλλα και τεχνουργήματα αυτών	20.214,59	19.591,12	Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Τουρκία, Αυστρία, Κίνα, Ελβετία, Τσεχία, Αίγυπτος, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ινδία, Ιταλία, Ν. Κορέα, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Ρωσία, Σουηδία, Τουρκία, ΗΠΑ, Ν. Αφρική, Μαλαισία

ΠΡΟΪΟΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ 2013 (σε εκατ. ευρώ)	ΣΥΝΟΛΟ ΑΞΙΑΣ 2014 (σε εκατ. ευρώ)	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
Πολύτιμοι λίθοι και μέταλλα	16.530,69	17.268,54	Ινδία, Γερμανία, ΗΑΕ, Ελβετία, Χονγκ Κονγκ, Ισραήλ, ΗΠΑ, Κίνα, Ην. Βασίλειο, Ολλανδία, Γαλλία, Ιταλία, Σρι Λάνκα, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη
Τρόφιμα, ποτά, καπνός	13.333,57	13.665,89	Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Λουξεμβούργο, ΗΠΑ, Ισπανία, Σουηδία, Πολωνία
Όργανα και συσκευές οπτικής, επιστημονικά και ιατρικά όργανα	5.851,03	7.294,85	Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Ισπανία, Ιταλία, Ολλανδία, Κίνα, Ιαπωνία, Αυστρία, Ελβετία
Ζωικά προϊόντα	6.646,96	6.734,94	Γαλλία, Ολλανδία, ΗΠΑ, Τσεχία, Βουλγαρία, Κονγκό, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γκάνα, Ελλάδα, Χονγκ Κονγκ, Ιταλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Ρωσία, Κίνα
Κλωστοϋφαντουργικά & ενδύματα	6.327,43	6.606,83	Γερμανία, Γαλλία, Ην. Βασίλειο, Ιταλία, Ολλανδία, Πολωνία, Τουρκία, Ισπανία, Ελλάδα, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία, Σουηδία, Δανία, Καμερούν

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

4. Κρατικός προϋπολογισμός, Δημοσιονομικό έλλειμμα, Δημόσιο Χρέος

Η οικονομική ενίσχυση των βελγικών τραπεζών δια της χορήγησης δανείων ή εγγυήσεων είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος ήδη από το έτος 2008. Το έτος 2009 το έλλειμμα ανήλθε σε 5,5% του ΑΕΠ. Το έλλειμμα αυτό, που υπήρξε το υψηλότερο που έχει σημειωθεί μετά το 1993 (7,7% του ΑΕΠ), εξηγείται από την οικονομική κρίση: την επίπτωση του σχεδίου ανάκαμψης, την άνοδο των κοινωνικών δαπανών, τη μείωση των φορολογικών εσόδων. Το σημαντικότερο τμήμα του ελλείμματος προέρχεται από το ομοσπονδιακό κράτος. Το 2010 το έλλειμμα ανήλθε σε 4% του ΑΕΠ, ενώ το 2011 και το 2012 ανήλθε σε 4,1% του ΑΕΠ, το 2013 σε 2,9% του ΑΕΠ και το 2014 σε 3,2% του ΑΕΠ. Σημειωτέον ότι το υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα του έτους 2012 υπήρξε αποτέλεσμα κυρίως της συνεισφοράς του βελγικού κράτους στην ανακεφαλαιοποίηση του τραπεζικού ομίλου DEXIA που πραγματοποιήθηκε στα τέλη του 2012.

Το αρχικό σχέδιο προϋπολογισμού του 2014 που καταρτίστηκε από την κυβέρνηση Di Rupo προέβλεπε ομοσπονδιακό έλλειμμα 2,25% του ΑΕΠ, το οποίο, σε συνδυασμό με στοχευόμενα μικρά πλεονάσματα των περιφερειακών και τοπικών αρχών ελπιζόταν ότι θα οδηγούσε σε συνολικό δημοσιονομικό έλλειμμα ύψους 2,15% του ΑΕΠ. Τα συνολικά δημοσιονομικά μέτρα εξοικονόμησης που είχαν περιληφθεί στον προϋπολογισμό του 2014 πλησίασαν τα 3 δις. €, εκ των οποίων τα 2,4 δις. € είχαν προβλεφθεί ήδη από το καλοκαίρι του 2013. Το Νοέμβριο 2013, η Ευρ. Επιτροπή εξέδωσε τις παρατηρήσεις της για τους προϋπολογισμούς που της υπέβαλαν τα κράτη μέλη της ευρωζώνης, μεταξύ των οποίων το Βέλγιο. Η Επιτροπή έκρινε τότε ότι το Βέλγιο πληροί τους στόχους δημοσιονομικού ελλείμματος για το 2013, γεγονός που οδήγησε στις αρχές Ιουνίου του 2014 στην έξοδο της

χώρας από την διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, με ταυτόχρονες συστάσεις της Ευρ. Επιτροπής για βαθιά φορολογική μεταρρύθμιση και ριζική μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων κυρίως δια της αύξησης των ηλικιακών ορίων συνταξιοδότησης.

Η κυβέρνηση Di Rupo είχε αποφασίσει στα τέλη του 2013 ένα «πακέτο» μέτρων για την επανεκκίνηση της βελγικής οικονομίας σε χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2019, συνολικού ύψους 1,35 δις. €, που συνίσταντο βασικά σε μειώσεις εργοδοτικού κόστους (εισφορών) με ταυτόχρονη στήριξη των χαμηλόμισθων. Σημειώνουμε ότι την 1η Ιουλίου του 2014 άρχισε η υλοποίηση της 6ης Μεταρρύθμισης του Κράτους, δια της οποίας προβλέπεται η σταδιακή μεταφορά πληθώρας αρμοδιοτήτων και οικονομικών πόρων από το ομοσπονδιακό κράτος στις περιφερειακές κυβερνήσεις της Βαλλονίας, της Φλάνδρας και των Βρυξελλών.

Στις εαρινές της προβλέψεις για την βελγική οικονομία τον Μάιο 2014, όσον αφορά το δημοσιονομικό έλλειμμα, η Ευρ. Επιτροπή εκτίμησε ότι η χώρα θα τηρούσε τις αναθεωρημένες δεσμεύσεις της για συγκράτησή του σε 2,6% του ΑΕΠ. Σημειώνουμε ότι στις προσωρινές της εκτιμήσεις στα τέλη Ιουνίου 2014, η Επιτροπή παρακολούθησης του προϋπολογισμού (Comité de Monitoring), είχε επισημάνει ότι υπήρχε απόκλιση στην εκτέλεση του προϋπολογισμού της τάξεως των 1,86 δις. €, οφειλόμενη σχεδόν αποκλειστικά στα μειωμένα φορολογικά έσοδα και δευτερευόντως σε ορισμένες απρόβλεπτες δαπάνες. Η Επιτροπή είχε εκτιμήσει ότι το έλλειμμα του 2014 θα κινείτο προς το 3% του ΑΕΠ και ότι θα έπρεπε να αναζητηθούν πρόσθετα δημοσιονομικά κονδύλια που θα καλύψουν το δημοσιονομικό κενό, ύψους τουλάχιστον 1,3 δις. €. Οι απαισιόδοξες εκτιμήσεις της Επιτροπής επιβεβαιώθηκαν τελικά, αφού το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2014 έφθασε το 3,2% του ΑΕΠ.

Στις 7 Οκτωβρίου 2014, $4^{1/2}$ μήνες μετά τις εθνικές εκλογές του Μαΐου 2014, ο κεντροδεξιός κυβερνητικός συνασπισμός υπό τον γαλλόφωνο φιλελεύθερο πρωθυπουργό Charles Michel κατέληξε σε συμφωνία επί του οικονομικού προγράμματος που θα ακολουθήσει στην διάρκεια της θητείας του. Το γεγονός αυτό σήμανε την ολοκλήρωση των ενδοκυβερνητικών διαβουλεύσεων, η οποία οδήγησε στον σχηματισμό ομοσπονδιακής κυβέρνησης από 4 πολιτικά κόμματα, 3 φλαμανδικά (συντηρητικό-εθνικιστικό N-VA, χριστιανοδημοκρατικό CD&V, φιλελεύθερο OpenVLD) και ένα γαλλόφωνο (φιλελεύθερο MR). Η νέα κυβέρνηση ορκίστηκε στις 11 Οκτωβρίου. Οι κύριοι άξονες της οικονομικής πολιτικής της νέας βελγικής κυβέρνησης, όπως αποτυπώθηκαν στην κυβερνητική συμφωνία, αποτυπώνονται ως ακολούθως:

(α) ***Χρονική μετάθεση της επίτευξης δημοσιονομικής εξισορρόπησης*** με βάση το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης κατά δύο έτη, από το 2016 στο 2018, ώστε να δοθούν τα δημοσιονομικά περιθώρια για λήψη μέτρων επανεκκίνησης της βελγικής οικονομίας.

(β) ***Το σύνολο των μέτρων δημοσιονομικών εξοικονομήσεων για την τετραετία 2015-2018 θα ανέλθει σε 11,2 δις. €***, περιλαμβανομένων των μέτρων χρηματοδότησης της επανεκκίνησης της οικονομίας. Η νέα κυβέρνηση προέβλεψε πρόσθετα κονδύλια 900 εκατ. € στην τετραετία για την στήριξη της αγοραστικής δύναμης των πολιτών (μέσω φορολογικών εκπτώσεων) και ακόμη 150 εκατ. € για φορολογικές αποζημιώσεις προς τους ελεύθερους επαγγελματίες. Επίσης, η κυβέρνηση διατήρησε τα ήδη υφιστάμενα μέτρα στήριξης της αγοραστικής δύναμης των πολιτών που είχε υιοθετήσει η κυβέρνηση Di Rupo, προκειμένου να αποζημιώσει τις ευαίσθητες οικονομικά ομάδες του πληθυσμού (χαμηλόμισθους, χαμηλοσυνταξιούχους και λήπτες κοινωνικών επιδομάτων) για την αποφασισθείσα αναβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών (βλ. αμέσως κατωτέρω).

(γ) ***Αναβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών***. Η νέα κυβέρνηση υιοθέτησε το μέτρο της αναβολής της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών, των συντάξεων και των κοινωνικών επιδομάτων μέχρι του κατωφλίου πληθωρισμού του 2%, με αρχή ισχύος από τον Μάιο τρέχοντος έτους. Η νέα ομοσπονδιακή κυβέρνηση εκτιμά ότι με το μέτρο της αναβολής της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής πρόκειται να εξοικονομηθεί μισθολογικό κόστος για τους εργοδότες

συνολικού ύψους 2,5 δις. €. Η αναβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής μισθών έχει προκαλέσει οξύτατες αντιδράσεις από τα εργατικά συνδικάτα του Βελγίου, καθώς θεωρείται ότι μειώνει δραστικά την αγοραστική δύναμη των μισθωτών και των συνταξιούχων. Σύμφωνα πάντως με τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις του δείκτη πληθωρισμού από το Bureau Fédéral du Plan τον Μάιο τρέχοντος έτους, δεν προβλέπεται ούτως ή άλλως να σημειωθούν αυξήσεις στους μισθούς και τις συντάξεις του δημόσιου τομέα, ούτε και στα κοινωνικά επιδόματα, τουλάχιστον κατά την προσεχή διετία, καθώς οι τιμές αναμένεται να παραμείνουν σε επίπεδα σημαντικά κατώτερα του κατωφλίου του 2% την εν λόγω περίοδο. Το συνολικό ύψος των μέτρων στήριξης της ανταγωνιστικότητας των βελγικών επιχειρήσεων και απαλοιφής του «μισθολογικού ανταγωνιστικού μειονεκτήματος» του Βελγίου σε σχέση με τις γειτονικές του χώρες που εξήγγειλε η νέα βελγική κυβέρνηση εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 3,5 δις. € στην διάρκεια της θητείας της.

(δ) Όσον αφορά τα ***μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης, συμφωνήθηκε μία αναλογία 70% προς 30% μεταξύ των περικοπών των κρατικών δαπανών και των νέων κρατικών εσόδων***. Συγκεκριμένα, η νέα κυβέρνηση στοχεύει σε μείωση των κρατικών δαπανών κατά 7,9 δις. € κατά την τετραετία 2015-2018, εκ των οποίων 2,3 δις. € θα αφορούν πρωτογενείς δαπάνες, 5,1 δις. € δαπάνες κοινωνικών ασφαλίσεων, ενώ επίσης αναθεωρούνται προς τα κάτω οι δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης και μεταρρυθμίζεται το σύστημα χρηματοδότησης των νοσοκομείων. Από την πλευρά των νέων εσόδων, προβλέπεται η είσπραξη κονδυλίων 2,8 δις. € από νέους φόρους σε χρονικό ορίζοντα τετραετίας. Πιο συγκεκριμένα, αυξήσεις θα υπάρξουν στους ειδικούς φόρους καπνού, αλκοολούχων (πλην μπύρας) και καυσίμων, θα φορολογηθούν οι εταιρείες τοπικής αυτοδιοίκησης (Intercommunales), επιβάλλεται πρόσθετη εισφορά του τραπεζικού τομέα στον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ επίσης αυξάνεται η φορολόγηση των χρηματιστηριακών συναλλαγών (με σκοπό κατά την κυβέρνηση την πάταξη της κερδοσκοπίας).

Επίσης, η κυβέρνηση Michel ξεκίνησε την ουσιαστική προετοιμασία μίας ***ευρείας φορολογικής μεταρρύθμισης*** με κύριο στόχο την μετακύλιση φορολογικού βάρους από τον παραγωγικό συντελεστή εργασία στον παραγωγικό συντελεστή κεφάλαιο. Σημειώνουμε ότι προκαταρκτική συζήτηση περί φορολογικής μεταρρύθμισης με την συμμετοχή των πολιτικών δυνάμεων του προηγούμενου κοινοβουλίου, είχε ξεκινήσει ήδη επί κυβέρνησης Di Rupo.

(ε) ***Καθιέρωση ανώτερου του ισχύοντος ορίου συνταξιοδότησης στα 67 έτη***, σε χρονικό ορίζοντα έως το 2030. Επίσης, περαιτέρω αυστηροποίηση των κανόνων που διέπουν την πρόωρη συνταξιοδότηση, ακόμη και σε περιπτώσεις μαζικών απολύσεων. Ο στόχος της νέας κυβέρνησης είναι να αντιμετωπίσει το αυξανόμενο κόστος που δημιουργεί η γήρανση του βελγικού πληθυσμού, ενώ η αύξηση του ορίου συνταξιοδότησης ακολουθεί τα πρότυπα ανάλογων αυξήσεων στην Γερμανία και την Ολλανδία. Η κυβερνητική συμφωνία προβλέπει άνοδο του ορίου στα 66 έτη από το 2025 και στα 67 έτη από το 2030. Επίσης, προβλέπονται μεταβατικές περίοδοι για τα άτομα που βρίσκονται πλησίον της ηλικίας συνταξιοδότησης, τους δημοσίους υπαλλήλους, καθώς και άρση των περιορισμών των αμοιβών για εργασία μετά τα 65 έτη και επέκταση του συστήματος συμπληρωματικής σύνταξης με ένταξη σε αυτό και των αυτοαπασχολουμένων. Ο νέος κυβερνητικός συνασπισμός συμφώνησε επίσης σε πληθώρα αλλαγών στον κλάδο της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας, με βασικούς στόχους την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και την αντιμετώπιση της ανεργίας. Η νέα κυβέρνηση προβαίνει επίσης σε αυστηροποίηση των προϋποθέσεων για πρόωρη συνταξιοδότηση, αλλά και για λήψη κοινωνικών επιδομάτων από ανέργους και άλλες κατηγορίες του πληθυσμού. Η αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης έχει προκαλέσει, όπως και η αναβολή της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των αμοιβών, που περιγράψαμε ανωτέρω υπό σημείο (γ), δριμύτατες αντιδράσεις από τα εργατικά συνδικάτα της χώρας, τα οποία έχουν ανάγει την αντίδραση στις δύο εν λόγω κυβερνητικές πολιτικές σε αιχμή του δόρατος της αντιπολιτευτικής τακτικής τους έναντι της κυβέρνησης Michel.

Πέραν των ανωτέρω μέτρων, η νέα κυβέρνηση σκοπεύει να προβεί σε ***μεγάλες***

περαιτέρω περικοπές στον δημόσιο τομέα, με αντικατάσταση μόνον ενός στους πέντε δημοσίους υπαλλήλους που θα αποχωρούν από την υπηρεσία στην προσεχή πενταετία. Περαιτέρω, η νέα κυβέρνηση προτίθεται να περικόψει τις λειτουργικές δαπάνες του δημοσίου κατά 28% και τις επενδύσεις στον δημόσιο τομέα κατά ένα τρίτο στην προσεχή πενταετία.

Επίσης, η νέα κυβέρνηση προτίθεται να εξετάσει σοβαρά ***το ενδεχόμενο πώλησης κρατικών συμμετοχών σε επιχειρήσεις*** όπως οι τράπεζες BNP Paribas και Belfius, τα ταχυδρομεία (Bpost) και η εταιρεία τηλεπικοινωνιών Belgacom. Επιπλέον, η νέα κυβέρνηση προτίθεται να ***αναμορφώσει τη νομοθεσία του 1996 για την ανταγωνιστικότητα***, με σκοπό να ***ελαχιστοποιήσει τις μισθολογικές αυξήσεις τα προσεχή χρόνια, ώστε να επιτύχει τον στόχο της απαλοιφής του μισθολογικού μειονεκτήματος του Βελγίου μέχρι το 2019***. Σημειώνουμε τέλος ότι στην κυβερνητική συμφωνία περιλαμβάνεται η παράταση της λειτουργίας 2 πυρηνικών αντιδραστήρων, των Doel 1 και 2, κατά μία ακόμη δεκαετία (έως το 2025), ενώ ανοίγεται προοπτική κατασκευής νέου και σύγχρονου πυρηνικού σταθμού στο Βέλγιο.

Όπως έχουμε προαναφέρει, το βελγικό δημοσιονομικό έλλειμμα το 2014 ανήλθε σε €13,06 δις., ήτοι 3,2% του ΑΕΠ (ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκε πρωτογενές έλλειμμα ύψους €691,3 εκατ. ή 0,2% του ΑΕΠ). Σημειώνουμε ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2013 είχε ανέλθει σε 11,53 δις. €, αντιπροσωπεύοντας το 2,9% του βελγικού ΑΕΠ. Οι πρωτογενείς δαπάνες διατηρήθηκαν σε σταθερά επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ και ανήλθαν σε 51,3% του ΑΕΠ. Οι δαπάνες τόκων επίσης διατηρήθηκαν σταθερές ως ποσοστό του ΑΕΠ, ανερχόμενες συνολικά σε 3,1% του ΑΕΠ. Συνολικά οι κρατικές δαπάνες μειώθηκαν κατά 0,2% του ΑΕΠ, ανερχόμενες σε €218,58 δις. Τα κρατικά έσοδα μειώθηκαν κατά 0,4% του ΑΕΠ, ανερχόμενα σε 51,1% του ΑΕΠ (€205,53 δις.), ενώ μειώθηκαν επίσης τα πάσης φύσεως φορολογικά και παραφορολογικά έσοδα κατά 0,1% του ΑΕΠ και ανήλθαν σε 44,7% του ΑΕΠ. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση κατέγραψε το 2014 έλλειμμα ύψους 2,6% του ΑΕΠ (χειροτέρευση κατά 0,2% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2013), οι περιφέρειες και οι κοινότητες έκλεισαν το 2014 με έλλειμμα ύψους 0,3% του ΑΕΠ (χειροτέρευση κατά 0,1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2013), οι τοπικές αρχές έκλεισαν με έλλειμμα επίσης 0,3% του ΑΕΠ (χειροτέρευση κατά 0,1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2013), και τέλος οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης κατέγραψαν σταθερά μικρό έλλειμμα ύψους 0,1% του ΑΕΠ.

Το δημοσιονομικό πρόγραμμα της νέας ομοσπονδιακής κυβέρνησης, το οποίο διαβιβάστηκε στην Ευρ. Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2014, προέβλεπε συνολικό έλλειμμα το 2015 στο 2,1% του ΑΕΠ (και διαρθρωτικό στο 1,3% του ΑΕΠ). Το συνολικό ύψος των δημοσιονομικών εξοικονομήσεων κατά το τρέχον έτος εκτιμάτο ότι θα ανέλθει σε 3,4 δις. € (που αντιστοιχούν σε 0,8% του ΑΕΠ), με άνω του 1 δις. € να αφορούν περικοπές σε πρωτογενείς δαπάνες, κυρίως στους τομείς άμυνας, αναπτυξιακής συνεργασίας, υγειονομικής περίθαλψης, ενώ από την άλλη πλευρά προβλεπόταν αύξηση των δημοσίων εσόδων κυρίως δια της αύξησης των ειδικών φόρων, της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης του ΦΠΑ και της υπαγωγής των εταιρειών τοπικής αυτοδιοίκησης σε φορολογία.

Στα τέλη Νοεμβρίου του 2014 η Ευρ. Επιτροπή γνωμοδότησε επί του σχεδίου του βελγικού προϋπολογισμού του 2015, μην προβάλλοντας μεν ριζικές ενστάσεις, εκφράζοντας ωστόσο την εκτίμηση ότι το Βέλγιο παρουσίαζε αυξημένο κίνδυνο δημοσιονομικής ασυμβατότητας με τα προβλεπόμενα στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Στις 25 Φεβρουαρίου τρέχοντος έτους, η Ευρ. Επιτροπή ανακοίνωσε ότι το Βέλγιο παραμένει στην κατηγορία των χωρών μελών που παρουσιάζουν «μακροοικονομικές ανισορροπίες οι οποίες χρήζουν παρακολούθησης και λήψης μέτρων πολιτικής». Ωστόσο, το Βέλγιο δεν τέθηκε εκ νέου στην παρούσα φάση σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, παρά τα υψηλότατα επίπεδα δημοσιονομικού ελλείμματος και δημοσίου χρέους του. Το δημοσιονομικό έλλειμμα του Βελγίου για το 2014 χαρακτηρίστηκε ως «προκύπτον από εξαιρετικές περιστάσεις και προσωρινό», ενώ υπογραμμίστηκε ότι έκτοτε έχουν αναληφθεί σημαντικές προσπάθειες δημοσιονομικών εξοικονομήσεων, συνοδευόμενες από ένα πειστικό πρόγραμμα

διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Ως εξαιρετικές περιστάσεις θεωρούνται από την Ευρ. Επιτροπή οι συνθήκες που επικρατούν στην σημερινή οικονομική συγκυρία, συνδυασμένου χαμηλού πληθωρισμού και χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης. Η Ευρ. Επιτροπή σημείωσε ότι το έλλειμμα του Βελγίου το 2014, που ανήλθε σε 3,2% του ΑΕΠ, παρουσίασε μία απόκλιση της τάξεως του 0,2% από τον στόχο ελλείμματος στο 3% του ΑΕΠ, οφειλόμενη αφ' ενός σε μεταβολές της στατιστικής μεθοδολογίας (λόγω εφαρμογής του νέου ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τον υπολογισμό των εθνικών λογαριασμών – SEC 2010) και αφ' ετέρου σε αναμενόμενες υστερήσεις δημοσίων εσόδων.

Στις 18 Δεκεμβρίου 2014, έπειτα από μακρά περίοδο συζητήσεων, το βελγικό κοινοβούλιο υπερψήφισε τον προϋπολογισμό του 2015. Παράλληλα, και οι τρεις βελγικές περιφέρειες κατάρτισαν σχέδια προϋπολογισμών και δημοσιονομικά προγράμματα που προέβλεπαν σημαντικότατες εξοικονομήσεις στην διάρκεια του 2015. Στην διάρκεια του τρέχοντος έτους, και κυρίως ως αποτέλεσμα των μεταβολών στο σύστημα χρηματοδότησης των βελγικών περιφερειών και κατανομής των δημοσίων εσόδων μεταξύ ομοσπονδιακής και περιφερειακών κυβερνήσεων, οι προϋπολογισμοί των περιφερειών βρίσκονται αντιμέτωποι με δημοσιονομικά κενά, τα οποία έχουν προκαλέσει τον ελαφρό εκτροχιασμό τους.

Σημειώνουμε ότι στις 30 Μαρτίου τρέχοντος έτους, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση Michel (δημοσιονομικό κονκλάβιο) ολοκλήρωσε την επεξεργασία των αποτελεσμάτων του δημοσιονομικού ελέγχου του Μαρτίου 2015 και κατέληξε στο ύψος της προσπάθειας δημοσιονομικής αναπροσαρμογής που θα απαιτηθεί φέτος, καθώς και στα δημοσιονομικά μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν. Προηγουμένως, στις 19 Μαρτίου, η αρμόδια Επιτροπή παρακολούθησης του προϋπολογισμού (Comité de Monitoring) είχε υπολογίσει την πρόσθετη δημοσιονομική προσπάθεια που απαιτείται προκειμένου ο φετινός προϋπολογισμός να επανέλθει σε ισορροπημένη τροχιά στα 1,214 δις. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση προέβλεψε κονδύλια ύψους 235 εκατ. € για λήψη νέων διαρθρωτικών μέτρων, καθώς και κονδύλια 200 εκατ. € για λήψη μέτρων βραχυπρόθεσμης στόχευσης ("one-shot"), και συνολικά κονδύλια ύψους 330 εκατ. € για υλοποίηση νέων αναπτυξιακών πολιτικών. Θετικό στοιχείο της διαδικασίας αναπροσαρμογής του φετινού προϋπολογισμού υπήρξε, σύμφωνα με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, το γεγονός ότι δεν επιβλήθηκαν νέοι φόροι, ούτε αυξήσεις στους φορολογικούς συντελεστές του ΦΠΑ, ούτε επιβλήθηκαν άλλα, συγκαλυμμένα φοροεισπρακτικά μέτρα ή μέτρα που θα στόχευαν στην οικονομική αφαίμαξη των πολιτών. Αντιθέτως, προτεραιότητα δόθηκε στην πάταξη της φοροδιαφυγής και της κατάχρησης των πόρων των κοινωνικών ταμείων, καθώς επίσης και στην στήριξη των τομέων άμυνας και ασφάλειας. Αποφασίστηκε εξάλλου η επιβολή ορισμένων πρόσθετων φόρων, όπως σε εισοδήματα Βέλγων υπηκόων που προέρχονται από νομικά πρόσωπα στο εξωτερικό και δη σε φορολογικούς παραδείσους, καθώς και εισφορά του κλάδου διαμαντιών. Επίσης, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ανακούφισε κάπως τα οικονομικά του τομέα της δικαιοσύνης, αυξάνοντας ακόμη περισσότερο την οικονομική του στήριξη για πληρωμή των υποχρεώσεων του τομέα προς τους πιστωτές του, ενώ αύξησε την οικονομική της στήριξη και προς τον τομέα της άμυνας. Λήφθηκαν εξάλλου μέτρα στήριξης συγκεκριμένων οικονομικών κλάδων, όπως της μαζικής εστίασης (horeca), καθώς και της απασχόλησης των νέων, αλλά και της τόνωσης των επενδύσεων στις επιχειρήσεις startup και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (δια της δημιουργίας ισχυρών φορολογικών κινήτρων). Από την άλλη πλευρά, σημαντικές πρόσθετες εξοικονομήσεις δαπανών προβλέφθηκαν στους τομείς υγειονομικής περίθαλψης και κοινωνικών επιδομάτων. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις (Ιουνίου 2015), η Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου αναμένει δημοσιονομικό έλλειμμα κατά το τρέχον έτος στο 2,7% του ΑΕΠ.

Στις 13 Μαΐου τρέχοντος έτους η Ευρ. Επιτροπή δημοσίευσε τις οριστικές συστάσεις της για την βελγική οικονομία, στο πλαίσιο της διαδικασίας Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2015. ***Οι 4 συστάσεις της Ευρ. Επιτροπής προς το Βέλγιο*** επικέντρωσαν στα ακόλουθα ζητήματα:

(α) ***Λήψη απαραίτητων μέτρων για την δραστική μείωση του επιπέδου του***

δημοσίου χρέους. Συγκεκριμένα για τα έτη 2015 και 2016, η Ευρ. Επιτροπή απαίτησε διαρθρωτική δημοσιονομική προσπάθεια (μείωσης δηλαδή του διαρθρωτικού ελλείμματος) της τάξεως τουλάχιστον του 0,6% του ΑΕΠ, με σκοπό την προσέγγιση του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρ. Επιτροπή επισήμανε την ανάγκη ταχείας υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων στον τομέα των συντάξεων, και κυρίως της σύνδεσης των ορίων συνταξιοδότησης με το προσδόκιμο ζωής. Η Ευρ. Επιτροπή επέμεινε σε καλύτερο δημοσιονομικό συντονισμό μεταξύ των διαφορετικών κέντρων εξουσίας στο Βέλγιο (ήτοι ομοσπονδιακής και περιφερειακών κυβερνήσεων).

(β) ***Φορολογική μεταρρύθμιση***: Η Ευρ. Επιτροπή απαίτησε από το Βέλγιο να προχωρήσει με γρήγορα βήματα σε ευρεία φορολογική μεταρρύθμιση με διεύρυνση της φορολογικής βάσης, μείωση των φορολογικών βαρών του παραγωγικού συντελεστή εργασία και αντιθέτως αύξηση της φορολόγησης του κεφαλαίου, καθώς και εισαγωγή «οικολογικών» φόρων. Η Ευρ. Επιτροπή επικέντρωσε το ενδιαφέρον της ιδιαίτερα στην αύξηση της φορολόγησης των εισοδημάτων από ακίνητα δια της αναθεώρησης του βελγικού συστήματος «αντικειμενικών αξιών» (“revenus cadastraux”), καθώς επίσης και στην μείωση των πολυάριθμων απαλλαγών από την υποχρέωση καταβολής ΦΠΑ και ειδικών φόρων που ισχύουν στο Βέλγιο. Η Ευρ. Επιτροπή έκρινε ανεπαρκή την πρόοδο που έχει συντελεστεί μέχρι σήμερα από την βελγική κυβέρνηση προς την κατεύθυνση της αναμόρφωσης του φορολογικού συστήματος της χώρας.

(γ) ***Λήψη μέτρων για ενίσχυση της απασχόλησης***, ιδιαίτερα των νέων και των ηλικιών άνω των 50 ετών. Η Ευρ. Επιτροπή συνέστησε επίσης βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας δια της μείωσης των αντικινήτρων στην απασχόληση και της αντιμετώπισης ελλείψεων σε ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Σημειώνουμε ότι πάγιο ζήτημα που θέτει η Ευρ. Επιτροπή στο Βέλγιο είναι η «επισφαλής» θέση των μεταναστών στην εγχώρια αγορά εργασίας.

(δ) ***Βελτίωση ανταγωνιστικότητας***: Η Ευρ. Επιτροπή διατύπωσε τον προβληματισμό της για το σύστημα αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής μισθών, επισημαίνοντας ότι προκειμένου να μπορούν να αυξάνονται οι μισθοί, θα πρέπει παράλληλα να αυξάνεται ισόποσα και η παραγωγικότητα. Υπογραμμίζουμε ότι η εγκατάλειψη του συστήματος αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής μισθών αποτελεί πάγια, εδώ και αρκετά χρόνια, σύσταση της Ευρ. Επιτροπής προς την εκάστοτε βελγική κυβέρνηση.

<u>ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΟΥ Βελγίου (σύμφωνα με τον ορισμό της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος)</u>

Έτος	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**	**2009**	**2008**	**2007**
Σε εκατ. €	-13.058	-11.535	-16.073	-15.547	-14.543	-19.109	-3.859	157
% ΑΕΠ	-3,2	-2,9	-4,1	-4,1	-4,0	-5,5	-1,1	0,0

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

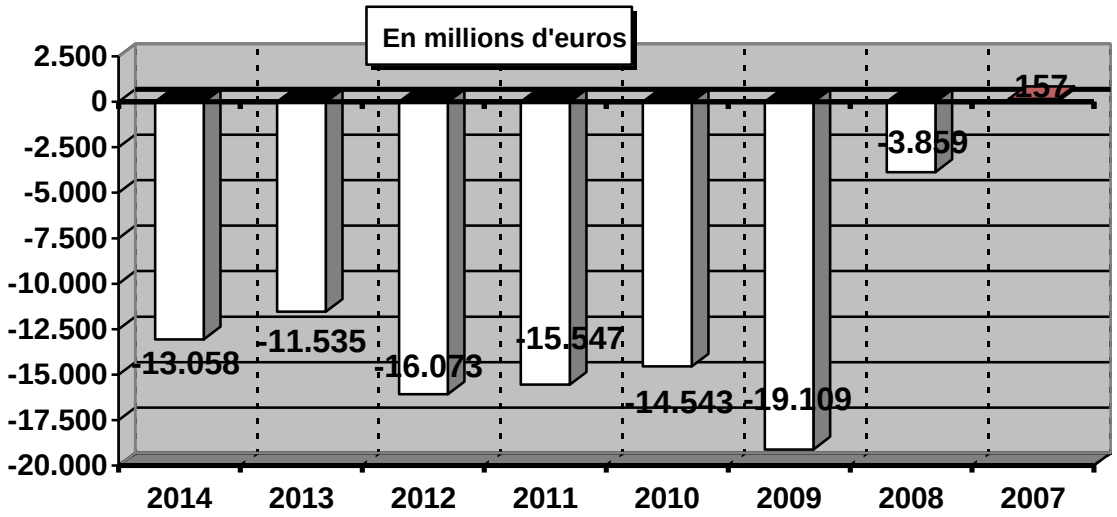

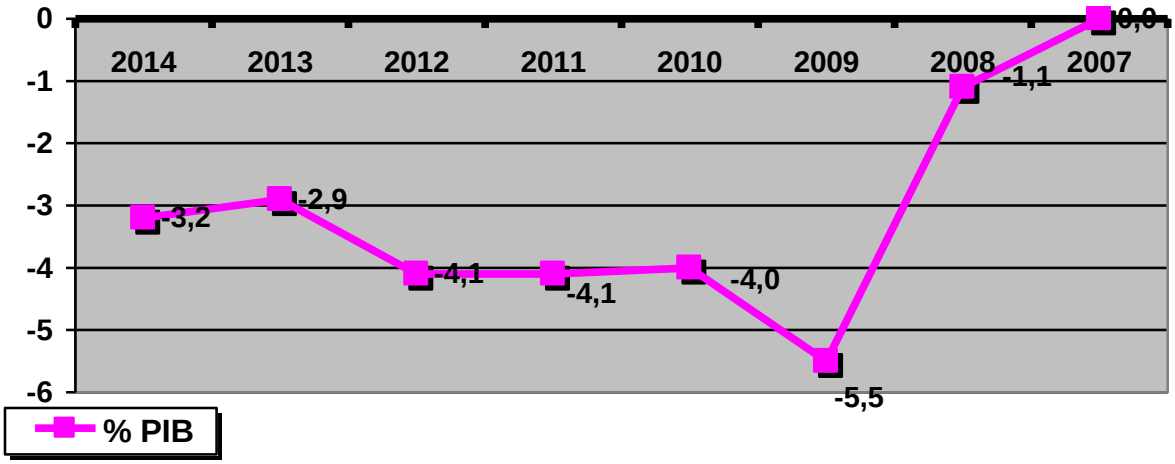

Δημόσιο χρέος

Η ενίσχυση του τραπεζικού κλάδου προς αποφυγή πτώχευσης είχε ως αποτέλεσμα την εκτίναξη του βελγικού δημόσιου χρέους σε ποσοστό 92,2% του ΑΕΠ το 2008, σε 99,2% το 2009, σχεδόν σταθερό σε 99,4% το 2010, αυξημένο σε 102% το 2011, ενώ την τελευταία τριετία το χρέος έχει υπερβεί σημαντικά το κατώφλι του 100% του ΑΕΠ και βαίνει αύξον, ανερχόμενο σε 103,9% το 2012, σε 104,4% το 2013 και σε 106,6% το 2014. Οι προοπτικές για το 2015 σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου φέρνουν το χρέος στο 107% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με Βέλγους οικονομικούς αναλυτές, κάποιο ρόλο στην χειροτέρευση του βελγικού δημοσίου χρέους το 2014 έχουν παίξει και οι μεταβολές της στατιστικής μεθοδολογίας λόγω εφαρμογής του νέου ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τον υπολογισμό των εθνικών λογαριασμών – SEC 2010, οι οποίες προκάλεσαν την συμπερίληψη των χρεών αρκετών πρόσθετων δημόσιων και ημιδημόσιων οργανισμών στην περίμετρο του δημόσιου ομοσπονδιακού χρέους και των χρεών των περιφερειακών κυβερνήσεων του Βελγίου.

Το βελγικό δημόσιο χρέος, σύμφωνα με τα στοιχεία EUROSTAT του 2014 ήταν το έκτο υψηλότερο μεταξύ των χωρών της ευρωζώνης, μετά τις Ελλάδα, Ιταλία, Πορτογαλία, Ιρλανδία και Κύπρο από πλευράς υψηλής αναλογίας δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ.

Το Βέλγιο, στη διάρκεια του 2011, είχε αντιμετωπίσει κατά περιόδους και ιδιαίτερα προς το τέλος του έτους σημαντικές δυσκολίες δανεισμού από τις διεθνείς αγορές εξαιτίας υψηλότατων επιτοκίων και συνεπώς αυξημένου κόστους δανεισμού, οφειλόμενου κατά βάση

στο υψηλό επίπεδο του δημόσιου χρέους και στην τότε πολιτική κρίση, ενώ αρκετοί διεθνείς οίκοι αξιολόγησης είχαν υποβαθμίσει ο ένας με τον άλλο την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας. Στο τέλος του 2011, όταν ομαλοποιήθηκε η πολιτική κατάσταση και ανέλαβε καθήκοντα η κυβέρνηση συνασπισμού Di Rupo και στη συνέχεια κατά την διετία 2012-2013, τα επιτόκια δανεισμού του βελγικού δημοσίου κυριολεκτικά κατακρημνίστηκαν, ανερχόμενα σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Πριν τις εθνικές εκλογές του Μαΐου 2014 είχαν εκφραστεί φόβοι ότι μία παρατεταμένη περίοδος πολιτικής αβεβαιότητας θα επιδείνωνε σημαντικά τους όρους δανεισμού του βελγικού κράτους. Οι φόβοι αυτοί δεν επαληθεύθηκαν, ενώ παράλληλα και οι διεθνείς και δη οι ευρωπαϊκές τάσεις υπήρξαν πτωτικές για τα επιτόκια δημόσιου δανεισμού, ιδιαίτερα εξαιτίας της νομισματικής πολιτικής ποσοτικής χαλάρωσης και χαμηλών επιτοκίων που ακολούθησε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), με εντατικούς ρυθμούς από το 2014 προς επανεκκίνηση των ευρωπαϊκών οικονομιών και αντιμετώπιση του χαμηλού επιπέδου πληθωρισμού στην ευρωζώνη.

Η μέση ετήσια απόδοση των βελγικών ομολόγων δεκαετούς διάρκειας το 2012 είχε ανέλθει σε 2,98%, έναντι 4,2% το 2011, στην διάρκεια του 2013 έπεσε ακόμη παρακάτω, στο 2,43%, ενώ το 2014 έφθασε το 1,72%. Στην διάρκεια του 2013 αλλά και του 2014, το επιτόκιο των δεκαετών ομολόγων έφτασε ακόμη και σε επίπεδα κάτω του 2%, ενώ προς τα τέλη του 2014 πλησίασε το 1%. Στην μέχρι τώρα διάρκεια του τρέχοντος έτους, το επιτόκιο των βελγικών δεκαετών ομολόγων ακολούθησε εντυπωσιακά πτωτική πορεία, φθάνοντας μέχρι το 0,34% στα μέσα Απριλίου, επαναπροσανατολιζόμενο ωστόσο στην συνέχεια προς το 1% και φθάνοντας το 1,32% στις 10 Ιουνίου, ακολουθώντας μία γενικότερη ανοδική διεθνή τάση. Αξιοσημείωτο είναι ότι στα μέσα Απριλίου τρέχοντος έτους, για πρώτη φορά στα χρονικά, το επιτόκιο των πενταετών βελγικών ομολόγων κατήλθε σε αρνητικά επίπεδα, της τάξεως του -0,056%. Σημειωτέον ότι οι τίτλοι βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια δημοσίου) έχουν ήδη από τα μέσα του 2014 εισέλθει σε αρνητικά επίπεδα, τάση η οποία εξακολουθεί και στην διάρκεια του 2015.

Το βελγικό δημόσιο, επωφελούμενο από μία τάση των διεθνών επενδυτών για τοποθετήσεις κεφαλαίων σε σχετικά ασφαλείς τίτλους, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τα επιτόκια δανεισμού του, αν και χαμηλά, παραμένουν ελκυστικά σε σύγκριση με εκείνα άλλων χωρών της ευρωζώνης, απήλαυσε στη διάρκεια του 2012, του 2013 και του 2014, μία σταθερά αύξουσα ζήτηση των κρατικών τίτλων του, τόσο βραχυπρόθεσμης όσο και μακροπρόθεσμης διάρκειας, δανειζόμενο χωρίς δυσκολίες συνολικό ποσόν 42,95 δις. € το 2012, 42,33 δις. € το 2013 και 31,83 δις. € το 2014 από έκδοση ομολόγων διαφόρων διαρκειών. Το 2014 εκδόθηκαν και διατέθηκαν τίτλοι βελγικού μεσο-μακροπρόθεσμου δημοσίου χρέους συνολικού ύψους 31,83 δις. €, ενώ από την άλλη πλευρά, ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός ανήλθε σε 51,77 δις. €.

Για το 2015, το ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών προβλέπει καθαρές συνολικές ανάγκες χρηματοδότησης στα 39,9 δις. €, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων πρόκειται να καλυφθεί από ομολογιακό δανεισμό. Το Υπουργείο εκτιμά σε 28,16 δις. € το ποσόν που θα διατεθεί για αποζημίωση δημοσίου χρέους που λήγει το 2015. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Χρέους εκτιμά ότι η έκδοση κρατικών ομολόγων το 2015 θα ανέλθει στα επίπεδα των 32,5 δις. €, ενώ αναμένει εξάλλου την άντληση περίπου ακόμη 4,88 δις. € από έκδοση και διάθεση άλλων μακροπρόθεσμων τίτλων κρατικού χρέους.

Για το 2015 σύμφωνα με την βελγική Υπηρεσία Διαχείρισης Χρέους, έχει επιτευχθεί ήδη το 58,01% του προγράμματος ομολογιακού δανεισμού, και έχουν αντληθεί 18,85 δις. € από έκδοση κρατικών ομολόγων. Το χαμηλότερο κόστος δανεισμού δημιούργησε και φέτος σχετική ευφορία στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση, καθώς έχει μειώσει αρκετά τις επιβαρύνσεις του κρατικού προϋπολογισμού για πληρωμές τόκων των συναπτόμενων δανείων.

Σημειώνουμε ότι η μέση περίοδος ωρίμανσης του συνολικού χαρτοφυλακίου του

βελγικού δημοσίου χρέους έχει ανέβει στα 7,6 χρόνια, με προοπτική να πλησιάσει κατά το προσεχές διάστημα τα 8 χρόνια. ενώ το μέσο επιτόκιο έχει πέσει στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο του 3,3%. Οι βελγικοί κρατικοί τίτλοι φαίνεται ότι έχουν τα τελευταία χρόνια καταστεί ιδιαίτερα ελκυστικοί στους θεσμικούς επενδυτές, εγχώριους αλλά και ξένους, με αποτέλεσμα η έκδοση και διάθεση μακροπρόθεσμων κρατικών ομολόγων να έχει βρεθεί στην διάρκεια του 2014 σε επίπεδα προ της κρίσεως του 2008. Σημειωτέον ότι οι ξένοι επενδυτές κρατούν το 54,3% του συνολικού βελγικού δημόσιου χρέους, ενώ το 30,4% του βελγικού χρέους βρίσκεται εις χείρας επενδυτών εκτός ευρωζώνης. Υπογραμμίζουμε πάντως ότι, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της βελγικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Χρέους, οι όγκοι των βελγικών κρατικών ομολόγων που τυγχάνουν διαπραγμάτευσης τόσο στην πρωτογενή όσο και στην δευτερογενή αγορά ομολόγων βρίσκονται το τελευταίο διάστημα στην διάρκεια του 2015 σε χαμηλά επίπεδα, με τους μηνιαίους όγκους συναλλαγών βελγικών ομολόγων στην δευτερογενή αγορά να έχουν πέσει τον Απρίλιο τρέχοντος έτους στα επίπεδα των 65,7 δις. €, έναντι όγκων άνω των 150 δις. € πέρσι τέτοια εποχή. Σύμφωνα με την Υπηρεσία, πρόκειται για τα χαμηλότερα επίπεδα ζήτησης βελγικών ομολόγων στην δευτερογενή αγορά από το Νοέμβριο του 2008. Ανάλογο φαινόμενο παρατηρείται και στην πρωτογενή αγορά ομολόγων, με την Υπηρεσία Διαχείρισης Χρέους να αναφέρει χαρακτηριστικά ότι κατά τις πλέον πρόσφατες διαθέσεις ομολόγων δεκαετούς διάρκειας, η ζήτηση υπερέβη την προσφορά κατά μόλις 1,28-1,29 φορές, στο χαμηλότερο επίπεδό της από το Νοέμβριο του 1998 (όσον αφορά τα δεκαετή ομόλογα). Κατά την Υπηρεσία, η βασική αιτία που εξηγεί το εν λόγω φαινόμενο είναι προφανώς η πτώση του επιτοκίου των βελγικών ομολόγων σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, που έχει, έστω πρόσκαιρα, ωθήσει τους επενδυτές να στραφούν προς άλλους τίτλους, όπως τα εταιρικά ομόλογα, που προσφέρουν υψηλότερες αποδόσεις. Πάντως, η Υπηρεσία εμφανίζεται αισιόδοξη για την μελλοντική πορεία των βελγικών ομολόγων στις αγορές, δεδομένου ότι τα επιτόκια ακολουθούν εκ νέου ανοδική πορεία, όπως έχουμε προαναφέρει.

Το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο των επιτοκίων έχει επιδράσει αρνητικά σε μία παραδοσιακή πηγή εσόδων για το βελγικό δημόσιο, η οποία έχει πολλές φορές δράσει επιβοηθητικά στην αντιμετώπιση των προβλημάτων χρέους στο Βέλγιο, και συγκεκριμένα τον εσωτερικό δανεισμό. Τα ποσά που κατορθώθηκε να συγκεντρωθούν από τις 4 απόπειρες εσωτερικού δανεισμού το 2014 ανήλθαν σε μόλις 49,52 εκατ. €, έναντι 66,35 εκατ. € το 2013 και 142 εκατ. € το 2012, ενώ από τις δύο προσπάθειες που έχουν πραγματοποιηθεί στην διάρκεια του τρέχοντος έτους έχουν συγκεντρωθεί μόλις 6,51 εκατ. €, με την επίδοση της δεύτερης προσπάθειας (Ιουνίου 2015, 3,02 εκατ. €) να αποτελεί ιστορικά χαμηλή αποκομιδή.

Τα ποσά αυτά δεν μπορούν ασφαλώς να συγκριθούν με επιτυχημένες προσπάθειες εσωτερικού δανεισμού προηγουμένων ετών, με κορυφαία εκείνην των αρχών Δεκεμβρίου 2011, όταν η απερχόμενη μεταβατική κυβέρνηση Leterme άντλησε με απόλυτη επιτυχία κονδύλια ύψους 5,73 δις. ευρώ δια της διάθεσης κρατικών ομολόγων σε Βέλγους πολίτες, ποσόν ιστορικά υψηλό (με επίσης εξαιρετικά υψηλό επίπεδο επιτοκίων, πλησίον του 4%). Ο εσωτερικός ομολογιακός δανεισμός αποτελεί πρακτική που έχει χρησιμοποιηθεί εκτεταμένα στο Βέλγιο, ιδιαίτερα κατά τη δεκαετία του 1990, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το μεγάλο τότε πρόβλημα χρέους, και στοχεύει στην διοχέτευση ενός τουλάχιστον μέρους της –σε υψηλά επίπεδα- αποταμίευσης των Βέλγων σε κρατικούς τίτλους. Η βελγική Υπηρεσία Διαχείρισης Χρέους έχει θέσει ως φετινό ενδεικτικό στόχο την άντληση 250 εκατ. € από εσωτερικό ομολογιακό δανεισμό, ποσόν που θεωρείται απίθανο να επιτευχθεί με βάση τα πραγματικά δεδομένα. Η έλλειψη ενδιαφέροντος για τον εσωτερικό ομολογιακό δανεισμό αποδίδεται στα εξαιρετικά χαμηλά επιτόκια, που δεν καθίσταται δυνατό να προσελκύσουν επενδυτές. Πάντως, η Υπηρεσία εμφανίζεται αισιόδοξη για τις προσεχείς προσπάθειες εσωτερικού δανεισμού, καθώς τα επιτόκια δανεισμού του βελγικού δημοσίου ακολουθούν το τελευταίο διάστημα ανοδική πορεία.

Αναφορικά με τον απολογισμό του προγράμματος «λαϊκού» δανεισμού (“emprunt populaire”) το οποίο ξεκίνησε να υλοποιεί η απελθούσα κυβέρνηση Di Rupo τον Ιανουάριο

του 2014, αυτό απέφερε μέχρι τα τέλη του περασμένου έτους στο βελγικό κράτος κονδύλια συνολικού ύψους 1,9 δις. €. Σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία, τον Ιανουάριο 2014 το πρόγραμμα είχε αποφέρει 413 εκατ. € στα κρατικά ταμεία, ενώ συνολικά στο πρώτο τρίμηνο του έτους η αποκομιδή είχε ανέλθει σε λίγο άνω του 1 δις. €. Στην συνέχεια της διάρκειας του 2014 το επενδυτικό ενδιαφέρον μειώθηκε σταδιακά, με αποτέλεσμα τον Δεκέμβριο 2014 η ζήτηση προϊόντων του προγράμματος να εμφανίσει ρυθμό αύξησης της τάξεως μόλις του 2,4%. Κατά τις εκτιμήσεις της Febelfin (της βελγικής ομοσπονδίας του χρηματοπιστωτικού τομέα), κύρια αιτία της πτώσης του επενδυτικού ενδιαφέροντος για το πρόγραμμα υπήρξαν τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα των επιτοκίων. Η αποκομιδή του 1,9 δις. € το 2014 βρέθηκε πολύ παρακάτω από τις αρχικές εκτιμήσεις της Febelfin περί αποκομιδής πλησίον των 3 δις. € από το πρόγραμμα «λαϊκού» δανεισμού.

Επανερχόμενοι στο ζήτημα του υψηλού βελγικού δημοσίου χρέους, σημειώνουμε ότι σύμφωνα με την κρατούσα βελγική οπτική, η χώρα είναι «παράπλευρο» θύμα της ευρωπαϊκής κρίσης χρέους. Η άνοδος του χρέους αποδίδεται αφ' ενός στην στήριξη που παρασχέθηκε στον εγχώριο τραπεζικό τομέα που επλήγη σχεδόν άμεσα στις αρχές της κρίσης, και αφ' ετέρου στην συνεισφορά της χώρας στον ευρωπαϊκό μηχανισμό σταθερότητας και στα προγράμματα στήριξης και διάσωσης ευάλωτων οικονομιών της ευρωζώνης, μεταξύ των οποίων της ελληνικής. Η οπτική αυτή αποσιωπά βεβαίως το γεγονός ότι παραδοσιακά το Βέλγιο είναι από τις πλέον χρεωμένες χώρες της ευρωζώνης. Στο Βέλγιο, όπως και σε άλλες χώρες της ευρωζώνης, προβάλλεται αρκετά έντονα η αντίληψη ότι η ευρωπαϊκή κρίση χρέους θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με «περισσότερη» Ευρώπη και μεγαλύτερες παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Οι βελγικές αρχές αναγνωρίζουν μεν το υψηλό επίπεδο του δημοσίου χρέους της χώρας, ωστόσο υποστηρίζουν ότι οι προοπτικές εξέλιξής του είναι ευνοϊκές διότι έχει εκδοθεί εξ ολοκλήρου σε ευρώ, ποσοστό 50,7% είναι διάρκειας άνω των 5 ετών, καθώς επίσης και σημαντικό τμήμα του χρέους βρίσκεται στα χέρια Βέλγων επενδυτών (το 45,7% του συνολικού δημοσίου χρέους), κάτι που το απαλλάσσει εκ πρώτης όψεως από κινδύνους συναλλαγματικών ή άλλων μεταβολών. Μία βαθύτερη ματιά ωστόσο, αποκαλύπτει ότι οι καθυστερήσεις που σημειώνονται στην υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και στην εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών του Βελγίου, σε συνδυασμό με το πρόβλημα γήρανσης του βελγικού πληθυσμού και δομικών αδυναμιών του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, μάλλον ωθούν την βελγική οικονομία σε διαρκώς ογκούμενα δημοσιονομικά ελλείμματα και συνεπώς της δημιουργούν αυξανόμενες ανάγκες δανεισμού για την κάλυψή τους.

Όπως έχουμε προαναφέρει, η νέα βελγική κυβέρνηση σκέπτεται σοβαρά το ενδεχόμενο πώλησης κρατικών συμμετοχών σε επιχειρήσεις όπως οι τράπεζες BNP Paribas και Belfius (η τελευταία είχε κρατικοποιηθεί στα τέλη του 2011 έναντι 4 δις. € προκειμένου να αποκολληθεί και διασωθεί από τον καταρρεύσαντα μεγάλο τραπεζικό όμιλο DEXIA), τα ταχυδρομεία (Bpost) και η εταιρεία τηλεπικοινωνιών Belgacom, ώστε να απομειώσει το δημόσιο χρέος, σε συνέχεια ανάλογης εκχώρησης της συμμετοχής του βελγικού κράτους, ύψους 25%, στο κεφάλαιο της BNP Paribas Fortis, στην οποία είχε προχωρήσει η κυβέρνηση Di Rupo στα τέλη του 2013, έναντι 3,25 δις. €.

Έτος	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Σε εκατ. €	428.365	412.770	403.175	387.629	363.750	346.957	327.327	299.689
% ΑΕΠ	106,5	104,4	103,9	102,0	99,4	99,2	92,2	86,8

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

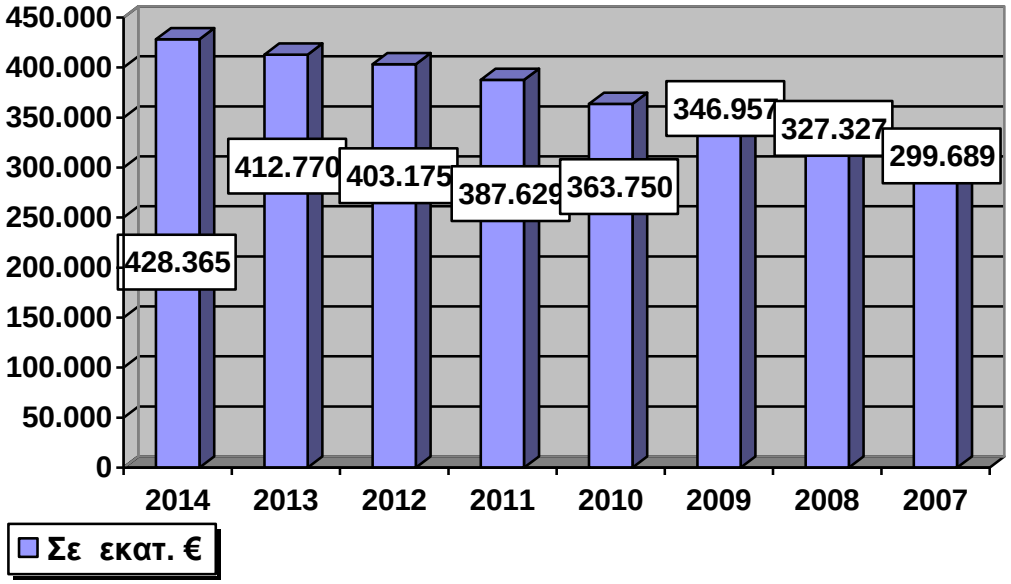

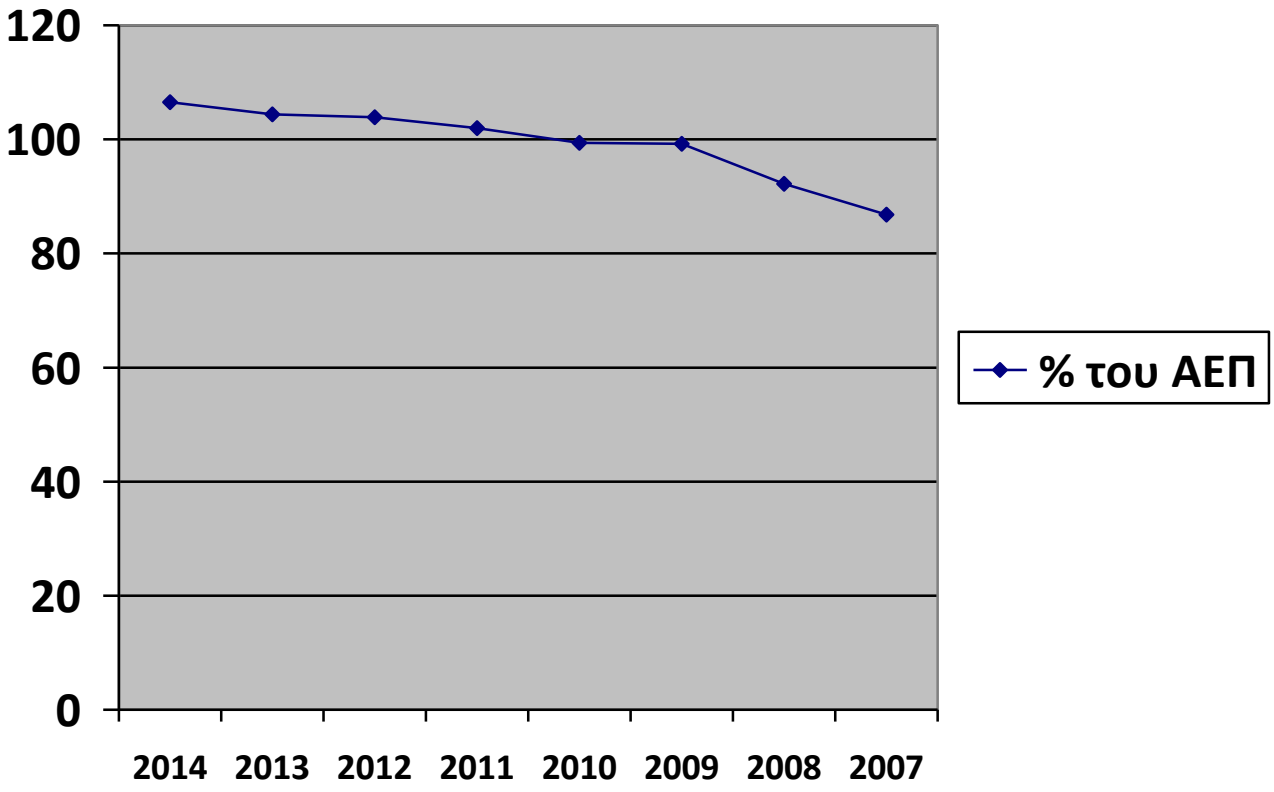

5. Οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον

Φορολόγηση επιχειρήσεων, φόροι επί μερισμάτων, τόκων και royalties

Ο ονομαστικός φορολογικός συντελεστής εταιρειών στο Βέλγιο ανέρχεται σε 33,99%. Σημειώνεται ότι ο κανονικός ονομαστικός εταιρικός φορολογικός συντελεστής ανέρχεται σε 33%, έχει όμως προσαυξηθεί κατά 3% εξαιτίας πρόσθετης εισφοράς λόγω οικονομικής κρίσης. Τα υποκαταστήματα ξένων επιχειρήσεων φορολογούνται ακριβώς το ίδιο όπως οι

εγχώριες εταιρείες.

Ωστόσο, για μικρομεσαίες επιχειρήσεις βελγικής ιδιοκτησίας με φορολογητέα κέρδη που δεν υπερβαίνουν τα 322.500 €, εφαρμόζονται μειωμένοι συντελεστές ως εξής: 24,98% εάν τα κέρδη ανέρχονται σε μέχρι 25.000 €, 31,93% εάν τα κέρδη ανέρχονται σε μεταξύ 25.000 και 90.000 €, και 35,54% εάν τα κέρδη ξεπερνούν τις 90.000 έως 322.500 €. Επίσης εκπτώσεις φόρου και φοροαπαλλαγές υπολογίζονται σε επενδύσεις στην βιομηχανία, το εμπόριο, την γεωργία, καθώς και σε έρευνα και τεχνολογία, πατέντες, πράσινες τεχνολογίες, εξοικονόμηση ενέργειας, ανακύκλωση, στον βελγικό κινηματογράφο και οπτικοακουστικές παραγωγές, επενδύσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και διάφορους άλλους τομείς.

Διάφοροι νομικοί μηχανισμοί καθιστούν δυνατή τη μείωση του ονομαστικού συντελεστή, και γενικά μπορούμε να πούμε ότι τα φορολογικά κίνητρα και οι απαλλαγές για φυσικά και νομικά πρόσωπα έχουν παραδοσιακά καταστήσει το Βέλγιο έναν από τους πλέον ελκυστικούς τόπους στη Δυτική Ευρώπη για εγκατάσταση και λειτουργία επιχειρήσεων. Ένας από αυτούς τους μηχανισμούς είναι το καθεστώς των πλασματικών τόκων, που δίδει το δικαίωμα σε όλες τις βελγικές εταιρείες, αλλά και τις αλλοδαπές με παρουσία στο Βέλγιο (εταιρική ή περιουσιακή, καθώς και τα υποκαταστήματα) να μειώνουν την ετήσια φορολογική τους βάση υπολογίζοντας μία «πλασματική» δαπάνη τόκων στο συνολικό ποσόν ιδίων κεφαλαίων τους. Οι πλασματικοί τόκοι είναι ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στο Βέλγιο, και συνίσταται σε φορολογική έκπτωση για χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από ίδια κεφάλαια. Το όλο σύστημα είναι δομημένο ώστε να ευνοεί τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου που είναι τοποθετημένα στη χώρα. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται αντιστοιχεί κατ' αρχήν στο επιτόκιο των κρατικών ομολόγων 10ετούς διάρκειας, με ανώτατο όριο το 3% (και 3,5% για μικρομεσαίες επιχειρήσεις). Για το φορολογικό έτος 2015, τα πλασματικά αυτά επιτόκια ανέρχονται σε 2,63% (και σε 3,13% για μικρομεσαίες επιχειρήσεις), ενώ για το φορολογικό έτος 2016 θα ανέλθουν σε 1,63% (και σε 2,13% για μικρομεσαίες επιχειρήσεις), εξαιτίας της εξαιρετικά πτωτικής πορείας των επιπέδων των επιτοκίων.

Ο συντελεστής παρακρατούμενου φόρου (withholding tax) για εισοδήματα από κεφαλαιακές πηγές έχει αυξηθεί από 21% σε 25%, με ορισμένες εξαιρέσεις, ανάλογα με την πηγή των εσόδων. Ο παρακρατούμενος φόρος (withholding tax) στα μερίσματα που καταβάλλονται από βελγικές εταιρείες ανέρχεται σε 25%, εκτός εάν ο φορολογικός αυτός συντελεστής μειώνεται (συνήθως σε 15%) βάσει κάποιας διμερούς συμφωνίας αποφυγής διπλής φορολογίας. Επίσης, εφ' όσον τα μερίσματα καταβάλλονται σε κοινοτική μητρική εταιρεία, η οποία εμπίπτει στις διατάξεις της Κοινοτικής Οδηγίας του 1990 που ρυθμίζει τις σχέσεις Μητρικών – Θυγατρικών εταιρειών (EU Parent-Subsidiary Directive), κατ' αρχήν και υπό ορισμένες προϋποθέσεις απαλλάσσονται φόρου. Μειωμένος συντελεστής φορολόγησης των μερισμάτων (15% ή 20%) ισχύει για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τα μερίσματα εκκαθάρισης υπόκεινται από την 1.10.2014 σε αυξημένο συντελεστή φορολόγησης, 25% (αντί του 10% που ήταν προηγουμένως, ωστόσο η κυβέρνηση Michel εισήγε ευνοϊκές μεταβατικές διατάξεις ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις). Γενικά, οι υπεραξίες από πώληση υλικών ή άυλων στοιχείων του ενεργητικού (capital gains) φορολογούνται με τον συντελεστή φορολογίας των εταιρικών κερδών (με ορισμένες εξαιρέσεις). Από την φορολογική χρήση του 2014, οι μεγάλες επιχειρήσεις και οι εταιρείες holding υποβάλλονται σε πρόσθετο φόρο με συντελεστή 0,412% στις υπεραξίες (κέρδη) από πωλήσεις μετοχών. Η εν λόγω φορολογητέα βάση δεν μπορεί να μειωθεί συμψηφιζόμενη με ζημίες που προκύπτουν από πωλήσεις μετοχών. Επίσης, το 2013 –με εφαρμογή από την φορολογική χρήση 2014- θεσπίσθηκε ελάχιστος φόρος για τις μεγάλες επιχειρήσεις (fairness tax) που απαλλάσσονται με τα ισχύοντα ευνοϊκά φορολογικά καθεστώτα, διανέμουν ωστόσο μερίσματα. Ο φόρος αυτός ανέρχεται στο 5,15% της διαφοράς μεταξύ του διανεμηθέντος μερίσματος και της πραγματικής φορολογικής βάσης μετά τον υπολογισμό τυχόν φορολογικών ελαφρύνσεων (από πλασματικούς τόκους).

Ο γενικά παρακρατούμενος φόρος σε τόκους που πληρώνονται από βελγικές επιχειρήσεις ανέρχεται σε 25%, εκτός και εάν ο συντελεστής ρυθμίζεται από διμερή συμφωνία αποφυγής διπλής φορολογίας (στην περίπτωση αυτή ο συντελεστής μειώνεται συνήθως σε 15% ή και χαμηλότερα), ή οι τόκοι καταβάλλονται σε κοινοτικές ή ελβετικές εταιρείες που εμπίπτουν στην Κοινοτική Οδηγία περί Τόκων και Royalties, οπότε απαλλάσσονται του φόρου, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Το Βέλγιο εφαρμόζει προνομιακό συντελεστή 15% επί των τόκων των αποταμιευτικών καταθέσεων (άνω των 1.880 ευρώ), καθώς και επί των τόκων βελγικών κρατικών ομολόγων εσωτερικού δανεισμού που πραγματοποιήθηκε στο διάστημα 24.11.2011-2.12.2011, γνωστών ως ομολόγων "Leterme". Ο παρακρατούμενος φόρος στα royalties ανέρχεται σε 25%, εκτός των περιπτώσεων που μειώνεται βάσει διμερούς συμφωνίας αποφυγής διπλής φορολογίας. Γενικά και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, δεν παρακρατούνται φόροι royalties σε κοινοτικές και ελβετικές εταιρείες, βάσει της ανωτέρω Κοινοτικής Οδηγίας, ενώ και οι περισσότερες διμερείς συμφωνίες που έχει συνάψει το Βέλγιο με άλλες χώρες απαλλάσσουν τα royalties από τον εν λόγω φόρο.

Στο Βέλγιο εφαρμόζεται επίσης φορολόγηση σε περιφερειακό επίπεδο της ακίνητης περιουσίας (précompte immobilier) με συντελεστές 1,25% και 2,5% (στις Βρυξέλλες / Βαλλονία και στην Φλάνδρα αντίστοιχα) επί του αναπροσαρμοζόμενου τεκμαρτού εισοδήματος. Το ύψος της φορολόγησης κυμαίνεται ανάλογα με την τοποθεσία του ακινήτου, βάσει του κτηματολογίου (revenu cadastral). Οι τοπικές αρχές επιβάλλουν επίσης σε αρκετές περιπτώσεις και πρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις επί των ακίνητων περιουσιακών στοιχείων.

Αναφέρουμε ότι το βελγικό κράτος έχει, από το έτος 2007, παράσχει ισχυρότατο φορολογικό πλεονέκτημα στα εταιρικά έσοδα από εκμετάλλευση ευρεσιτεχνιών, με αποτέλεσμα ο πραγματικός εταιρικός φορολογικός συντελεστής να μειώνεται από τον γενικά ισχύοντα (33,99%) σε μόλις 6,8%. Πιο συγκεκριμένα, τα ακαθάριστα έσοδα μιας επιχείρησης που προέρχονται από την εκμετάλλευση κατοχυρωμένων με ευρεσιτεχνία προϊόντων και υπηρεσιών, τυγχάνουν φορολογικής έκπτωσης ύψους πλησίον του 80% της φορολογικής βάσης της επιχείρησης. Η σχετική βελγική νομοθεσία έχει σκοπό να ενισχύσει τους καινοτόμους επιχειρηματικούς κλάδους, έχει καταστήσει το Βέλγιο εκ των πρωτοπόρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά την ευνοϊκή φορολόγηση των ευρεσιτεχνιών, και έχει συμβάλει ιδιαίτερα στην αλματώδη ανάπτυξη του κλάδου βιοτεχνολογίας στην χώρα. Επιπροσθέτως σημειώνουμε ότι από τον Ιούλιο τρέχοντος έτους θα ξεκινήσει να εφαρμόζεται νέο ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς (tax shelter) για τις επενδύσεις φυσικών προσώπων σε νεοφυείς μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, το εν λόγω καθεστώς έγκειται σε φορολογική έκπτωση της τάξεως του 45% για επενδύσεις σε νεοφυείς μικροεπιχειρήσεις και σε 30% για επενδύσεις σε νεοφυείς μικρομεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις. Οι επενδύσεις αυτές θα πρέπει να πραγματοποιούνται είτε απ' ευθείας, δια της αγοράς τίτλων ή της συμμετοχής σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, ή μέσω πλατφόρμας crowdfunding, ή μέσω ειδικών αναπτυξιακών ταμείων για τις νεοφυείς επιχειρήσεις. Οι επενδύσεις σε νεοφυείς επιχειρήσεις που θα απαλλάσσονται από μέρος του αναλογούντος φόρου θα έχουν οροφή τα 100 χιλιάδες €, ενώ ο όρος νεοφυείς καλύπτει επιχειρήσεις που έχουν το πολύ έως 4 έτη ζωής, ανεξαρτήτως κλάδου δραστηριότητας. Προϋπόθεση για να απολαύσει της φοροαπαλλαγής ο δικαιούχος επενδυτής είναι να διατηρήσει στην κατοχή του τους τίτλους –ή την συνεισφορά του- στη νεοφυή επιχείρηση για τουλάχιστον 4 έτη. Οι εν λόγω φοροαπαλλαγές αποτελούν μέρος δεσμίδας μέτρων της κυβέρνησης Michel για την τόνωση των νεοφυών επιχειρήσεων, η οποία περιλαμβάνει επίσης ευνοϊκότερο φορολογικό πλαίσιο για το crowdfunding, χαμηλότερα μισθολογικά κόστη για τις νέες επιχειρήσεις και ειδική εφ' άπαξ φοροαπαλλαγή για επενδύσεις στον κλάδο τεχνολογίας πληροφορικής.

Σημειώνουμε ότι το Βέλγιο βρίσκεται από τις αρχές του τρέχοντος έτους στο στόχαστρο της Ευρ. Επιτροπής, η οποία έχει ξεκινήσει τον Φεβρουάριο έρευνα σχετικά με τα

ευνοϊκά φορολογικά καθεστώτα που ισχύουν στην χώρα και την έχουν καταστήσει εξαιρετικά ελκυστική για μεγάλους διεθνείς επιχειρηματικούς ομίλους. Η έρευνα της Επιτροπής στρέφεται βασικά κατά του βελγικού συστήματος «αναμενόμενων αποφάσεων» της φορολογικής διοίκησης ("ruling fiscal") που ισχύει για τις μεγάλες επιχειρήσεις, βασικό αποτέλεσμα του οποίου είναι ότι επιτρέπει στις πολυεθνικές εταιρείες με παρουσία στο Βέλγιο να επαναπατρίζουν κέρδη τους που έχουν πραγματοποιήσει σε άλλες χώρες, επωφελούμενες σημαντικότατων φορολογικών απαλλαγών. Σύμφωνα με την Ευρ. Επιτροπή, το σύστημα των «αναμενόμενων αποφάσεων» αφορά μερικές δεκάδες επιχειρηματικών ομίλων που έχουν παρουσία στο Βέλγιο, ενώ πηγές της Επιτροπής ανέφεραν ότι η έρευνα θα επικεντρωθεί σε επιχειρήσεις που έχουν μετεγκαταστήσει σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων τους ή έχουν πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις στο Βέλγιο από την αρχή ισχύος του συστήματος (το έτος 2004). Επισημαίνουμε ότι η βελγική κυβέρνηση έχει αναστείλει προσωρινά, εξαιτίας της έρευνας που διεξάγεται από την Ευρ. Επιτροπή, την εφαρμογή του συστήματος των «αναμενόμενων αποφάσεων».

Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το φορολογικό περιβάλλον στο Βέλγιο μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να αντλήσουν στην ιστοσελίδα της Deloitte, στην διεύθυνση: http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-belgiumguide-2014.pdf, ενώ για μεταβολές που έχουν επέλθει σε διάφορους κλάδους του βελγικού φορολογικού δικαίου την τελευταία τριετία, πληροφορίες μπορούν να αντληθούν στην ιστοσελίδα της Price Waterhouse Coopers, στην διεύθυνση: http://www.pwc.be/en/tax-reform/index.jhtml#4. Σημειωτέον ότι η νέα ομοσπονδιακή κυβέρνηση έχει εξαγγείλει την υιοθέτηση πληθώρας αλλαγών στο φορολογικό σύστημα του Βελγίου, οι ριζικότερες των οποίων θα εισαχθούν όταν ολοκληρωθεί η επιχειρούμενη φορολογική μεταρρύθμιση. Στις τροποποιήσεις του φορολογικού πλαισίου αλλά και στην σκοπούμενη φορολογική μεταρρύθμιση έχουμε ήδη αναφερθεί υπό κεφάλαιο σχετικό με δημοσιονομικά μεγέθη. Επίσης, αρκετές μεταβολές συμβαίνουν στο βελγικό φορολογικό πλαίσιο, εξαιτίας της υλοποιούμενης 6ης Μεταρρύθμισης του Κράτους, δια της οποίας οι περιφερειακές ομόσπονδες οντότητες αποκτούν πολλές πρόσθετες φορολογικές αρμοδιότητες.

Όπως έχουμε επισημάνει και ανωτέρω, υπό κεφάλαιο Α.5.4 (περί διμερούς συμβατικού πλαισίου), η Ελλάδα και το Βέλγιο έχουν αναθεωρήσει παλαιότερη διμερή Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας από 25.5.2004 (κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με το Ν. 3407/ΦΕΚ Α΄ 266/25.10.2005). Στις 16.3.2010 υπογράφηκε στις Βρυξέλλες Πρωτόκολλο που τροποποιεί την Συμφωνία (άρθρο 25), το οποίο κυρώθηκε από ελληνικής πλευράς με τον Νόμο 4106 (ΦΕΚ 6/Α/9.1.2013), ωστόσο δεν έχει ακόμη κυρωθεί από βελγικής πλευράς.

Φ.Π.Α.

Ο γενικός συντελεστής ΦΠΑ στο Βέλγιο είναι 21%, εφαρμόζονται όμως και μειωμένοι συντελεστές 12% και 6% (λ.χ. στα τρόφιμα, στο νερό, στα φαρμακευτικά προϊόντα, στα βιβλία, στις μεταφορές, στα ξενοδοχεία, σε ορισμένες κτηματομεσιτικές υπηρεσίες ο συντελεστής είναι 6%, στα λιπάσματα, στα φυτοφάρμακα, στην κοινωνική στέγαση, σε ορισμένες υπηρεσίες εστίασης 12%), καθώς και μηδενικός συντελεστής για προϊόντα που προορίζονται για εξαγωγή (ή είναι σε καθεστώς διέλευσης), για ημερήσιες και εβδομαδιαίες εκδόσεις, καθώς και για ορισμένα ανακυκλωμένα προϊόντα. Από 1.1.2014, οι νομικές υπηρεσίες των δικηγόρων υπόκεινται σε φορολόγηση ΦΠΑ με συντελεστή 21% (ενώ μέχρι τότε απαλλάσσονταν).

Η νέα βελγική κυβέρνηση εξετάζει, στο πλαίσιο της φορολογικής μεταρρύθμισης, να καταργήσει αρκετές από τις απαλλαγές που ισχύουν από την καταβολή ΦΠΑ και άλλων ειδικών φόρων στην χώρα.

Προσβασιμότητα αγοράς, προδιαγραφές και πρότυπα, σήμανση τροφίμων

1. Γενικά περί Βελγικής αγοράς:

Το Βέλγιο είναι εκ των ιδρυτικών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πρόκειται για χώρα με έντονο διεθνή προσανατολισμό, ευρωπαϊκή κατεύθυνση και προοπτική, κεντρική θέση στον πλούσιο οικονομικά χώρο της βορειοδυτικής Ευρώπης, με εξαιρετικά αναπτυγμένο δίκτυο υποδομών. Πρόκειται εξάλλου για χώρα με σημαντικές εθνικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες, όπως η ύπαρξη δύο μεγάλων διακριτών κοινωνικο-οικονομικών ομάδων, των Φλαμανδών και των Βαλλόνων, οι οποίες κυβερνώνται από τοπικές και περιφερειακές αρχές αλλά και ενιαία ομοσπονδιακή διοίκηση, γεγονός που δίνει στο Βέλγιο χαρακτήρα διεθνοποιημένο και πολυπολιτισμικό. Πρόκειται επίσης για χώρα με ισχυρό, ποιοτικό και αποτελεσματικό σύστημα παιδείας, προσανατολισμένο στο διεθνή χαρακτήρα της οικονομίας και της χώρας, το οποίο παράγει εργαζομένους με εξαιρετικά υψηλά επίπεδα παραγωγικότητας. Το κατά κεφαλήν εισόδημα είναι από τα υψηλότερα στην Ευρώπη, ενώ ταυτόχρονα η κατανομή του είναι αρκετά ισόρροπη, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι της χώρας να απολαμβάνουν υψηλής αγοραστικής δύναμης αλλά και αποταμιευτικής ικανότητας, παρά την οικονομική κρίση.

Οι ανεπτυγμένες υποδομές του, καθιστούν το Βέλγιο σημαντικό διαμετακομιστικό κόμβο και κέντρο διανομής. Διαθέτει το δεύτερο πλέον εκτεταμένο ποτάμιο δίκτυο στην Ευρώπη, εξαιρετικά ανεπτυγμένο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο. Η Αμβέρσα είναι το δεύτερο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό λιμάνι, η Λιέγη το τρίτο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό ποτάμιο λιμάνι, ενώ το αεροδρόμιο των Βρυξελλών ένα από τα πλέον πολυσύχναστα ευρωπαϊκά αεροδρόμια, ιδιαίτερα όσον αφορά τα φορτία cargo.

Όσον αφορά τη σήμανση, αλλά και τις μεθόδους πώλησης των καταναλωτικών προϊόντων γενικά στο Βέλγιο, επισημαίνουμε ότι οι γλωσσικές και πολιτισμικές διαφορές που υπάρχουν στη χώρα, καθορίζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό την καταναλωτική συμπεριφορά και τα χαρακτηριστικά της. Ο Βέλγος καταναλωτής και γενικότερα αγοραστής επιδιώκει υψηλή ποιότητα και ανταγωνιστικές τιμές, γεγονός που καθιστά τη βελγική αγορά ιδιαίτερα ανταγωνιστική. Το γεγονός ότι το εμπόριο με τα κράτη μέλη της Ε.Ε. είναι απαλλαγμένο από εισαγωγικές διαδικασίες, δασμολογικά, μη δασμολογικά και άλλα τεχνικά εμπόδια, κάνει πολλούς να θεωρούν ότι το ενδοκοινοτικό εμπόριο κινείται περίπου αυτόματα. Τούτο σαφώς δεν αληθεύει, διότι οι αναπτυγμένες και οργανωμένες αγορές της Δ. Ευρώπης, μεταξύ των οποίων το Βέλγιο, απαιτούν συνεπή και συνεχή παρουσία, αφοσίωση στην επίτευξη της στοχευμένης προσπάθειας και αφιέρωση πόρων προκειμένου να τοποθετηθούν κατάλληλα τα εξαγόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες. Η επίτευξη οικονομιών κλίμακας, η προσήλωση στην τήρηση εθνικών και κοινοτικών νομικών απαιτούμενων, διαδικασιών και προδιαγραφών και ο έντονος ανταγωνισμός είναι το τρίπτυχο που χαρακτηρίζει τις δυτικοευρωπαϊκές αγορές και βέβαια το Βέλγιο.

2. Προδιαγραφές και πρότυπα:

Όσον αφορά τις προδιαγραφές για τα διάφορα προϊόντα που κυκλοφορούν στην αγορά του Βελγίου, φυσικά ισχύουν εκείνες που θεσπίζονται σε ευρωπαϊκό / κοινοτικό επίπεδο και είναι εναρμονισμένες σε όλα τα κ-μ της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, ώστε να επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Ειδικότερα για τα τρόφιμα, οι γενικές αρχές, διαδικασίες και προδιαγραφές που θεσπίσθηκαν στην σχετική νομοθεσία του 2002 (Κανονισμός EC/178/2002), εισήγαγαν από την 1.1.2005, υποχρεωτική

ιχνηλασιμότητα σε ολόκληρη την τροφική αλυσίδα (δηλαδή υπάρχει σύστημα ελέγχου από τον αρχικό παραγωγό έως τον τελικό πωλητή). Αρμόδια για την ασφάλεια των τροφίμων σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι η European Food Safety Authority, η οποία συστάθηκε το 2002 και παρέχει γνωμοδοτήσεις στα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα σε θέματα ασφάλειας τροφίμων. Η υπηρεσία αυτή συνεργάζεται στενά τόσο με τις αντίστοιχες εθνικές αρχές των κρατών μελών, όσο και με τους εκπροσώπους της βιομηχανίας. Η ιστοσελίδα της βρίσκεται στη διεύθυνση: http://www.efsa.europa.eu/. Επίσης, πληροφορίες όσον αφορά το καθεστώς ασφάλειας τροφίμων στην Ευρώπη και τις σχετικές εξελίξεις του κανονιστικού πλαισίου, μπορούν να εντοπιστούν στις οικείες ιστοσελίδες της Ευρ. Επιτροπής, στις διευθύνσεις: http://ec.europa.eu/food/index_en.htm και http://ec.europa.eu/policies/agriculture_fisheries_food_en.htm (η δεύτερη είναι γενικότερης πληροφόρησης, περί της κοινοτικής αγροτικής πολιτικής).

Ο καθορισμός προδιαγραφών σε ευρωπαϊκό επίπεδο γίνεται μέσα από μια διαδικασία συναίνεσης και με διαβούλευση εκπροσώπων της Ευρ. Επιτροπής, των βιομηχανικών ή άλλων κλάδων, ΜΚΟ όπως ομάδων καταναλωτών και περιβαλλοντολόγων. Σε πολλές περιπτώσεις υιοθετούνται διεθνή πρότυπα (λ.χ. ISO), ενώ για άλλες, καθαρά κοινοτικές προδιαγραφές υπεύθυνοι είναι βασικά 3 ειδικευμένοι οργανισμοί προτύπων: η CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization, web site: www.cenelec.org/Cenelec/Homepage.htm), ETSI (European Telecommunications Standards Institute, web site: www.etsi.org) και CEN (European Committee for Standardization, web site: www.cen.eu/cenorm/homepage.htm), η οποία χειρίζεται όλα τα υπόλοιπα πρότυπα.

Σημειωτέον ότι όλα τα εναρμονισμένα κοινοτικά πρότυπα / προδιαγραφές, που αποτελούν τη βάση για την παροχή σήματος πιστοποίησης CE μπορούν να εντοπισθούν στην ιστοσελίδα της Ευρ. Επιτροπής η οποία ενσωματώνει όλους τους τεχνικούς Κανονισμούς και τις Οδηγίες για τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και περιγράφει τις σχετικές διαδικασίες, πιο συγκεκριμένα στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/index_en.htm.

Τα προϊόντα που διακινούνται στο χώρο της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε. θα πρέπει να πληρούν τις κοινοτικές προδιαγραφές ασφάλειας, υγείας κλπ., σε όλα τα στάδια της παραγωγικής τους διαδικασίας. Στοιχεία των οργανισμών πιστοποίησης συμβατότητας στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. μπορεί κανείς να εντοπίσει στην ιστοσελίδα της Ευρ. Επιτροπής: http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando, καθώς και στην ιστοσελίδα www.european-accreditation.org. Επίσης, στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δημοσιεύονται καθημερινά σχέδια προτύπων και υιοθετηθέντα πρότυπα, καθώς επίσης και σχετική νομολογία, συζητήσεις του Ευρ. Κοινοβουλίου, μελέτες επιτροπών κατάρτισης προτύπων κλπ. (στην ιστοσελίδα: http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=en). Οι εθνικοί τεχνικοί κανονισμοί δημοσιεύονται εξάλλου στην ιστοσελίδα της Ευρ. Επιτροπής στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/comm/enterprise/tris.

3. Σήμανση τροφίμων:

Ειδικότερα για τα τρόφιμα, οι προδιαγραφές σήμανσης στο Βέλγιο είναι εναρμονισμένες με τις κοινοτικές, είτε δια της απ' ευθείας υιοθέτησης σχετικών Κανονισμών ή με ενσωμάτωση σχετικών Οδηγιών στο εσωτερικό του δίκαιο (κυρίως μέσω Βασιλικών Διαταγμάτων). Πιο συγκεκριμένα, τα ακόλουθα ισχύουν όσον αφορά τις προδιαγραφές για ετικέτες τροφίμων που ισχύουν στο Βέλγιο:

✓ *Υποχρεωτικά πρέπει να αναγράφονται στην ετικέτα τα ακόλουθα στοιχεία:* περιγραφή του προϊόντος, λίστα συστατικών, αλλεργιογόνα στοιχεία, καθαρή ποσότητα, διάρκεια ζωής (για

προϊόντα με κύκλο ζωής έως 3 μήνες: ημέρα, μήνας, έτος / για προϊόντα με κύκλο ζωής 3-18 μήνες: μήνας, έτος / για προϊόντα με κύκλο ζωής άνω των 18 μηνών: έτος), όνομα και διεύθυνση του παραγωγού, τόπος καταγωγής του προϊόντος, οδηγίες για την αποθήκευση ή συντήρηση ή / και τη χρήση, περιεκτικότητα σε αλκοόλ (εάν υπάρχει) και σήμανση παρτίδας του προϊόντος.

✓ *Χωριστά πρέπει να αναγράφονται στην ετικέτα τα ακόλουθα πληροφοριακά στοιχεία, για συγκεκριμένα συστατικά, εφ' όσον αυτά περιέχονται στο προϊόν:* πρόσθετα τροφίμων, κινίνη / καφεΐνη, φυτοστερόλες-φυτοστανολεστέρες, καθώς και ποσοτική δήλωση των συστατικών.

✓ *Συγκεκριμένες προειδοποιήσεις στην ετικέτα πρέπει να υπάρχουν στις εξής περιπτώσεις:* τροφίμων που η διάρκεια ζωής τους παρατείνεται δια της χρήσης αερίων συσκευασίας, τροφίμων που περιέχουν γλυκαντικές ουσίες, ή πρόσθετα σάκχαρα και γλυκαντικά, ασπαρτάμη, πρόσθετες πολυόλες σε περιεκτικότητα μεγαλύτερη του 10%, γλυκόριζα.

✓ *Σήμανση πρέπει να υπάρχει για τις εξής χρωστικές ουσίες τροφίμων:* E110, E104, E122, E129, E124.

✓ *Αναφορικά με τη γλώσσα που πρέπει να χρησιμοποιείται στην ετικέτα:* εφ' όσον η εταιρεία εξάγει σε συστηματική βάση στο Βέλγιο, θα πρέπει οπωσδήποτε οι ετικέτες να αναγράφονται σε τουλάχιστον μία από τις επίσημες γλώσσες της χώρας (γαλλικά, φλαμανδικά, γερμανικά). Συνήθως η αναγραφή στην γαλλική και φλαμανδική ακολουθείται από τις περισσότερες εταιρείες που εξάγουν τρόφιμα στο Βέλγιο.

✓ *Χωριστή σήμανση θα πρέπει να υπάρχει σε περιπτώσεις όπου γίνονται ισχυρισμοί περί θρεπτικότητας, ή ευεργετικών για την υγεία ιδιοτήτων, ή τα προϊόντα είναι βιολογικής καλλιέργειας / μεθόδου παραγωγής.*

6. Τραπεζικός τομέας, σύστημα πληρωμών, χρηματοδότηση, θεσμικό πλαίσιο επενδύσεων

Εμπόριο, πληρωμές, τραπεζικό σύστημα, πηγές χρηματοδότησης:

Οι Βέλγοι εισαγωγείς είναι σχετικά μικρού μεγέθους και συνήθως πιεστικοί για να λαμβάνουν τους καλύτερους δυνατούς όρους πιστώσεων, δεδομένου ότι απολαμβάνουν σχετικά περιορισμένης πρόσβασης –ιδιαίτερα υπό τη σημερινή αρνητική οικονομική συγκυρία- σε φθηνές πηγές χρηματοδότησης. Οι Βέλγοι εισαγωγείς είναι συνηθισμένοι σε ευέλικτους όρους πληρωμής, ιδιαίτερα με εταίρους τους σε γειτονικές χώρες, λ.χ. Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Βρετανία, ωστόσο η πλέον συνηθισμένη προθεσμία πληρωμών είναι στις 30 ημέρες. Παρατηρούνται βεβαίως αρκετές φορές καθυστερήσεις στις πληρωμές, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, σε γενικές γραμμές όμως σχεδόν το σύνολο των οφειλών από αγορές τακτοποιείται εντός περιόδου 60 ημερών.

Με βάση στοιχεία που δημοσίευσε η διεθνής εταιρεία εμπορικών πληροφοριών Graydon, η συνέπεια των βελγικών επιχειρήσεων στην αποπληρωμή των υποχρεώσεών τους κατά το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους έχει βελτιωθεί ακόμη περισσότερο, με το 71% των τιμολογίων που εκδίδονται από επιχειρήσεις να πληρώνεται εμπρόθεσμα. Τα στοιχεία της Graydon αναφέρουν βελτίωση της τάξεως του 6% σε σύγκριση με το τελευταίο τρίμηνο του 2014, η οποία αποτελεί ιστορικά υψηλό επίπεδο συνέπειας πληρωμών των επιχειρήσεων από την περίοδο 2007-2008, πριν δηλαδή την έναρξη της οικονομικής κρίσης.

Διαπιστώνεται επίσης μείωση του συνολικού αριθμού των τιμολογίων που παραμένουν απλήρωτα πέραν περιόδου 90 ημερών, στο 8%. Η Graydon σημείωσε ότι η χειρότερη επίδοση όσον αφορά το ποσοστό των απλήρωτων οφειλών πέραν των 90 ημερών είχε σημειωθεί κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2011 (14,3%), ενώ έκτοτε αυτό παρουσιάζει διαρκή βελτίωση.

Σύμφωνα με την ανάλυση της Graydon, η βελτίωση της επιχειρηματικής συνέπειας οφείλεται από την μία πλευρά στην εν γένει βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, και από την άλλη στον ουσιαστικό θετικό ρόλο που έχει παίξει το νομοθετικό πλαίσιο για τις καθυστερήσεις πληρωμών που ισχύει από τα τέλη του 2013 –σε εφαρμογή σχετικής κοινοτικής οδηγίας του 2011- το οποίο θέσπισε στενότερες προθεσμίες πληρωμών και ποινές υπό την μορφή τόκων υπερημερίας για περιπτώσεις καθυστερήσεων στην εξόφληση οικονομικών υποχρεώσεων.

Ο συνθετικός δείκτης που έχει αναπτύξει η Graydon για την μέτρηση της συνέπειας πληρωμών των επιχειρήσεων και του δημόσιου τομέα ανήλθε στο πρώτο τρίμηνο του 2015 στις 105,6 μονάδες, που αποτελούν το υψηλότερο επίπεδό του. Η Graydon σημείωσε σημαντική βελτίωση του επιπέδου συνέπειας πληρωμών κυρίως στην περιφέρεια Βρυξελλών (όπου ο σχετικός δείκτης βελτιώθηκε κατά 2,95 μονάδες σε σύγκριση με το 4ο τρίμηνο του 2014, ανερχόμενος στις 109,36 μονάδες), και δευτερευόντως στην Φλάνδρα (βελτίωση του δείκτη κατά 0,47 μονάδες, στις 105 μονάδες). Αντιθέτως, στην Βαλλονία παρατηρήθηκε χειροτέρευση του δείκτη κατά 0,45 μονάδες, καθώς αυτός ανήλθε στις 100,59 μονάδες πάντοτε στο πρώτο τρίμηνο τρέχοντος έτους. Η έρευνα της Graydon διαπίστωσε επίσης υψηλότερα επίπεδα συνέπειας στις πληρωμές του δημοσίου, με το 87% των επιχειρηματικών τιμολογίων να πληρώνονται εμπρόθεσμα από τους βελγικούς κρατικούς φορείς.

Το βελγικό τραπεζικό σύστημα, παρά τα προβλήματα που αντιμετώπισε και εξακολουθεί να αντιμετωπίζει από την παγκόσμια οικονομική κρίση, είναι εξαιρετικά ανεπτυγμένο και φιλελεύθερο. Η διαχείριση εταιρικών λογαριασμών από τις τράπεζες και με ηλεκτρονικά μέσα είναι εξαιρετικά διαδεδομένη και ανεπτυγμένη. Δεν υφίστανται περιορισμοί στην ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων και οι κανονιστικοί περιορισμοί είναι ελάχιστοι. Υπάρχει μεγάλη ποικιλία πιστωτικών προϊόντων που παρέχονται προς επιχειρήσεις, χωρίς να γίνεται διάκριση στην εθνικότητά τους, ενώ υπάρχουν αρκετές εναλλακτικές λύσεις όταν μία επιχείρηση αναζητά venture capital. Οι βελγικές τράπεζες, εξαιτίας του εξωστρεφούς χαρακτήρα της βελγικής οικονομίας, διαθέτουν μεγάλη πείρα σε διεθνείς συναλλαγές, ενώ επίσης –τουλάχιστον οι μεγαλύτερες εξ αυτών- διαθέτουν υποκαταστήματα τοποθετημένα στις κύριες και σημαντικές αγορές του εξωτερικού. Αρκετά από τα 106 βελγικά τραπεζικά ιδρύματα περιλαμβάνονται στην κατάταξη των 100 κορυφαίων τραπεζών παγκοσμίως. Η αρμοδιότητα εποπτείας του τραπεζικού και του ασφαλιστικού συστήματος βαρύνει την Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου (BNB), σε στενή συνεργασία με την βελγική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (Financial Services & Markets Authority – FSMA - http://www.fsma.be/en.aspx), η οποία εποπτεύει την κεφαλαιαγορά, τα χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες, και τις χρηματιστηριακές εταιρείες και εταιρείες διαχείρισης χαρτοφυλακίων. Ο κλαδικός σύνδεσμος του τραπεζικού τομέα και του τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στο Βέλγιο είναι η FEBELFIN - http://www.febelfin.be/en/febelfin. Οι τέσσερις κυριότερες τράπεζες του Βελγίου με διεθνή δραστηριότητα είναι οι Belfius (πρόκειται για το εθνικοποιημένο κομμάτι του ομίλου DEXIA, https://www.belfius.be/wwwdexiabe/segment/segmentFr.aspx), BNP-Paribas Fortis (πρόκειται για την εξαγορασθείσα από την γαλλική BNP Paribas της παλαιάς, εκ των πρώτων που επλήγησαν από την κρίση, βελγικής Fortis, https://www.bnpparibasfortis.be/portal/start_BE_F.asp), KBC (πρόκειται για φλαμανδική τράπεζα με παρουσία και σε άλλες χώρες, https://www.kbccorporates.com/WPP/A033) και ING Belgium (θυγατρική του ολλανδικού τραπεζικού ομίλου με σημαντικότατη διεθνή

παρουσία,https://www.ing.be/en/business/pages/index.aspx?WT.xmenusource=TOPSEGMENT_Business), οι οποίες προσφέρουν πλήρη γκάμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και ειδικούς λογαριασμούς και υπηρεσίες για μη βελγικές επιχειρήσεις. Τραπεζικές υπηρεσίες προσφέρουν και τα Βελγικά Ταχυδρομεία (https://www.bpostbanque.be/portal/Start.asp). Σημαντικό δίκτυο υποκαταστημάτων στο Βέλγιο διαθέτει και η τράπεζα Beobank (μετονομασθείσα από Citibank Belgium S.A.), η οποία ανήκει σε γαλλικό τραπεζικό όμιλο (Crédit Mutuel Nord Europe – CMNE). Άλλες τράπεζες που λειτουργούν στο Βέλγιο, είτε εγχώριες ή θυγατρικές και υποκαταστήματα ξένων τραπεζικών ομίλων, περιλαμβάνουν τις Deutsche Bank, AXA Bank Europe, Argenta, Radobank Belgium, Banca Monte Paschi Belgio, Crédit Agricole, Keytrade Bank και πολλές ακόμη.

Σημειώνουμε ότι η βελγική κυβέρνηση προώθησε στην διάρκεια του 2013 σχέδιο μεταρρύθμισης του τραπεζικού τομέα, το οποίο έπειτα από μακρές συζητήσεις και νομοπαρασκευαστικές διεργασίες ψηφίστηκε από τα νομοθετικά σώματα και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις αρχές Μαΐου 2014. Η νέα νομοθεσία, μεταξύ άλλων προβλέπει απαγόρευση της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας για ίδιο λογαριασμό από τις τράπεζες (με εξαιρέσεις), ενώ θέτει οροφές στο επίπεδο άσκησης εμπορικής δραστηριότητας για λογαριασμό τρίτων, σε 15% του συνολικού ενεργητικού της τράπεζας και σε 10% των συνολικών απαιτήσεων σε ίδια κεφάλαια. Η νομοθεσία ενσωματώνει σε σημαντικό βαθμό την ευρωπαϊκή νομοθεσία και ρυθμίσεις για τον τραπεζικό κλάδο, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ίδια τραπεζικά κεφάλαια, τα επίπεδα ρευστότητας και τα bonus των τραπεζικών στελεχών. Δεν προχωρά εξάλλου σε διαχωρισμό των εμπορικών από τις επενδυτικές δραστηριότητες των τραπεζικών ιδρυμάτων, ακολουθώντας περισσότερο την ευρωπαϊκή οπτική επί του ζητήματος και αναμένοντας ενδεχόμενες περαιτέρω εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι διατάξεις που αφορούν τους περιορισμούς στις επενδυτικές δραστηριότητες των βελγικών τραπεζικών ιδρυμάτων τέθηκαν σε ισχύ από 1.1.2015.

Σημαντική πηγή χρηματοδότησης φυσικά αποτελούν οι κοινοτικοί θεσμοί, οι οποίοι προσφέρουν εξαιρετικά ευρύ φάσμα επιχορηγήσεων, δανείων, εγγυήσεων και συγχρηματοδότησης για μελέτες σκοπιμότητας και κατασκευαστικά έργα υποδομής, σε συγκεκριμένους τομείς όπως περιβάλλον, τεχνολογία, καινοτομία, μεταφορές, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, τουρισμό, εκπαίδευση, επιμόρφωση, υγεία. Η Ε.Ε. παρέχει δυνατότητες χρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων δια επιχορηγήσεων της Ευρ. Επιτροπής και παροχής χαμηλότοκων δανείων με ευνοϊκούς όρους από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ - http://www.eib.org/projects/index.htm). Τις επιχορηγήσεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. (http://ec.europa.eu/regional_policy/en) διαχειρίζονται οι εθνικές και περιφερειακές αρχές των κρατών μελών και αφορούν σε projects εντός των κρατών μελών. Επιχορηγήσεις για projects σε χώρες εκτός Ε.Ε. διαχειρίζεται η EuropeAid Cooperation Agency (http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm) σε συνεργασία με τις Γενικές Διευθύνσεις της Ευρ. Επιτροπής. Χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων που σχετίζονται με την έρευνα και την καινοτομία σε χρονικό ορίζοντα 2014-2020 παρέχεται από το σχετικό κοινοτικό Πρόγραμμα-Πλαίσιο (EU Framework Program for Research & Innovation) με τίτλο "Horizon 2020" (http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020).

Θεσμικό πλαίσιο επενδύσεων, πλαίσιο κανονιστικής συμμόρφωσης:

Η βελγική οικονομία είναι μία ανοικτή οικονομία, η ευμάρεια της οποίας εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από το εξωτερικό εμπόριο και τις εισαγωγές. Μεταπολεμικά, οι ξένες επενδύσεις έχουν παίξει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του Βελγίου, αναπτύσσοντας τεχνολογία και δημιουργώντας τεχνογνωσία και θέσεις εργασίας. Τόσο η ομοσπονδιακή όσο και οι περιφερειακές κυβερνήσεις, ενθαρρύνουν και επιδιώκουν την εισροή ξένων επενδύσεων, στις οποίες παρέχουν καθεστώς εθνικής μεταχείρισης. Το Βέλγιο έχει άριστο

ιστορικό στον τομέα των απαλλοτριώσεων, οι οποίες διενεργούνται σε περιπτώσεις αναγκών για δημιουργία υποδομών, καταβάλλονται επαρκείς αποζημιώσεις στους δικαιούχους, και γενικά διενεργούνται χωρίς να γίνεται διάκριση εις βάρος αλλοδαπών επιχειρήσεων.

Η αρμοδιότητα για παροχή επενδυτικών κινήτρων και επιχορηγήσεων ανήκει στις 3 περιφέρειες του Βελγίου (Βρυξέλλες, Φλάνδρα και Βαλλονία), με βάση τη σχετική νομοθεσία του 1980 περί αποκέντρωσης εξουσιών. Οι 3 βελγικές περιφέρειες διαθέτουν ειδικές υπηρεσίες προσέλκυσης επενδύσεων, και συγκεκριμένα τις: Flanders Investment & Trade στη Φλάνδρα, Invest in Wallonia (AWEX) στη Βαλλονία και Brussels Invest & Export στις Βρυξέλλες. Η επενδυτική πολιτική των περιφερειών εστιάζει στην προώθηση της καινοτομίας, της τεχνολογικής έρευνας και ανάπτυξης, της εξοικονόμησης ενέργειας, των φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών, των εξαγωγών και –πάνω απ' όλα- στην ενίσχυση της απασχόλησης. Βεβαίως, ζητήματα όπως φορολογίας, κοινωνικών ασφαλίσεων, μισθών, ρυθμίζονται ακόμη κατά το μεγαλύτερο μέρος τους σε ομοσπονδιακό επίπεδο, ωστόσο επίκειται μεταφορά αρμοδιοτήτων από την ομοσπονδιακή στις περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις, στο πλαίσιο της υλοποιούμενης «6^{ης} Μεταρρύθμισης του Κράτους». Τα χορηγούμενα σε εθνικό επίπεδο κίνητρα είναι πλήρως συμβατά και εναρμονισμένα με τους κανονισμούς της Ε.Ε.

Οι πληρωμές και μεταβιβάσεις εγχώρια ή στην αλλοδαπή δεν προαπαιτούν ειδική άδεια, ενώ μπορούν να γίνονται τόσο σε ευρώ, όσο και σε άλλα νομίσματα. Η βελγική εταιρική νομοθεσία δεν θέτει περιορισμούς στην αναλογία χρέους προς ίδια κεφάλαια, ενώ η διανομή μερισμάτων γίνεται ελεύθερα, εκτός περιπτώσεων στις οποίες η διανομή θα μείωνε το καθαρό ενεργητικό σε επίπεδο κατώτερο του καταβληθέντος εταιρικού κεφαλαίου. Δεν επιβάλλονται εξάλλου φόροι ή άλλου είδους επιβαρύνσεις κατά τον επαναπατρισμό επένδυσης ή κερδών θυγατρικής κατά τη λειτουργία ή το κλείσιμό της.

Στο Βέλγιο παρέχεται επαρκής νομική προστασία, η δικαιοσύνη είναι ανεξάρτητη και αρκετά ταχεία και αποτελεσματική, αν και μερικές φορές παρατηρούνται καθυστερήσεις λόγω φόρτου υποθέσεων. Το βελγικό δικαστικό σύστημα προσφέρεται ιδιαίτερα ως μέσον επίλυσης εμπορικών διαφορών και προστασίας δικαιωμάτων ιδιοκτησίας. Η διαδικασία πτώχευσης εμπίπτει στη δικαιοδοσία των εμπορικών δικαστηρίων. Η νομοθεσία διακρίνει μεταξύ διαφορετικών τάξεων πιστωτών, και το δικαστήριο διορίζει ελεγκτή δικαστικό (που επιβλέπει την διαδικασία πτώχευσης) και έναν ή περισσότερους εκκαθαριστές (που εκποιούν στοιχεία ενεργητικού προκειμένου να πληρωθούν οι πιστωτές). Η βελγική νομοθεσία προβλέπει εξάλλου δυνατότητα αναδιάρθρωσης των χρεών μιας επιχείρησης με δικαστική επιτήρηση, που δίνει την ευκαιρία είτε φιλικού διακανονισμού με τους πιστωτές της, ή σύναψης συμφωνίας συνολικής αναδιάρθρωσης με αυτούς, ή τέλος μεταβίβασης όλων ή μέρους των δραστηριοτήτων της εταιρείας σε ένα ή περισσότερα τρίτα μέρη.

Το Βέλγιο διαθέτει αποτελεσματική νομοθεσία για την μεσολάβηση και την διαιτησία στο πλαίσιο του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, ενώ ταυτόχρονα είναι μέλος του Διεθνούς Κέντρου για την Επίλυση Επενδυτικών Διαφορών (ICSID) και συχνά περιλαμβάνει σχετική ρήτρα διαιτησίας σε επενδυτικές συμφωνίες. Είναι επίσης μέλος της Σύμβασης της Ν. Υόρκης για την Αναγνώριση και Εφαρμογή Αλλοδαπών Αποφάσεων Διαιτησίας (New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards) του 1958. Το βελγικό κράτος αποδέχεται εξάλλου δεσμευτική διεθνή διαιτησία για επίλυση διαφορών με ξένους επενδυτές.

Στο Βέλγιο δεν υφίστανται περιορισμοί για τους ξένους επενδυτές. Οι ξένοι επενδυτές μπορούν να σχηματίσουν κοινοπραξίες και συνεταιρισμούς υπό τους ίδιους όρους όπως και οι Βέλγοι, με εξαίρεση ορισμένα επαγγέλματα όπως οι γιατροί, οι δικηγόροι, οι λογιστές και οι αρχιτέκτονες, όπου απαιτείται μία πρόσθετη πιστοποίηση των εμπλεκομένων. Όλοι οι επενδυτές, Βέλγοι και μη, πρέπει να διαθέτουν ειδική άδεια για το άνοιγμα και τη λειτουργία

πολυκαταστημάτων, για την παροχή υπηρεσιών μεταφορών και ασφάλειας, καθώς και για την παραγωγή, συσκευασία και διάθεση τροφίμων, την κοπή και κατεργασία διαμαντιών, και την εμπορία όπλων και εκρηκτικών. Στο Βέλγιο υπάρχει ανταγωνιστική ισορροπία μεταξύ κρατικών και ιδιωτικών εταιρειών όσον αφορά τους όρους πρόσβασης στην αγορά, σε πιστώσεις, σε προμήθειες και αδειοδοτήσεις.

Τα δικαιώματα ιδιοκτησίας προστατεύονται επαρκώς νομοθετικά, η δε δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη και αποτελεσματική στην επιβολή της σχετικής νομοθεσίας. Το Βέλγιο εξάλλου πληροί πολύ υψηλές προδιαγραφές όσον αφορά την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα Δ.Π.Ι. προστατεύονται με βάση την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία.

Επίσης, η πολιτική ανταγωνισμού είναι διαφανής, η σχετική νομοθεσία προστατεύει τον ανταγωνισμό και είναι συμβατή με την κοινοτική νομοθεσία. Η φορολογική, η εργατική, η υγειονομική / ασφαλιστική νομοθεσία, οι κανονισμοί ασφάλειας εργασίας και η λοιπή νομοθεσία που στοχεύει στην αποφυγή στρεβλώσεων ή εμποδίων στις επενδύσεις και την οικονομική δραστηριότητα γενικότερα, βρίσκεται σε επίπεδα τουλάχιστον αντίστοιχα των κοινοτικών χωρών. Ωστόσο, ορισμένες φορές οι ξένοι επενδυτές –και όχι μόνο- σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας αντιμετωπίζουν προβλήματα εξαιτίας ειδικού κανονιστικού πλαισίου για την προστασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και των αρκετά ισχυρών συνδικαλιστικών οργανώσεων. Οι βελγικές κυβερνήσεις των τελευταίων ετών καταβάλλουν προσπάθεια για μείωση της γραφειοκρατίας και βελτίωση της διαφάνειας.

Στο πλαίσιο αυτό, η βελγική κυβέρνηση τροποποίησε στην διάρκεια του 2013 το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του ανταγωνισμού και τον έλεγχο του επιπέδου των τιμών, επιφέροντας σημαντικές μεταβολές τόσο σε διαδικασίες, όσο και σε θεσμικό επίπεδο. Η μεταρρύθμιση αναδιοργάνωσε πλήρως τη βελγική αρχή ανταγωνισμού, βελτιώνοντας σημαντικά την αποτελεσματικότητά της και δίνοντάς της πρόσθετες αρμοδιότητες, προσδίδοντάς της περισσότερο χαρακτήρα επιτελικής – εκτελεστικής μονάδας, παρά νομικής – δικαστικής υπηρεσίας που προκαλούσε μεγάλες καθυστερήσεις στην πρόοδο επίλυσης εκκρεμών υποθέσεων. Επίσης, δημιουργήθηκε ένα παρατηρητήριο τιμών και δόθηκε στην αρχή ανταγωνισμού η αρμοδιότητα παρέμβασης σε περιπτώσεις υπερβολικών τιμών ή περιθωρίων κέρδους. Υιοθετήθηκαν εξάλλου περισσότερο ταχείες και αποτελεσματικές διαδικασίες, ενώ επεκτάθηκαν η υπευθυνότητα και οι διοικητικές κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβίασης του ανταγωνισμού, πέραν των επιχειρήσεων, και σε στελέχη αυτών.

Το Βέλγιο διαθέτει θεσμικό πλαίσιο για την διευκόλυνση της ελεύθερης ροής οικονομικών πόρων. Οι πιστώσεις διατίθενται χωρίς διακρίσεις σε εγχώριους και αλλοδαπούς επενδυτές. Το βελγικό τραπεζικό σύστημα είναι εξαιρετικά ανεπτυγμένο και οργανωμένο, και με καλές ανταποκρίσεις ξένων τραπεζικών ιδρυμάτων, δεδομένου ότι εξαιτίας της εξωστρέφειας της βελγικής οικονομίας, άνω του ημίσεως των εγχώριων τραπεζικών δραστηριοτήτων έχουν να κάνουν με το εξωτερικό. Οι μεγαλύτερες τράπεζες του Βελγίου εκπροσωπούνται με θυγατρικές, υποκαταστήματα και γραφεία αντιπροσώπευσης σε πολλές χώρες. Η αναλογία τραπεζών-πληθυσμού στο Βέλγιο είναι από τις υψηλότερες στον κόσμο, ωστόσο η τραπεζική αγορά είναι εξαιρετικά συγκεντρωμένη, καθώς περίπου 80% των καταθέσεων βρίσκονται στα 5 μεγαλύτερα τραπεζικά ιδρύματα. Ο τραπεζικός κλάδος στο Βέλγιο θεωρείται γενικά αρκετά υγιής, ωστόσο ήταν από τους πρώτους που επλήγησαν από την διεθνή οικονομική κρίση, γεγονός που οδήγησε αφ' ενός τη βελγική κυβέρνηση να τον στηρίξει, και αφ' ετέρου σε μία σειρά εσωτερικών ζυμώσεων και ανακατατάξεων. Η αρμοδιότητα εποπτείας του τραπεζικού και του ασφαλιστικού συστήματος βαρύνει την Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου (BNB), σε στενή συνεργασία με την βελγική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (Financial Services & Markets Authority – FSMA), η οποία εποπτεύει την κεφαλαιαγορά, τα χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες, και τις χρηματιστηριακές εταιρείες και εταιρείες διαχείρισης επενδυτικών χαρτοφυλακίων.

Το Βέλγιο διαθέτει επίσης μία εξαιρετικά λειτουργούσα χρηματαγορά. Στο τέλος του 2000 το Χρηματιστήριο Βρυξελλών συγχωνεύθηκε με εκείνα του Παρισιού, του Άμστερνταμ και λίγο αργότερα, το 2002, με το Χρηματιστήριο της Λισσαβώνας, σχηματίζοντας το EURONEXT, το οποίο αργότερα, το 2007, συγχωνεύθηκε με το Χρηματιστήριο Ν. Υόρκης (NYSE), χαρακτηρίζεται δε από αρκετά ευέλικτες διαδικασίες για αυξήσεις κεφαλαίων, εκδόσεις νέων μετοχών, ομολόγων κλπ. Η βελγική νομοθεσία ρυθμίζει τη λειτουργία της χρηματιστηριακής αγοράς κατά τρόπον ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα όλων των επενδυτών αδιακρίτως, εγχώριων και ξένων, από αθέμιτες πρακτικές, επιθετικές εξαγορές κλπ. Σημειωτέον ότι το Νοέμβριο του 2013 έλαβε χώρα συγχώνευση της αμερικανικής χρηματιστηριακής πλατφόρμας (κυρίως ενεργειακών παραγώγων) Intercontinental Exchange και της NYSE EURONEXT που ήταν η μητρική εταιρεία του Χρηματιστηρίου Βρυξελλών, η οποία είχε ανακοινωθεί τον Δεκέμβριο του 2012. Σε συνέχεια της εν λόγω συγχώνευσης, η EURONEXT τον Ιούνιο του 2014 διαχωρίστηκε οριστικά από την Intercontinental Exchange, πραγματοποίησε την είσοδό της στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών και σύμφωνα με χρηματιστηριακούς αναλυτές έχει επωφεληθεί σημαντικά από τον εν λόγω διαχωρισμό (spin off), επικεντρωνόμενη στις παραδοσιακές χρηματιστηριακές της δραστηριότητες και αναπτύσσοντας νέες πλατφόρμες διαπραγμάτευσης τίτλων και νέα χρηματιστηριακά προϊόντα. Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα, μεταξύ Δεκεμβρίου 2013 και Δεκεμβρίου 2014 το λειτουργικό κέρδος της EURONEXT αυξήθηκε κατά 3,97%, ενώ έχουν αναθεωρηθεί προς τα άνω οι στόχοι της για τα περιθώρια κέρδους κατά το τρέχον και τα προσεχή έτη.

Σημειώνουμε ότι στην ηλεκτρονική έκδοση της βελγικής Επίσημης Εφημερίδας (Moniteur Belge), στην διεύθυνση http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv/tsvf.htm, μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να αναζητήσει και μελετήσει βελγικά νομοθετήματα οικονομικού – εμπορικού αντικειμένου, τα οποία παρατίθενται στην γαλλική και φλαμανδική γλώσσα. Το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Βρυξελλών είναι στην διάθεση κάθε ενδιαφερομένου που χρειάζεται υποβοήθηση της αναζήτησής του.

7. Υποδομές - μεταφορές

Οι ανεπτυγμένες ***υποδομές*** του, καθιστούν το Βέλγιο σημαντικό διαμετακομιστικό κόμβο και κέντρο διανομής. Διαθέτει το δεύτερο πλέον εκτεταμένο ποτάμιο δίκτυο στην Ευρώπη, εξαιρετικά ανεπτυγμένο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο. Η Αμβέρσα είναι το δεύτερο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό λιμάνι, η Λιέγη το τρίτο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό ποτάμιο λιμάνι, ενώ το διεθνές αεροδρόμιο των Βρυξελλών ένα από τα πλέον πολυσύχναστα ευρωπαϊκά αεροδρόμια όσον αφορά την κίνηση επιβατών (διακίνηση 21,93 εκατ. επιβατών το 2014, που αποτέλεσε ιστορικά υψηλό επίπεδο επιβατικής κίνησης, κατέρριψε το προηγούμενο ρεκόρ του έτους 2000, ενώ αντιπροσώπευσε αύξηση 14,6% έναντι του 2013). Σημειώνουμε το σημαντικό και ανερχόμενο τα τελευταία 8 χρόνια μερίδιο του νοτίου αεροδρομίου των Βρυξελλών, στο Charleroi, ιδιαίτερα όσον αφορά την επιβατική κίνηση εταιρειών χαμηλού κόστους (διακίνηση 6,44 εκατ. επιβατών το 2014). Το αεροδρόμιο της Λιέγης θεωρείται το σημαντικότερο του Βελγίου από πλευράς διακίνησης εμπορευματικών φορτίων (cargo), καθώς το 2014 διακίνησε 590,58 χιλιάδες τόνους φορτίων, σημειώνοντας αύξηση 5,3% έναντι του 2013, με το αεροδρόμιο Βρυξελλών να καταλαμβάνει την δεύτερη θέση με 454 χιλιάδες τόνους. Η μεγαλύτερη βελγική αεροπορική εταιρεία είναι η Brussels Airlines, με αρκετά οικονομικά προβλήματα, η οποία το 2014 μετέφερε συνολικά 6,6 εκατ. επιβάτες, σημαντικά αυξημένους κατά 13% έναντι του 2013. Το 45% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας περιήλθε το 2009 στην γερμανική Lufthansa, η οποία επενδύει σε πρόγραμμα αναδιάρθρωσης της Brussels Airlines. Στο υπόλοιπο κεφάλαιο της εταιρείας μετέχουν περί τους 30 θεσμικούς επενδυτές, που περιλαμβάνουν αεροπορικές εταιρείες, το αεροδρόμιο Βρυξελλών, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και βελγικούς περιφερειακούς

αναπτυξιακούς οργανισμούς.

Όσον αφορά τους βελγικούς σιδηροδρόμους, ο όμιλος SNCB (Société Nationale des Chemins de Fer Belges), κρατικής ιδιοκτησίας, μέχρι το τέλος του 2013 περιελάμβανε τρεις εταιρικές οντότητες -τις SNCB Holding, SNCB (διαχειρίστρια του μεταφορικού έργου) και Infrabel (διαχειρίστρια του δικτύου υποδομών). Στην διάρκεια του 2013 ολοκληρώθηκε διαδικασία αναδιάρθρωσης του ομίλου, με περιορισμό των εταιρικών οντοτήτων σε δύο από τις αρχές του 2014: τις New SNCB (μεταφορικό έργο) και New Infrabel (δίκτυο υποδομών). Παρά το πολύ εκτεταμένο σιδηροδρομικό δίκτυο του Βελγίου και το σημαντικό μέγεθος του μεταφορικού έργου που υλοποιείται από τους βελγικούς σιδηροδρόμους, το ύψος του χρέους των βελγικών σιδηροδρόμων είναι στοιχείο που προβληματίζει σταθερά έντονα την εκάστοτε βελγική κυβέρνηση. Σημειώνουμε ότι το ενοποιημένο χρέος των SNCB και Infrabel στα τέλη του 2014 πλησίασε τα 5 δις. €, κατανεμημένο σε αναλογία 55%-45% μεταξύ των δύο εταιρειών και με μάλλον αυξητικές τάσεις. Το 2014 υπήρξε μία ακόμη κακή χρονιά για την διαχειρίστρια του σιδηροδρομικού μεταφορικού έργου στο Βέλγιο, καθώς σημείωσε καθαρές ζημίες ύψους 512,3 εκατ. € (έναντι 330,7 εκατ. € το 2013 και 152,3 εκατ. € το 2012), κυρίως, όπως εξήγησε η διοίκηση της επιχείρησης, λόγω της ενσωμάτωσης στα λογιστικά μεγέθη του κόστους της αναδιάρθρωσης της παλαιάς SNCB, που εκτιμήθηκε σε 383,2 εκατ. €. Το χρέος της εταιρείας των βελγικών σιδηροδρόμων προς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σημείωσε αύξηση το 2014 κατά 225,8 εκατ. € και ανήλθε στα 2,874 δις. € στα τέλη του περασμένου έτους, ενώ το συνολικό της χρέος πλησιάζει τα 3,2 δις. €. Σύμφωνα με τον οικονομικό Τύπο, στην διάρκεια του 2014 η SNCB μείωσε σημαντικά τον αριθμό των θυγατρικών της, από 59 στα τέλη του 2013 σε 43 στα τέλη του 2014. Σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα στοιχεία, η SNCB απασχολούσε 20.566 εργαζομένους με καθεστώς πλήρους απασχόλησης στα τέλη του 2014, ενώ 1.386 εργαζόμενοι αποχώρησαν από την επιχείρηση μέσα στο 2014.

Παρά τις σημαντικές επενδύσεις που πραγματοποιούν οι δύο εταιρείες (SNCB και Infrabel) για επέκταση του σιδηροδρομικού δυναμικού και δικτύου, την βελτίωση των υποδομών και των υπηρεσιών που παρέχονται, αλλά και τις μειώσεις του δυναμικού των απασχολουμένων σιδηροδρομικών τα τελευταία 10 χρόνια, αυτές εξακολουθούν να αποτελούν επί πολλά χρόνια «πονοκέφαλο» για τις βελγικές κυβερνήσεις, καθώς σε κάθε προσπάθεια εξυγίανσής τους συναντάται σθεναρή αντίσταση από τα ισχυρά εργατικά συνδικάτα. Σημειωτέον ότι η νέα βελγική ομοσπονδιακή κυβέρνηση έχει υπάγει τους βελγικούς σιδηροδρόμους σε σημαντικές εξοικονομήσεις και περικοπές των λειτουργικών και επενδυτικών τους δαπανών, συνολικού ύψους 2,1 δις. € κατά την προσεχή πενταετία.

Η εταιρεία που διαχειρίζεται τις αστικές συγκοινωνίες στις Βρυξέλλες είναι η Société des Transports Intercommunaux de Bruxelles – STIB) και εμπίπτει στο χαρτοφυλάκιο και τον προϋπολογισμό της περιφερειακής κυβέρνησης των Βρυξελλών. Αντίστοιχα, οι εταιρείες αστικών μεταφορών στην περιφέρεια της Φλάνδρας είναι η De Lijn και στην περιφέρεια της Βαλλονίας η TEC.

Όσον αφορά τους λιμένες, το Βέλγιο διαθέτει 4 θαλάσσια λιμάνια, με μεγαλύτερο εκείνο της Αμβέρσας, που είναι το δεύτερο μεγαλύτερο λιμάνι της Ευρώπης μετά το Ρότερνταμ και που το 2014 διαχειρίστηκε 198,8 εκατ. τόνους εμπορευμάτων, σημειώνοντας άνοδο 4,2% έναντι του 2013. Η άνοδος αυτή της εμπορευματικής κίνησης στην Αμβέρσα οφείλεται πρωτίστως στην διαχείριση υγρών χύδην φορτίων, το τονάζ των οποίων αυξήθηκε κατά πλησίον του 32% το 2013. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις σημειώθηκαν στην κίνηση των εμπορευματοκιβωτίων (containers) κατά 5,6%, στα επίπεδα των 8,96 εκατ. containers 20 ποδών, καθώς και των υγρών χύδην φορτίων κατά 5,4%, στα επίπεδα των 62,7 εκατ. τόνων. Αντιθέτως, η κίνηση μειώθηκε όσον αφορά τα συμβατικά εμπορευματικά φορτία κατά 3,3% και τα ξηρά χύδην φορτία κατά 4,9%. Επισημαίνουμε ότι προ διετίας το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Βρυξελλών είχε αλληλογραφήσει με τον Λιμένα Αμβέρσας, και είχαν από πλευράς μας προταθεί στη Γενική Γραμματεία Λιμένων και την Ένωση Ελληνικών Λιμένων τομείς στους

οποίους θα μπορούσαν να συνεργαστούν ελληνικά λιμάνια με το λιμάνι της Αμβέρσας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον από βελγικής πλευράς υπάρχει σε θέματα ανάληψης management, κατάρτισης και μεταφοράς τεχνογνωσίας, κατασκευών κλπ. Παρά το κατ' αρχήν ενδιαφέρον που έδειξε η Ένωση Ελληνικών Λιμένων, δεν έχει δοθεί τουλάχιστον μέχρι τώρα συνέχεια προς συγκεκριμενοποίηση της συνεργασίας.

Το ταχύτατα αναπτυσσόμενο θαλάσσιο λιμάνι του Ζίμπρουγκ (Zeebrugge), που διακινεί πάνω από 50 εκατ. τόνους κοντέινερ και χύδην φορτίων ετησίως, διαθέτει τον μεγαλύτερο τερματικό σταθμό υποδοχής υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στην Ευρώπη –και αποτελεί φυσικά την βασική πύλη εφοδιασμού του Βελγίου με αέριο, ενώ είναι επίσης το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό λιμάνι υποδοχής φορτηγών πλοίων Ro-Ro και ένα από τα κορυφαία λιμάνια παγκοσμίως όσον αφορά την διακίνηση οχημάτων. Το λιμάνι της Λιέγης είναι το τρίτο μεγαλύτερο ποτάμιο λιμάνι της Ευρώπης, και το 2014 διακίνησε 13,54 εκατ. τόνους εμπορευμάτων δια της ποτάμιας οδού (με αύξηση 2% έναντι του 2013). Τα συνολικά διακινηθέντα φορτία (δια υδάτινων, οδικών και σιδηροδρομικών οδών) εμφάνισαν μείωση το 2014 της τάξεως του 2,86%, στους 18,03 εκατ. τόνους, έναντι 18,56 εκατ. τόνων το 2013, η οποία οφείλεται πρωτίστως στην κάθετη πτώση της χαλυβουργικής δραστηριότητας στην περιοχή της Λιέγης, λόγω της μείωσης της δραστηριότητας της Arcelor Mittal. Σημειώνουμε ότι από τον Ιούνιο 2013 έχουν ξεκινήσει εργασίες κατασκευής πλατφόρμας συνδυασμένων μεταφορών (Trilogiport) στο λιμάνι της Λιέγης, οι οποίες αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τον Οκτώβριο 2015. Η νέα πλατφόρμα συνδυασμένων μεταφορών στο λιμάνι της Λιέγης εκτιμάται ότι θα μειώσει κατά πολύ τις καθυστερήσεις που σημειώνονται κατά την οδική μεταφορά φορτίων και θα ανακουφίσει το ήδη φορτωμένο οδικό δίκτυο. Η πλατφόρμα εκτιμάται ότι θα μπορεί να φιλοξενήσει περισσότερα από 200 χιλιάδες εμπορευματοκιβώτια 20 ποδών, εκτείνεται σε επιφάνεια 120 εκταρίων και αντιπροσωπεύει επένδυση ύψους 162,23 εκατ. €, εκ των οποίων τα 115 εκατ. € προέρχονται από ιδιωτικά κεφάλαια και τα 47,23 εκατ. από δημόσια χρηματοδότηση.

Σημειώνουμε επίσης ότι, σύμφωνα με στοιχεία έρευνας που διεξήγε πρόσφατα ο τραπεζικός όμιλος ING Belgique, η «στρατηγική αξία» των βελγικών θαλάσσιων λιμανιών ανέρχεται σε 45 δις. €, ήτοι κατά 60% περισσότερο από ότι ο συνολικός οικονομικός τους αντίκτυπος με την χρήση κλασικών μεθόδων υπολογισμού. Συγκεκριμένα, η έρευνα μέτρησε την «στρατηγική αξία» των 4 μεγάλων βελγικών θαλάσσιων λιμανιών (Αμβέρσας, Γάνδης, Zeebrugge και Οστάνδης) στα 44,915 δις. €, έναντι αξίας περίπου 28 δις. € σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου (BNB) με βάση την κλασική μεθοδολογία του συνολικού οικονομικού τους αντίκτυπου.

Οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο:

- Οδικό δίκτυο (μεγάλες οδικές αρτηρίες): 1.756 χλμ.,
- Οδικό δίκτυο ασφαλτοστρωμένο (εθνικό-επαρχιακό-τοπικό): 120.514 χλμ.,
- Σιδηροδρομικό δίκτυο 3.233 χλμ.

Κυριότερα λιμάνια:

- Αμβέρσα (το δεύτερο μεγαλύτερο ευρωπαϊκό λιμάνι μετά το Ρότερνταμ), Λιέγη (τρίτο μεγαλύτερο ποτάμιο λιμάνι της Ευρώπης), Ζίμπρουγκ, Οστάνδη, Γάνδη

Όσον αφορά τον ***ενεργειακό κλάδο***, το Βέλγιο βασίζεται σε σημαντικό ακόμη βαθμό (περί το ήμισυ της συνολικής παραγωγής ηλεκτρισμού) στην χρήση πυρηνικής ενέργειας και δευτερευόντως στην χρήση θερμοηλεκτρικής ενέργειας από μονάδες παραγωγής με βάση το

φυσικό αέριο, αλλά και από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και δη αιολικής. Σημειωτέον ότι μεγάλο μέρος του βελγικού αιολικού ενεργειακού πάρκου είναι εγκατεστημένο υπεράκτια (offshore), στις ακτές της χώρας στην Βόρεια Θάλασσα, ενώ υφίσταται σημαντικός αριθμός εναλλακτικών –και ανταγωνιζόμενων μεταξύ τους- επενδυτικών σχεδίων για κατασκευή πρόσθετων υπεράκτιων αιολικών εγκαταστάσεων. Το πυρηνικό παραγωγικό δυναμικό του Βελγίου είναι αρκετά πεπαλαιωμένο, με αποτέλεσμα να σημειώνονται αρκετά συχνά διακοπές στην λειτουργία των πυρηνικών σταθμών, όπως των Doel 3 και Tihange 2 που παραμένουν σε αδράνεια από τον Μάρτιο 2014, αλλά και του Doel 4 που έμεινε αδρανής μεταξύ Αυγούστου και Δεκεμβρίου 2014. Οι προηγούμενες βελγικές κυβερνήσεις είχαν αποφασίσει την απεξάρτηση της χώρας από την χρήση πυρηνικής ενέργειας από το έτος 2015, ωστόσο η απελθούσα κυβέρνηση Di Rupo παρέτεινε για μία δεκαετία (μέχρι το 2025) την λειτουργία του πυρηνικού αντιδραστήρα Tihange 1, ενώ η νέα βελγική κυβέρνηση Michel έχει αποφασίσει και εργάζεται εντατικά προς την κατεύθυνση ανάλογης χρονικής παράτασης της λειτουργίας των πυρηνικών αντιδραστήρων Doel 1 και 2, επίσης μέχρι το 2025. Βασικό επίσης συστατικό των βελγικών κυβερνήσεων τα τελευταία έτη είναι η συγκρότηση ενός στρατηγικού αποθεματικού ενεργειακής ασφάλειας –βασικά μέσω ενός συστήματος κινητοποίησης θερμοηλεκτρικών μονάδων παραγωγής με βάση το αέριο- ώστε να αντιμετωπίζονται οι αυξημένες ενεργειακές ανάγκες της χώρας, ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες και δεδομένων των αρκετά συχνών διακοπών λειτουργίας των πυρηνικών αντιδραστήρων. Πάντως, συνολικά το ενεργειακό μοντέλο του Βελγίου δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα επιτυχημένο, με εξαίρεση ενδεχομένως τον κλάδο της αιολικής ενέργειας, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις –και ιδιαίτερα οι βαριοί βιομηχανικοί χρήστες- να παραπονούνται έντονα σχετικά με ανταγωνιστικό μειονέκτημα που τους δημιουργείται έναντι των γειτονικών ανταγωνιστριών χωρών εξαιτίας των υψηλών τιμών των ενεργειακών προϊόντων.

8. Διαχείριση οικονομικής κρίσης

Η βελγική οικονομία είναι μία εξωστρεφής οικονομία με υψηλό βαθμό εμπορικής και οικονομικής εξάρτησης από τις γειτονικές της ανεπτυγμένες χώρες (κυρίως Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Ην. Βασίλειο), γεγονός που την καθιστά ιδιαίτερα ευάλωτη στις διακυμάνσεις των οικονομιών των χωρών αυτών, αλλά και στις ασταθείς διακυμάνσεις των διεθνών αγορών.

Η βελγική οικονομία υπήρξε από τις πρώτες που επλήγησαν στις αρχές της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Η χώρα, εξαιτίας κυρίως της εξωστρέφειας του τραπεζικού της τομέα, επλήγη κατ' αρχάς από την κρίση στον χρηματοπιστωτικό κλάδο, καθώς οι τρεις σημαντικότερες βελγικές τράπεζες χρειάστηκε να λάβουν κρατική οικονομική ενίσχυση για να επιβιώσουν (Fortis, Dexia, KBC). Η Fortis κατέληξε επιπλέον να εξαγοραστεί από τον γαλλικό όμιλο BNP Paribas, ενώ το βελγικό κομμάτι του ομίλου DEXIA εθνικοποιήθηκε στα τέλη του 2011 από το βελγικό κράτος έναντι 4 δις. € και μετονομάστηκε σε Belfius. Στην συνέχεια, το Βέλγιο, από κοινού με την Γαλλία και το Λουξεμβούργο, παρείχαν υψηλές κρατικές εγγυήσεις για να μην καταρρεύσει ο όμιλος DEXIA (ο οποίος έχει υποβληθεί από την Ε.Ε. σε πρόγραμμα αναδιάρθρωσης, απαλλαγής από επικίνδυνα στοιχεία ενεργητικού και σταδιακής εξαφάνισης), και στα τέλη του 2012 μετείχαν στην ανακεφαλαιοποίηση του ομίλου, αξίας 5,5 δις. € (εκ των οποίων το Βέλγιο κάλυψε τα 2,9 δις. € και τα υπόλοιπα η Γαλλία), ενώ επίσης αύξησαν το ύψος των τριμερών εγγυήσεων προς τον όμιλο στα 85 δις. € (στις οποίες το Βέλγιο μετέχει κατά 51,4%). Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με έκθεση του βελγικού Ελεγκτικού Συνεδρίου στα τέλη του 2013, στο διάστημα μεταξύ Οκτωβρίου 2008 και Μαΐου 2013, το βελγικό δημόσιο χορήγησε κονδύλια 31,1 δις. € για στήριξη του χρηματοπιστωτικού τομέα και της ευρωζώνης. Τα εν λόγω στοιχεία αφορούν την βελγική

κρατική συμμετοχή στο ευρωπαϊκό ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας (EFSF), καθώς και στον ευρωπαϊκό μηχανισμό σταθερότητας (ESM).

Με την πρόοδο της οικονομικής κρίσης επηρεάστηκε το εξωτερικό εμπόριο της χώρας, το οποίο παραδοσιακά κρατούσε υψηλά όλους τους βελγικούς δημοσιονομικούς δείκτες, κυρίως ως αποτέλεσμα της ύφεσης των οικονομιών των σημαντικότερων εμπορικών εταίρων του Βελγίου. Το Βέλγιο εισήλθε το 2009 σε δημοσιονομική επιτήρηση εξαιτίας υπερβολικού ελλείμματος, καθώς το δημοσιονομικό αποτέλεσμα ήταν έντονα αρνητικό (-5,5% του ΑΕΠ), ενώ παράλληλα και το δημόσιο χρέος είχε αρχίσει να αυξάνεται αισθητά (από 92,2% του ΑΕΠ το 2008 σε 99,2% του ΑΕΠ το 2009). Με απόφασή της (τον Ιούνιο 2014), η Ευρ. Επιτροπή αποφάσισε την έξοδο του Βελγίου από την διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, καθώς το 2013 είχε επιτευχθεί η μείωσή του κάτω από το κατώφλι του 3%. Στα τέλη Φεβρουαρίου τρέχοντος έτους, η Ευρ. Επιτροπή αποφάσισε να μην θέσει εκ νέου το Βέλγιο σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, χαρακτηρίζοντας το έλλειμμα του 2014 (ύψους 3,2%) ως «προκύπτον από εξαιρετικές περιστάσεις και προσωρινό» και αναγνωρίζοντας ότι η νέα βελγική κυβέρνηση έχει αναλάβει σημαντικές προσπάθειες δημοσιονομικών εξοικονομήσεων, συνοδευόμενες από ένα πειστικό πρόγραμμα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Σημειώνουμε ότι η κεντροδεξιά κυβέρνηση Michel έχει εξ αρχής αποφασίσει την χρονική μετάθεση της επίτευξης δημοσιονομικής εξισορρόπησης κατά δύο έτη, από το 2016 στο 2018, ώστε να δοθούν τα δημοσιονομικά περιθώρια για λήψη μέτρων επανεκκίνησης της βελγικής οικονομίας, πράγμα που έχει γίνει αποδεκτό από την Ευρ. Επιτροπή.

Στις αρχές της τρέχουσας δεκαετίας η χώρα διήλθε μακρά περίοδο πολιτικής κρίσης, με προσωρινή διακυβέρνηση από την «μεταβατική» κυβέρνηση του Yves Leterme, από τον Απρίλιο 2010 μέχρι τον Δεκέμβριο 2011. Στις αρχές Δεκεμβρίου του 2011, 6 κόμματα σχημάτισαν κυβέρνηση συνασπισμού υπό τον εντολοδόχο σοσιαλιστή πρωθυπουργό Elio Di Rupo, υπό το βάρος τότε της πίεσης των διεθνών αγορών στη βελγική οικονομία, των διαδοχικών υποβαθμίσεων του βελγικού αξιόχρεου και της εκτίναξης των επιτοκίων δανεισμού του βελγικού κράτους σε επίπεδα πλησίον του 6%. Η κυβέρνηση Di Rupo υλοποίησε μία σχετικά ισορροπημένη πολιτική δημοσιονομικής λιτότητας, με την συνολική προσπάθεια δημοσιονομικής εξοικονόμησης και εξυγίανσης που καταβλήθηκε κατά το διάστημα της θητείας της να εκτιμάται σε πλησίον των 22 δις. €, με έμφαση στην επιτυχή εφαρμογή της αποκαλούμενης «βελγικής συνταγής», δηλαδή μίας ισορροπημένης πολιτικής δημοσιονομικής λιτότητας και τόνωσης της αγοραστικής δύναμης και της ανταγωνιστικότητας, που οδήγησε το Βέλγιο σε σχετικά ανώδυνη αντιμετώπιση της διεθνούς οικονομικής κρίσης.

Η κεντροδεξιά κυβέρνηση που προέκυψε από τις εθνικές εκλογές του Μαΐου 2014 φαίνεται να προχωρά σε βαθιές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις –ορισμένες εκ των οποίων επώδυνες- προς μακροπρόθεσμη εξυγίανση των δημοσιονομικών του Βελγίου, περιλαμβανομένων εκείνων που υποδεικνύει επανειλημμένα η Ευρ. Επιτροπή, ήτοι φορολογικής μεταρρύθμισης, μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων και συντάξεων, αύξησης των ορίων συνταξιοδότησης, αναθεώρησης του συστήματος τιμαριθμικής αναπροσαρμογής μισθών συνοδευόμενες από μέτρα τόνωσης της ανταγωνιστικότητας, αντιμετώπισης της ανεργίας και στήριξης των ευπαθών οικονομικά ομάδων του πληθυσμού.

Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Οι πλέον πρόσφατες εξαμηνιαίες προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου (BNB) για το 2015 και τα έτη 2016 και 2017, που δημοσιεύθηκαν στις αρχές Ιουνίου τρέχοντος έτους, αναφέρουν για φέτος ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ 1,2%, αυξήσεις των

εξαγωγών και των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (κατά 2,6%), αύξηση των επενδύσεων (κατά 0,7% συνολικά, κατά 8,1% όσον αφορά τις δημόσιες επενδύσεις, αλλά με μείωση 0,4% των επιχειρηματικών επενδύσεων), αλλά και του επιπέδου εγχώριας καταναλωτικής δαπάνης (+1,6%), διατήρηση του εναρμονισμένου δείκτη ανεργίας στο 8,5%, μικρή άνοδο του πληθωρισμού στο 0,6% και σταθεροποίηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε 1,4% του ΑΕΠ. Το δημοσιονομικό έλλειμμα εκτιμάται για το 2015 σε 2,7% του ΑΕΠ, το πρωτογενές πλεόνασμα σε 0,1% του ΑΕΠ, και το επίπεδο του δημοσίου χρέους σε 107% του ΑΕΠ. Για το 2016 η Κεντρική Τράπεζα εκτιμά τον ρυθμό ανάπτυξης στο 1,5% και για το 2017 στο 1,7%. Παράλληλα, το δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί το 2016 σε 2,4%, με προοπτική να φθάσει το 2% το 2017. Το δημόσιο χρέος εκτιμάται ότι το 2016 θα αυξηθεί σε 107,6% του βελγικού ΑΕΠ και το 2017 θα μειωθεί ελαφρώς, σε 106,8% του ΑΕΠ. Η Κεντρική Τράπεζα αναμένει επίσης σταδιακή μείωση της ανεργίας, με τον εναρμονισμένο δείκτη να ανέρχεται σε 8,3% το 2016 και σε 7,9% το 2017, καθώς και άνοδο του δείκτη πληθωρισμού στο 1,5% τόσο για το 2016, όσο και για το 2017.

Η Κεντρική Τράπεζα εκτιμά ότι η βελγική οικονομία φαίνεται να εξέρχεται μίας μακράς περιόδου βαθιάς οικονομικής κρίσης. Κατά την Τράπεζα, αν και η ανάκαμψη της βελγικής οικονομίας είναι ακόμη εύθραυστη και σε μεγάλο βαθμό οφειλόμενη σε συγκυριακούς παράγοντες (όπως η πτώση των τιμών των καυσίμων, οι ευνοϊκές ισοτιμίες του ευρώ και η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ), τα κυβερνητικά μέτρα για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας, αν και θα έχουν αρχικά ένα βραχυπρόθεσμο ελαφρά αρνητικό αντίκτυπο καθώς θα διαβρώσουν την αγοραστική δύναμη, στην συνέχεια εκτιμάται ότι θα επιφέρουν αισθητή βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικής δραστηριότητας, των εξαγωγών και της απασχόλησης. Ειδικά στο ζήτημα της απασχόλησης, η Κεντρική Τράπεζα του Βελγίου εκτιμά ότι θα δημιουργηθούν περί τις 94.000 θέσεις εργασίας στην χώρα κατά την τριετία 2015-2017. Η Κεντρική Τράπεζα τοποθετεί το δημοσιονομικό κενό που πρέπει να καλυφθεί προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της δημοσιονομικής εξισορρόπησης το έτος 2018 στο 1% του ΑΕΠ (ήτοι πλησίον των 4 δις. €), και εμφανίζεται ιδιαίτερα αισιόδοξη για την επίτευξη της εξισορρόπησης, καθώς, για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια, οι πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες μεγεθύνονται με χαμηλότερο ρυθμό από ότι η συνολική οικονομία της χώρας, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στην διάθεσή της.

Παραθέτουμε κατωτέρω αναλυτικό πίνακα προβλέψεων μακροοικονομικών μεγεθών της Κεντρικής Τράπεζας του Βελγίου για την προσεχή τριετία.

	2015	*2016*	*2017*
Μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ (%)	1,2	1,5	1,7
Εγχώρια καταναλωτική δαπάνη (% μεταβολή)	1,6	1,1	1,1
Δημόσια καταναλωτική δαπάνη (% μεταβολή)	1,2	0,6	0,8
Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (% μεταβολή)	0,7	2,7	3,2
Δημόσιες επενδύσεις (% μεταβολή)	8,1	-0,4	1,2
Επιχειρηματικές επενδύσεις (% μεταβολή)	-0,4	3,7	4,1
Ιδιωτικές επενδύσεις σε ακίνητα (% μεταβολή)	1,0	1,2	1,3
Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (% μεταβολή)	2,6	5,4	6,0
Εισαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (% μεταβολή)	2,6	5,3	5,8
Εναρμονισμένος δείκτης ανεργίας (%)	8,5	8,3	7,9
Πληθωρισμός	0,6	1,5	1,5
Δημοσιονομικό αποτέλεσμα (% του ΑΕΠ)	-2,7	-2,4	-2,0
Πρωτογενές δημοσιονομικό αποτέλεσμα (% του ΑΕΠ)	0,1	0,2	0,4
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	107,0	107,6	106,8
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% του ΑΕΠ)	1,4	1,4	1,6

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΒΕΛΓΙΟΥ

1.1 Διμερές εμπόριο Ελλάδας – Βελγίου

Οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ Ελλάδας και Βελγίου αναπτύσσονται σχετικά ομαλά, σημειώνοντας περίπου σταθερά αυξητική πορεία όσον αφορά τις ελληνικές εξαγωγές, με εξαίρεση την διετία 2008-2009, και λιγότερο το 2010, χρονιές κατά τις οποίες το διμερές εμπόριο φαίνεται ότι επλήγη από την διεθνή οικονομική κρίση. Σημειώνουμε ότι οι ελληνικές εξαγωγές προς το Βέλγιο μειώθηκαν το 2013 κατά 8,26% (σύμφωνα με τα ελληνικά στοιχεία) έναντι του 2012. Το 2014, οι ελληνικές εξαγωγές προς το Βέλγιο επανέκαμψαν κατά 5,69%, ανερχόμενες σε 317,21 εκατ. €. Οι βελγικές εξαγωγές προς την χώρα μας εμφάνισαν διαχρονικά σταθερή μείωση από την αρχή της οικονομικής κρίσης, προφανώς ως αποτέλεσμα των δυσχερών οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στην Ελλάδα, της επιδείνωσης του επιχειρηματικού κλίματος και της πτώσης της κατανάλωσης. Ωστόσο, το 2014 οι βελγικές εξαγωγές προς την Ελλάδα ανέκαμψαν ελαφρότατα σύμφωνα με τα ελληνικά στοιχεία κατά 0,37%, ανερχόμενες σε 1,33 δις. €. Ο όγκος του διμερούς εμπορίου το 2014 ανήλθε σε 1,65 δις. €, βελτιωμένος κατά 1,36% έναντι του 2013 (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ). Το εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της Ελλάδας εμφανίστηκε το 2014 ελαφρά μειωμένο κατά 1,18% εξαιτίας της

αύξησης των ελληνικών εξαγωγών, ανερχόμενο πάντως σταθερά σε επίπεδα άνω του 1 δις. (συγκεκριμένα, στα 1,013 δις. €).

Τόσο το επίπεδο όσο και η δομή των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας-Βελγίου δεν ανταποκρίνονται στις υφιστάμενες δυνατότητες για μία περισσότερο δυναμική και ισόρροπη ανάπτυξη των διμερών συναλλαγών (κυρίως από ελληνικής πλευράς) και αύξηση της εκατέρωθεν επενδυτικής δραστηριότητας. Στον τομέα των επενδύσεων, η δραστηριοποίηση των βελγικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι εντονότερη, ενώ η ελληνική επενδυτική παρουσία στο Βέλγιο είναι περιορισμένη.

Σύμφωνα με τα ελληνικά προσωρινά στατιστικά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., οι ελληνικές εξαγωγές προς Βέλγιο αυξήθηκαν το 2014 κατά 5,69% σε σύγκριση με το 2013, ανερχόμενες σε 317,21 εκατ. €, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από το Βέλγιο ανήλθαν σε 1,33 δις. €, ελαφρότατα αυξημένες κατά 0,37% έναντι του 2013. Σύμφωνα με τα ελληνικά προσωρινά στατιστικά στοιχεία, το Βέλγιο κατατάσσεται 12^{ο} μεταξύ των προμηθευτριών χωρών της Ελλάδας το 2014 με μερίδιο 3,1% επί των συνολικών ελληνικών εισαγωγών, ενώ από την άλλη πλευρά κατατάσσεται 23^{ο} μεταξύ των αποδεκτών εξαγωγών ελληνικών προϊόντων, απορροφώντας ποσοστό 1,17% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών.

Με βάση τα βελγικά προσωρινά στατιστικά στοιχεία του 2014, οι ελληνικές εξαγωγές προς Βέλγιο εμφανίζονται αυξημένες κατά 14,05% και ανέρχονται σε 360,21 εκατ. € (έναντι 315,82 εκατ. € το 2013), ενώ οι εισαγωγές μας από το Βέλγιο ανήλθαν σε 1,35 δις. €, αυξημένες κατά 8,65% έναντι του 2013 (που είχαν ανέλθει σε 1,24 δις. €). Με βάση τα βελγικά στατιστικά στοιχεία, οι ελληνικές εξαγωγές προς Βέλγιο το 2014 κατέλαβαν μερίδιο 0,11% επί των συνολικών βελγικών εισαγωγών.

Στους κατωτέρω πίνακες, τα διαγράμματα και την ανάλυση παρουσιάζουμε την εξέλιξη του διμερούς εμπορίου κατά την τελευταία πενταετία, σύμφωνα με τα ελληνικά και τα βελγικά στατιστικά στοιχεία. Τα στοιχεία του 2014 είναι προσωρινά. Σημειώνουμε ότι στο Στατιστικό Παράρτημα εμφανίζονται όλα τα στοιχεία του διμερούς εξωτερικού εμπορίου την τριετία 2012-2014 κατά τετραψήφια κλάση συνδυασμένης ονοματολογίας, με βάση τις στατιστικές της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Εισαγωγές στο Βέλγιο από την Ελλάδα (Institut des Comptes Nationaux, σε εκατ. Ευρώ)

2010	2011	2012	2013	2014	% μεταβολή 2013-2014
253,51	333,72	364,13	315,82	360,21	+14,05%

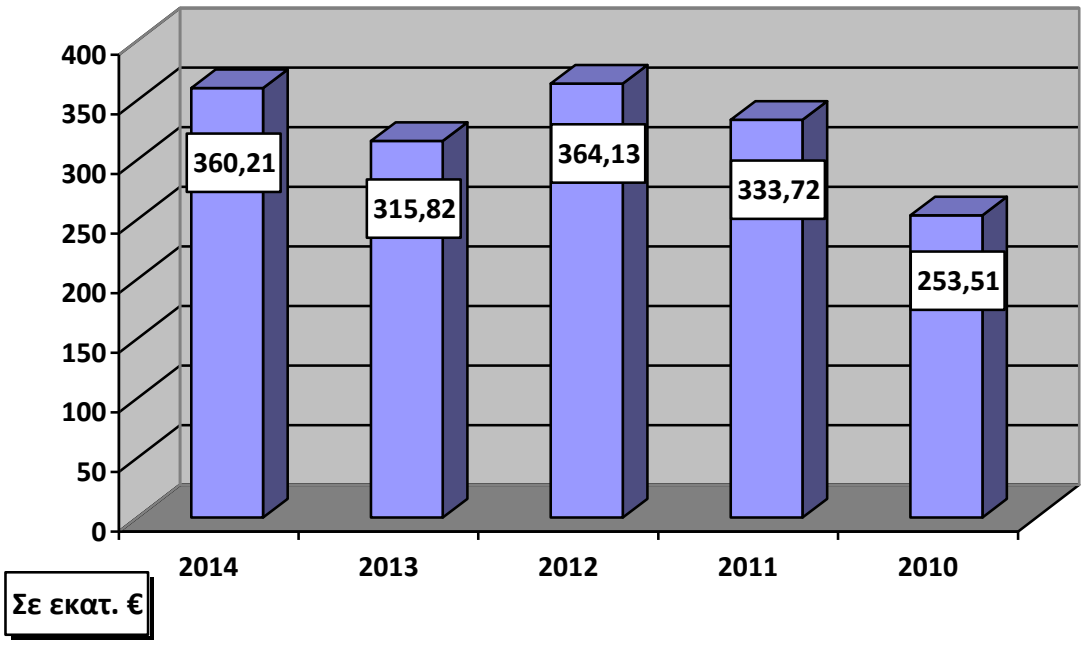

<u>Εξαγωγές από την Ελλάδα στο Βέλγιο</u> (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ., σε εκατ. Ευρώ)

2010	2011	2012	2013	2014	% μεταβολή 2013-2014
258,79	301,99	327,15	300,13	317,21	+5,69%

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΠΡΟΣ ΒΕΛΓΙΟ 2010-2014 (ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

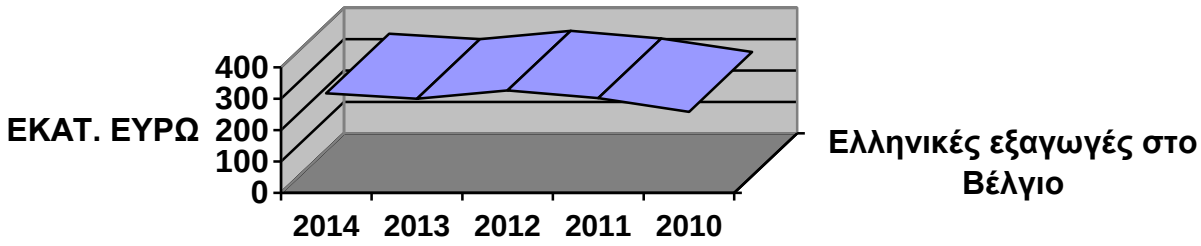

Εξαγωγές από το Βέλγιο προς την Ελλάδα (Institut des Comptes Nationaux, σε εκατ. Ευρώ)

2010	2011	2012	2013	2014	% μεταβολή 2013-2014
1.683,93	1.604,07	1.307,52	1.241,13	1.348,43	+8,65%

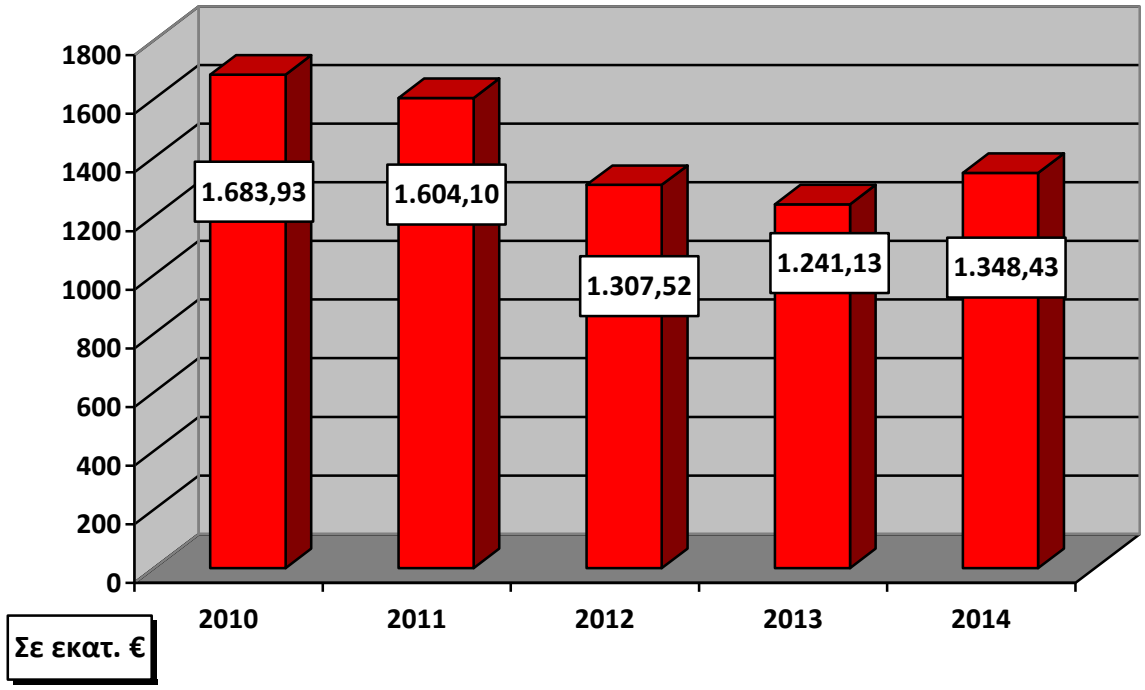

Εισαγωγές στην Ελλάδα από το Βέλγιο (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ., σε εκατ. Ευρώ)

2010	2011	2012	2013	2014	% μεταβολή 2013-2014
1.676,06	1.605,97	1.341,45	1.325,03	1.329,99	+0,37%

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΑΠΟ ΒΕΛΓΙΟ 2010-2014
(ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

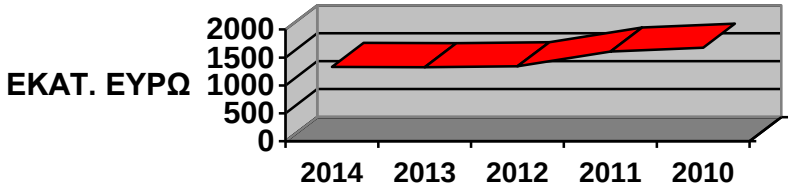

Σύμφωνα με τα προσωρινά ελληνικά στοιχεία για το 2014 κατά τετραψήφιους κωδικούς συνδυασμένης ονοματολογίας (που αναφέρονται εντός παρενθέσεως), σημαντικότερες κατηγορίες των ελληνικών προϊόντων που εξήχθησαν στο Βέλγιο ήταν τα εμπιστευτικά προϊόντα (9990, 67,9 εκατ. €, αύξηση 82,5%), τα ακατέργαστα καπνά και απορρίμματα καπνού (2401, 43,56 εκατ. €, μείωση 19,3%), τα πλαστικά είδη νοικοκυριού (3924, 18,43 εκατ. €, μείωση 14%), τα φαρμακευτικά προϊόντα (3004, 15,66 εκατ. €, αύξηση 13,3%), τα επιβατικά οχήματα (8703, 13,77 εκατ. €, αύξηση 68,9%), οι χαλκοσωλήνες (7411, 10,89 εκατ. €, μείωση 0,5%), τα παρασκευάσματα λαχανικών (2005, 10,23 εκατ. €, αύξηση 9,6%), τα αλουμινόχαρτα (7607, 7,34 εκατ. €, μείωση 18,1%), ο χρυσός σε ακατέργαστη ή ημικατεργασμένη μορφή (7108, 5,77 εκατ. €, μείωση 49,4%), τα τσιγάρα, πούρα και πουράκια (2402, 5,74 εκατ. €, αύξηση 322,7%), τα παρασκευάσματα φρούτων (2008, 5,59 εκατ. €, μείωση 21,9%), οι πλεκτές γυναικείες μπλούζες (6106, 5,53 εκατ. €, αύξηση 32,7%), οι παρασκευασμένες τομάτες (2002, 5,36 εκατ. €, αύξηση 79,1%), τα τυριά (0406, 5,14 εκατ. €, αύξηση 10,8%), τα ελάσματα και οι ταινίες αλουμινίου (7606, 3,43 εκατ. €, αύξηση 73,8%), τα διάφορα παρασκευάσματα διατροφής (2106, 3,26 εκατ. €, αύξηση 12,1%), οι πλαστικές πλάκες, φύλλα και μεμβράνες (3920, 2,84 εκατ. €, μείωση 8,9%), οι ανυψωτικές μηχανές και ανελκυστήρες (8428, 2,82 εκατ. €, μείωση 0,8%), τα χαλίκια και αμμοχάλικα (2517, 2,67 εκατ. €, μείωση 6,4%), τα κρασιά (2204, 2,46 εκατ. €, μείωση 1,9%), οι ράβδοι και είδη από αλουμίνιο (7604, 2,36 εκατ. €, μείωση 14,9%), οι οργανικές ουσίες και τα παρασκευάσματα επιφανειακής δράσης (πλην σαπουνιών, 3402, 2,26 εκατ. €, αύξηση 86,7%), το ελαιόλαδο (1509, 1,89 εκατ. €, μείωση 18,3%), τα χημικά συνδετικά παρασκευάσματα για καλούπια ή πυρήνες χυτηρίου (3824, 1,77 εκατ. €, μείωση 5,6%), τα προϊόντα ομορφιάς και μακιγιάζ (3304, 1,7 εκατ. €, αύξηση 106,2%) και τα παρασκευάσματα λαχανικών και φρούτων (2001, 1,57 εκατ. €, μείωση 28%).

Από πλευράς εισαγωγών από το Βέλγιο, ***σύμφωνα επίσης με τα προσωρινά ελληνικά στατιστικά στοιχεία, οι σημαντικότερες τετραψήφιες κατηγορίες*** βελγικών εξαγωγών προς την χώρα μας το 2014 περιλαμβάνουν τα φαρμακευτικά προϊόντα (3004, 137,39 εκατ. €, μείωση 9,7%), τα πετρελαιοειδή (2710, 84,41 εκατ. €, μείωση 4,2%), το αίμα για διαγνωστικές / θεραπευτικές χρήσεις (3002, 74,31 εκατ. €, μείωση 13,3%), τα επιβατικά οχήματα (8703, 54,06 εκατ. €, αύξηση 10,5%), τα όργανα και συσκευές ιατρικής χρήσης (9018, 40,19 εκατ. €, αύξηση 4,1%), τα πολυμερή αιθυλενίου (3901, 34,9 εκατ. €, μείωση 0,7%), τα μέρη και εξαρτήματα οχημάτων (8708, 28,56 εκατ. €, μείωση 2,9%), τα επίσωτρα από καουτσούκ (4011, 24,93 εκατ. €, μείωση 9,4%), τα υποδήματα (6402, 6403 και 6404, 12,64, 20,5 και 24,61 εκατ. € και μείωση 4,2%, μείωση 19,9% και αύξηση 51,5% αντίστοιχα), τα κλιματιστικά μηχανήματα (8415, 21,18 εκατ. €, αύξηση 8%), τα εντομοκτόνα και παρασιτοκτόνα (3808, 20,39 εκατ. €, αύξηση 3,1%), τα προϊόντα σοκολατοποιίας (1806, 17,91 εκατ. €, αύξηση 5,4%), τα προϊόντα ομορφιάς και μακιγιάζ (3304, 16,92 εκατ. €, αύξηση 8%), τα ορυκτά ή χημικά αζωτούχα λιπάσματα (3102, 13,95 εκατ. €, 162,6%), τα κατεψυγμένα παρασκευάσματα λαχανικών (2004, 12,73 εκατ. €, αύξηση 32,1%), τις ορθοπεδικές συσκευές και διατάξεις (9021, 12,46 εκατ. €, αύξηση 41,4%), τα μέρη μηχανών (8431, 12,38 εκατ. €, αύξηση 10,6%), τα κρέατα βοοειδών (0201, 11,43 εκατ. €, αύξηση 16%), τις εκτυπωτικές μηχανές και συσκευές (8443, 11,04 εκατ. €, αύξηση 9,5%), τις μπουλντόζες και οδοστρωτήρες (8429, 10,24 εκατ. €, αύξηση 70,7%), τα πλεκτά T-shirts και φανελάκια (6109, 10,13 εκατ. €, αύξηση 43,6%) και τις δέσμες από συνεχείς τεχνητές ίνες (5502, 10,12 εκατ. €, αύξηση 16,2%).

Σύμφωνα με τα προσωρινά βελγικά στοιχεία, ***οι κυριότερες κατηγορίες ελληνικών προϊόντων που εξήχθησαν στο Βέλγιο κατά το έτος 2014*** (σε διψήφια κεφάλαια εμπορευματικής κατάταξης συνδυασμένης ονοματολογίας), ήταν: σίδηρος-

χάλυβας με αξία εξαγωγών 51,41 εκατ. € (κεφάλαιο 72, αύξηση 73,5%), προϊόντα καπνού με αξία 50,87 εκατ. € (κεφάλαιο 24, αύξηση 14,9%), πλαστικά προϊόντα με αξία 28,57 εκατ. € (κεφάλαιο 39, μείωση 13,1%), ανόργανα χημικά προϊόντα με αξία 25,04 εκατ. € (κεφάλαιο 28, αύξηση 59,7%), καλλυντικά, προϊόντα αρωματοποιίας & αιθέρια έλαια με αξία 23,77 εκατ. € (κεφάλαιο 33, αύξηση 1.385,5%), παρασκευασμένα-διατηρημένα τρόφιμα με αξία 20,13 εκατ. € (κεφάλαιο 20, αύξηση 15,5%), ορυκτά καύσιμα με αξία 18,74 εκατ. € (κεφάλαιο 27, μείωση 30,6%), φαρμακευτικά προϊόντα με αξία 14,88 εκατ. € (κεφάλαιο 30, μείωση 1,5%), υλικό & εξοπλισμός μεταφορών με αξία 13,86 εκατ. € (κεφάλαιο 87, αύξηση 38,8%), προϊόντα αλουμινίου με αξία 12,63 εκατ. € (κεφάλαιο 76, μείωση 13,3%), μηχανολογικός εξοπλισμός με αξία 9,25 εκατ. € (κεφάλαιο 84, μείωση 7,4%), πολύτιμα μέταλλα και λίθοι με αξία 7,06 εκατ. € (κεφάλαιο 71, μείωση 46,2%), πλεκτά προϊόντα ένδυσης με αξία 7,05 εκατ. € (κεφάλαιο 61, αύξηση 7,6%), γαλακτοκομικά προϊόντα με αξία 6,32 εκατ. € (κεφάλαιο 04, αύξηση 19%), προϊόντα χαλκού με αξία 5,51 εκατ. € (κεφάλαιο 74, μείωση 7,1%), οργανικά χημικά προϊόντα με αξία 4,56 εκατ. € (κεφάλαιο 29, αύξηση 940,4%) και φρούτα με αξία 4,42 εκατ. € (κεφάλαιο 08, μείωση 38,2%).

Επίσης σύμφωνα με τα προσωρινά βελγικά στοιχεία, ***οι κυριότερες κατηγορίες βελγικών προϊόντων που εισήχθησαν από την Ελλάδα κατά έτος 2014*** (σε διψήφια κεφάλαια εμπορευματικής κατάταξης συνδυασμένης ονοματολογίας), ήταν: φαρμακευτικά προϊόντα με αξία 217,14 εκατ. € (κεφάλαιο 30, μείωση 10,7%), υλικό και εξοπλισμός μεταφορών με αξία 111,9 εκατ. € (κεφάλαιο 87, αύξηση 25,3%), μηχανολογικός εξοπλισμός με αξία 111,62 εκατ. € (κεφάλαιο 84, αύξηση 9,8%), ορυκτά καύσιμα με αξία 106,39 εκατ. € (κεφάλαιο 27, αύξηση 148,6%), πλαστικά προϊόντα με αξία 80,67 εκατ. € (κεφάλαιο 39, μείωση 1,5%), προϊόντα υποδηματοποιίας με αξία 75,02 εκατ. € (κεφάλαιο 64, αύξηση 26,8%), όργανα & συσκευές μέτρησης με αξία 67,26 εκατ. € (κεφάλαιο 90, αύξηση 28,8%), καλλυντικά, προϊόντα αρωματοποιίας & αιθέρια έλαια με αξία 41,24 εκατ. € (κεφάλαιο 33, αύξηση 37,9%), πλεκτά προϊόντα ένδυσης με αξία 39,1 εκατ. € (κεφάλαιο 61, αύξηση 19%), διάφορα χημικά προϊόντα με αξία 38,6 εκατ. € (κεφάλαιο 38, αύξηση 5,3%), ηλεκτρολογικός εξοπλισμός με αξία 37,08 εκατ. € (κεφάλαιο 85, αύξηση 0,2%), οργανικά χημικά προϊόντα με αξία 35,02 εκατ. € (κεφάλαιο 29, αύξηση 28,3%), προϊόντα κρέατος με αξία 30,73 εκατ. € (κεφάλαιο 02, μείωση 20,9%), παρασκευασμένα-διατηρημένα τρόφιμα με αξία 25,89 εκατ. € (κεφάλαιο 20, αύξηση 4,7%) και γαλακτοκομικά προϊόντα με αξία 25,84 εκατ. € (κεφάλαιο 04, μείωση 14,4%).

<u>Πίνακας:</u> Διάρθρωση των ελληνικών εξαγωγών προς το Βέλγιο 2009-2014 / Κεφάλαια δασμολογίου με εξαγωγές άνω του 1 εκατ. € το 2014 (βελγικές πηγές)

Κ.Δ.	Προϊόντα	2009	2010	2011	2012	2013	2014	13/14 (%)
72	Σίδηρος & χάλυβας	4.689	4.015	19.023	59.946	29.636	51.411	+73,5%
24	Καπνά & προϊόντα καπνού	54.670	53.725	52.692	46.066	44.292	50.872	+14,9%
39	Πλαστικές ύλες	25.688	27.384	32.167	36.438	32.861	28.567	-13,1%
28	Ανόργανα χημικά προϊόντα	8.683	22.640	26.036	16.785	15.684	25.044	+59,7%
33	Αιθέρια έλαια, προϊόντα αρωματοποιίας, καλλυντικά	2.745	2.652	373	854	1.600	23.766	+1.385,5%
20	Παρ/τα φρούτων & λαχανικών	19.754	14.581	14.109	18.306	17.426	20.129	+15,5%
27	Ορυκτά καύσιμα	2.827	575	30.993	33.461	27.026	18.743	-30,6%
30	Φαρμακευτικά	9.171	15.330	9.261	10.648	15.116	14.883	-1,5%
87	Εξοπλισμός χερσαίων μεταφορών	3.268	15.771	24.486	22.124	9.990	13.865	+38,8%
76	Προϊόντα αλουμινίου	5.090	8.834	14.227	14.143	14.566	12.631	-13,3%
84	Μηχανολογικός εξοπλισμός	14.860	12.044	13.881	10.492	9.990	9.254	-7,4%
71	Πολύτιμα μέταλλα, λίθοι, κοσμήματα	351	1.273	6.145	15.907	13.121	7.056	-46,2%
61	Πλεκτά ενδύματα	10.849	9.336	6.927	6.662	6.553	7.049	+7,6%
04	Γαλακτοκομικά προϊόντα	4.824	4.912	5.865	5.341	5.310	6.319	+19%
74	Προϊόντα χαλκού	6.296	7.140	7.688	6.969	5.939	5.515	-7,1%
29	Οργανικά χημικά προϊόντα	361	73	811	1.528	438	4.558	+940,4%
08	Καρποί & φρούτα νωπά	3.883	3.792	5.712	6.381	7.164	4.425	-38,2%
85	Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός	3.946	3.065	4.900	4.795	4.453	3.997	-10,2%
25	Ορυκτά πετρώματα	5.607	6.061	4.341	2.719	6.915	3.716	-46,3%
22	Ποτά	2.897	2.483	2.884	3.466	2.744	3.361	+22,5%
21	Διάφορα παρ/τα διατροφής	402	353	1.089	2.582	2.375	3.063	+29%
73	Χαλυβουργικά προϊόντα	1.488	1.883	3.993	1.220	1.993	2.862	+43,6%
90	Όργανα & συσκευές ακριβείας	3.448	2.361	2.479	2.389	2.515	2.675	+6,3%
64	Υποδήματα & αξεσουάρ	1.404	2.416	2.391	3.035	1.788	2.391	+33,7%
38	Διάφορα προϊόντα χημικών βιομηχανιών	*	299	540	308	537	2.341	+335,7%
34	Σαπούνια, προϊόντα καθαρισμού & στιλβώσεως	1.392	2.376	852	1.175	1.561	2.318	+48,5%
15	Ζωικά και φυτικά λίπη & έλαια	2.133	1.985	1.875	1.808	2.568	2.207	-14,1%
42	Δερμάτινα είδη	493	424	509	943	1.122	2.160	+92,5%
07	Βρώσιμα λαχανικά νωπά	468	407	480	500	3.107	1.986	-36,1%
31	Λιπάσματα	-	2.803	4.735	890	2.223	1.966	-11,5%
19	Παρ/τα δημητριακών	1.589	1.351	1.503	2.152	1.491	1.695	+13,7%
48	Προϊόντα χάρτου	1.486	1.925	2.357	2.391	2.161	1.661	-23,1%
03	Ψάρια & θαλασσινά	1.120	802	1.086	1.396	1.382	1.488	+7,7%
94	Έπιπλα & φωτιστικά	1.775	1.436	1.462	1.227	1.271	1.399	+10,1%
18	Κακάο & είδη σοκολατοποιίας	659	886	1.078	1.155	1.654	1.334	-19,4%
62	Ενδύματα & συμπληρώματα ένδυσης	*	604	540	936	642	1.293	+101,2%
10	Δημητριακά	2.807	399	2.570	1.525	450	1.102	+144,7%
99	Εμπιστευτικά	1.253	4.242	6.221	4.110	3.897	1.970	-49,4%

<u>Σημείωση:</u> Ποσά σε .000 €. *: μη διαθέσιμα στοιχεία.

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

<u>ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ ΧΩΡΕΣ ΣΕ ΚΥΡΙΕΣ ΕΥΡΕΙΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ (2014)</u>

Κ.Δ.	**Προϊόντα**	**Κύριες προμηθεύτριες χώρες**
72	Σίδηρος & χάλυβας	Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Ρωσία, Κίνα
24	Καπνά & προϊόντα καπνού	Ολλανδία, Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία, Πολωνία
39	Πλαστικές ύλες	Γερμανία, Ολλανδία, ΗΠΑ, Γαλλία, Ην. Βασίλειο
28	Ανόργανα χημικά προϊόντα	Γερμανία, Ολλανδία, Ρωσία, Γαλλία, Χιλή
33	Αιθέρια έλαια, προϊόντα αρωματοποιίας, καλλυντικά	Γαλλία, Ολλανδία, Ην. Βασίλειο, Γερμανία, Ιταλία, Ελβετία
20	Παρ/τα φρούτων & λαχανικών	Βραζιλία, Γαλλία, Ολλανδία, Γερμανία, Ιταλία
27	Ορυκτά καύσιμα	Ολλανδία, Ρωσία, Ην. Βασίλειο, Γαλλία, ΗΠΑ
30	Φαρμακευτικά	ΗΠΑ, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ελβετία
87	Εξοπλισμός χερσαίων μεταφορών	Γερμανία, Γαλλία, Ην. Βασίλειο, Ολλανδία, Σουηδία
76	Προϊόντα αλουμινίου	Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία, Ρωσία, Κίνα
84	Μηχανολογικός εξοπλισμός	Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία, ΗΠΑ, Σουηδία
71	Πολύτιμα μέταλλα, λίθοι, κοσμήματα	Ρωσία, Ην. Βασίλειο, Ινδία, Ισραήλ, Κίνα
61	Πλεκτά ενδύματα	Κίνα, Γαλλία, Ολλανδία, Γερμανία, Τουρκία
04	Γαλακτοκομικά προϊόντα	Ολλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Ιταλία
74	Προϊόντα χαλκού	Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Χιλή, ΗΠΑ
29	Οργανικά χημικά προϊόντα	Ολλανδία, ΗΠΑ, Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Κίνα, Γαλλία, Σ. Αραβία, Ισπανία, Ιαπωνία
08	Καρποί & φρούτα νωπά	Κολομβία, Ολλανδία, Ισπανία, Ισημερινός, Κ. Ρίκα, Γαλλία, Γερμανία, Ν. Ζηλανδία, ΗΠΑ
85	Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός	Ολλανδία, Γερμανία, Κίνα, Γαλλία, Ην. Βασίλειο
25	Ορυκτά πετρώματα	Ολλανδία, Γερμανία, Γαλλία, Ρωσία, Βραζιλία
22	Ποτά	Γαλλία, Ολλανδία, Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Ιταλία
21	Διάφορα παρ/τα διατροφής	Ολλανδία, Γαλλία, Γερμανία, ΗΠΑ, Ιταλία
73	Χαλυβουργικά προϊόντα	Ολλανδία, Γερμανία, Γαλλία, Κίνα, Ιταλία, Ην. Βασίλειο, Πολωνία, Τουρκία, Ισπανία, ΗΠΑ
90	Όργανα & συσκευές ακριβείας	ΗΠΑ, Γερμανία, Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Ην. Βασίλειο
64	Υποδήματα & αξεσουάρ	Κίνα, Βιετνάμ, Ινδονησία, Ολλανδία, Ιταλία, Γερμανία, Γαλλία
38	Διάφορα προϊόντα χημικών βιομηχανιών	Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία, ΗΠΑ, Ην. Βασίλειο, Ιταλία
34	Σαπούνια, προϊόντα καθαρισμού & στιλβώσεως	Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία, ΗΠΑ, Ην. Βασίλειο
15	Ζωικά και φυτικά λίπη & έλαια	Ολλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία
42	Δερμάτινα είδη	Κίνα, Βιετνάμ, Γαλλία, Ολλανδία, Ιταλία

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

1.2 Ελληνικά προϊόντα με προοπτικές αύξησης εξαγωγών προς Βέλγιο

Από την μελέτη των τάσεων που εμφανίζουν οι ελληνικές εξαγωγές την τελευταία εξαετία με βάση τα βελγικά στατιστικά στοιχεία, θεωρούμε ότι τα ελληνικά *νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα, τα τρόφιμα και ποτά,* έχουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές στην αγορά του Βελγίου, καθώς το βελγικό καταναλωτικό κοινό είναι αρκετά εξοικειωμένο με την εικόνα τους, τις γευστικές τους ιδιότητες και την ποιότητά τους, κυρίως εξαιτίας του ισχυρού βελγικού τουριστικού ρεύματος προς την χώρα μας, αλλά και της έντονης παρουσίας ελληνικού ομογενειακού στοιχείου στο Βέλγιο. Αξιοσημείωτο είναι ότι η μεγαλύτερη κατηγορία των ελληνικών εξαγωγών τροφίμων και ποτών, *τα παρασκευάσματα φρούτων και λαχανικών (κεφάλαιο 20 του δασμολογίου)*, που παλαιότερα είχε ακολουθήσει πτωτική πορεία, το 2012 σημείωσε εντυπωσιακή άνοδο με ύψος εξαγωγών στα 18,31 εκατ. €, το 2013 διατηρήθηκε σε σταθερά υψηλά επίπεδα, με εξαγωγές 17,43 εκατ. € και το 2014 σημείωσε εκ νέου αύξηση 15,5% ανερχόμενη στα 20,13 εκατ. €. Από τις υπόλοιπες κατηγορίες τροφίμων και ποτών, σε αξιόλογα επίπεδα κινούνται κατά την υπό εξέταση περίοδο *τα γαλακτοκομικά προϊόντα* (με σταθερά αυξητική τάση σχεδόν ολόκληρη την τελευταία εξαετία και αξία εξαγωγών το 2014 στα 6,32 εκατ. €, με αύξηση 19%), *τα φρούτα* (που το 2013 είχαν σημειώσει επανάκαμψη με αξία εξαγωγών 7,16 εκατ. €, ωστόσο το 2014 μειώθηκαν αισθητά κατά 38,2% στα 4,42 εκατ. €), *τα ποτά* (που το 2013 είχαν φθάσει τα 2,74 εκατ. € και το 2014 σημείωσαν εντυπωσιακή αύξηση 22,5% φθάνοντας τα 3,36 εκατ. €), *τα παρασκευάσματα διατροφής* (άνοδος το 2014 29%, στα 3,06 εκατ. €), *τα παρασκευάσματα δημητριακών* (με εξαγωγές 2014 στα 1,69 εκατ. € και αύξηση 13,7%), *τα ιχθυηρά* (με εξαγωγές το 2014 στα 1,49 εκατ. € και αύξηση 7,7%), *τα προϊόντα σοκολατοποιίας* (που εμφάνιζαν τα προηγούμενα χρόνια σταθερά αυξητικές τάσεις, ωστόσο το 2014 μειώθηκαν κατά 19,4% με εξαγωγές 1,33 εκατ. €). Η κατηγορία *των φυτικών ελαίων (που περιλαμβάνει το ελαιόλαδο)* κινείται σταθερά σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, το 2013 είχε σημειώσει ισχυρή άνοδο έναντι του 2012 με εξαγωγές 2,57 εκατ. € και υπερβαίνοντας για πρώτη φορά μετά το 2009 το κατώφλι των 2 εκατ. €, ωστόσο το 2014 υπέστη μείωση της τάξεως του 14,1%, στα 2,21 εκατ. €. Μείωση υπέστησαν το 2014 οι εξαγωγές μας *λαχανικών*, της τάξεως του 36,1%, στα 1,99 εκατ. €, έναντι ωστόσο ασυνήθιστα υψηλού επιπέδου εξαγωγών το 2013 (στα 3,11 εκατ. €). Άνοδο τέλος της τάξεως του 144,7% σημείωσαν το 2014 οι εξαγωγές μας *δημητριακών*, στα 1,1 εκατ. €, ωστόσο πρόκειται για κατηγορία με ισχυρές διακυμάνσεις από χρόνο σε χρόνο.

Σημαντικές για τις ελληνικές εξαγωγές, και με αξιόλογες προοπτικές στη βελγική αγορά –με βάση τα βελγικά στατιστικά στοιχεία- είναι επίσης οι εξής κατηγορίες προϊόντων: οι εξαγωγές μας *σιδήρου και χάλυβα (κεφάλαιο 72 του δασμολογίου)*, οι οποίες ενώ το 2012 είχαν ανακάμψει στα 59,95 εκατ. € και είχαν αποτελέσει την πρώτη κατηγορία στις εξαγωγές μας προς Βέλγιο, το 2013 η αξία τους είχε μειωθεί κατά το ήμισυ, ανερχόμενη σε 29,64 εκατ. €, ενώ το 2014 επανέκαμψαν στα 51,41 εκατ. € (αύξηση 73,5%) και κατέστησαν εκ νέου πρώτη κατηγορία των ελληνικών εξαγωγών προς Βέλγιο. Ακολουθούν *τα προϊόντα καπνού* (δεύτερη κατηγορία στις εξαγωγές μας το 2014 με 50,87 εκατ. € και αύξηση 14,9%), *οι πλαστικές ύλες και προϊόντα* (τρίτη κατηγορία το 2014 με 28,57 εκατ. € και πτώση 13,1%), *τα ανόργανα χημικά* (που ενώ το 2012 και το 2013 είχαν πέσει κάτω από τα 20 εκατ. €, το 2014 κατέγραψαν άνοδο 59,7% και ανήλθαν σε 25,04 εκατ. €), *τα αιθέρια έλαια, προϊόντα αρωματοποιίας και καλλυντικά* (που το 2014 σημείωσαν εκρηκτική άνοδο φθάνοντας τα 23,77 εκατ. €), *τα φαρμακευτικά προϊόντα* με αξία 14,88 εκατ. € και μικρή πτώση το 2014 της τάξεως του 1,5%, *ο εξοπλισμός χερσαίων μεταφορών* με αξία 13,86 εκατ. € (αύξηση 38,8%), *τα προϊόντα αλουμινίου και χαλκού* (με εξαγωγές 12,63 εκατ. και 5,51 εκατ. € αντίστοιχα το 2014). Σε σταθερά υψηλά επίπεδα – ωστόσο μειωμένα σε σύγκριση με 5 χρόνια πριν- κινήθηκαν οι εξαγωγές μας *πλεκτών ενδυμάτων*, ανερχόμενες το 2014 στα 7,05 εκατ. € (αύξηση 7,6% έναντι του 2013). Άλλες κατηγορίες που έδειξαν δυναμική το 2014 περιέλαβαν

τα οργανικά χημικά προϊόντα, οι εξαγωγές των οποίων εκτοξεύθηκαν στα 4,56 εκατ. €, *τα χαλυβουργικά προϊόντα* με αξία 2,86 εκατ. € (αύξηση 43,6%), *τα όργανα και συσκευές μέτρησης και ακρίβειας* με αξία 2,67 εκατ. € (αύξηση 6,3%), *τα υποδήματα και* αξεσουάρ με αξία 2,39 εκατ. € (αύξηση 33,7%), *τα διάφορα προϊόντα χημικών βιομηχανιών* με αξία 2,34 εκατ. €, *τα σαπούνια και είδη καθαρισμού* με αξία 2,32 εκατ. € (αύξηση 48,5%), *τα δερμάτινα είδη* με αξία 2,16 εκατ. € (αύξηση 92,5%), *τα έπιπλα και φωτιστικά* με αξία 1,4 εκατ. € (αύξηση 10,1%) και *τα ενδύματα και συμπληρώματα ένδυσης* που υπερέβησαν το 1 εκατ. €, φθάνοντας στα 1,29 εκατ. € το 2014. Μειώσεις στην διάρκεια του 2014 υπέστησαν οι ακόλουθες σημαντικές κατηγορίες εξαγόμενων ελληνικών προϊόντων προς Βέλγιο: ο *μηχανολογικός εξοπλισμός* με αξία 9,25 εκατ. € (μείωση 7,4%), *τα πολύτιμα μέταλλα, οι λίθοι και κοσμήματα* με αξία 7,06 εκατ. € (μείωση 46,2%), *ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός* με αξία 4 εκατ. € (μείωση 10,2%), *τα ορυκτά πετρώματα,* που είχαν σημειώσει εξαιρετικά σημαντική αύξηση της τάξεως του 157% το 2013, στα 6,91 εκατ. €, αλλά το 2014 μειώθηκαν κατά 46,3% στα 3,72 εκατ. €., *τα λιπάσματα* με αξία 1,97 εκατ. € (μείωση 11,5%), και *τα προϊόντα χαρτιού* με αξία 1,66 εκατ. € (μείωση 23,1%).

1.3 Προτάσεις περαιτέρω ανάπτυξης των ελληνικών εξαγωγών

Το μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών στις συνολικές εισαγωγές του Βελγίου διαμορφώνεται σε 0,11% το 2014, η διατήρηση ωστόσο ή, ακόμη περισσότερο, η επέκταση του υφιστάμενου μεριδίου θα απαιτήσει μεγαλύτερη, περισσότερο συντονισμένη και στοχευμένη από πλευράς Ελλήνων εξαγωγέων προσπάθεια. Το γεγονός ότι το εμπόριο με τα κράτη μέλη της Ε.Ε. είναι απαλλαγμένο από εισαγωγικές διαδικασίες, δασμολογικά, μη δασμολογικά και άλλα τεχνικά εμπόδια, κάνει πολλούς να θεωρούν ότι το ενδοκοινοτικό εμπόριο κινείται περίπου αυτόματα. Τούτο σαφώς δεν αληθεύει, διότι οι αναπτυγμένες και οργανωμένες αγορές της Δ. Ευρώπης, μεταξύ των οποίων το Βέλγιο, απαιτούν συνεπή και συνεχή παρουσία, αφοσίωση στην επίτευξη της στοχευμένης προσπάθειας και αφιέρωση πόρων προκειμένου να τοποθετηθούν κατάλληλα τα εξαγόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες. Η επίτευξη οικονομιών κλίμακας, η προσήλωση στην τήρηση διαδικασιών και προδιαγραφών και ο έντονος ανταγωνισμός είναι το τρίπτυχο που χαρακτηρίζει τις δυτικοευρωπαϊκές αγορές και βέβαια το Βέλγιο. Ιδιαίτερα υπό τις σημερινές συνθήκες, η εξωστρέφεια αποτελεί μονόδρομο επιβίωσης για τις ελληνικές επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους, γεγονός που επιβεβαιώνεται στο Γραφείο μας από τον μεγάλο αριθμό αιτημάτων που δέχεται καθημερινά από εξαγωγικές ή εν δυνάμει εξαγωγικές επιχειρήσεις.

Σημειώνουμε ότι το Βέλγιο έχει την τελευταία τριετία ενταχθεί στο πρόγραμμα δράσεων του Enterprise Greece, με αποτέλεσμα να πραγματοποιηθούν έπειτα από πολλά χρόνια τρεις επιτυχημένες επιχειρηματικές αποστολές, τον Δεκέμβριο του 2012, τον Ιούνιο του 2013 και τον Μάρτιο του 2014. Οι συμμετέχουσες ελληνικές επιχειρήσεις, από 10 στις δύο πρώτες αποστολές και 12 στην τρίτη, προήλθαν κατά κύριο λόγο από τους κλάδους τροφίμων και ποτών, υπήρξαν ωστόσο και εκπρόσωποι άλλων κλάδων παραγωγής (υλικών συσκευασίας, τεχνολογίας πληροφορικής).

Θα πρέπει να στοχεύσουμε σε αύξηση του μεριδίου μας σε προϊόντα συστατικά του καλαθιού μεσογειακής διατροφής, όπως των κρασιών, του ελαιολάδου και των ελιών, των τυριών και γαλακτοκομικών, καθώς και των βιολογικών προϊόντων. Ιδιαίτερα η αγορά των τελευταίων γνωρίζει, όπως και σε άλλες προηγμένες δυτικές αγορές, ραγδαία ανάπτυξη και παρουσιάζει σημαντικές ευκαιρίες για σοβαρούς παραγωγούς – εξαγωγείς πιστοποιημένων αγροτικών προϊόντων.

Το τρίπτυχο μικρών και στοχευμένων επιχειρηματικών αποστολών, συμμετοχών σε επιλεγμένες σημαντικές εμπορικές εκθέσεις στο Βέλγιο και οργάνωσης ημερίδων ή και ατομικών προγραμμάτων με σκοπό την δικτύωση ελληνικών με βελγικούς φορείς και επιχειρήσεις, είναι η καλύτερη στρατηγική για προσέγγιση της βελγικής αγοράς και ενδεχόμενη προσέλκυση βελγικών επενδύσεων στην Ελλάδα.

2. Άμεσες ξένες επενδύσεις, εκατέρωθεν επενδύσεις

Το Βέλγιο διατηρεί υψηλή θέση στην κατάταξη των χωρών υποδοχής άμεσων ξένων επενδύσεων και τούτο αναμφίβολα οφείλεται στην υψηλή προστασία που παρέχεται στους ξένους επενδυτές από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Αν και οι ονομαστικοί φορολογικοί συντελεστές για τις επιχειρήσεις είναι αρκετά υψηλοί, η βελγική νομοθεσία παρέχει σειρά κινήτρων, μεταξύ των οποίων το καθεστώς των πλασματικών τόκων, που παραδοσιακά έχουν προσελκύσει μεγάλους διεθνείς επενδυτές και πολυεθνικές επιχειρήσεις να εγκατασταθούν στο Βέλγιο. Παράλληλα, εφαρμόζεται σειρά φοροαπαλλαγών και μειωμένων φορολογικών συντελεστών με σκοπό την στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με στοιχεία έγκυρων ερευνών, το 20% περίπου των 100 μεγαλυτέρων πολυεθνικών εταιρειών κάνουν χρήση των προνομιακών φορολογικών καθεστώτων που ισχύουν στο Βέλγιο, προκειμένου να ελαχιστοποιήσουν τα ποσά που πληρώνουν ετησίως σε φορολογία. Οι πολυεθνικές αυτές εκμεταλλεύονται ιδιαίτερα το καθεστώς των πλασματικών τόκων, εγκαθιδρύοντας θυγατρικές επιχειρήσεις στο Βέλγιο, τροποποιώντας μάλιστα αρκετά συχνά τις εσωτερικές τους δομές, ή αυξάνοντας σημαντικά τα ίδια κεφάλαιά τους, προκειμένου να μεγιστοποιήσουν την ωφέλειά τους από τις φορολογικές εκπτώσεις. Οι πλασματικοί τόκοι είναι ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στο Βέλγιο, και συνίσταται σε φορολογική έκπτωση για χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από ίδια κεφάλαια. Το όλο σύστημα είναι δομημένο ώστε να ευνοεί τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου που είναι τοποθετημένα στη χώρα.

Αρκετοί είναι οι πολιτικοί παράγοντες στο Βέλγιο που εκφράζονται υπέρ της αναθεώρησης του συστήματος των πλασματικών τόκων, με το σκεπτικό ότι αυτό ευνοεί περισσότερο τις μεγάλες επιχειρήσεις παρά τις μικρομεσαίες, και προτείνουν να αντικατασταθεί από δραστική μείωση του συντελεστή φορολόγησης των επιχειρήσεων. Πέραν των πλασματικών τόκων, πολλές πολυεθνικές εκμεταλλεύονται το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις εταιρείες holding, ή ευνοϊκά φορολογικά καθεστώτα που προκύπτουν από διμερείς φορολογικές συμφωνίες του Βελγίου. Σύμφωνα με έρευνες, αρκετές μεγάλες διεθνείς επιχειρήσεις και επενδυτικά funds που δεν έχουν ουσιαστική παρουσία στο Βέλγιο χρησιμοποιούν μικρά γραφεία αντιπροσωπείας για να προβαίνουν σε αγορές και να εξοικονομούν ποσά από φορολογικές απαλλαγές που οι αγορές αυτές συνεπάγονται.

Αρκετή συζήτηση διεξάγεται το τελευταίο διάστημα αναφορικά με το μέλλον του Βελγίου ως προορισμού ξένων επενδύσεων, καθώς διαπιστώνεται μία φθίνουσα ανταγωνιστικότητα της βελγικής οικονομίας κυρίως λόγω υψηλού εργατικού και ενεργειακού κόστους, αλλά και η ύπαρξη πολυνομίας και συχνών μεταβολών στο θεσμικό πλαίσιο των επενδύσεων, που προβληματίζουν τους μεγάλους ξένους επενδυτές. Η νέα κεντροδεξιά ομοσπονδιακή κυβέρνηση Michel έχει κεντρικό στόχο την αναστροφή της αρνητικής πορείας της ανταγωνιστικότητας της βελγικής οικονομίας, δια της υιοθέτησης μέτρων για την μείωση των εργοδοτικών εισφορών και γενικότερα ελάφρυνσης του μισθολογικού κόστους, αλλά και ορισμένων σημαντικών πρόσθετων φορολογικών ελαφρύνσεων για τις επιχειρήσεις.

Σημειώνουμε επίσης ότι ορισμένοι διεθνείς επενδυτές, ιδιαίτερα Αμερικανοί αλλά και από άλλες τρίτες χώρες, διακατέχονται επιπλέον από σχετική αβεβαιότητα αναφορικά με το πολιτικό περιβάλλον της χώρας και τις εξελίξεις που σχετίζονται με το μέλλον της ως ομοσπονδιακού κράτους, σε μεσο-μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα.

Για περισσότερα στοιχεία αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο επενδύσεων, τις διαδικασίες σύστασης νομικού προσώπου κλπ. στο Βέλγιο, παραπέμπουμε τους ενδιαφερόμενους στον Επιχειρηματικό Οδηγό του Γραφείου μας, στην ιστοσελίδα του Γραφείου, στη διεύθυνση: http://www.agora.mfa.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=7&xcc=be&mid=58.

ΑΞΕ: Το Βέλγιο ως χώρα προέλευσης άμεσων επενδύσεων

Ροές βελγικών άμεσων επενδύσεων προς το εξωτερικό ανά χώρα (*σε εκατ. ευρώ*)	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Σύνολο	11.803	754	-6.276	33.357	26.450	13.512	5.607
Γερμανία	-896	-811	125	1.445	147	183	2.094
Ισπανία	3.812	-322	-706	-4.927	-88	-62	353
Φινλανδία	702	-690	1	-128	-485	503	-34
Γαλλία	-376	5.003	-12.012	-8.050	2.630	-8.798	884
Ιταλία	354	2.423	2.018	-128	2.142	-1.183	1.254
Λουξεμβούργο	-7.459	3.101	19.545	21.447	3.048	5.419	8.232
Νορβηγία	192	-2.278	61	-378	132	-68	330
Ολλανδία	-345	2.155	-19.486	7.188	2.061	2.548	4.923
Ην. Βασίλειο	2.363	-1.020	1.369	16.998	11.020	-1.674	-5.163
Σουηδία	812	-208	-215	265	57	2.077	-2.057
Ελβετία	2.697	92	408	20	-.2023	88	-267
ΗΠΑ	-39	1.165	-2.754	4.074	6.650	11.135	-4.510
Βραζιλία	20	64	193	338	320	125	-2
Ιαπωνία	-977	131	-405	-209	138	111	372
Κίνα	-23	3	-36	400	49	-561	-530
Χονγκ Κονγκ	1.991	-1.071	-150	-4.721	213	590	-745
Ροές βελγικών άμεσων επενδύσεων προς το εξωτερικό ανά γεωγραφική ζώνη (*σε εκατ. ευρώ*)	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Σύνολο	11.803	754	-6.276	33.357	26.450	13.512	5.607
ΕΥΡΩΠΗ	11.169	-409	-4.896	31.984	18.224	441	10.979
Ε.Ε. (28 κ-μ)	7.597	1.493	-6.236	31.705	22.586	399	10.685
Λοιπές χώρες Ευρώπης	3.572	-1.902	1.340	279	-4.362	42	294
ΑΦΡΙΚΗ	49	111	-387	1.462	93	155	-36
Β. Αφρική	15	26	814	82	0	-31	-47
Λοιπές χώρες Αφρικής	34	85	-1.201	1.379	94	187	12
ΑΜΕΡΙΚΗ	-172	1.604	-1.414	4.330	7.995	11.372	-4.742
Β. & Κ. Αμερική	-212	1.498	-1.798	3.748	7.236	11.241	-4.865
Ν. Αμερική	40	106	385	582	759	131	123
ΑΣΙΑ	978	-595	436	-3.748	972	1.308	-851
Εγγύς & Μ. Ανατολή	-237	180	279	-29	1	-96	-77
Λοιπές χώρες Ασίας	1.214	-775	157	-3.719	971	1.404	-773
ΩΚΕΑΝΙΑ	-220	43	-16	-670	-835	235	255
Ευρωζώνη	-11	10.842	-8.710	13.907	10.089	-345	17.849

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux

Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει επένδυση και το αρνητικό αποεπένδυση.

Stock βελγικών άμεσων επενδύσεων στο εξωτερικό ανά χώρα (*σε εκατ. ευρώ*)	**2012**	**2013**
Σύνολο	334.825	349.105
Γερμανία	8.690	7.572
Ισπανία	3.236	2.744
Φινλανδία	-193	310
Γαλλία	39.463	34.104
Ιταλία	11.470	9.734
Λουξεμβούργο	96.947	105.923
Νορβηγία	453	281
Ολλανδία	86.416	78.901
Ην. Βασίλειο	20.326	23.661
Σουηδία	760	2.931
Ελβετία	1.674	1.732
ΗΠΑ	18.341	11.135
Βραζιλία	1.710	1.687
Ιαπωνία	702	673
Κίνα	1.327	3.988
Χονγκ Κονγκ	2.779	3.867

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux
Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει επένδυση και το αρνητικό αποεπένδυση.

ΑΞΕ: Το Βέλγιο ως χώρα υποδοχής άμεσων επενδύσεων

Ροές ξένων άμεσων επενδύσεων στο Βέλγιο ανά χώρα προέλευσης (*σε εκατ. ευρώ*)	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Σύνολο	-9.460	43.883	32.641	56.295	7.245	17.621	-4.561
Γερμανία	-2.174	1.360	1.486	6.165	-2.153	-4.668	-1.152
Ισπανία	-2.191	2.848	1.534	2.015	1.296	3.057	-998
Φινλανδία	3.242	-80	2.470	143	-11.856	1.247	-1.763
Γαλλία	13.282	11.942	8.892	6.032	6.977	11.522	-5.752
Ιταλία	-564	2.283	923	-1.080	-797	-363	1.884
Λουξεμβούργο	-1.953	9.958	6.538	58.512	-8.473	-34.088	3.969
Νορβηγία	5.210	5.479	-5.592	2.429	-742	-4.298	-3.411
Ολλανδία	4.931	14.238	24.275	-7.176	10.104	17.520	-15.589
Ην. Βασίλειο	-3.232	2.747	1.016	2.279	-3.433	-8.716	4.217
Σουηδία	-3.644	-782	1.927	4.598	7.388	5.259	130
Ελβετία	82	-2.689	227	-726	3.598	-211	5.134
ΗΠΑ	892	-4.708	-23.522	-16.657	1.240	22.779	8.075
Βραζιλία	-314	-541	3.876	4.432	280	-1.326	-1.388
Ιαπωνία	2.425	909	659	-1.037	-879	-456	368
Κίνα	210	74	-691	347	188	-436	-767
Χονγκ Κονγκ	444	-74	838	823	1.652	429	573
Ροές ξένων άμεσων επενδύσεων στο Βέλγιο ανά γεωγραφική ζώνη προέλευσης (*σε εκατ. ευρώ*)	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Σύνολο	-9.460	43.883	32.641	56.295	7.245	17.621	-4.561
ΕΥΡΩΠΗ	3.728	45.842	48.770	70.768	5.039	-7.640	-11.238
Ε.Ε. (28 κ-μ)	-912	41.703	54.284	67.301	2.075	-2.666	-13.365
Λοιπές χώρες Ευρώπης	4.640	4.139	-5.514	3.467	2.964	-4.974	2.127
ΑΦΡΙΚΗ	-30	-1.660	500	837	552	-191	-774
Β. Αφρική	-52	-14	97	108	-74	-13	20
Λοιπές χώρες Αφρικής	22	-1.646	402	729	626	-178	-795
ΑΜΕΡΙΚΗ	-12.623	-1.752	-12.740	-15.519	1.613	20.011	6.763
Β. & Κ. Αμερική	-11.666	-1.515	-16.728	-20.342	1.441	22.013	8.545
Ν. Αμερική	-958	-238	3.988	4.822	173	-2.003	-1.782
ΑΣΙΑ	503	2.020	-127	810	27	-125	1.149
Εγγύς & Μ. Ανατολή	200	217	-150	22	-94	-172	-172
Λοιπές χώρες Ασίας	303	1.803	24	788	121	46	1.321
ΩΚΕΑΝΙΑ	-1.037	-566	-3.762	-600	13	5.568	-460
Ευρωζώνη	7.982	45.717	45.627	59.121	96	1.999	-18.458

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux
Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει επένδυση και το αρνητικό αποεπένδυση.

Stock ξένων άμεσων επενδύσεων στο Βέλγιο ανά χώρα προέλευσης (*σε εκατ. ευρώ*)	**2012**	**2013**
Σύνολο	396.540	408.686
Γερμανία	5.651	124
Ισπανία	-3.706	-2.122
Φινλανδία	5.984	7.293
Γαλλία	117.470	124.367
Ιταλία	1.992	227
Λουξεμβούργο	176.110	148.676
Νορβηγία	3.616	3.137
Ολλανδία	98.009	111.755
Ην. Βασίλειο	5.854	-4.797
Σουηδία	5.496	10.556
Ελβετία	9.963	12.922
ΗΠΑ	-40.938	-22.582
Βραζιλία	7.091	6.037
Ιαπωνία	9.356	11.011
Κίνα	-637	-1.059
Χονγκ Κονγκ	6.416	6.442

ΠΗΓΕΣ : Banque Nationale de Belgique, Institut des Comptes Nationaux
Σημείωση: Το θετικό πρόσημο σημαίνει επένδυση και το αρνητικό αποεπένδυση.

Όπως φαίνεται από τους παραπάνω πίνακες, οι βελγικές επενδύσεις στο εξωτερικό είναι τοποθετημένες κυρίως στο Λουξεμβούργο, την Ολλανδία, τη Γαλλία, το Ην. Βασίλειο, τις ΗΠΑ, την Ιταλία και την Γερμανία, με το μεγαλύτερο μέρος τους να κατευθύνεται στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, την μεταποίηση και την αγορά ακινήτων και σχετικές με αυτήν υπηρεσίες. Σημειώνουμε ότι τα στοιχεία που αναφέρουμε σχετικά με κλάδους στους οποίους επικεντρώνονται οι βελγικές επενδύσεις στο εξωτερικό είναι του 2011, καθώς δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμες πιο πρόσφατες στατιστικές.

Από την άλλη πλευρά, τα ξένα επενδυτικά κεφάλαια που είναι τοποθετημένα στο Βέλγιο προέρχονται κυρίως από το Λουξεμβούργο, την Γαλλία, την Ολλανδία, την Ελβετία και την Ιαπωνία, με τον κύριο όγκο τους να κατευθύνεται στην αγορά ακινήτων και σχετικές με αυτήν υπηρεσίες, τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, την μεταποίηση και το εμπόριο. Σημειώνουμε ότι τα στοιχεία που αναφέρουμε σχετικά με κλάδους στους οποίους επικεντρώνονται οι ξένες επενδύσεις στο Βέλγιο είναι του 2011, καθώς δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμες πιο πρόσφατες στατιστικές.

Όσον αφορά την διμερή ροή επενδύσεων μεταξύ Ελλάδας και Βελγίου, διαπιστώνουμε ότι αν και υπάρχει δραστηριοποίηση και από τις δύο πλευρές, σαφώς δε εντονότερη από βελγικής πλευράς, εν τούτοις στο μεγαλύτερο μέρος της αφορά τις υπηρεσίες και το εμπόριο και λιγότερο τις παραγωγικές επενδύσεις (υπάρχουν λίγες από βελγικής πλευράς). Ζητούμενο για εμάς είναι η προσέλκυση πρόσθετων βελγικών κεφαλαίων στην Ελλάδα, ιδιαίτερα σε κλάδους όπου μπορούν να γίνουν συμπράξεις (όπως υψηλών τεχνολογιών, καινοτομίας, τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, περιβαλλοντικών τεχνολογιών, βιοτεχνολογίας, νανοτεχνολογίας κ.α.), αλλά και σε παραδοσιακά ισχυρούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας όπως ο τουρισμός και η βιομηχανία τροφίμων και ποτών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα επενδυτικά funds που υπάρχουν στο Βέλγιο, καθώς και οι επιχειρήσεις venture capital, ορισμένες από τις

οποίες βλέπουν με κατ' αρχήν ενδιαφέρον την ελληνική αγορά. Ωστόσο, οι περισσότεροι μεγάλοι βελγικοί επιχειρηματικοί όμιλοι προσανατολίζουν σήμερα το ενδιαφέρον τους περισσότερο προς τις αναδυόμενες αγορές της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής.

Σύμφωνα με στοιχεία του Enterprise Greece (2012), υπάρχουν 8 καταγεγραμμένες ελληνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν στο Βέλγιο, στους τομείς τεχνολογίας πληροφορικής, ανάπτυξης λογισμικού, τηλεπικοινωνιών, συμβουλευτικών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις, κτηματομεσιτικών υπηρεσιών, εμπορίου πετρελαιοειδών / εφοδιασμού πλοίων, καθώς και εμπορίου άλλων προϊόντων.

Σημαντική παρουσία στο Βέλγιο έχει η Intrasoft International S.A. στον τομέα παροχής υπηρεσιών πληροφορικής. Η εταιρεία Intrasoft International (με έδρα το Λουξεμβούργο και γραφείο στις Βρυξέλλες) απασχολεί περί τα 150 άτομα και είναι από τους βασικούς πάροχους υπηρεσιών πληροφορικής δημοσίων υπηρεσιών του Βελγίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της μεγαλύτερης εταιρείας τηλεπικοινωνιών του Βελγίου (Belgacom), της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλων κοινοτικών υπηρεσιών και οργάνων. Στον ίδιο κλάδο απασχολούνται εξάλλου και άλλες ελληνικές εταιρείες, σε διάφορα έργα και παροχή υπηρεσιών προς ευρωπαϊκές αλλά και βελγικές υπηρεσίες. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η εξαγορά, τον Οκτώβριο του 2007, από την ελληνικών συμφερόντων εταιρία Aegean Marine Petroleum της βελγικής εταιρίας Bunkers at Sea, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα της προμήθειας & εφοδιασμού ναυτιλιακών καυσίμων. Συνημμένα στο Παράρτημα ΙΙΙ σας αποστέλλουμε κατάλογο των επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων που είναι εγκατεστημένες στο Βέλγιο, σύμφωνα με τα στοιχεία του Enterprise Greece.

Σημαντικό αναμφισβήτητα γεγονός υπήρξε η είσοδος της μετοχής του ελληνικού μεταλλουργικού ομίλου Βιοχάλκο στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών (EURONEXT Brussels) το Νοέμβριο του 2013. Τα βελγικά μέσα ενημέρωσης έδωσαν έμφαση στην απόφαση της ελληνικής μεταλλουργίας Βιοχάλκο να μεταφέρει την έδρα της στις Βρυξέλλες, χάριν ευνοϊκότερων προοπτικών χρηματοδότησης και με σκοπό την ενίσχυση της κεφαλαιακής δομής της, την αμεσότερη πρόσβασή της στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων και τη δημιουργία ενός βραχίονα χρηματοοικονομικής στήριξης των θυγατρικών της εταιρειών. Σημειώνουμε ότι παράλληλα με την είσοδο της Βιοχάλκο στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών έλαβαν χώρα δύο εταιρικές συγχωνεύσεις, η πρώτη μεταξύ των βελγικών επιχειρήσεων Cofidin (όμιλος συμμετοχών που κατείχε το 13,3% του μετοχικού κεφαλαίου της Βιοχάλκο) και Viohalco S.A. (θυγατρική εταιρεία συμμετοχών του ομίλου Βιοχάλκο στο Βέλγιο), η δε δεύτερη μεταξύ του εταιρικού σχήματος που προέκυψε και απορρόφησε τελικά τον ελληνικό όμιλο Βιοχάλκο. Η είσοδος της Βιοχάλκο στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών έλαβε χώρα στις 22 Νοεμβρίου 2013. Ο οικονομικός Τύπος του Βελγίου έδωσε αρκετή βαρύτητα στο γεγονός ότι ένας πολύ μεγάλος ελληνικός όμιλος αφήνει την Ελλάδα που βιώνει βαθιά οικονομική ύφεση, για το Βέλγιο, το οποίο προσφέρει ευνοϊκότερο φορολογικό καθεστώς για τους μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους, ξεκαθαρίζοντας ωστόσο ότι ο έλεγχος του νέου επιχειρηματικού σχήματος παρέμεινε σε ελληνικά χέρια.

Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες της ελληνικής ομογένειας του Βελγίου επικεντρώνονται κυρίως στο εμπόριο και τις υπηρεσίες. Η πλειονότητα των ελληνόκτητων εταιρειών στο Βέλγιο είναι σχετικά μικρού μεγέθους, με δραστηριότητες στο χώρο των εισαγωγών και του εμπορίου τροφίμων και ποτών, της μαζικής εστίασης, των γουναρικών, των ηλεκτρονικών, των αυτοκινήτων, του τουρισμού, των κατασκευών, της τροφοδοσίας πλοίων. Υπάρχουν εξάλλου ορισμένες επιχειρήσεις Ελλήνων ομογενών με παραγωγή στους κλάδους τροφίμων, ειδών ζαχαροπλαστικής και σοκολατοποιίας, μεταλλικών και δομικών υλικών και εξοπλισμού εστίασης. Σημειωτέον ότι μία εκ των μεγαλυτέρων βιομηχανιών σοκολάτας του Βελγίου με σημαντικότατη διεθνή παρουσία, η Leonidas, μπορεί να θεωρηθεί -υπό την ευρεία έννοια- ελληνικών επιχειρηματικών συμφερόντων. Τα τελευταία χρόνια

ορισμένες ελληνικές επιχειρήσεις ή και ιδιώτες από την Ελλάδα έχουν ξεκινήσει να δραστηριοποιούνται στην βελγική αγορά στον κλάδο του λιανεμπορίου, όπως για παράδειγμα η εταιρεία φυσικών καλλυντικών Korres που διαθέτει κατάστημα σε κεντρικό σημείο των Βρυξελλών, η στρωματοποιία και εταιρεία ειδών επίπλωσης και σπιτιού COCO-MAT με κατάστημα στην Αμβέρσα, η μεγάλη ελληνική βιομηχανία ειδών επίπλωσης γραφείων Δρομέας, αλλά και αλυσίδες λιανεμπορίου τροφίμων, όπως λ.χ. η Chillbox που διαθέτει κατάστημα παγωμένου γιαουρτιού στο κέντρο των Βρυξελλών, καθώς και μικρότερα καταστήματα λιανεμπορικής διάθεσης προϊόντων, κυρίως τροφίμων, τα οποία συνδυάζουν την παροχή υπηρεσιών εστίασης με την πώληση υψηλής ποιότητας ελληνικών γαστρονομικών προϊόντων.

Υπάρχει επίσης αξιόλογος αριθμός Ελλήνων και Ελλήνων ομογενών οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο Βέλγιο ως στελέχη βελγικών επιχειρήσεων και οργανισμών, καθώς και ευρωπαϊκών υπηρεσιών ή διεθνών οργανισμών. Σημειώνουμε ότι στο Βέλγιο δραστηριοποιούνται αρκετά έντονα δύο επιχειρηματικοί σύνδεσμοι ελληνικού ενδιαφέροντος, το Βελγο-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο και η Bucephalos Business Association, η πλειονότητα των μελών των οποίων είναι Έλληνες ομογενείς επιχειρηματίες και στελέχη βελγικών επιχειρήσεων. Σημειώνουμε ότι στην διάρκεια του 2014 ξεκίνησε να δραστηριοποιείται εδώ και ο νεοσυσταθείς φορέας Ελλήνων στελεχών επιχειρήσεων που εργάζονται στο Βέλγιο, με την επωνυμία «ΑΡΓΩ Δίκτυο Ελλήνων Βελγίου», ο οποίος πραγματοποιεί σε σχεδόν μηνιαία βάση εκδηλώσεις δικτύωσης με αρκετά σημαντικούς προσκεκλημένους ομιλητές ελληνικού ενδιαφέροντος. Επίσης, εδώ και διετία δραστηριοποιείται η ελληνικών συμφερόντων εθελοντική μη κερδοσκοπική οργάνωση "A Discovering Network", η οποία δρα με σκοπό να δημιουργήσει συνεκτικό δίκτυο προώθησης και βελτίωσης της αναγνωρισιμότητας των ελληνικών προϊόντων στο Βέλγιο.

Η επενδυτική παρουσία του Βελγίου στην Ελλάδα είναι κάπως εντονότερη, αλλά συνολικά σχετικά περιορισμένη. Η πλειονότητα των 25 περίπου βελγικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας εκπροσωπείται από επιτόπια γραφεία πωλήσεων / αντιπροσωπειών (κυρίως στον τομέα φαρμακευτικών προϊόντων). Σημαντικές επενδυτικές παρουσίες βελγικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι η εξαγορά της δεύτερης μεγαλύτερης ελληνικής λιανεμπορικής αλυσίδας τροφίμων ΑΒ Βασιλόπουλος από τον βελγικό όμιλο ***DELHAIZE*** το 1992, που σήμανε την εντυπωσιακή επέκταση τα τελευταία χρόνια των καταστημάτων ΑΒ σε ολόκληρη την Ελλάδα (σημειωτέον ότι το 2012 ο όμιλος DELHAIZE συμμετείχε με 150 εκατ. € στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της ΑΒ, ενώ επίσης προχώρησε σε επένδυση για δημιουργία κέντρου logistics, και στα τέλη του 2013 προχώρησε σε επένδυση στην περιοχή Γέρακα της Αττικής για την δημιουργία κέντρου ανάπτυξης τεχνολογίας πληροφορικής και λογισμικού για λιανεμπορικές εφαρμογές), καθώς και αυτές της βιομηχανίας πλαστικών ***Resilux*** (διαθέτει στην Πάτρα εργοστάσιο παραγωγής πλαστικών υλικών συσκευασίας τύπου PET), της βιομηχανίας σοκολάτας, ειδών αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής ***PURATOS*** (στα Οινόφυτα), της ***Brown Holdings S.A.*** στην Θήβα με μονάδα παραγωγής πλαστικών και χάρτινων υλικών συσκευασίας (ΜΟΡΝΟΣ Α.Ε.). Βελγικές επενδύσεις υπάρχουν ακόμη στους κλάδους κατασκευών, εξορύξεων, τηλεπικοινωνιών, υπηρεσιών logistics, καθώς και εμπορίου διαφόρων προϊόντων (ειδών διατροφής, ποτών, αγροτικών προϊόντων, ενδυμάτων, κλωστοϋφαντουργικών, μηχανολογικού εξοπλισμού, μεταφορικού εξοπλισμού, ελαστικών, συστημάτων κλιματισμού, δομικών υλικών, ιατρικών και εργαστηριακών ειδών, ειδών σπιτιού, προϊόντων ξύλου / χαρτιού, φαρμακευτικών και χημικών προϊόντων – μεταξύ των οποίων το γραφείο της χημικής βιομηχανίας ***SOLVAY*** στην Αθήνα, καλλυντικών και απορρυπαντικών, επίπλων και φωτιστικών). Ως σημαντικές εισροές βελγικών επενδύσεων στην Ελλάδα κατά τα τελευταία έτη έχουν καταγραφεί από το Enterprise Greece –πέραν των προαναφερθεισών του ομίλου DELHAIZE- η συμμετοχή με 175 εκατ. € της βελγικής ***JC General Services CVBA*** στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Johnson & Johnson Hellas S.A., η συμμετοχή της ιδίας ως άνω βελγικής εταιρείας με 41

εκατ. € στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Janssen-Cilag Pharmaceuticals (στα τέλη του 2012), καθώς και η επένδυση της μεγάλης βελγικής διανεμητικής εταιρείας στον κλάδο φρούτων και λαχανικών ***Univeg*** σε δημιουργία γραφείου πωλήσεων και προμηθειών (sourcing) στην Ελλάδα (τον Μάρτιο 2013). Σύμφωνα με στοιχεία του Enterprise Greece (έτους 2013), υπάρχουν 24 επιχειρήσεις στην Ελλάδα με αξιόλογη βελγική συμμετοχή στο μετοχικό τους κεφάλαιο.

Επενδυτικό ενδιαφέρον για την χώρα μας έχει τα τελευταία χρόνια επιδείξει η διαχειρίστρια εταιρεία του βελγικού δικτύου φυσικού αερίου, ***Fluxys***, η οποία είναι μέτοχος του αγωγού ΤΑΡ με μερίδιο 19% και προτίθεται να επενδύσει σε έργα κατασκευής του ελληνικού τμήματος του αγωγού, ενώ έχει επιδείξει ενδιαφέρον και για συμμετοχή στην διαδικασία ιδιωτικοποίησης του ελληνικού δικτύου φυσικού αερίου (ΔΕΣΦΑ) (βλ. και κατωτέρω, υπό κεφάλαιο Δ.5, σημείο 3). Επίσης, η διαχειρίστρια εταιρεία του βελγικού ηλεκτρικού δικτύου, ***Elia***, είχε εκδηλώσει ενδιαφέρον και συμμετείχε στην διαδικασία ιδιωτικοποίησης του ελληνικού δικτύου υψηλής τάσης (ΑΔΜΗΕ). Ωστόσο, από τις αρχές τρέχοντος έτους φαίνεται ότι υπήρξε πάγωμα του επενδυτικού ενδιαφέροντος του Elia για συμμετοχή στις διαδικασίες ιδιωτικοποίησης του ΑΔΜΗΕ, κατόπιν της ανακοίνωσης της ελληνικής κυβέρνησης για αναστολή των ιδιωτικοποιήσεων (βλ. και κατωτέρω, υπό κεφάλαιο Δ.5, σημείο 3).

Συνημμένα στο Παράρτημα IV σας αποστέλλουμε κατάλογο των επιχειρήσεων βελγικών συμφερόντων που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα, με τα ποσοστά βελγικής συμμετοχής στα μετοχικά κεφάλαια, σύμφωνα με τα στοιχεία του Enterprise Greece.

Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος, το απόθεμα άμεσων βελγικών επενδύσεων στην Ελλάδα το 2013 ανερχόταν σε 963 εκατ. €, έναντι 148,9 εκατ. € το 2012, 372,8 εκατ. € το 2011, 553,1 εκατ. € το 2010, 158,5 εκατ. € το 2009 και 138,1 εκατ. € το 2008.

Κατωτέρω παραθέτουμε στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος σχετικά με τις ροές κεφαλαίων μεταξύ Βελγίου και Ελλάδας στην περίοδο 2010-2014.

ΚΑΘΑΡΕΣ ΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΒΕΛΓΙΟ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ					
Έτος	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**
Σε εκατ. ευρώ	-27,9	-31,2	195,2	-50,1	-73,9
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΒΕΛΓΙΟ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ					
Έτος	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**
Σε εκατ. ευρώ	35,7	8,1	396,8	59,3	231,2
ΚΑΘΑΡΕΣ ΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΒΕΛΓΙΟ					
Έτος	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**
Σε εκατ. ευρώ	-1,3	3,5	0,2	-3,8	-39,5
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΡΟΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΓΙΑ ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΒΕΛΓΙΟ					
Έτος	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**
Σε εκατ. ευρώ	-1,5	-0,5	-0,7	-4,5	-40,8

Πηγή: Τράπεζα Της Ελλάδος, στοιχεία 2015

Σημειώσεις:

Όσον αφορά τις βελγικές επενδύσεις στην Ελλάδα, το αρνητικό πρόσημο προέρχεται είτε από εξόφληση δανείων που είχαν χορηγηθεί σε θυγατρικές εταιρίες στην Ελλάδα από τις μητρικές τους, είτε από επενδύσεις τους με έδρα την Ελλάδα στο εξωτερικό, είτε από αρνητικά επανεπενδυθέντα κέρδη, είτε από αποεπένδυση (εκροή) μεγαλύτερη της επένδυσης (εισροή).

Όσον αφορά τις ελληνικές επενδύσεις στο Βέλγιο, το αρνητικό πρόσημο σημαίνει αύξησή τους, ενώ το θετικό πρόσημο σημαίνει μείωσή τους. Τα στοιχεία των άμεσων ξένων επενδύσεων περιλαμβάνουν επανεπενδυθέντα κέρδη.

2.1 Προτάσεις προσέλκυσης επενδύσεων

Στο διάστημα των τελευταίων ετών διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν ορισμένα αξιόλογα μέλη της βελγικής επιχειρηματικής κοινότητας τα οποία, παρά τη σημερινή δυσμενή οικονομική συγκυρία, φαίνονται κατ' αρχήν και σε διερευνητικό επίπεδο ενδιαφερόμενα να επενδύσουν στην Ελλάδα, ιδιαίτερα σε κλάδους όπου υπάρχουν σήμερα οι μεγαλύτερες δυνατότητες για πραγματοποίηση επενδύσεων στη χώρα μας: ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τουρισμός / διαχείριση ξενοδοχειακών μονάδων, υψηλή τεχνολογία και καινοτομία, βιομηχανία τροφίμων & ποτών, διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, περιβαλλοντικές τεχνολογίες, συμμετοχή σε ιδιωτικοποιήσεις ελληνικών δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών. Περαιτέρω, το Βέλγιο μπορεί να αποτελέσει στόχο στις εισερχόμενες επενδύσεις ειδικότερα στην αγορά εξοχικής κατοικίας, καθώς η χώρα μας αποτελεί κύριο τουριστικό προορισμό για τους Βέλγους τουρίστες, αλλά και δεδομένου ότι στο Βέλγιο διαβιούν περίπου 30 χιλιάδες ομογενείς πρώτης και δεύτερης γενιάς.

Το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Βρυξελλών διοργάνωσε τον Μάρτιο 2012, σε συνεργασία με το Επιμελητήριο Βρυξελλών και το Βελγο-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο, ημερίδα για οικονομικές εξελίξεις, το επενδυτικό πλαίσιο και τις επενδυτικές ευκαιρίες στην Ελλάδα, με κεντρικό ομιλητή τον Εκτελεστικό Πρόεδρο του –τότε- Invest in Greece κ. Συγγρό. Η ημερίδα προσέλκυσε ένα ικανό αριθμητικά ακροατήριο –μεταξύ των ακροατών υπήρξαν και ορισμένοι, λίγοι εκπρόσωποι σημαντικών βελγικών επιχειρηματικών ομίλων- δεν μπορεί όμως να υποστηριχθεί ότι εκδηλώθηκε ιδιαίτερα υψηλού επιπέδου επενδυτικό ενδιαφέρον για την χώρα μας, παρά το γεγονός ότι πραγματοποιήθηκαν και ορισμένες κατ' ιδίαν επισκέψεις και επαφές με σημαντικές βελγικές επιχειρήσεις, καθώς και δόθηκε κάποια δημοσιότητα στον βελγικό Τύπο. Από την άλλη πλευρά, οι προσπάθειές μας για προσέλκυση ισχυρών επιχειρηματικών φορέων του Βελγίου προκειμένου να διοργανωθεί εκδήλωση με στόχο την προβολή της Ελλάδας ως επενδυτικού προορισμού, ή και επίσκεψη κλιμακίου Βέλγων επιχειρηματιών στην χώρα μας, δεν έχουν μέχρι στιγμής στεφθεί με επιτυχία, καθώς δεν επιδεικνύεται από βελγικής πλευράς ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Σημειώνουμε ότι η βελγική οικονομική διπλωματία και οι μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες, είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικοί στις διερευνητικές κινήσεις τους, και προσανατολίζονται περισσότερο σε τρίτες, αναδυόμενες αγορές που παρουσιάζουν σχετική σταθερότητα και επενδυτικές ευκαιρίες. Εξαίρεση αποτελεί ενδεχομένως το έντονο ενδιαφέρον της διαχειρίστριας εταιρείας του βελγικού δικτύου φυσικού αερίου, ***Fluxys***, για πραγματοποίηση επενδύσεων στην κατασκευή του ελληνικού τμήματος του αγωγού ΤΑΡ, καθώς και για συμμετοχή στην διαδικασία ιδιωτικοποίησης του ελληνικού δικτύου φυσικού αερίου (ΔΕΣΦΑ).

Σημειώνουμε τέλος τις δυνατότητες και προοπτικές που υπάρχουν για ανάπτυξη επενδυτικών ή άλλων συνεργασιών μεταξύ ελληνικών εταιρειών των κλάδων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υψηλής τεχνολογίας & καινοτομίας και αντίστοιχων βελγικών, οι οποίες διαθέτουν υψηλή τεχνογνωσία και διεθνή πείρα. Τέτοιες συνεργασίες μπορούν να οδηγήσουν σε εκατέρωθεν επενδύσεις, αλλά και σε επανεξαγωγές προϊόντων, υπηρεσιών και τεχνογνωσίας σε γεωγραφικές περιοχές και χώρες όπου η θέση εκάστης χώρας είναι δεσπόζουσα λόγω γεωγραφικών και πολιτιστικών γειτνιάσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Βρυξελλών οργάνωσε στις 4 Φεβρουαρίου 2014 στο Επιμελητήριο Βρυξελλών ημερίδα δικτύωσης μεταξύ ελληνικών και βελγικών φορέων και επιχειρήσεων κλάδων υψηλής τεχνολογίας, στην οποία μετείχαν 8 εκπρόσωποι επιστημονικών / ερευνητικών φορέων και τεχνολογικών επιχειρήσεων από ελληνικής πλευράς.

3. Χρηματιστήρια

Το Βέλγιο διαθέτει, όπως έχουμε προαναφέρει, μία εξαιρετικά λειτουργούσα χρηματαγορά. Στο τέλος του 2000 το Χρηματιστήριο Βρυξελλών συγχωνεύθηκε με εκείνα του Παρισιού, του Άμστερνταμ και λίγο αργότερα, το 2002, με το Χρηματιστήριο της Λισσαβώνας, σχηματίζοντας το EURONEXT, το οποίο αργότερα, το 2007, συγχωνεύθηκε με το Χρηματιστήριο Ν. Υόρκης (NYSE), χαρακτηρίζεται δε από αρκετά ευέλικτες διαδικασίες για αυξήσεις κεφαλαίων, εκδόσεις νέων μετοχών, ομολόγων κλπ. Η βελγική νομοθεσία ρυθμίζει τη λειτουργία της χρηματιστηριακής αγοράς κατά τρόπον ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα όλων των επενδυτών αδιακρίτως, εγχώριων και ξένων, από αθέμιτες πρακτικές, επιθετικές εξαγορές κλπ. Σημειωτέον ότι το Νοέμβριο του 2013 έλαβε χώρα συγχώνευση της αμερικανικής χρηματιστηριακής πλατφόρμας (κυρίως ενεργειακών παραγώγων) Intercontinental Exchange και της NYSE EURONEXT που ήταν η μητρική εταιρεία του Χρηματιστηρίου Βρυξελλών, η οποία είχε ανακοινωθεί τον Δεκέμβριο του 2012. Σε συνέχεια της εν λόγω συγχώνευσης, η EURONEXT τον Ιούνιο του 2014 διαχωρίστηκε οριστικά από την Intercontinental Exchange, πραγματοποίησε την είσοδό της στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών και σύμφωνα με χρηματιστηριακούς αναλυτές έχει επωφεληθεί σημαντικά από τον εν λόγω διαχωρισμό (spin off), επικεντρωνόμενη στις παραδοσιακές χρηματιστηριακές της δραστηριότητες και αναπτύσσοντας νέες πλατφόρμες διαπραγμάτευσης τίτλων και νέα χρηματιστηριακά προϊόντα. Σύμφωνα με οικονομικά δημοσιεύματα, μεταξύ Δεκεμβρίου 2013 και Δεκεμβρίου 2014 το λειτουργικό κέρδος της EURONEXT αυξήθηκε κατά 3,97%, ενώ έχουν αναθεωρηθεί προς τα άνω οι στόχοι της για τα περιθώρια κέρδους κατά το τρέχον και τα προσεχή έτη.

Το 2014, για τρίτη συνεχή χρονιά, ο κεντρικός δείκτης (υψηλών κεφαλαιοποιήσεων) του Χρηματιστηρίου Βρυξελλών (BEL 20) πραγματοποίησε κέρδη έναντι του προηγούμενου έτους. Η άνοδος του δείκτη ανήλθε σε 12,35% (κλείνοντας στις 31.12.2014 στις 3.285,26 μονάδες), έναντι ανόδων 18,1% το 2013 και 18,8% το 2012. Η εν λόγω άνοδος του BEL 20 υπήρξε σχεδόν τριπλάσια της μέσης απόδοσης των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων το 2014, όπως αυτή μετράται με βάση τον πανευρωπαϊκό δείκτη Stoxx 600. Σύμφωνα με χρηματιστηριακούς αναλυτές, οι βελγικές μετοχές, οι οποίες είναι περισσότερο ελκυστικές σε συντηρητικούς επενδυτές, επωφελήθηκαν πέρσι από το κλίμα αβεβαιότητας που κατέλαβε τις αγορές στην διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου του έτους. Τις μεγαλύτερες ετήσιες ανόδους σημείωσαν οι τίτλοι των εταιρειών Bpost (+46%), Belgacom (+40%), Delhaize (+40%) και AB InBev (η οποία αντιπροσωπεύει την πλέον ισχυρή κεφαλαιοποίηση του Χρηματιστηρίου Βρυξελλών, +21%). Σημαντικές ετήσιες ανόδους σημείωσαν επίσης οι τίτλοι ομίλων κτηματομεσιτικών υπηρεσιών που είναι εμπορεύσιμοι στο Χρηματιστήριο Βρυξελλών (όπως των Befimmo, ετήσια άνοδος +24,4%) και Cofinimmo (ετήσια άνοδος +11,9%), ενώ εκτός δείκτη BEL αξιόλογες ανόδους σημείωσαν το 2014 οι αξίες των μετοχών τεχνολογικών εταιρειών, και ιδιαίτερα εκείνων του κλάδου βιοτεχνολογίας. Κατά το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους ο δείκτης BEL 20 του Χρηματιστηρίου Βρυξελλών κατέγραψε άνοδο της τάξεως του 13,4%, ακολουθώντας την πορεία των διεθνών, και ιδιαίτερα των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων, πραγματοποιώντας μάλιστα την καλύτερη τριμηνιαία επίδοσή του από το έτος 1998. Σημαντική άνοδο κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους κατέγραψαν και οι μετοχές μεσαίας και μικρής κεφαλαιοποίησης. Σύμφωνα με χρηματιστηριακούς αναλυτές, από τα τέλη του παρελθόντος έτους έχει σημειωθεί μία μετατόπιση επενδυτικών κεφαλαίων από τα αμερικανικά προς τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, η οποία ενισχύθηκε σημαντικά στις αρχές του τρέχοντος έτους, κυρίως εξαιτίας της έναρξης υλοποίησης εκτεταμένου προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης από την ΕΚΤ. Ο δείκτης BEL 20 έχει μάλιστα πρόσκαιρα ξεπεράσει το κατώφλι των 3.900 μονάδων (στις αρχές Απριλίου τρέχοντος έτους), ενώ το τελευταίο διάστημα κυμαίνεται περί τις 3.700 μονάδες .

Οι όγκοι συναλλαγών του Χρηματιστηρίου το 2014 σημείωσαν άνοδο κατά 6,5%

έναντι του 2013 και έφθασαν τα 360 εκατ. € ημερησίως. Επίσης, ο αριθμός ημερήσιων συναλλαγών αυξήθηκε κατά 3,5% έναντι του 2013, ανερχόμενος στις 57.376, ενώ σημειώθηκε ιστορικά υψηλό επίπεδο διάθεσης εταιρικών ομολόγων και αυξήσεων μετοχικών κεφαλαίων επιχειρήσεων διαμέσου του Χρηματιστηρίου Βρυξελλών. Η συνολική κεφαλαιοποίηση των εταιρειών του Χρηματιστηρίου ανήλθε στα 313 δις. € το 2014, υπερβαίνοντας τα επίπεδα του 2007, προτού δηλαδή ξεκινήσει η οικονομική κρίση, παρά το γεγονός ότι εξαιτίας της κρίσης έχει υποστεί πλήγμα ο κλάδος των τραπεζών. Για το 2015 και τα προσεχή έτη, το βελγικό Χρηματιστήριο φιλοδοξεί να προσθέσει νέες υπηρεσίες και προϊόντα στην διάθεση των επιχειρήσεων και των επενδυτών, όπως σύστημα ανταλλαγής τίτλων οιασδήποτε μορφής μέσω του Χρηματιστηρίου, πλατφόρμα διαπραγμάτευσης αγορών πρώτων υλών, καλύτερα οργανωμένη αγορά ομολόγων, καθώς και νέα παράγωγα προϊόντα.

4. Τουρισμός (παρουσίαση, εξέλιξη, τάσεις). Προτάσεις ενίσχυσης τουριστικών ροών προς την χώρα μας

Σύμφωνα με ετήσια στατιστικά στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος για την εισερχόμενη τουριστική κίνηση στην Ελλάδα, ο αριθμός Βέλγων τουριστών που επισκέφθηκαν την χώρα μας το 2014 ανήλθε σε 409,2 χιλ άτομα, έναντι 344,6 χιλ. το 2013, και 326,9 χιλ. το 2012, αντιπροσωπεύοντας ετήσια αύξηση της τάξεως του 18,75%. Δεδομένης ωστόσο της μεγάλης συνολικής αύξησης του εισερχόμενου τουριστικού ρεύματος το 2014 (κατά 20,7%), η αναλογία Βέλγων τουριστών επί του συνόλου των εισερχόμενων τουριστών μειώθηκε το 2014 σε 1,69% από 1,71% το 2013. Το βελγικό τουριστικό ρεύμα προς την χώρα μας κινείται σε σταθερά υψηλά επίπεδα, με τον κύριο όγκο του να επισκέπτεται την χώρα μας στην διάρκεια του 3^{ου} τριμήνου του έτους (255,2 χιλ. άτομα πέρσι) και κατά μεγάλο μέρος διακινείται μέσω μεγάλων βελγικών και διεθνών ταξιδιωτικών πρακτορείων. Οι προσφορές τουριστικών πακέτων για την Ελλάδα σε προσιτές τιμές από τους ταξιδιωτικούς πράκτορες, σε συνδυασμό με τις απ' ευθείας πτήσεις που εκτελούν αρκετές αεροπορικές εταιρείες προς ελληνικούς τουριστικούς προορισμούς, προσελκύει σημαντικό αριθμό Βέλγων επισκεπτών ετησίως. Σημειώνουμε ότι μερίδα του εισερχόμενου τουρισμού από το Βέλγιο επισκέπτεται την χώρα μας σε συστηματική –ή σχεδόν συστηματική- βάση, ενώ ορισμένοι Βέλγοι επισκέπτες είναι λάτρεις της Ελλάδας και του ελληνικού πνεύματος και αρκετοί έχουν αγοράσει και διατηρούν ακίνητη περιουσία στην χώρα μας, ή και ασχολούνται οι ίδιοι με τουριστικές εκμεταλλεύσεις στην Ελλάδα.

Ο εισερχόμενος τουρισμός από το Βέλγιο σε συνδυασμό με την ύπαρξη σημαντικού ελληνικού ομογενειακού στοιχείου αλλά και παρουσίας πληθώρας ελληνικών εστιατορίων στο Βέλγιο, δημιουργούν, όπως έχουμε σημειώσει και παραπάνω (υπό κεφάλαιο 1.2) ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές για τα προϊόντα της ελληνικής γαστρονομίας στην αγορά του Βελγίου, καθώς το βελγικό καταναλωτικό κοινό είναι αρκετά εξοικειωμένο με την εικόνα τους, τις γευστικές τους ιδιότητες και την ποιότητά τους. Στην κατεύθυνση της αύξησης του τουριστικού ρεύματος προς την χώρα μας και της αξιοποίησης της εν λόγω δυναμικής εργάζεται επί χρόνια –σε συνεργασία με τουριστικούς φορείς και επιχειρήσεις από την Ελλάδα- το μέχρι πέρσι στεγαζόμενο στην ελληνική Πρεσβεία Γραφείο του Ε.Ο.Τ. Κάτω Χωρών, το οποίο έχει αλλάξει έδρα (στο Άμστερνταμ), από όπου ωστόσο εξακολουθεί να καλύπτει την βελγική τουριστική αγορά. Το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Βρυξελλών έχει επανειλημμένα συνεργαστεί με επιτυχία με το Γραφείο Ε.Ο.Τ. για υλοποίηση δράσεων συνδυασμένης τουριστικής-εμπορικής προβολής της Ελλάδας και θα εξακολουθήσει να το πράττει στο μέλλον.

5. Τομείς οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας-Βελγίου, προτάσεις

1. ***Προσέλκυση βελγικών επενδύσεων στην Ελλάδα:*** Συνεργασία με το Enterprise Greece Invest & Trade για πραγματοποίηση ημερίδας παρουσίασης των εξελίξεων και της προόδου της ελληνικής οικονομίας και των επενδυτικών ευκαιριών στην χώρα μας. Η ημερίδα αυτή θα είναι σε συνέχεια αντίστοιχης που πραγματοποιήσαμε τον Μάρτιο 2012, με ομιλητή τον τότε Εκτελεστικό Πρόεδρο του Invest in Greece. Σημειώνουμε ότι προσπάθεια διοργάνωσης ανάλογης ημερίδας σε συνεργασία με το Enterprise Greece καταβλήθηκε και το 2014, κατά τον μήνα Μάρτιο, με προοπτική η ημερίδα να υλοποιηθεί στις αρχές Απριλίου, ωστόσο η προσπάθεια απέβη άκαρπη λόγω μειωμένου ενδιαφέροντος βελγικών επιχειρηματικών ομίλων. Διερευνούμε ταυτόχρονα την δυνατότητα οργάνωσης μικρής ομάδας δυνητικών Βέλγων επενδυτών που θα μπορούσαν να επισκεφθούν την Ελλάδα στο πλαίσιο μικρού road-show. Αυτό το road-show θα περιλαμβάνει συναντήσεις και επισκέψεις των Βέλγων επενδυτών σε ελληνικές επιχειρήσεις και φορείς. Την υλοποίηση του επενδυτικού road-show επιδιώκουμε επί τριετία αλλά δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί λόγω αρνητικού εδώ γενικά επιχειρηματικού κλίματος προς την Ελλάδα. Θα καταβληθεί ωστόσο εκ νέου προσπάθεια να υλοποιηθεί κατά το προσεχές έτος. Από πρόσφατες ενδείξεις που έχουμε από φλαμανδική πλευρά (Flanders Investment & Trade), διερευνάται η δυνατότητα οργάνωσης τέτοιου επενδυτικού road-show, συνδυασμένου ενδεχομένως με βελγική εμπορική αποστολή, κατά πάσα πιθανότητα το 2016.
2. ***Προώθηση εξαγωγών:*** Θα πρέπει να συνεχιστεί η οργάνωση μικρών και στοχευμένων ελληνικών επιχειρηματικών αποστολών στο Βέλγιο από το Enterprise Greece, σε συνέχεια τριών επιτυχημένων αποστολών τον Δεκέμβριο 2012, τον Ιούνιο 2013 και τον Μάρτιο 2014, αλλά και από άλλους ενδιαφερόμενους φορείς που έχουν κατά καιρούς πραγματοποιήσει μικρές αποστολές στο Βέλγιο. Το Γραφείο μας έχει προτείνει την πραγματοποίηση μικρής στοχευμένης αποστολής στον ***κλάδο δομικών υλικών***, καθώς και πολύ επικεντρωμένων μικρών αποστολών σε υποκλάδους τροφίμων-ποτών, όπως ***τα νωπά αγροτικά προϊόντα και το κρασί***. Σε συνεργασία με την Β8 Διεύθυνση, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Γραφείου μας σε συνέχεια εδώ επίσκεψης του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης τον Μάρτιο τρέχοντος έτους, διερευνάται το ενδεχόμενο υλοποίησης ελληνικής επιχειρηματικής αποστολής του κλάδου ***νωπών φρούτων και λαχανικών*** στο Βέλγιο, περιλαμβανομένης επίσκεψης των επιχειρήσεων για συναντήσεις με τους εμπόρους που στεγάζονται στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Εισαγωγής και Μεταπώλησης Φρούτων και Λαχανικών στις Βρυξέλλες, προς το φθινόπωρο 2015.
3. ***Συνεργασία στον τομέα της ενέργειας, βελγικό ενδιαφέρον για συμμετοχή σε σχέδια ιδιωτικοποιήσεων:*** Η Fluxys, η οποία είναι η εταιρεία διαχείρισης του βελγικού δικτύου φυσικού αερίου, είναι μέτοχος της κοινοπραξίας του αγωγού TAP, με μερίδιο 19%. Σημειωτέον ότι η Fluxys αύξησε το καλοκαίρι του 2014 το μερίδιό της στον εν λόγω αγωγό από 16% σε 19%, ως αποτέλεσμα της αποχώρησης της γαλλικής Total (που κατείχε μερίδιο 10%) και της γερμανικής E.On (που κατείχε μερίδιο 9%) από τον αγωγό και της συνακόλουθης συμφωνίας μεταξύ της Fluxys και της ισπανικής Enagas (που διαχειρίζεται το ισπανικό δίκτυο φυσικού αερίου) να εξαγοράσουν τις συμμετοχές των εν λόγω εταιρειών. Ως αποτέλεσμα της συναλλαγής αυτής, η ισπανική Enagas κατέχει μερίδιο 16% του TAP, ενώ το μερίδιο της Fluxys ανέρχεται πλέον σε 19%. Η Fluxys έχει ήδη από παλαιότερα εκφράσει την πρόθεσή της να χρηματοδοτήσει σημαντικές επενδύσεις που συνδέονται με την κατασκευή του αγωγού TAP. Στο πλαίσιο αυτό, η βελγική πλευρά προσβλέπει στην ανάληψη κατασκευαστικών έργων του ελληνικού τμήματος του αγωγού TAP, καθώς και συμβολαίων παροχής υποστηρικτικών, βοηθητικών υπηρεσιών από βελγικές

επιχειρήσεις στην κατασκευή του αγωγού. Η Fluxys έχει επίσης εκφράσει στο πρόσφατο παρελθόν έντονο ενδιαφέρον να αγοράσει το ελληνικό δίκτυο φυσικού αερίου και να εισέλθει στο κεφάλαιο του ΔΕΣΦΑ, παρά την εμπλοκή της κρατικής εταιρείας πετρελαίου του Αζερμπαϊτζάν SOCAR στην ιδιωτικοποίηση του ΔΕΣΦΑ. Η Fluxys δεν είχε μεν καταθέσει αρχικά προσφορά για την εξαγορά του κεφαλαίου του ΔΕΣΦΑ το 2012, ωστόσο αργότερα προσανατολίστηκε στο να εξαγοράσει μέρος του κεφαλαίου του ΔΕΣΦΑ, περιορίζοντας την συμμετοχή της SOCAR σε μεταξύ 30% και 50% του κεφαλαίου, γεγονός που θα βοηθούσε κατά την βελγική άποψη να υπερπηδηθούν οι επιφυλάξεις της Ευρ. Επιτροπής για την εξαγορά του ΔΕΣΦΑ από την SOCAR. Στις 24 Νοεμβρίου 2014 υπεγράφη συμφωνία μεταξύ των ρυθμιστικών αρχών ενέργειας Βελγίου (CREG) και Ελλάδας (ΡΑΕ) και των διαχειριστριών εταιρειών των δικτύων των δύο χωρών, που θα μπορούσε να βοηθήσει την προοπτική συμμετοχής της Fluxys στο κεφάλαιο του ΔΕΣΦΑ, καθώς και δημιουργίας αγοράς χονδρικού εμπορίου φυσικού αερίου στην Ελλάδα και ενδεχομένως και υλοποίησης επενδύσεων στο ελληνικό δίκτυο φυσικού αερίου. Στα τέλη Ιανουαρίου τρέχοντος έτους, εδώ δημοσιογραφικές πηγές ανέφεραν το πάγωμα του ενδιαφέροντος της Fluxys για συμμετοχή στις διαδικασίες ιδιωτικοποίησης του ΔΕΣΦΑ, κατόπιν της ανακοίνωσης της ελληνικής κυβέρνησης για αναστολή των ιδιωτικοποιήσεων. Εν τούτοις, αργότερα στην διάρκεια του τρέχοντος έτους, η διοίκηση της Fluxys έχει επαναβεβαιώσει το ενδιαφέρον συνεργασίας της με την διαχειρίστρια του ελληνικού δικτύου φυσικού αερίου προκειμένου να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενες διαταραχές στον εφοδιασμό της ΝΑ Ευρώπης με ρωσικό αέριο, καθώς η Ελλάδα διαθέτει ήδη τερματικό σταθμό υγροποιημένου αερίου, ενώ έχει επίσης εκφράσει την συνέχιση του ενδιαφέροντός της για την εξέλιξη και οριστικοποίηση της ιδιωτικοποίησης του ΔΕΣΦΑ. Περαιτέρω, ο διαχειριστής του βελγικού ηλεκτρικού δικτύου Elia συγκαταλεγόταν πέρσι μεταξύ των 4 υποψηφίων που είχαν συγκρατηθεί από ελληνικής πλευράς για την ιδιωτικοποίηση του ελληνικού ηλεκτρικού δικτύου υψηλής τάσης (ΑΔΜΗΕ). Το ενδιαφέρον του Elia συνδέεται με την φιλοδοξία του να ενισχύσει τον ρόλο του σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά την μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας. Πάντως, ο διαχειριστής του βελγικού ηλεκτρικού δικτύου είχε στην συνέχεια εκφράσει αρκετές επιφυλάξεις για την εξαγορά του ελληνικού ηλεκτρικού δικτύου, αναφέροντας ως κύρια προβλήματα την υπερτιμημένη εκτιμώμενη αξία του ελληνικού ηλεκτρικού δικτύου (στα 1,5 δις. €), αλλά και την ανάγκη πραγματοποίησης σημαντικών επενδύσεων στο ελληνικό ηλεκτρικό δίκτυο, ύψους 2,5 δις. €. Στα τέλη Ιανουαρίου τρέχοντος έτους, εδώ δημοσιογραφικές πηγές ανέφεραν το πάγωμα του επενδυτικού ενδιαφέροντος του Elia για συμμετοχή στις διαδικασίες ιδιωτικοποίησης του ΑΔΜΗΕ, κατόπιν της ανακοίνωσης της ελληνικής κυβέρνησης για αναστολή των ιδιωτικοποιήσεων.

4. ***Συνεργασία ελληνικών λιμένων με Λιμένα Αμβέρσας:*** Έχουμε αλληλογραφήσει προ διετίας με τον Λιμένα Αμβέρσας, και έχουμε προτείνει στη Γενική Γραμματεία Λιμένων και την Ένωση Ελληνικών Λιμένων τομείς στους οποίους θα μπορούσαν να συνεργαστούν ελληνικά λιμάνια με το λιμάνι της Αμβέρσας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον από βελγικής πλευράς υπάρχει σε θέματα ανάληψης management, κατάρτισης και μεταφοράς τεχνογνωσίας, κατασκευών κλπ. Η Ένωση Ελληνικών Λιμένων ανταποκρίθηκε μεν κατ' αρχήν θετικά, ωστόσο η συνεργασία δεν έχει συγκεκριμενοποιηθεί μέχρι τώρα.

5. ***Συμμετοχές σε διεθνείς εμπορικές εκθέσεις:*** Συνέχιση δράσης οργάνωσης γεύματος εργασίας με συμμετοχή Ελλήνων και Βέλγων επιχειρηματιών, κατά τη διάρκεια διεξαγωγής στο Βέλγιο της δεύτερης σπουδαιότερης παγκοσμίως έκθεσης για τα ιχθυηρά προϊόντα, της Seafood Expo Global (πρώην European Seafood Exposition), η οποία λαμβάνει χώρα στο Εκθεσιακό Κέντρο Βρυξελλών (Brussels Expo). Ο

ελληνικός κλάδος των ιχθυηρών έχει εδώ και αρκετά χρόνια μία ενισχυμένη και επιτυχημένη παρουσία στην μεγάλη διεθνή έκθεση ιχθυηρών Seafood Expo Global, η οποία καλό θα ήταν να συνεχιστεί και εμπλουτισθεί τα προσεχή χρόνια τόσο από απόψεως αριθμού εκθετών, όσο και δια της οργάνωσης παράλληλων προωθητικών εκδηλώσεων. Θα πρέπει επίσης να ενισχυθεί η ελληνική παρουσία σε σειρά άλλων σημαντικών εμπορικών εκθέσεων που λαμβάνουν χώρα σε ετήσια βάση στο Βέλγιο, αναλυτικό κατάλογο των οποίων θα βρείτε στο Παράρτημα ΙΙ. Το Γραφείο μας έχει εισηγηθεί την οργάνωση ελληνικής συμμετοχής στην σημαντική κλαδική έκθεση δομικών υλικών και κατασκευών BATIBOUW, η οποία διοργανώνεται στο Εκθεσιακό Κέντρο Βρυξελλών στα τέλη Φεβρουαρίου με αρχές Μαρτίου κάθε χρόνο.

6. ***Υψηλές τεχνολογίες, καινοτομία:*** Επανάληψη –σε συνέχεια επιτυχημένης εκδήλωσης που πραγματοποιήσαμε στις αρχές Φεβρουαρίου 2014- ημερίδας δικτύωσης ελληνικών με βελγικές επιχειρήσεις κλάδων υψηλής τεχνολογίας, καινοτομίας και επιστημονικής έρευνας. Το Βέλγιο είναι εξαιρετικά προηγμένο και ανταγωνιστικό σε κλάδους υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας, μεταξύ των οποίων η βιοτεχνολογία, και θα μπορούσαν να προκύψουν συνέργειες μεταξύ επιστημονικών / ερευνητικών ιδρυμάτων, φορέων και επιχειρήσεων.
7. ***Προώθηση ελληνικού κρασιού:*** Το Γραφείο μας έχει επανειλημμένα εισηγηθεί δράσεις για την προβολή του ελληνικού κρασιού στο Βέλγιο, οι οποίες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, προσκλήσεις Βέλγων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, οργάνωση εργαστηρίων γαστρονομίας στο Βέλγιο, οργάνωση γευσιγνωσιών ελληνικού οίνου σε συνεργασία με εδώ εξέχοντες γευσιγνώστες και λάτρεις του ελληνικού οίνου, συστηματική συμμετοχή Ελλήνων παραγωγών-εξαγωγέων κρασιού σε επιχειρηματικές αποστολές που πραγματοποιούνται στο Βέλγιο, κυλιόμενες και επαναλαμβανόμενες δράσεις αναβάθμισης της εικόνας του ελληνικού κρασιού με δημοσιεύσεις σε περιοδικά, αφίσες και promotion επιλεγμένων ελληνικών ετικετών σε μεγάλα σούπερ-μάρκετ, ετήσιο γεύμα για τους δημοσιογράφους του ειδικού τύπου, κατ' έτος αποστολή από Βέλγους καβίστες στην Ελλάδα, συνδυασμούς προβολής τουριστικού προϊόντος και τοπικών οινολογικών ποικιλιών από διάφορες περιοχές της χώρας μας, προβολή και ειδικές προσφορές –με τη στήριξη των Ελλήνων εξαγωγέων κρασιού- για τόνωση της κατανάλωσης ελληνικών κρασιών στα ελληνικά –και μη- εστιατόρια. Από πέρσι συνεργαζόμαστε στενά με την ΕΔΟΑΟ για την πραγματοποίηση μικρών δράσεων προβολής, ή και επιχειρηματική αποστολή του κλάδου οινοποιίας στο Βέλγιο. Μικρή δράση προβολής του ελληνικού κρασιού πρόκειται να υλοποιηθεί τον Ιούνιο 2015, σε συνεργασία με τον Cercle Royal Gaulois του Βελγίου.
8. ***Προώθηση ελληνικού ελαιολάδου και ελιών:*** Το Γραφείο μας έχει επίσης εισηγηθεί την ανάληψη δράσεων για προβολή του ελληνικού ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών στην αγορά του Βελγίου. Τόσο στο ελαιόλαδο όσο και στις ελιές στη βελγική, όπως και σε άλλες αγορές, η Ελλάδα υστερεί στον ανταγωνισμό σε σύγκριση με τις λοιπές ευρωπαϊκές παραγωγικές χώρες (Ιταλία, Ισπανία) οι οποίες έχουν αναπτύξει ισχυρό επιστημονικό marketing –ιδιαίτερα στον τομέα του ελαιολάδου- αλλά ταυτόχρονα έχει να ανταγωνιστεί την αυξανόμενη παραγωγή και τις χαμηλές τιμές των υπόλοιπων μεσογειακών χωρών (Μαρόκο, Τουρκία, Τυνησία, Συρία). Θα πρέπει επομένως να υλοποιηθούν νέες μέθοδοι προσέγγισης αγοραστών-πελατών και να δημιουργηθούν συνέργειες με φορείς προώθησης του τουρισμού, του πολιτισμού και της γαστρονομίας. Στόχος μας πρέπει να είναι η ανάδειξη των στοιχείων εκείνων που διαφοροποιούν το ελληνικό ελαιόλαδο και τις ελιές από τα προϊόντα του ανταγωνισμού, και αυτό μέσω μίας συνεχούς παρακολούθησης των τάσεων της αγοράς, συμμετοχών σε εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις, επαναλαμβανόμενων

εξειδικευμένων παρουσιάσεων σε συνεργασία με διαιτολόγους / διατροφολόγους, γενικών παρουσιάσεων προβολής για προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ, εκδηλώσεων γαστρονομικής προβολής. Οι εκπρόσωποι της βελγικής αγοράς έχουν επισημάνει ότι η υστέρηση της Ελλάδας στις εξαγωγές ελαιολάδου προς το Βέλγιο εξηγείται λόγω των αποσπασματικών δράσεων προβολής του προϊόντος, του ασυντόνιστου ελληνικού marketing και του σημαντικού μεριδίου των χύδην εξαγωγών. Δράσεις που θα μπορούσαν να ενταχθούν σε ένα πρόγραμμα προώθησης του ελαιολάδου και των προϊόντων ελιάς στο Βέλγιο, θα περιελάμβαναν προσκλήσεις Βέλγων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, οργάνωση εργαστηρίων γαστρονομίας στο Βέλγιο, οργάνωση γευσιγνωσιών ελληνικού ελαιολάδου και ελιών, συστηματική συμμετοχή Ελλήνων παραγωγών-εξαγωγέων ελαιολάδου και ελιών σε επιχειρηματικές αποστολές που πραγματοποιούνται στο Βέλγιο, κυλιόμενες και επαναλαμβανόμενες δράσεις αναβάθμισης της εικόνας του ελληνικού ελαιολάδου και ελιών με δημοσιεύσεις σε περιοδικά, αφίσες και promotion επιλεγμένων ελληνικών ετικετών σε μεγάλα σούπερ-μάρκετ, στήριξη των ελληνικών προϊόντων ελιάς στα ελληνικά –και μη- εστιατόρια. Σημειώνουμε ότι οι προτάσεις μας για ανάληψη δράσεων με στόχο την προώθηση και προβολή των ελληνικών κρασιών στην αγορά του Βελγίου έχουν υποβληθεί κατά καιρούς στους παραγωγικούς φορείς και το Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης, χωρίς ωστόσο να έχει εγκριθεί ή αναληφθεί κάποια σχετική δράση.

9. ***Εβδομάδες ελληνικής κουζίνας:*** Το Γραφείο μας παγίως επιδιώκει την διοργάνωση εβδομάδων ελληνικής κουζίνας σε ξενοδοχεία των Βρυξελλών με παρουσία Ελλήνων chefs. Τέτοια δράση υλοποιήθηκε με την συνεργασία του Γραφείου ΕΟΤ και του Γραφείου μας τον Απρίλιο 2014, σε ξενοδοχείο της αλυσίδας Thon σε κεντρικό σημείο των Βρυξελλών.
10. ***Δράσεις ενίσχυσης παρουσίας ελληνικών προϊόντων σε βελγικές λιανεμπορικές αλυσίδες:*** Το Γραφείο μας βρισκόταν προ διετίας σε συζητήσεις αρχικά με τον λιανεμπορικό όμιλο Delhaize για υλοποίηση εβδομάδας προβολής ελληνικών προϊόντων (χωρίς επιτυχία), και από τον Οκτώβριο 2013 με τον όμιλο Carrefour Belgium και ενδιάμεσους διανομείς, προκειμένου να εγκαθιδρύσουμε μία σχετικά διευρυμένη παρουσία και προβολή ελληνικών συσκευασμένων τροφίμων στα μεγάλα καταστήματα της εν λόγω αλυσίδας στο Βέλγιο, σε συνεργασία με το Enterprise Greece. Το εγχείρημα έχει περιπέσει σε αδράνεια από πλευράς της διοίκησης του Enterprise Greece.

6. Δημόσιοι διαγωνισμοί

Πληροφορίες σχετικά με προκηρύξεις διαγωνισμών για κρατικές προμήθειες μπορείτε να εντοπίσετε στις ακόλουθες ιστοσελίδες, όπου θα πρέπει να εγγραφείτε και να παρακολουθείτε τις όποιες νέες εγγραφές καταχωρούνται σε αυτές: (α) https://eten.publicprocurement.be/etendering/home.do, που αποτελεί την ηλεκτρονική πλατφόρμα στην οποία καταχωρούνται προκηρύξεις βελγικών δημόσιων διαγωνισμών, ενώ πληροφοριακό υλικό για επιχειρήσεις που επιθυμούν να μετάσχουν σε βελγικούς κρατικούς διαγωνισμούς υπάρχει διαθέσιμο στις ιστοσελίδες https://enot.publicprocurement.be/changeLanguage.do?language=en-GB, καθώς και http://www.publicprocurement.be/fr, και (β) http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do, που αποτελεί τον κατάλογο του καθημερινού ηλεκτρονικού δελτίου υποβολής προσφορών του «Συμπληρώματος στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης», και αφορά τις ευρωπαϊκές προκηρύξεις δημοσίων διαγωνισμών. Τέλος, στην ιστοσελίδα των βελγικών ενόπλων δυνάμεων, στη διεύθυνση

http://www.mil.be/MR/subject/index.asp?LAN=fr&ID=638&PAGE=1, μπορούν τυχόν ενδιαφερόμενοι να εντοπίσουν στοιχεία επικοινωνίας με τον Τομέα Προμηθειών του βελγικού στρατού. Ο Τομέας Προμηθειών είναι οργανωμένος σε επίπεδο Γενικής Διεύθυνσης (Directorate General Material Resources, Quartier Reine Elisabeth, Bloc 1, Rue d'Evere 1, 1140 Evere). Σημειώνουμε ότι σημαντικό μέρος των διαγωνισμών του βελγικού στρατού διενεργείται μέσω της ανωτέρω ηλεκτρονικής πλατφόρμας βελγικών δημόσιων διαγωνισμών.

7. Δράσεις οικονομικής διπλωματίας & εκδηλώσεις το 2014

- **Επιχειρηματική αποστολή Enterprise Greece:** Στο διάστημα 31 Μαρτίου έως 2 Απριλίου 2014 πραγματοποιήθηκε επιτυχώς επιχειρηματική αποστολή του Enterprise Greece στο Βέλγιο (Βρυξέλλες) –τρίτη συνεχόμενη μετά τον Δεκέμβριο 2012 και τον Ιούνιο 2013- με την συμμετοχή 12 ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων, 11 εκ των οποίων από τους κλάδους τροφίμων και ποτών και μία από τον κλάδο τεχνολογίας πληροφορικής (λογισμικού). Παράλληλα με την διεξαγωγή των συναντήσεων της επιχειρηματικής αποστολής, πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις προβολής του τουριστικού προϊόντος και των προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ των ελληνικών διοικητικών Περιφερειών, που οργανώθηκαν σε στενή συνεργασία με το Γραφείο Ε.Ο.Τ. Κάτω Χωρών, οι οποίες έλαβαν χώρα την 31^{η} Μαρτίου και την 1^{η} Απριλίου. Οι συναντήσεις της επιχειρηματικής αποστολής και οι παράλληλες εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο του Press Club των Βρυξελλών. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 92 προκαθορισμένες επιχειρηματικές συναντήσεις των ελληνικών εταιρειών με 22 βελγικές εισαγωγικές / διανεμητικές επιχειρήσεις. Την 1^{η} Απριλίου πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις τεσσάρων ελληνικών οινοποιητικών επιχειρήσεων με Βέλγο εισαγωγέα από την Αμβέρσα που δεν είχε προσέλθει στις συναντήσεις της 31^{ης} Μαρτίου, καθώς και μία ακόμη συνάντηση μεγάλου εξαγωγέα οινοπνευματωδών και κρασιών με κέντρο διανομής εκτός Βρυξελλών (περιοχή Σαρλερουά). Το Γραφείο μας συνέδραμε εξάλλου στο κλείσιμο και πρόσθετων επιχειρηματικών συναντήσεων ελληνικών επιχειρήσεων που μετείχαν στην αποστολή εκτός του Press Club, στους χώρους εδώ εισαγωγικών και διανεμητικών εταιρειών, οι περισσότερες των οποίων πραγματοποιήθηκαν την 1^{η} Απριλίου. Η πραγματοποίηση της επιχειρηματικής αποστολής σε συνδυασμό με τις εκδηλώσεις προβολής παραδοσιακών, υψηλής ποιότητας προϊόντων αντιπροσωπευτικών των ελληνικών Περιφερειών, καθώς και προώθησης ελληνικών τουριστικών προορισμών στην βελγική αγορά, με την συνένωση των προσπαθειών και τις συνέργειες του Γραφείου μας με το Γραφείο Ε.Ο.Τ. Κάτω Χωρών, αποτέλεσαν μία συνολικά επιτυχημένη δράση για την προβολή της χώρας μας στο Βέλγιο, με την ευκαιρία και της ελληνικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε.
- ***Εβδομάδα ελληνικής κουζίνας:*** Στο περιθώριο των προωθητικών εκδηλώσεων και της επιχειρηματικής αποστολής που έλαβαν χώρα στο διάστημα 31 Μαρτίου – 2 Απριλίου 2014, από τις 2 έως τις 13 Απριλίου υλοποιήθηκε φεστιβάλ ελληνικής κουζίνας το οποίο διοργάνωσε εδώ γνωστή διεθνής ξενοδοχειακή αλυσίδα (Thon Hotels, ξενοδοχείο Bristol Stephanie) με την οργανωτική στήριξη και συνδρομή του Γραφείου Ε.Ο.Τ. Κάτω Χωρών και του Γραφείου μας.
- ***Πραγματοποίηση ημερίδας δικτύωσης ελληνικών με βελγικές επιχειρήσεις και ιδρύματα κλάδων υψηλής τεχνολογίας:*** Στις 4 Φεβρουαρίου 2014 έλαβε χώρα στο Επιμελητήριο Βρυξελλών ημερίδα δικτύωσης μεταξύ ελληνικών και βελγικών φορέων και επιχειρήσεων κλάδων υψηλής τεχνολογίας. Η ημερίδα διοργανώθηκε από το Γραφείο μας, και φιλοξενήθηκε από το Επιμελητήριο Βρυξελλών, με την οργανωτική στήριξη της Υπηρεσίας Επενδύσεων και Εξαγωγών της Περιφέρειας

Βρυξελλών (Brussels Invest & Export), της Brussels Enterprise Agency και του Enterprise Europe Network. Στην ημερίδα συμμετείχαν συνολικά 11 εκπρόσωποι ελληνικών ερευνητικών φορέων και κλάδων εφαρμοσμένης έρευνας, με ιδιαίτερη έμφαση στους κλάδους βιοτεχνολογίας, νανοτεχνολογίας, τεχνολογίας υλικών, ηλεκτρονικής δομής, λέιζερ και ρομποτικής. Από βελγικής πλευράς προσήλθαν 30 εκπρόσωποι επιστημονικών φορέων και ιδρυμάτων, καθώς και επιχειρήσεων κλάδων υψηλής τεχνολογίας στο Βέλγιο. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 64 προκαθορισμένες συναντήσεις και 11 εταιρικές παρουσιάσεις (συγκεκριμένα 7 παρουσιάσεις ελληνικών και 4 βελγικών φορέων), ενώ επιπροσθέτως έγιναν και μη προγραμματισμένες συναντήσεις. Εκπρόσωπος της Ευρ. Επιτροπής, προέβη εξάλλου σε λεπτομερή ενημέρωση του κοινού της ημερίδας σχετικά με τις ευρωπαϊκές πολιτικές στους κλάδους τεχνολογίας, έρευνας και καινοτομίας και τις ευκαιρίες άντλησης ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, με ιδιαίτερη έμφαση στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της Ε.Ε. με τίτλο «Ορίζοντας 2020».

- ***Συνεργασία με εδώ δραστηριοποιούμενους επιχειρηματικούς φορείς ελληνικού ενδιαφέροντος:*** Ο υπογράφων συμμετέχει σε τακτική βάση στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. του Βελγο-Ελληνικού Εμπορικού Επιμελητηρίου, καθώς και στις εκδηλώσεις που διοργανώνουν το εν λόγω Επιμελητήριο και ο έτερος εδώ επιχειρηματικός φορέας ελληνικού ενδιαφέροντος, Bucephalos. Επίσης, ανέπτυξε επαφές και συμμετείχε σε εκδήλωση που διοργάνωσε ο νεοσυσταθείς φορέας Ελλήνων στελεχών επιχειρήσεων που εργάζονται στο Βέλγιο, «ΑΡΓΩ Δίκτυο Ελλήνων Βελγίου», με προσκεκλημένο κεντρικό ομιλητή το νέο Έλληνα Επίτροπο κ. Αβραμόπουλο (στις 4.12.2014).
- ***Οργανωτική συνδρομή*** παρείχαμε σε σεμινάριο-συζήτηση που συνδιοργανώθηκε από τους δύο εδώ δραστηριοποιούμενους επιχειρηματικούς φορείς ελληνικού ενδιαφέροντος, ήτοι το Βελγο-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο και την Bucephalos Business Association και πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο 2014 (24.6.2014), στην έδρα της βελγικής ιδιωτικής επενδυτικής τράπεζας Banque Degroof, με κεντρικό θέμα τον ρόλο της επιχειρηματικότητας ως μέσου για την έξοδο από την κρίση και την βιώσιμη ανάπτυξη. Ομιλητές στο σεμινάριο ήταν ο διάσημος στο Βέλγιο Chief Economist της Banque Degroof κ. Etienne de Callataÿ και ο Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων, του ΕΒΕΑ και Αντιπρόεδρος των EUROCHAMBRES κ. Κωνσταντίνος Μίχαλος. Οργανωτική στήριξη στην εκδήλωση παρείχε και το εδώ Γραφείο Αντιπροσωπείας της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδας.
- ***Το Γραφείο συνεργάστηκε σε πληθώρα περιπτώσεων με Έλληνες ευρωβουλευτές και ελληνικά Επιμελητήρια και άλλους επιχειρηματικούς φορείς*** για την επιτυχή διοργάνωση ενημερωτικών διαλέξεων, καθώς επίσης και μικρών επιχειρηματικών αποστολών και εκδηλώσεων προβολής ελληνικών εξαγώγιμων προϊόντων στο Ευρ. Κοινοβούλιο αλλά και σε άλλους χώρους, παρέχοντας πληροφοριακό υλικό και ενημερώνοντας τις ελληνικές επιχειρήσεις, διοργανώνοντας επισκέψεις σε βελγικούς επιχειρηματικούς φορείς και επιχειρηματικές συναντήσεις. ***Στο διάστημα 21-23 Ιανουαρίου 2014 έλαβε χώρα σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο στον τρίτο όροφο του Ευρ. Κοινοβουλίου ειδική προωθητική εκδήλωση του ευρωπαϊκού κλάδου γουνοποιίας με τίτλο « This is Fur ».*** Η εκδήλωση εκτυλίχθηκε σε ειδικά διαμορφωμένο stand, όπου διεξήχθησαν συναντήσεις των εκπροσώπων της ευρωπαϊκής γουνοποιίας τόσο με επιχειρήσεις όσο και με ευρωβουλευτές, ενώ πραγματοποιήθηκαν διαλέξεις και συζητήσεις αναφορικά με τις εξελίξεις στον κλάδο, με ιδιαίτερη έμφαση στην διαμόρφωση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τις καλές συνθήκες διαβίωσης των ζώων, που αποτελεί κομβικό ζήτημα για το μέλλον και την επιβίωση του κλάδου. Η Πρεσβεία ειδοποιήθηκε από την συμμετέχουσα Ελληνική Ομοσπονδία Γούνας, και στις 21 Ιανουαρίου, ο Έλληνας Πρέσβης κ. Κ. Χαλαστάνης ήταν κεντρικός ομιλητής στα εγκαίνια της εκδήλωσης, απευθύνοντας σύντομο

χαιρετισμό στους παριστάμενους εκπροσώπους της ευρωπαϊκής γουνοποιίας. Ο υπογράφων παρέστη σε βραδινό γεύμα εργασίας που παρατέθηκε προς τιμήν των εκπροσώπων του κλάδου, και προέβη σε ομιλία-παρουσίαση της κατάστασης και των εξελίξεων στην ευρωπαϊκή γουνοποιία, της διεθνούς αγοράς γούνας, καθώς και της ελληνικής γουνοποιίας, εστιάζοντας ιδιαίτερα στην σημασία του κλάδου για την ελληνική οικονομία και τις εξαγωγές. Η παρουσία μας στην εκδήλωση κρίνεται ως απολύτως επιτυχής και χρήσιμη τόσο από πλευράς –έστω μικρής- προβολής του ελληνικού κλάδου γούνας, όσο και καλλιέργειας επαφών με τους εκπροσώπους της ευρωπαϊκής γουνοποιίας. Επίσης, στα τέλη Ιανουαρίου 2014, ο υπογράφων προσκλήθηκε από τους πρώην Έλληνες ευρωβουλευτές κ.κ. Γ. Κουμουτσάκο και Σ. Ράπτη και προέβη σε συνοπτικές παρουσιάσεις του οικονομικού, επενδυτικού και επιχειρηματικού κλίματος στο Βέλγιο, καθώς και των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων με την χώρα μας και των προοπτικών που υπάρχουν για ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ ελληνικών και βελγικών επιχειρήσεων, σε δύο ολιγομελείς ομάδες Ελλήνων επιχειρηματιών που επισκέφθηκαν τις Βρυξέλλες με πρωτοβουλία των ανωτέρω ευρωβουλευτών. Η πρώτη ομάδα αποτελείτο από 15 μέλη της Πανελλήνιας Ένωσης Νέων Αγροτών (Π.Ε.Ν.Α.), στην οποία ο υπογράφων παρουσίασε τις προοπτικές ενίσχυσης της παρουσίας των ελληνικών αγροτικών προϊόντων, νωπών και μεταποιημένων, στην βελγική αγορά (στις 28 Ιανουαρίου). Η δεύτερη ομάδα αποτελείτο από 8 νεοφυείς ελληνικές επιχειρήσεις από κλάδους καινοτομίας (τεχνολογίας πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, βιοτεχνολογίας και οίνων), υπό τον συντονισμό του ιδιωτικού οργανισμού προώθησης της επιχειρηματικότητας "Industry Disruptors – Game Changers", στην οποία ο υπογράφων παρουσίασε το θεσμικό πλαίσιο για την προώθηση της καινοτομίας στο Βέλγιο και τις προοπτικές ανάπτυξης συνεργασιών με βελγικούς φορείς τεχνολογίας και καινοτόμες επιχειρήσεις (στις 30 Ιανουαρίου). Ο υπογράφων διένειμε στους μετέχοντες πληροφοριακό υλικό σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, ενώ προέβη και σε αποστολή ηλεκτρονικού πληροφοριακού υλικού σε απάντηση συγκεκριμένων ερωτημάτων που του υποβλήθηκαν.

- **Διοργάνωση εκδήλωσης προβολής των ελληνικών ιχθυηρών στο πλαίσιο της έκθεσης «European Seafood Exposition».** Συμμετοχή στην εκδήλωση της διεθνούς έκθεσης «European Seafood Exposition», και διοργάνωση από το Γραφείο μας της εκδήλωσης προβολής των ελληνικών ιχθυηρών στο πλαίσιο της έκθεσης. Στις αρχές Μαΐου 2014 (6-8.5.2014) συνεργαστήκαμε με το Enterprise Greece, τον Σύνδεσμο Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών και τον ιδιώτη οργανωτή εκθέσεων PROMO SOLUTION για την ομαδική συμμετοχή ελληνικών επιχειρήσεων στην παγκοσμίου εμβέλειας έκθεση Seafood Expo Global 2014, όπου μετείχαν 7 συνολικά ελληνικές επιχειρήσεις. Την δεύτερη ημέρα της έκθεσης (στις 7 Μαΐου), στο πλαίσιο ειδικής εκδήλωσης προβολής των ελληνικών ιχθυηρών που διοργάνωσε το Γραφείο μας στο περίπτερο του Enterprise Greece στο τμήμα νωπών ιχθυηρών, ομάδα υπό δύο επιφανείς Έλληνες μαγείρους προετοίμασε επί δίωρο εκλεκτά μικρά πιάτα θαλασσινών εδεσμάτων τα οποία προσφέρθηκαν στους προσκεκλημένους. Σημαντικό κρίνεται από πλευράς μας το γεγονός ότι για δεύτερη συνεχή χρονιά υλοποιήθηκε η διοργάνωση ειδικής εκδήλωσης προώθησης –business networking lunch- με τη συμμετοχή των Ελλήνων εκθετών, όπου προσκλήθηκαν επίσης αγοραστές ιχθυηρών, εισαγωγείς τροφίμων, δημοσιογράφοι και διαμορφωτές της κοινής γνώμης, καθώς και εκπρόσωποι του επιχειρηματικού κόσμου του Βελγίου και φορέων ελληνικού ενδιαφέροντος (συνολικά 55 άτομα). Το ελληνικό περίπτερο επισκέφθηκε κατά την διάρκεια της ειδικής προωθητικής εκδήλωσης, μεταξύ άλλων, η τότε Κοινοτική Επίτροπος Θαλασσίων Υποθέσεων και Αλιείας κα Δαμανάκη.

- Το Γραφείο μας διοργάνωσε εξάλλου στις 18 Φεβρουαρίου 2014 στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο του ισογείου της Πρεσβείας ***ενημερωτική εκδήλωση για την ανακοίνωση της 1ης Διεθνούς Έκθεσης Μεσογειακών Προϊόντων Διατροφής ("International Trade Fair for Food from the Mediterranean Countries")***, η οποία επρόκειτο να λάβει χώρα στο Ντίσελντορφ της Γερμανίας στο διάστημα 21-23 Σεπτεμβρίου 2014, υπό την διοργάνωση της Messe Dusseldorf. Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του και απηύθυνε χαιρετισμό στο ξεκίνημά της ο Προεδρεύων του Συμβουλίου της Ε.Ε. Έλληνας τότε Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Αθ. Τσαυτάρης, ο οποίος εστίασε στην επιστημονική εξήγηση της σημαντικότητας της μεσογειακής –και ιδιαίτερα της ελληνικής- διατροφής στην υγεία και την ευεξία του σύγχρονου ανθρώπου. Στο κοινό περιλαμβάνονταν εκπρόσωποι εδώ ξένων διπλωματικών αποστολών και μονίμων αντιπροσωπειών μεσογειακών και άλλων ευρωπαϊκών χωρών, εκπρόσωποι του Τύπου, εκπρόσωποι της επιχειρηματικής κοινότητας του Βελγίου και της ελληνικής ομογενειακής επιχειρηματικότητας και αρκετοί άλλοι. Δυστυχώς ωστόσο, η εν λόγω διεθνής έκθεση τελικώς ματαιώθηκε, όπως πληροφορηθήκαμε τον Απρίλιο 2014.
- Ο υπογράφων μετείχε, στο σκέλος ενημέρωσης ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων από υπαλλήλους Ο.Ε.Υ., στο ***4ο Συνέδριο GREEK EXPORTS FORUM (Αθήνα, 28.11.2014)***, το οποίο διοργανώθηκε από την ΕΝΔΥΟΕΥ, σε συνεργασία με την ETHOS MEDIA, υπό την αιγίδα του ΥΠΕΞ. Ο υπογράφων συναντήθηκε με εκπροσώπους 8 εξαγωγικών επιχειρήσεων, τους οποίους ενημέρωσε για την αγορά του Βελγίου, απάντησε σε σχετικά ερωτήματά τους, ενώ τους διένειμε πληροφοριακό υλικό, έρευνες αγοράς και αναφορές του Γραφείου για την βελγική αγορά σε ηλεκτρονική μορφή.
- ***Οργανωτική στήριξη παρείχε το Γραφείο μας στο Συνέδριο για τον σχεδιαζόμενο αγωγό της Ανατολικής Μεσογείου στην Ευρωπαϊκή Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή***, που έλαβε χώρα στις 10.12.2014. Οι εργασίες του εν λόγω συνεδρίου, το οποίο διοργάνωσαν στις Βρυξέλλες το Greek Energy Forum, το Research Centre for Energy Management του πανεπιστημίου ESCP Europe και το Natural Gas Europe, υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, επικεντρώθηκαν στον ρόλο της Ανατολικής Μεσογείου στην προσπάθεια επίτευξης του στόχου ενεργειακής ασφάλειας της Ε.Ε. με ορίζοντα το 2030. Εκτενή αναφορά στον σχεδιαζόμενο αγωγό East Med έκαναν οι υπουργοί Ενέργειας της Ελλάδας και της Κύπρου, Γιάννης Μανιάτης και Γιώργος Λακκοτρύπης, αντίστοιχα. Το Γραφείο μας ενεπλάκη στην οργανωτική προετοιμασία του Συνεδρίου κατόπιν επαφής με εκπροσώπους του Greek Energy Forum, το οποίο εδρεύει στην Βρετανία.

8. Προτάσεις ανάληψης εξειδικευμένων δράσεων προς ενίσχυση εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας στο Βέλγιο

1. **<u>ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ:</u>** Συνεργασία με το Enterprise Greece Invest & Trade για πραγματοποίηση ημερίδας παρουσίασης των εξελίξεων και της προόδου της ελληνικής οικονομίας και των επενδυτικών ευκαιριών στην χώρα μας. Η ημερίδα αυτή θα είναι σε συνέχεια αντίστοιχης που πραγματοποιήσαμε τον Μάρτιο 2012, με ομιλητή τον τότε Εκτελεστικό Πρόεδρο του Invest in Greece. Σημειώνουμε ότι προσπάθεια διοργάνωσης ανάλογης ημερίδας σε συνεργασία με το Enterprise Greece καταβλήθηκε και φέτος, κατά τον μήνα Μάρτιο, με προοπτική η ημερίδα να υλοποιηθεί στις αρχές Απριλίου, ωστόσο η προσπάθεια απέβη άκαρπη λόγω μειωμένου ενδιαφέροντος βελγικών επιχειρηματικών ομίλων. Διερευνούμε ταυτόχρονα την δυνατότητα οργάνωσης μικρής ομάδας δυνητικών Βέλγων επενδυτών

που θα μπορούσαν να επισκεφθούν την Ελλάδα στο πλαίσιο μικρού road-show. Αυτό το road-show θα περιλαμβάνει συναντήσεις και επισκέψεις των Βέλγων επενδυτών σε ελληνικές επιχειρήσεις και φορείς. Την υλοποίηση του επενδυτικού road-show επιδιώκουμε επί τριετία αλλά δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί λόγω αρνητικού εδώ γενικά επιχειρηματικού κλίματος προς την Ελλάδα. Θα καταβληθεί ωστόσο εκ νέου προσπάθεια να υλοποιηθεί κατά το προσεχές έτος. Από πρόσφατες ενδείξεις που έχουμε από φλαμανδική πλευρά (Flanders Investment & Trade), διερευνάται η δυνατότητα οργάνωσης τέτοιου επενδυτικού road-show, συνδυασμένου ενδεχομένως με βελγική εμπορική αποστολή, κατά πάσα πιθανότητα το 2016.

2. **ΕΡΕΥΝΑ, ΥΨΗΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ**: Επανάληψη –σε συνέχεια επιτυχημένης εκδήλωσης που πραγματοποιήσαμε στις αρχές Φεβρουαρίου 2014- ημερίδας δικτύωσης ελληνικών με βελγικές επιχειρήσεις κλάδων υψηλής τεχνολογίας, καινοτομίας και επιστημονικής έρευνας. Το Βέλγιο είναι εξαιρετικά προηγμένο και ανταγωνιστικό σε κλάδους υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας, μεταξύ των οποίων η βιοτεχνολογία, και θα μπορούσαν να προκύψουν συνέργειες μεταξύ επιστημονικών / ερευνητικών ιδρυμάτων, φορέων και επιχειρήσεων (βλ. και ανωτέρω, υπό κεφάλαιο Δ.2.1).

3. **ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ:** Συνέχιση δράσης οργάνωσης γεύματος εργασίας με συμμετοχή Ελλήνων και Βέλγων επιχειρηματιών, κατά τη διάρκεια διεξαγωγής στο Βέλγιο της δεύτερης σπουδαιότερης παγκοσμίως έκθεσης για τα ιχθυηρά προϊόντα, της Seafood Expo Global. Ο ελληνικός κλάδος των ιχθυηρών έχει εδώ και αρκετά χρόνια μία ενισχυμένη και επιτυχημένη παρουσία στην μεγάλη διεθνή έκθεση ιχθυηρών Seafood Expo Global, η οποία καλό θα ήταν να συνεχιστεί και εμπλουτισθεί τα προσεχή χρόνια τόσο από απόψεως αριθμού εκθετών, όσο και δια της οργάνωσης παράλληλων προωθητικών εκδηλώσεων. Σημειωτέον ότι το τρέχον έτος (2015) δεν πραγματοποιήθηκε το γεύμα εργασίας, εξαιτίας εξοικονόμησης εκθεσιακού χώρου που δόθηκε στις συμμετέχουσες ελληνικές επιχειρήσεις και συνακόλουθης σμίκρυνσης του συνολικού χώρου των εθνικών περιπτέρων προβολής. Θα πρέπει επίσης να ενισχυθεί η ελληνική παρουσία σε σειρά άλλων σημαντικών εμπορικών εκθέσεων που λαμβάνουν χώρα σε ετήσια βάση στο Βέλγιο. Το Γραφείο μας έχει εισηγηθεί την οργάνωση ελληνικής συμμετοχής στην σημαντική κλαδική έκθεση δομικών υλικών και κατασκευών BATIBOUW, η οποία διοργανώνεται στο Εκθεσιακό Κέντρο Βρυξελλών στα τέλη Φεβρουαρίου με αρχές Μαρτίου κάθε χρόνο.

4. **ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ:** Θα πρέπει να συνεχιστεί η οργάνωση μικρών και στοχευμένων ελληνικών επιχειρηματικών αποστολών στο Βέλγιο από το Enterprise Greece, σε συνέχεια τριών επιτυχημένων αποστολών τον Δεκέμβριο 2012, τον Ιούνιο 2013 και τον Μάρτιο 2014, αλλά και από άλλους ενδιαφερόμενους φορείς που έχουν κατά καιρούς πραγματοποιήσει μικρές αποστολές στο Βέλγιο. Το Γραφείο μας έχει προτείνει την πραγματοποίηση μικρής στοχευμένης αποστολής στον ***κλάδο δομικών υλικών***, καθώς και πολύ επικεντρωμένων μικρών αποστολών σε υποκλάδους τροφίμων-ποτών, όπως ***τα νωπά αγροτικά προϊόντα και το κρασί***. Σε συνεργασία με την Β8 Διεύθυνση, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Γραφείου μας, διερευνάται το ενδεχόμενο υλοποίησης ***ελληνικής επιχειρηματικής αποστολής του κλάδου νωπών φρούτων και λαχανικών στο Βέλγιο,*** προς το φθινόπωρο 2015.

5. **ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ:** Το Γραφείο μας παγίως επιδιώκει την διοργάνωση εβδομάδων ελληνικής κουζίνας σε ξενοδοχεία των Βρυξελλών με παρουσία Ελλήνων chefs. Τέτοια δράση υλοποιήθηκε με την συνεργασία του Γραφείου ΕΟΤ και του Γραφείου μας τον Απρίλιο 2014, σε ξενοδοχείο της αλυσίδας Thon σε κεντρικό σημείο των Βρυξελλών.

6. **<u>ΤΡΟΦΙΜΑ-ΠΟΤΑ:</u>** Το Γραφείο μας βρισκόταν εδώ προ διετίας σε συζητήσεις αρχικά με τον λιανεμπορικό όμιλο Delhaize για υλοποίηση εβδομάδας προβολής ελληνικών προϊόντων (χωρίς επιτυχία), και από τον Οκτώβριο 2013 με τον όμιλο Carrefour Belgium και ενδιάμεσους διανομείς, προκειμένου να εγκαθιδρύσουμε μία σχετικά διευρυμένη παρουσία και προβολή ελληνικών συσκευασμένων τροφίμων στα μεγάλα καταστήματα της εν λόγω αλυσίδας στο Βέλγιο, σε συνεργασία με το Enterprise Greece. Το εγχείρημα έχει περιπέσει σε αδράνεια από πλευράς της διοίκησης του Enterprise Greece.
7. ***<u>Προτάσεις για προβολή ελληνικού κρασιού:</u>*** Το Γραφείο μας έχει επανειλημμένα εισηγηθεί δράσεις για την προβολή του ελληνικού κρασιού στο Βέλγιο, οι οποίες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, προσκλήσεις Βέλγων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, οργάνωση εργαστηρίων γαστρονομίας στο Βέλγιο, οργάνωση γευσιγνωσιών ελληνικού οίνου σε συνεργασία με εδώ εξέχοντες γευσιγνώστες και λάτρεις του ελληνικού οίνου, συστηματική συμμετοχή Ελλήνων παραγωγών-εξαγωγέων κρασιού σε επιχειρηματικές αποστολές που πραγματοποιούνται στο Βέλγιο, κυλιόμενες και επαναλαμβανόμενες δράσεις αναβάθμισης της εικόνας του ελληνικού κρασιού με δημοσιεύσεις σε περιοδικά, αφίσες και promotion επιλεγμένων ελληνικών ετικετών σε μεγάλα σούπερ-μάρκετ, ετήσιο γεύμα για τους δημοσιογράφους του ειδικού τύπου, κατ' έτος αποστολή από Βέλγους καβίστες στην Ελλάδα, συνδυασμούς προβολής τουριστικού προϊόντος και τοπικών οινολογικών ποικιλιών από διάφορες περιοχές της χώρας μας, προβολή και ειδικές προσφορές –με τη στήριξη των Ελλήνων εξαγωγέων κρασιού- για τόνωση της κατανάλωσης ελληνικών κρασιών στα ελληνικά –και μη- εστιατόρια. Από πέρσι συνεργαζόμαστε στενά με την ΕΔΟΑΟ για την πραγματοποίηση μικρών δράσεων προβολής, ή και επιχειρηματική αποστολή του κλάδου οινοποιίας στο Βέλγιο. Μικρή δράση προβολής του ελληνικού κρασιού πρόκειται να υλοποιηθεί τον προσεχή Ιούνιο, σε συνεργασία με τον Circle Royal Gaulois του Βελγίου.
8. ***<u>Προτάσεις για προβολή ελληνικού ελαιολάδου:</u>*** Τόσο στο ελαιόλαδο όσο και στις ελιές στη βελγική, όπως και σε άλλες αγορές, η Ελλάδα υστερεί στον ανταγωνισμό σε σύγκριση με τις λοιπές ευρωπαϊκές παραγωγικές χώρες (Ιταλία, Ισπανία) οι οποίες έχουν αναπτύξει ισχυρό επιστημονικό marketing –ιδιαίτερα στον τομέα του ελαιολάδου- αλλά ταυτόχρονα έχει να ανταγωνιστεί την αυξανόμενη παραγωγή και τις χαμηλές τιμές των υπόλοιπων μεσογειακών χωρών (Μαρόκο, Τουρκία, Τυνησία, Συρία). Θα πρέπει επομένως να υλοποιηθούν νέες μέθοδοι προσέγγισης αγοραστών-πελατών και να δημιουργηθούν συνέργειες με φορείς προώθησης του τουρισμού, του πολιτισμού και της γαστρονομίας. Στόχος μας πρέπει να είναι η ανάδειξη των στοιχείων εκείνων που διαφοροποιούν το ελληνικό ελαιόλαδο και τις ελιές από τα προϊόντα του ανταγωνισμού, και αυτό μέσω μίας συνεχούς παρακολούθησης των τάσεων της αγοράς, συμμετοχών σε εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις, επαναλαμβανόμενων εξειδικευμένων παρουσιάσεων σε συνεργασία με διαιτολόγους / διατροφολόγους, γενικών παρουσιάσεων προβολής για προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ, εκδηλώσεων γαστρονομικής προβολής. Δράσεις που θα μπορούσαν να ενταχθούν σε ένα πρόγραμμα προώθησης του ελαιολάδου και των προϊόντων ελιάς στο Βέλγιο, θα περιελάμβαναν προσκλήσεις Βέλγων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, οργάνωση εργαστηρίων γαστρονομίας στο Βέλγιο, οργάνωση γευσιγνωσιών ελληνικού ελαιολάδου και ελιών, συστηματική συμμετοχή Ελλήνων παραγωγών-εξαγωγέων ελαιολάδου και ελιών σε επιχειρηματικές αποστολές που πραγματοποιούνται στο Βέλγιο, κυλιόμενες και επαναλαμβανόμενες δράσεις αναβάθμισης της εικόνας του ελληνικού ελαιολάδου και ελιών με δημοσιεύσεις σε περιοδικά, αφίσες και promotion επιλεγμένων ελληνικών ετικετών σε μεγάλα σούπερ-μάρκετ, στήριξη των ελληνικών προϊόντων ελιάς στα ελληνικά –και

μη- εστιατόρια. Σημειώνουμε ότι οι προτάσεις μας για ανάληψη δράσεων με στόχο την προώθηση και προβολή των ελληνικών κρασιών στην αγορά του Βελγίου έχουν υποβληθεί κατά καιρούς στους παραγωγικούς φορείς και το ΥΠΑΑΤ, χωρίς ωστόσο να έχει εγκριθεί ή αναληφθεί κάποια σχετική δράση.

9. Διεθνείς εκθέσεις στο Βέλγιο (β΄ εξαμήνου 2015)

Βλ. σχετικό Παράρτημα ΙΙ.

Δ1. ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ

Η εν γένει εικόνα της χώρας μας στο Βέλγιο είναι αλήθεια ότι έχει δεχθεί πλήγματα τα τελευταία χρόνια, στην διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Παρά το γεγονός ότι το Βέλγιο είναι μία φιλικά διακείμενη στην Ελλάδα χώρα, η οποία έχει επανειλημμένα κατά το παρελθόν υποστηρίξει τις αποφάσεις για προγράμματα στήριξης και μέτρα διάσωσης της ελληνικής οικονομίας που απαιτήθηκαν μετά το ξέσπασμα της δημοσιονομικής κρίσης στην χώρα μας, ενώ ταυτόχρονα οι Βέλγοι πολίτες έχουν επαφή με την χώρα μας και εκτιμούν τόσο την πνευματική και πολιτιστική της κληρονομιά, όσο και την ποιότητα των αγαθών και υπηρεσιών που προσφέρει η σύγχρονη Ελλάδα, η αρνητική δημοσιότητα των τελευταίων ετών σε συνδυασμό με τον υπερτονισμό από τα εγχώρια μέσα ενημέρωσης της συνεισφοράς του βελγικού κράτους στα προγράμματα διάσωσης της ελληνικής οικονομίας, έχουν δημιουργήσει σκεπτικισμό στον μέσο Βέλγο πολίτη έναντι της χώρας μας. Ανάλογος σκεπτικισμός επικρατεί και μεταξύ του επιχειρηματικού κόσμου του Βελγίου, που δεν αμφισβητεί μεν την ποιότητα των αγαθών ή υπηρεσιών που παράγονται στην Ελλάδα, ωστόσο έχει μία αντίληψη «αυξημένης επικινδυνότητας» της χώρας και της αγοράς, που βαραίνει ακόμη περισσότερο αρνητικά –σε συνδυασμό με την άσχημη εικόνα περί γραφειοκρατικών διαδικασιών και εμποδίων- στις όποιες αποφάσεις συνεργασιών ή επενδυτικών τοποθετήσεων. Κρίνουμε σκόπιμο να αναφέρουμε ότι η κεντροδεξιά βελγική ομοσπονδιακή κυβέρνηση που προέκυψε από τις εθνικές εκλογές του Μαΐου 2014, έχει μάλλον συνταχθεί με την ομάδα κρατών μελών που τηρούν περισσότερο σκληρή στάση έναντι της Ελλάδας. Η νέα στάση της νυν κεντροδεξιάς βελγικής κυβέρνησης, που συντάσσεται περισσότερο με την Γερμανία, έρχεται σε αντίθεση με την στάση του απελθόντος κυβερνητικού συνασπισμού υπό το γαλλόφωνο σοσιαλιστικό κόμμα του πρώην πρωθυπουργού Di Rupo, που επεδείκνυε περισσότερο αλληλέγγυα και ανεκτική στάση έναντι της χώρας μας, στηρίζοντάς την κατά κανόνα στο πλαίσιο του μηχανισμού λήψης αποφάσεων της Ε.Ε.

Σημειώνουμε ότι πολλά ελληνικά προϊόντα, και δη τρόφιμα και ποτά, εξαιτίας ακριβώς της επαφής των Βέλγων με την χώρα μας, είναι ευρέως αναγνωρίσιμα ως προς την ποιότητά τους. Τα ελληνικά καταναλωτικά προϊόντα και δη τα τρόφιμα διατίθενται στο Βέλγιο κυρίως μέσω του παραδοσιακού καναλιού διανομής των αγοραστών-εισαγωγέων ελληνικών τροφίμων και ποτών, οι οποίοι εν συνεχεία τροφοδοτούν εστιατόρια, κυρίως ελληνικής κουζίνας. Φυσικά, αρκετά ελληνικά προϊόντα έχουν αποκτήσει πρόσβαση και διατίθενται σε καταστήματα μεγάλων λιανεμπορικών αλυσίδων, αλλά και αλυσίδων καταστημάτων βιολογικών προϊόντων και προϊόντων gourmet, ενώ αρκετές μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες διαθέτουν ελληνικά τρόφιμα με δική τους ετικέτα (private label). Αρκετές είναι εξάλλου οι περιπτώσεις κατάχρησης ελληνικών προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης (κυρίως «φέτας», αλλά και ελαιολάδου) από προϊόντα μη ελληνικής προέλευσης,

τις οποίες το Γραφείο μας καταγγέλλει στις βελγικές αρχές με αποτέλεσμα την –προσωρινή έστω- συμμόρφωση των παραβατών με την σχετική κοινοτική νομοθεσία.

Κατά την άποψή μας, τα ελληνικά τρόφιμα θα πρέπει να εκμεταλλευθούν την ανοδική καταναλωτική τάση στην βελγική αγορά, με προσθήκη και νέων υψηλής ποιότητας προϊόντων που θα πρέπει αρχίσουν να γίνονται γνωστά στους Βέλγους καταναλωτές, αρκετοί από τους οποίους τα έχουν γευθεί επισκεπτόμενοι την χώρα μας για τις διακοπές τους. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στα συσκευασμένα προϊόντα, ωστόσο θα πρέπει να επισημάνουμε ότι ο ανταγωνισμός για είσοδο στις μεγάλες λιανεμπορικές αλυσίδες είναι εξαιρετικά μεγάλος, καθώς αυτές κυριολεκτικά «σφύζουν» από τρόφιμα και ποτά, ενώ και ο παράγοντας της τιμής παίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο προκειμένου να τοποθετηθεί κάποιο προϊόν στα ράφια των σούπερ μάρκετ. Και βέβαια υπάρχουν πάντοτε και άλλοι παράγοντες που δυσχεραίνουν την πρόσβαση στις μεγάλες αλυσίδες, όπως entrance fees, δοκιμαστικές περίοδοι κλπ. Μία ενδεχομένως εναλλακτική για ορισμένους Έλληνες εξαγωγείς θα ήταν οι εκπτωτικές αλυσίδες (hard discount), και εκεί ωστόσο ο ανταγωνισμός είναι βέβαια σημαντικός. Θετικό παράγοντα για την ενίσχυση των ελληνικών τροφίμων και ποτών θεωρούμε την κατά το τελευταίο διάστημα έντονη δραστηριοποίηση νέων ελληνικών εστιατορίων στο Βέλγιο, ορισμένα από τα οποία λειτουργούν και ως εκθετήρια – κέντρα λιανικής διάθεσης ελληνικών τροφίμων και ποτών, και στον βαθμό που γίνονται γνωστά πέραν του ελληνικού κοινού, μπορούν να βοηθήσουν στο να γίνουν τα ελληνικά προϊόντα περισσότερο γνωστά στο βελγικό κοινό.

Σωστό μείγμα καλής τιμής, στοχευμένης διαφήμισης και μικρών προωθητικών δράσεων προς το βελγικό καταναλωτικό κοινό, θα βοηθήσουν τα ελληνικά καταναλωτικά προϊόντα να εδραιώσουν και επεκτείνουν την θέση τους στην βελγική αγορά. Θα πρέπει εξάλλου να υλοποιηθούν νέες μέθοδοι προσέγγισης αγοραστών-πελατών και να δημιουργηθούν συνέργειες με φορείς προώθησης των εξαγωγών, του τουρισμού, του πολιτισμού και της γαστρονομίας. Στόχος μας πρέπει να είναι η ανάδειξη των στοιχείων εκείνων που διαφοροποιούν τα ελληνικά προϊόντα από εκείνα του ανταγωνισμού, και αυτό μέσω μίας συνεχούς παρακολούθησης των τάσεων της αγοράς, συμμετοχών σε εμπορικές εκδηλώσεις, επαναλαμβανόμενων εξειδικευμένων παρουσιάσεων σε συνεργασία με διαιτολόγους / διατροφολόγους, γενικών παρουσιάσεων προβολής για προϊόντα ΠΟΠ και ΠΓΕ, εκδηλώσεων γαστρονομικής προβολής.

Δράσεις που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν θα περιελάμβαναν προσκλήσεις Βέλγων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, οργάνωση εργαστηρίων γαστρονομίας στο Βέλγιο, οργάνωση γευσιγνωσιών, συστηματική συμμετοχή Ελλήνων παραγωγών-εξαγωγέων σε επιχειρηματικές αποστολές που πραγματοποιούνται στο Βέλγιο, μικρές αλλά επαναλαμβανόμενες δράσεις αναβάθμισης της εικόνας των ελληνικών προϊόντων με δημοσιεύσεις σε περιοδικά, αφίσες και promotion επιλεγμένων ελληνικών ετικετών σε μεγάλα σούπερ-μάρκετ, στήριξη των ελληνικών τροφίμων και ποτών στα ελληνικά –και κυρίως στα μη ελληνικά και στα βελγικά- εστιατόρια.

Ε. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ & ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Οφείλουμε να σημειώσουμε ότι το Γραφείο μας έχει τα τελευταία χρόνια γίνει αποδέκτης διαμαρτυριών από ελληνικές εισαγωγικές επιχειρήσεις σχετικά με μη παραδόσεις, ελλιπείς ή ελαττωματικές παραδόσεις εμπορευμάτων από βελγικές εταιρείες. Οι περιπτώσεις αυτές, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι συνήθως απαιτείται από τις ελληνικές επιχειρήσεις να προπληρώνουν σημαντικό μέρος της αξίας –ή και ολόκληρη την αξία- των παραγγελιών τους, οδηγούν στην διεκδίκηση σχετικά μικρών συνήθως χρηματικών ποσών, ενώ το Γραφείο μας

εμπλέκεται σε μία προσπάθεια εξεύρεσης φιλικού διακανονισμού μεταξύ των εταιρειών για μερική έστω ικανοποίηση των Ελλήνων επιχειρηματιών. Σημειώνουμε ότι στις περισσότερες των περιπτώσεων οι εκπρόσωποι των βελγικών επιχειρήσεων δεν επιδεικνύουν πνεύμα συνεργασίας με το Γραφείο μας (ούτε φυσικά με τις θιγόμενες ελληνικές επιχειρήσεις), ενώ σε αρκετές περιπτώσεις έχουμε διαπιστώσει ότι οι βελγικές «οφειλέτριες» εταιρείες έχουν πτωχεύσει ή υπαχθεί σε καθεστώς δικαστικής αναδιοργάνωσης. Ανάλογες περιπτώσεις έχουμε λίγες φορές διαπιστώσει και σε διερευνήσεις μας φερεγγυότητας βελγικών εταιρειών που μας έχουν ζητήσει Έλληνες εξαγωγείς. Συνιστούμε ως εκ τούτου προσοχή στις ελληνικές επιχειρήσεις, καθώς η οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει προβλήματα ρευστότητας, βιωσιμότητας και φερεγγυότητας σε αρκετές βελγικές εταιρείες.

ΣΤ. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το επίπεδο των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας – Βελγίου, καίτοι αρκετά υψηλό και ευρύ από απόψεως συνεργασιών, εμφανίζει σοβαρή ανισορροπία όσον αφορά το εμπόριο υπέρ της βελγικής πλευράς. Τούτο είναι εν μέρει φυσιολογικό, καθώς το Βέλγιο είναι μία μικρή μεν, ανεπτυγμένη δε βιομηχανική χώρα του ευρωπαϊκού βορρά, και εξάγει στην χώρα μας προϊόντα αρκετά υψηλής προστιθέμενης αξίας. Βεβαίως, οι εξαγωγές του Βελγίου προς την Ελλάδα βαίνουν φθίνουσες κατά τελευταία έτη εξαιτίας της βαθιάς οικονομικής κρίσης που έχει πλήξει κυρίως την ελληνική αγορά. Από την άλλη πλευρά, οι ελληνικές εξαγωγές εξελίσσονται μάλλον ανοδικά συνολικά τα τελευταία χρόνια και κυμαίνονται στα επίπεδα των 300 εκατ. € ετησίως. Από την μελέτη των τάσεων που εμφανίζουν οι ελληνικές εξαγωγές τα τελευταία χρόνια, θεωρούμε ότι τα ελληνικά νωπά και μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα, τα τρόφιμα και ποτά, έχουν ιδιαίτερη δυναμική και προοπτικές στην αγορά του Βελγίου. Πιο συγκεκριμένα, τα παρασκευάσματα φρούτων και λαχανικών, τα γαλακτοκομικά προϊόντα, τα νωπά φρούτα και λαχανικά, τα κρασιά, τα οινοπνευματώδη ποτά και οι χυμοί, τα παρασκευάσματα διατροφής και δημητριακών, τα ιχθυηρά, τα προϊόντα σοκολατοποιίας, το ελαιόλαδο. Σημαντικές κατηγορίες προϊόντων για τις ελληνικές εξαγωγές, και με αξιόλογες προοπτικές στη βελγική αγορά είναι επίσης τα δομικά υλικά και τα μεταλλουργικά προϊόντα, τα προϊόντα καπνού, οι πλαστικές ύλες και προϊόντα, τα χημικά προϊόντα, τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα καλλυντικά, τα προϊόντα αλουμινίου και χαλκού, τα πλεκτά ενδύματα.

Το μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών στις συνολικές εισαγωγές του Βελγίου διαμορφώνεται σε 0,11% το 2014, η διατήρηση ωστόσο ή, ακόμη περισσότερο, η επέκταση του υφιστάμενου μεριδίου θα απαιτήσει μεγαλύτερη, περισσότερο συντονισμένη και στοχευμένη από πλευράς Ελλήνων εξαγωγέων προσπάθεια. Όπως έχουμε προαναφέρει στην παρούσα Έκθεση, όσον αφορά τα τρόφιμα και ποτά, θα πρέπει να στοχεύσουμε σε αύξηση του μεριδίου μας σε προϊόντα συστατικά του καλαθιού μεσογειακής διατροφής, όπως των κρασιών, του ελαιολάδου και των ελιών, των τυριών και γαλακτοκομικών, καθώς και των βιολογικών προϊόντων. Ιδιαίτερα η αγορά των τελευταίων γνωρίζει, όπως και σε άλλες προηγμένες δυτικές αγορές, ραγδαία ανάπτυξη και παρουσιάζει σημαντικές ευκαιρίες για σοβαρούς παραγωγούς – εξαγωγείς πιστοποιημένων αγροτικών προϊόντων.

Από πλευράς επενδύσεων, διαπιστώνουμε ότι αν και υπάρχει δραστηριοποίηση και από τις δύο πλευρές, σαφώς δε εντονότερη από βελγικής πλευράς, εν τούτοις στο μεγαλύτερο μέρος της αφορά τις υπηρεσίες και το εμπόριο και λιγότερο τις παραγωγικές επενδύσεις (υπάρχουν λίγες από βελγικής πλευράς). Ζητούμενο για εμάς είναι η προσέλκυση πρόσθετων βελγικών κεφαλαίων στην Ελλάδα, ιδιαίτερα σε κλάδους όπου μπορούν να γίνουν συμπράξεις (όπως υψηλών τεχνολογιών, καινοτομίας, τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, περιβαλλοντικών τεχνολογιών, βιοτεχνολογίας, νανοτεχνολογίας κ.α.), αλλά και σε παραδοσιακά ισχυρούς κλάδους της ελληνικής

οικονομίας όπως ο τουρισμός και η βιομηχανία τροφίμων και ποτών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα επενδυτικά funds που υπάρχουν στο Βέλγιο, καθώς και οι επιχειρήσεις venture capital, ορισμένες από τις οποίες βλέπουν με κατ΄αρχήν ενδιαφέρον την ελληνική αγορά. Ωστόσο, όπως έχουμε επισημάνει και ανωτέρω, υπό σημείο Δ.2.1, οι περισσότεροι μεγάλοι βελγικοί επιχειρηματικοί όμιλοι προσανατολίζουν σήμερα το ενδιαφέρον τους περισσότερο προς τις αναδυόμενες αγορές της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής.

Το τρίπτυχο μικρών και στοχευμένων επιχειρηματικών αποστολών, συμμετοχών σε επιλεγμένες σημαντικές εμπορικές εκθέσεις στο Βέλγιο και οργάνωσης ημερίδων ή και ατομικών προγραμμάτων με σκοπό την δικτύωση ελληνικών με βελγικούς φορείς και επιχειρήσεις, είναι η καλύτερη στρατηγική για προσέγγιση της βελγικής αγοράς και ενδεχόμενη προσέλκυση βελγικών επενδύσεων στην Ελλάδα. Οι διακρατικές σχέσεις και επαφές, καίτοι φιλικές και χρήσιμες σε υψηλό επίπεδο (λ.χ. δια της στήριξης ελληνικών θέσεων στα ευρωπαϊκά ή άλλα διεθνή όργανα), στο κομμάτι της περαιτέρω ανάπτυξης των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων λίγα επιπλέον πράγματα μπορούν να προσφέρουν. Όπως φαίνεται και στο σημείο Α.5.4 της έκθεσης, το διμερές συμβατικό πλαίσιο είναι αρκετά εκτεταμένο, ενώ παράλληλα το μεγαλύτερο μέρος των διμερών σχέσεων ρυθμίζεται με βάση το κοινοτικό κεκτημένο.

Το Βέλγιο, χωρίς να ισχυριζόμαστε ότι αποτελεί πρώτης προτεραιότητας και ενδιαφέροντος αγορά – στόχο για τα ελληνικά προϊόντα και τις υπηρεσίες, είναι ωστόσο μία σχετικά μικρή αλλά εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και δυνητικά προσοδοφόρος αγορά, καθώς το μέσο εισοδηματικό επίπεδο και η καταναλωτική δαπάνη βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο, ενώ το βελγικό αγοραστικό κοινό, καίτοι έντονα προσανατολισμένο στην συμφέρουσα τιμή ως κριτήριο επιλογής, δείχνει έντονο και αυξανόμενο ενδιαφέρον και για την ποιότητα και την διαφοροποίηση των προϊόντων και υπηρεσιών, έναντι εκείνων του ανταγωνισμού.

Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Ο κατάλογος που ακολουθεί είναι ενδεικτικός.

1. Ελληνικές Αρχές & ελληνικοί επιχειρηματικοί σύνδεσμοι

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
Rue des Petits Carmes 10, 1000 Bruxelles
Tel. : +322-5455500-01, 5455570, Fax: +322-5455585
E-mail: ambagre@skynet.be
Πρέσβης: Ελευθερία Γαλαθιανάκη, Πληρεξούσια Υπουργός Α΄

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles
Tel. : +322-5455506-07, Fax: +322-5455508
E-mail: ecocom-brussels@mfa.gr
Προϊστάμενος: Παντελής Γκάσιος, Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Α΄

- **ΒΕΛΓΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ**

Président : M. Vassilis Akritidis, Partner, McGuireWoods LLP,
Rue des Colonies 56 - box 3, 1000 Brussels
Tel. : +32 2 629 42 53,
Fax: +32 2 629 42 22,
E-mail : vakritidis@mcguirewoods.com
E-mail Δ.Σ. Επιμελητηρίου: info@ccbh.be

- **BUCEPHALOS – ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΒΕΛΓΙΟΥ**

Président : M. Dimitrios Pechlivanidis, Link Immo, Rue J. Jordaens 2, 1000 Bruxelles, tel. : +322-6401010, fax : -+322-6401011, e-mail : dimitrios.pechlivanidis@bucephalos.org, dimitri@linkimmo.be.
Secrétaire : M. Dimitrios Gallis, tel.: +326-7794901, fax : +326-7794909, e-mail : dimitrios.gallis@bucephalos.org.
E-mail Δ.Σ. Ένωσης: comitee.be@bucephalos.org

- **HELLENIC FEDERATION OF ENTERPRISES (SEV)**

Brussels Office
Ms. Irini Pari, Permanent Delegate
Avenue de Cortenbergh 168, 1000 Bruxelles
Tel. : +322-2310053, fax : +322-2800891, e-mail : main@sevbxl.be

- **UNION OF HELLENIC CHAMBERS OF COMMERCE**

Brussels Office

Ms. Eirini Konstantinidou, Director of the Representative Office in Brussels
Rue des Petits Carmes 6, 1000 Bruxelles
Tel.: +322-5455530, fax : +322-5455545, e-mail : eirini.konstantinidou.uhcci@skynet.be

- **ARGO HELLENIC NETWORK IN BELGIUM**

Mr. Andreas Yannopoulos, President of the Executive Committee
Rue Montoyer 51, 1000 Brussels
Tel.: +322-2370123, fax: +322-2802610, e-mail: argo@argo-network.be

2. Βελγικές Υπηρεσίες Στήριξης Επιχειρηματικότητας

- **FLANDERS INVESTMENT & TRADE - GOVERNMENT OF FLANDERS - BELGIUM**

Koning Albert II-laan 37, 1030 Brussels
Tel. : +322-504 87 11
Web site: http://www.flandersinvestmentandtrade.com/en
Chief Executive Officer: Claire Tillekaerts
Barbara Tieleman
Area Manager, South Europe
Phone: +322-504 88 87
E-mail: barbara.tieleman@fitagency.be
Isabel De Beenhouwer
Project Manager Europe
Phone: +32 2 504 88 74
Fax: +32 2 504 88 70
E-mail: isabel.debeenhouwer@fitagency.be

- **WALLONIA EXPORT & INVESTMENT (AGENCE WALLONNE A L'EXPORTATION ET AUX INVESTISSEMENTS ETRANGERS)**

Place Sainctelette, 2
1080 Bruxelles
Tél : +32 2 421 82 11
Fax : +32 2 421 87 87
E-mail: mail@awex.be
Mme. Pascale Delcomminette, Administratrice Générale,
tel.: +322-4218590, 4218310, 4218614
fax: +322-4218342
e-mail: p.delcomminette@awex.be

- **BRUSSELS INVEST & EXPORT**

Avenue Louise 500/4
1050 Brussels
Tel : +32 (0)2 800 40 00
Fax : +32 (0)2 800 40 01
Web site: www.invest-export.irisnet.be
E-mail: info@brusselsinvestexport.be

Mr. Philip Feytons, Directeur Opérations Internationales et Réseau, tel.: +322-800 40 30, e-mail : pfeytons@sprb.irisnet.be

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια, Επιχειρηματικοί Σύνδεσμοι

- **FEDERATION DES ENTREPRISES DE BELGIQUE - FEB ASBL**

Rue Ravenstein 4
B-1000 Bruxelles
Tél. +32 2 515 08 11
Fax +32 2 515 09 99
Présidente : Michelle Sioen
Tél.: +32 2 515 08 71
Fax : +32 2 515 09 61
E-mail : ivn@vbo-feb.be
Administrateur Délégué : Pieter Timmermans
Tél.: +32 2 515 08 42
Fax: +32 2 515 09 25
E-mail: cva@vbo-feb.be
E-mail info@vbo-feb.be
Web site: www.vbo-feb.be

- **CENTRE DE COMPETENCE EUROPE & INTERNATIONAL :**

Executive Manager : Olivier Joris, tel.: +322-5150834, fax : +322-5130494,
e-mail : oj@vbo-feb.be

BECI - CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY BRUSSELS

Avenue Louise 500
1050 Brussels
T +32 (0)2 648 50 02
F +32 (0)2 640 93 28
info@beci.be
www.beci.be
Mr. Thierry Willemarck, President
Mr. Olivier WILLOCX, Administrateur Délégué
Mr. Jean-Philippe Mergen, Director Export, Enterprise Europe Brussels, tel.: +322-2100177, fax: +322-6409328, e-mail: jpm@beci.be

- **VOKA KANTOOR BRUSSEL**

Koningsstraat 154-158
1000 Brussel
Tel. : +32 (0) 2 229 81 11
Fax: +32 (0) 2 229 81 00
info@voka.be
Mr. Jo Libeer, CEO, e-mail: jo.libeer@voka.be

- **VOKA - KAMER VAN KOOPHANDEL ANTWERPEN-WAASLAND**

Kantoor Antwerpen
Markgravestraat 12
2000 Antwerpen
T +32 (0)3 232 22 19/20
F +32 (0)3 233 64 42
info.antwerpen@voka.be
www.voka.be/antwerpen-waasland

Mr. Luc LUWEL, CEO, e-mail: luc.luwel@voka.be
Ms. Jill Suetens, Manager International, tel.:, fax: , e-mail: jill.suetens@voka.be
Antwerp-Waasland Chamber of Commerce and Industry
Markgravestraat 12, B-2000 Antwerp - Belgium
Tel. + 32 3 232 22 19 Fax + 32 3 233 64 42
E-mail: jill.suetens@voka.be

- **VOKA - KAMER VAN KOOPHANDEL OOST-VLAANDEREN**

Kantoor Gent
Lammerstraat 18
9000 Gent
T +32 9 266 14 40
F +32 9 266 14 41
info.ov@voka.be
www.voka.be/oost-vlaanderen
Mr. Geert Moerman, CEO, tel.: +32 9 266 14 44, e-mail: geert.moerman@voka.be
Mr. Stefan Derluyn, Manager International Entrepreneurship, tel.: +329-2661446, e-mail: stefan.derluyn@voka.be

4. Τράπεζες

Banque Nationale de Belgique
Boulevard de Berlaimont 14
Bruxelles - BE 1000
Belgium
Tel. : +32 2 221 21 11, e-mail : info@nbb.be, URL: http://www.nbb.be

BNP Paribas Fortis
Montagne du Parc, 3
1000 Bruxelles
phone : +32-2-762 20 00, fax : +32-2-565 42 22, URL :https://www.bnpparibasfortis.be

BELFIUS
Boulevard Pachéco 44
Bruxelles - BE 1000
Belgium
Tel.: +32 2 222 11 11
URL: http://www.belfius.be/

ING Belgique SA
Avenue Marnix 24
Bruxelles - BE 1000
Belgium
Tel.: +322 547 21 11, fax: +322 547 38 44, e-mail: info@ing.be, Agence Bruxelles - Sablon: Rue de la Régence 20, 1000 Bruxelles, tel. : +322-5005940, fax : +322-5005948, e-mail : bru.sablon-zavel@ing.be
URL: http://www.ing.be/

KBC Bank NV
Avenue du Port 2
Bruxelles - BE 1080
Belgium, Tel. + 32 (0)2 429 40 51, e-mail : investor.relations@kbc.com
URL: http://www.kbc.be/

Société Générale
Tour Bastion, Place du Champ de Mars 5
Bruxelles - BE 1050
Belgium, Tel. : +322-5066511,
URL: http://www.societegenerale.com/

Deutsche Bank S.A.
Avenue Marnixlaan 17
Bruxelles - BE 1000
Belgium, Tel.: +322-551 6511, fax: +322-551 6666
URL: www.deutschebank.be/

Beobank NV/SA (CMNE Belgium)
Generaal Jacqueslaan 263 /G
1050 Ixelles
URL: https://www.beobank.be

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

Brussels Expo

Brussels Exhibition Centre npo

Place de Belgique 1

BE – 1020 Brussels

T +32 2 474 82 63

F +32 2 474 83 90

URL : http://www.brusselsexpo.be